



Godina XXII - Broj 9

ZENICA, ponedjeljak, 07.08.2017.god.

USTAVNI SUD FBiH

263.

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po zahtjevu načelnika Općine Maglaj, za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi sa Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosni i Hercegovine, na temelju članka IV.C.3.10. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u svezi s Amandmanom XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave održanoj dana 06.06.2017. godine, donio je

P R E S U D U

1. Utvrđuje se da je člankom 73. st. 2. i 3. i člankom 76. st. 3. i 4. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 66/13 i 94/15) povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu Općine Maglaj.
2. Presudu objaviti u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" i službenim novinama kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e**1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva**

Načelnik Općine Maglaj (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podneskom broj: 01-49-472/16 od 23.03.2016. godine, koji je zaprimljen u Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) dana 25.03.2016. godine, dostavio je zahtjev za zaštitu prava na lokalnu samoupravu. Smatra da je odredbama čl. 73., 76., i 78. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o električnoj energiji), Općini Maglaj povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu. Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-7/16 od 08.04.2016. godine, zatražio od podnosioca da precizira zahtjev na način da

ukoliko smatra da kompletan Zakon o električnoj energiji povrjeđuje pravo Općine Maglaj na lokalnu samoupravu dostavi obrazloženje, navede činjenice i razloge na temelju kojih smatra da je povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu, te da navede koje su odredbe Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 49/06 i 51/09) (u daljnjem tekstu: Zakon o načelima lokalne samouprave) povrijeđene. Dana 12.05.2016. godine, podneskom broj: 01-49-472-1/16 od 11.05.2016. godine, podnositelj zahtjeva je dostavio preciziran zahtjev za zaštitu prava na lokalnu samoupravu.

Sukladno s Amandmanom XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva je ovlašten za pokretanje postupka pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku u ovom predmetu su: načelnik Općine Maglaj, kao podnositelj zahtjeva i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, kao donositelj osporenog Zakona.

3. Navodi zahtjeva

U utemeljenom i preciziranom zahtjevu je navedeno da je člankom 73. Zakona o električnoj energiji propisano da je investitor prije početka izgradnje elektroenergetskih objekata dužan riješiti imovinsko-pravne odnose, da subjekt nije dužan plaćati posebne naknade osim naknade za koncesiju i naknada utvrđenih drugim zakonima i da elektroenergetski subjekt koji obavlja svoju djelatnost kao javnu uslugu ima pravo svoje instalacije postavljati u javne površine kao i putnom pojasu putne infrastrukture bez naknade.

Podnositelj zahtjeva smatra da je članak 73. st. 2. i 3. Zakona o električnoj energiji u suprotnosti sa člankom 63. Zakona o građevinskom zemljištu Federacije Bosne i

Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 25/03 i 67/05) (u daljnjem tekstu: Zakon o građevinskom zemljištu), kojim su propisane obveze plaćanja naknada za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište, naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i naknada za korištenje gradskog građevinskog zemljišta što se utvrđuju prema osnovama i mjerilima propisanim ovim zakonom i odlukom općinskog vijeća. Navodi da je u stavku 6. članka 63. Zakona o građevinskom zemljištu propisano da se nitko ne može osloboditi obveze plaćanja naknade utvrđene ovim zakonom osim u slučajevima predviđenim čl. 90. i 91. ovog zakona. Podnositelj zahtjeva smatra obveznim da se preispita članak 63. Zakona o građevinskom zemljištu pošto energetska subjekt smatra da po ovom članku nije obavezan plaćati nikakve druge naknade osim naknade za koncesiju, što je u suprotnosti sa, na zakonu utemeljenim prihodima, odnosno interesima Općine Maglaj.

Prema podnositelju zahtjeva člankom 76. Zakona o električnoj energiji "se propisuje način korištenja građevinskog zemljišta, oslobađanje od plaćanja naknade u slučaju postavljanja instalacija u javne površine, kao i putnom pojasu mimo nadležnosti jedinice lokalne samouprave, zabranjuje i gradnju objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroprivrednih djelatnosti, kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata, na koji način se vlasnici ili posjednici nekretnine, odnosno Općina Maglaj, kao jedinica lokalne samouprave znatno ograničava u disponiranju svojom nekretninom".

Člankom 78. Zakona o električnoj energiji je propisano tko može graditi objekte i postrojenja za proizvodnju električne energije, te koja je nadležnost Federacije Bosne i Hercegovine prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih objekata za proizvodnju električne energije. Međutim, po mišljenju podnositelja zahtjeva nejasno je koja je uloga općine u izgradnji i rekonstrukciji takvih objekata na području lokalne zajednice, jer se objekti za proizvodnju električne energije rekonstruiraju na području lokalne zajednice. Općina Maglaj na svom područje je nepravedno isključena iz procesa odlučivanja ili davanja potrebnih suglasnosti prilikom rekonstrukcije i izgradnje objekata za proizvodnju električne energije, što u konačnici utječe na prihode Općine Maglaj.

Podnositelj zahtjeva smatra svrsishodnim preispitati i ostale odredbe Zakona o električnoj energiji kojima se reguliraju tj. ograničavaju prava lokalnih zajednica radi jednostranog reguliranja predmetne oblasti.

Podnositelj zahtjeva navodi da je Zakon o električnoj energiji usvojen bez suglasnosti Općine Maglaj kao

jedinice lokalne samouprave, čime je učinjena povreda načela na lokalnu samoupravu utvrđena Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi, a posebice odredbama članka 8. stavak 2., čl. 53. i 56. Zakona o načelima lokalne samouprave. Na kraju predlaže da Ustavni sud Federacije donese presudu kojom će utvrditi da je Zakon o električnoj energiji usvojen bez suglasnosti jedinice lokalne samouprave, da su odredbe čl. 73., 76. i 78. Zakona o električnoj energiji u suprotnosti sa Zakonom o načelima lokalne samouprave, te da se zakonodavac obveže da odredbe istog Zakona usuglasi uz konzultaciju jedinica lokalne samouprave.

4. Navodi odgovora na zahtjeve

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-7/16 od 18.05.2016. godine, zatražio od Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odgovor na zahtjev i precizirani zahtjev podnositelja. Odgovori nisu dostavljeni.

U predmetu Ustavnog suda Federacije broj: U-55/14 od 07.10.2015. godine Ustavni sud Federacije odlučujući po zahtjevu načelnika općina Novo Sarajevo i Konjic za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi sa Zakonom o električnoj energiji, pribavljena je informacija Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine broj: 727/15 od 14.10.2015. godine, u kojoj je istaknuto da je ovaj Savez bio konzultiran u proceduri donošenja Zakona o električnoj energiji.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine
("Službene novine Federacije BiH", br.: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08)

Članak IV.C.3.10. (3)

- (3) Zaštitu prava na lokalnu samoupravu osigurava Ustavni sud. Takav postupak pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti općine i gradovi, kao i udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavni sud odlučuje o sporovima između jedinica lokalne samouprave i kantona ili Federacije na zahtjev općinskog ili gradskog vijeća, načelnika općine ili gradonačelnika grada, ili udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak VI.2. (1)

- (1) U općini se ostvaruje lokalna samouprava.

Članak VII.3.

Međunarodni ugovori i drugi sporazumi koji su na snazi u Bosni i Hercegovini i Federaciji, te opća pravila međunarodnog prava čine dio zakonodavstva Federacije. U slučaju nesuglasnosti međunarodnog ugovora, odnosno sporazuma i zakonodavstva, prevladava međunarodni ugovor, odnosno sporazum.

B. Europska povelja o lokalnoj samoupravi ("Službeni list R BiH", broj: 31/94)

Članak 2.

Ustavna i zakonska osnova lokalne samouprave

Načelo lokalne samouprave bit će utvrđeno zakonodavstvom zemlje potpisnice i, gdje je to moguće ustavom.

Članak 3.

Koncept lokalne samouprave

1. Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost lokalnih vlasti da, u granicama zakona, reguliraju i rukovode znatnim dijelom javnih poslova, na temelju vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.
2. (...)

Članak 4.

Djelokrug lokalne samouprave

1. Osnovna prava i dužnosti lokalnih vlasti bit će utvrđeni ustavom ili statutom, time se, međutim, ne sprječava prenošenje na lokalne vlasti prava i odgovornosti za specifične zadatke, sukladno sa zakonom.
2. Lokalne vlasti će, u granicama zakona, imati puno diskreciono pravo da provode svoje inicijative u svezi sa svim stvarima koje nisu isključene iz njihove nadležnosti, niti stavljene u nadležnost neke druge vlasti.
3. Javni poslovi će se po pravilu, vršiti prije svega od strane onih vlasti koje su najbliže građanima. Prilikom prenošenja odgovornosti na neku drugu vlast vodit će se računa o obimu i prirodi posla, kao i o zahtjevima efikasnosti i ekonomičnosti.

4. Prava povjerena lokalnim vlastima će po pravilu biti puna i isključiva. Ona ne smiju biti uskraćena ili ograničena od strane neke druge – centralne ili regionalne vlasti, osim u slučajevima predviđenim zakonom.

5. U slučajevima prenošenja ovlaštenja sa centralnih i regionalnih na lokalne vlasti, lokalnim vlastima će, u što je moguće većoj mjeri, biti dozvoljeno da prilagođavaju njihovo provođenje u lokalnim uvjetima.

6. Lokalne vlasti će biti konzultirane, u najvećoj mogućoj mjeri, blagovremeno i na odgovarajući način, u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču.

Članak 9.

Izvori financiranja lokalnih vlasti

1. Lokalne vlasti će, sukladno sa ekonomskom politikom zemlje, imati pravo na odgovarajuće vlastite izvore financiranja, kojima će raspolagati slobodno, u okviru svojih ovlaštenja.
2. Izvori financiranja lokalnih vlasti će biti primjereni njihovim dužnostima koje propisuju ustav ili zakon.
3. Najmanje jedan dio sredstava lokalnih vlasti će poticati od lokalnih pristojbi i naknada za koje lokalne vlasti, u mjeri utvrđenoj statutom, imaju pravo da utvrđuju stope.
4. Sustavi financiranja na kojima se zasnivaju izvori sredstava lokalnih vlasti treba da budu dovoljno raznoliki i elastični kako bi omogućili usuglašavanje, u najvećoj mjeri, sa stvarnom procjenom troškova za obavljanje njihovih aktivnosti.
5. Potreba zaštite financijski slabih lokalnih vlasti nalaže uspostavljanje odgovarajućih postupaka ili mjera financijskog izjednačavanja, s ciljem ispravljanja posljedica nejednake distribucije izvora financiranja odnosno financijskog opterećenja lokalnih vlasti. Takvim postupcima ili mjerama se ne mogu sužavati prava lokalnih vlasti koje one imaju u okviru svoje nadležnosti.
6. Lokalne vlasti će, na odgovarajući način, biti konzultirane u pogledu metoda na temelju kojeg će im biti dodijeljeni redistribuirani izvori financiranja.

7. Koliko god je to moguće, sredstva koja se prenose lokalnim vlastima neće imati karakter namjenskih sredstava. Dijelom tih sredstava ne može se ugroziti diskreciono pravo lokalnih vlasti da vode politiku u okviru svojih ovlaštenja.
8. Kako bi im se omogućilo uzimanje kredita za kapitalne investicije, lokalnim vlastima je prijeko potrebno omogućiti pristup nacionalnom tržištu kapitala, sukladno sa zakonom.

Članak 11.

Zakonska zaštita lokalne samouprave

Lokalne vlasti imaju pravo na pravna sredstva radi osiguranja slobodnog obavljanja svojih dužnosti i poštovanja načela lokalne samouprave uspostavljenih ustavom ili zakonima zemlje kojoj pripadaju.

Članak 13.

Vlasti na koje se Povelja odnosi

1. Načela lokalne samouprave, sadržana u ovoj Povelji odnose se na sve kategorije lokalnih vlasti koje postoje na teritoriji zemlje potpisnice. (...)

C. Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br.: 49/06 i 51/09)

Članak 2.

Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost jedinica lokalne samouprave da, u granicama zakona, reguliraju i upravljaju određenim javnim poslovima na temelju vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Članak 8.

Jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene ustavom i zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na temelju ustava i zakona.

Ona će biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koje ne mogu biti ograničene ili uskraćene od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim ustavom i zakonom.

U vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebice spadaju:

- (...)
- utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara;
- utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem;
- utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave;
- (...);
- donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave;
- (...)

Članak 10.

Poslovi federalnih i kantonalnih vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave zakonom nakon konzultiranja organa lokalnih vlasti kojima se navedeni poslovi povjeravaju, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti i sposobnosti lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove efikasno obavljaju.

Članak 11.

Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo efikasno obavljanje.

Članak 53.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su da razmotre inicijative, prijedloge i sugestije jedinica lokalne samouprave i o svom stavu i poduzetim aktivnostima obavijeste jedinice lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijema inicijative, prijedloga ili sugestije.

Članak 56.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konzultiraju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.

Konzultiranje u smislu prethodnog stavka ovog članka federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

Članak 58.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o osnovama lokalne samouprave ("Službene novine Federacije BiH", broj: 6/95).

Federacija BiH i kantoni dužni su usuglasiti svoje zakone sa ovim Zakonom, te izvršiti prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Jedinice lokalne samouprave dužne su usuglasiti svoje statute sa ovim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaju da važe odredbe kantonalnih zakona o lokalnoj samoupravi s odredbama ovog Zakona.

Članak 59.

Prijenos poslova i nadležnosti dodijeljenih ovim zakonom, kao i odgovornosti jedinica lokalne samouprave za njihovo vršenje, počet će istovremeno s prijenosom sredstava potrebnih za njihovo obavljanje.

D. Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br.: 66/13 i 94/15);

Članak 1.

Opće odredbe

- (1) Ovim Zakonom uređuje se funkcioniranje elektroenergetskog sektora, elektroprivredne djelatnosti, razvoj tržišta električne energije, reguliranje tržišta, opći uvjeti za isporuku električne energije, planiranje i razvoj, izgradnja, rekonstrukcija i održavanje elektroenergetskih objekata, nadzor nad provođenjem zakona i druga pitanja od značaja za obavljanje elektroprivredne djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).
- (2) Prijenos električne energije, aktivnosti vezane za prijenos, međunarodna trgovina, upravljanje, vođenje elektroenergetskog sustava, balansno tržište i tržište pomoćnih usluga nisu regulirani ovim zakonom.

Članak 73.

Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa

- (1) Prije početka izgradnje elektroenergetskih objekata investitor je dužan riješiti imovinsko-pravne odnose.
- (2) Na objekte čiji su imovinsko-pravni odnosi uređeni sukladno sa stavkom (1) ovog članka, elektroenergetski subjekt nije dužan plaćati posebne naknade osim naknade za koncesiju i naknada utvrđenih drugim zakonima, a u slučaju nastanka štetnog događaja dužan je učinjenu štetu nadoknaditi.
- (3) Elektroenergetski subjekt koji obavlja svoju djelatnost kao javnu uslugu ima pravo svoje instalacije postavljati u javne površine kao i u putnom pojasu putne infrastrukture bez naknade sukladno s važećim tehničkim i drugim propisima, uz obvezu pribavljanja suglasnosti od institucija nadležnih za upravljanje javnim površinama.

Članak 76.

Zabrana izvođenja radova koji ometaju obavljanje elektroprivrednih djelatnosti

- (1) Zabranjena je izgradnja objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroprivrednih djelatnosti, kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata kojim se ometa i onemogućava obavljanje djelatnosti proizvodnje ili prijenosa ili distribucije električne energije ili se ugrožava rad i funkcioniranje elektroenergetskih objekata.
- (2) Vlasnici, korisnici i posjednici nekretnina koje se nalaze ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata ne smiju vršiti radove ili druge radnje kojima se ometa i onemogućava obavljanje djelatnosti iz stavka (1) ovog članka (proizvodnje ili prijenosa ili distribucije električne energije) ili se ugrožava rad i funkcioniranje elektroenergetskih objekata, bez prethodnog odobrenja elektroenergetskog subjekta, koji je vlasnik, odnosno korisnik elektroenergetskog objekta.
- (3) Ako je na nepropisnom rastojanju izgrađen objekt bez suglasnosti elektroenergetskog subjekta, isti je dužan, od nadležnog organa lokalne uprave, zahtijevati uklanjanje objekta.
- (4) U slučaju da nadležni organ lokalne uprave ne izvrši uklanjanje objekta iz stavka (3) ovog članka, elektroenergetski subjekt može pokrenuti tužbu kod nadležnog suda.

Članak 78.

Izgradnja proizvodnih objekata

- (1) Objekte i postrojenja za proizvodnju električne energije mogu graditi domaće i strane pravne i fizičke osobe pod uvjetima propisanim ovim i drugim zakonima.
- (2) Elektroenergetski objekti se grade sukladno sa Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) tehničkim i drugim propisima i propisima utvrđenim ovim zakonom.
- (3) Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih objekata za proizvodnju električne energije iz nadležnosti Federacije obuhvata:
 - 1) hidroenergetski objekti instalirane snage iznad 5 MW i za nekoliko hidroenergetskih objekata instalirane snage veće od po 2 MW, koji slijede jedan iza drugog na rastojanju od 2 km,
 - 2) termoelektrane i ostala postrojenja sa sagorijevanjem sa toplotnim izlazom od 50 MWt i više,
 - 3) postrojenja za iskorištavanje pogonske snage vjetra instalirane snage od 2 MW i više,
 - 4) postrojenja za iskorištavanje energije sunca instalirane snage od 1 MW i više i
 - 5) ostale elektrane instalirane snage 5 MW i više.
- (4) Izgradnji proizvodnih elektroenergetskih objekata prethodi izdavanje Energetske dozvole utvrđene ovim zakonom.
- (5) Za proizvodne elektroenergetske objekte koji su u nadležnosti kantona Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo.
- (6) Za proizvodne elektroenergetske objekte iz stavka (3) a čija je instalirana snaga jednaka ili viša od 30 MW, Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo uz prethodnu pribavljenu suglasnost Vlade Federacije i Parlamenta Federacije.
- (7) Za proizvodne elektroenergetske objekte, iz stavka (3) a čija je instalirana snaga manja od 30 MW, Energetsku dozvolu izdaje Ministarstvo uz prethodnu pribavljenu suglasnost Vlade Federacije.

E. Zakon o građevinskom zemljištu Federacije Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br.: 25/03, 16/04 i 67/05)

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se uvjeti i način stjecanja prava na zemljištu u gradovima i naseljima gradskog karaktera i drugim područjima predviđenim za stambenu i drugu kompleksnu izgradnju, vrijeme prestanka tih prava, način korištenja i upravljanja kao i naknade za korištenje ovog zemljišta.

Članak 3.

Izgradnja gradova i naselja gradskog karaktera na gradskom građevinskom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu obavlja se sukladno s prostornim planom i smatra se općim interesom.

Članak 6.

Općina upravlja i raspolaže gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini na način i pod uvjetima predviđenim zakonom i drugim propisima donesenim na temelju zakona.

Članak 44.

Općinsko vijeće dodjeljuje neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište radi izgradnje građevina uz pravičnu naknadu.

Članak 63.

Naknada za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište, naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i naknada za korištenje gradskog građevinskog zemljišta utvrđuje se prema osnovama i mjerilima propisanim ovim zakonom i odlukom općinskog vijeća.

Osnovi i mjerila za određivanje visine naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište na korištenje, naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta moraju biti razgraničeni i međusobno usuglašeni.

Sredstva koja se ostvaruju iz naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište na korištenje, naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta (rente), koriste se za troškove naknade ranijim vlasnicima, za troškove uređenja zemljišta i troškove izrade prostorno-planske dokumentacije.

Fizičke osobe kojima su dodijeljene građevinske parcele bez naknade u periodu od 6. travnja 1992. godine do stupanja na snagu ovog zakona i čija su prijeratna imovinska prava vraćena sukladno s relevantnim zakonima o povratu imovine iz članka 46. stavak 7., izgubit će pravo na oslobađanje od plaćanja naknade za dodjelu zemljišta

Fizičke osobe koje su izgubile pravo na dodjelu zemljišta bez naknade sukladno s prethodnim stavkom će platiti naknadu u iznosu i roku utvrđenom ovim zakonom.

Nitko se ne može osloboditi obveze plaćanja naknade utvrđene ovim zakonom, osim u slučajevima predviđenim čl. 90. i 91. ovog zakona, te se ovim stavljaju van snage sve odluke, uredbe i drugi propisi koje su u suprotnosti s ovim zakonom.

Općina će pokrenuti postupak za izmirenje duga sukladno važećim zakonima.

Članak 76.

Ostalo građevinsko zemljište (članak 3. točka 2. ovog zakona) određuje se odlukom općinskog vijeća.

Odluka o određivanju ostalog građevinskog zemljišta zasniva se na prostornom planu općine ili prostornom planu posebnog područja koji sadrži granice urbanih i drugih područja na kojima je predviđeno građenje ili vršenje drugih radova urbanističkim planom, urbanističkim redom ili prostornim planom.

Odluka iz stavka 1. ovog članka može obuhvatiti građevinsko zemljište u državnoj svojini i građevinsko zemljište u privatnoj svojini.

Članak 90.

Ukoliko je treća strana *bona fide* započela izgradnju na zemljištu koje je predmet revizije ili ako je zemljište privedeno namjeni, općina će kompenzirati podnositelju zahtjeva bilo putem novčane naknade sukladno s člankom 69. ovog zakona, ili putem dodjele zemljišne parcele koja je podudarna po veličini, funkciji, vrijednosti, lokaciji itd. zavisno od izbora podnositelja zahtjeva.

Ukoliko je predmetno zemljište dodijeljeno trećoj strani ali treća strana nije započela građevinske radove na zemljištu, općina će joj vratiti novčani iznos dat na ime dažbine koji je platila za stjecanje prava korištenja ili joj obezbijediti alternativnu zemljišnu parcelu bez naknade.

U svrhu primjene članka 87. stavka 3. ovog zakona, podnositeljem zahtjeva koji nije pristao na prestanak tog prava će se smatrati svaki podnositelj zahtjeva koji nije primio naknadu sukladno sa Zakonom o eksproprijaciji. Podnositelja zahtjeva neće obvezivati nikakva suglasnost ili dogovor o naknadi koji je postigao pravni zastupnik kojeg je imenovala općina dok je podnositelj zahtjeva bio raseljen ili izbjeglica.

Podnositelj zahtjeva koji ustvrdi da je njegova suglasnost dobivena primjenom sile, prijetnje ili u zabludi, pokreće postupak pred nadležnim sudom.

Prilikom utvrđivanja visine naknade iz ovog članka, općinski organ uprave dodjeljuje iznos naknade koji podnositelju pripada po članku 69. stavak 4. ovog zakona umanjen za iznos djelomične naknade koja je već isplaćena podnositelju.

Članak 91.

Dodjela građevinskog zemljišta sukladno s člankom 90. bit će oslobođena uvjeta koje propisuje članak 46. kao i obveze plaćanja naknade ukoliko je podnositelj zahtjeva platio takvu naknadu prije otkazivanja njenog/njegovog prava korištenja zemljišta u državnom vlasništvu radi građenja.

F. Sudbena praksa

Presuda Ustavnog suda Federacije broj: U-55/14 od 07.10.2015. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 5/16) Ustavni sud Federacije odlučujući o zahtjevima načelnika općina Novo Sarajevo i Konjic za zaštitu prava na lokalnu samoupravu, donio je presudu kojom je utvrdio da članak 68., te članak 73. st. 2. i 3. i članak 76. st. 3. i 4. Zakona o električnoj energiji povjerđuju pravo na lokalnu samoupravu Općine Novo Sarajevo i Općine Konjic, zato što su im nametnute dodatne obveze suprotno čl. 10., 11. i 59. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine.

8. Činjenično stanje i stav Suda

U ovom ustavnosudskom predmetu Ustavni sud Federacije je bio mišljenja da nije nužno zakazati sjednicu Suda s javnom raspravom pošto nema spornih činjeničnih pitanja da se utvrde na javnoj raspravi uz učešće stranaka u postupku. Stoga je Ustavni sud Federacije na sjednici bez javne rasprave razmotrio navode zahtjeva podnositelja, kao i relevantne ustavne i zakonske odredbe i ustavnosudsku praksu ovog suda.

Ustavni sud Federacije je utvrdio da se Zakonom o električnoj energiji uređuje funkcioniranje elektroenergetskog sektora, elektroprivredne djelatnosti, razvoj i funkcioniranje tržišta električne energije, kao i opći uvjeti za isporuku električne energije, planiranje i razvoj, izgradnja i rekonstrukcija i održavanje elektroenergetskih objekata te nadzor nad provođenjem ovog zakona. Prijenos električne energije i druga pitanja vezana za upravljanje i vođenje elektroenergetskog sustava ne reguliraju se ovim zakonom.

Podnositelj zahtjeva smatra da se nekim odredbama Zakona o električnoj energiji vrijeđa pravo na lokalnu samoupravu Općine Maglaj jer se propisivanjem načina rješavanja imovinsko-pravnih odnosa (članak 73. Zakona), zabranom izvođenja radova koji ometaju obavljanje elektroenergetskih djelatnosti (članak 76. Zakona) i načinom na koji je regulirana izgradnja proizvodnih objekata (članak 78. Zakona), Općini Maglaj kao jedinici lokalne samouprave, nameću obveze za koje se donošenjem ovog Zakona ne osiguravaju i ne prenose potrebna sredstva za njihovo izvršavanje.

Isto tako, podnositelj zahtjeva navodi da donositelj Zakona o električnoj energiji nije konzultirao jedinice lokalne samouprave što je u suprotnosti s relevantnim odredbama Europske povelje o lokalnoj samoupravi, odnosno nije u suglasnosti sa Zakonom o načelima lokalne samouprave, kao i to da je Zakon o električnoj energiji u suprotnosti sa Zakonom o građevinskom zemljištu.

U postupku rješavanja ovog pitanja Ustavni sud Federacije je pošao od relevantnih odredaba Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojima se u općinama ostvaruje lokalna samouprava (članak VI.2.(1) Ustava) kao i da međunarodni ugovori i drugi sporazumi koji su na snazi u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine, te opća pravila međunarodnog prava čine dio zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine. Osim prema Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine pravo i položaj lokalne samouprave uređeni su Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi, kao aktom međunarodnog prava, koja je sastavni dio zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osim navedenog, prema stavku 2. članka 58. Zakona o načelima lokalne samouprave od 30.08.2006. godine, Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni su bili dužni usuglasiti svoje zakone s citiranim zakonom, izvršiti prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave istim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana njegovog

stupanja na snagu. Kako je Zakon o načelima lokalne samouprave stupio na snagu dana 07.09.2006. godine, a Zakon o električnoj energiji donesen i objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH", broj: 66/13 od 28.08.2013. godine, može se zaključiti da se propisivanjem odgovornosti koje se nameću općinama kao jedinicama lokalne samouprave, a koje su predmet reguliranja člank a 73 .st. 2 . i 3. i članka 76 st. 3. i 4. Zakona o električnoj energiji, bez istovremenog prijenosa i potrebnih sredstava za njihovo vršenje, povrjeđuje pravo lokalne samouprave, pa time i Općine Maglaj kao jedinice lokalne samouprave.

Naime, Ustavni sud Federacije je utvrdio da se člankom 73. stavak 1. Zakona o električnoj energiji, propisuje obveza investitora da prije početka izgradnje elektroenergetskih objekata riješi imovinsko-pravne odnose što je sukladno s općim odredbama odnosno ciljevima Zakona o električnoj energiji kojim se uređuje funkcioniranje i pravni okvir elektroenergetskog sektora i stvaraju uvjeti za razvoj tržišta električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Međutim, stavkom 2. istog članka, propisano je da elektroenergetski subjekt nije dužan plaćati posebne naknade osim naknade za koncesiju i naknada utvrđenim drugim zakonima. Stavkom 3. istog članka, prema kojem elektroenergetski subjekt koji obavlja svoju djelatnost kao javnu uslugu ima pravo da svoje instalacije postavlja u javne površine kao i u putnom pojasu putne infrastrukture oslobađa se naknade sukladno s važećim tehničkim i drugim propisima, uz obvezu pribavljanja suglasnosti od institucija nadležnih za upravljanje javnim površinama.

Na isti način st. 1. i 2. članka 76. Zakona o električnoj energiji, propisana je zabrana izgradnje objekata koji nisu u funkciji obavljanja elektroenergetskih djelatnosti kao i izvođenje drugih radova ispod, iznad i pored elektroenergetskih objekata kojim se ometa i onemogućava obavljanje djelatnosti proizvodnje ili prijenosa ili distribucije električne energije ili se ugrožava rad i funkcioniranje elektroenergetskih objekata. Za ove radove mora da se prethodno pribavi odobrenje elektroenergetskog subjekta koji je vlasnik odnosno korisnik elektroenergetskog objekta, što je prema stanovištu Ustavnog suda Federacije sukladno s predmetom i ciljevima Zakona o električnoj energiji. Stavkom 3. istog članka propisano je da je, ako je na nepropisnom rastojanju izgrađen objekt bez suglasnosti elektroenergetskog subjekta, isti dužan od nadležnog organa lokalne uprave zahtijevati uklanjanje objekta. Stavkom 4. ovog članka prema kojem u slučaju da nadležni organ lokalne uprave ne izvrši uklanjanje objekta iz stavka 3. ovog članka, elektroenergetski subjekt

može pokrenuti tužbu kod nadležnog suda. Prema stanovištu Ustavnog suda Federacije nesumnjivo se organima lokalne uprave nameću dužnosti za koje se donošenjem ovog Zakona istovremeno ne prenose i potrebna sredstva za njihovo vršenje.

Ustavni sud Federacije je utvrdio da su djelomično osnovani navodi podnositelja zahtjeva da se člankom 73. st. 2. i 3. i člankom 76. st. 3. i 4. Zakona o električnoj energiji povrjeđuje pravo na lokalnu samoupravu jer se navedenim odredbama vlasnicima elektroenergetskih objekata propisuju posebne pogodnosti na račun jedinica lokalne samouprave. Na taj način se na lokalnu samoupravu vrši svojevrsan prijenos poslova i zadataka za koje se istovremeno ne vrši i prijenos potrebnih sredstava za njihovo izvršavanje. Osim toga, Ustavni sud Federacije je pošao i od relevantnih odredaba Zakona o građevinskom zemljištu kojim se uređuju uvjeti i način stjecanja prava na zemljištu (članak 1. Zakona), kao i pravo općine da upravlja i raspolaže gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini na način i pod uvjetima predviđenim zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona (član 6. Zakona), te, odredaba ovog Zakona o stjecanju prava korištenja zemljišta radi građenja (članak 44. Zakona) i drugim relevantnim odredbama istog Zakona kojima se uređuju stvarne nadležnosti i druga pitanja u svezi s uvjetima i načinu stjecanja prava na zemljištu u gradovima i naseljima gradskog karaktera i na ostalom građevinskom zemljištu.

Naime, iz odredbe stavka 2. članka 73. Zakona o električnoj energiji nesumnjivo proističe da elektroenergetski subjekt kao investitor nije dužan da plaća naknade koje svojim propisom odredi jedinica lokalne samouprave. Prema ovoj odredbi u slučaju da je investitor izgradnje elektroenergetskog objekta elektroenergetski subjekt koji je prethodno riješio imovinsko-pravne odnose, jedinica lokalne samouprave nema pravo da naplati bilo kakvu naknadu od investitora koji je elektroenergetski subjekt, kao što je naknada za izdavanje urbanističko-građevinske dokumentacije (npr. urbanistička suglasnost, odobrenje za građenje, uporabna dozvola). Naime, izdavanju urbanističko-građevinske dokumentacije prethode određeni troškovi, kao što su troškovi uviđaja, iskoličenja građevine, komisije za tehnički pregled objekta pri izdavanju uporabne dozvole i sl. Ove troškove prethodno snosi organ jedinice lokalne samouprave koji je nadležan za izdavanje tih odobrenja, a naknadno ih sukladno sa svojim propisom o naknadama naplaćuje od investitora. Osim toga, kada je u pitanju izgradnja elektroenergetskog objekta i ukoliko je investitor elektroenergetski subjekt, troškove izdavanja dozvola, odobrenja i drugih naknada snosi neposredno jedinica lokalne samouprave, jer je prema ovoj odredbi elektroenergetski subjekt oslobođen plaćanja bilo kakvih naknada osim onih propisanih

zakonom. Također, iz odredbe stavka 3. članka 73. Zakona o električnoj energiji proističe da elektroenergetski subjekt bez naknade ima pravo postavljati svoje instalacije u javne površine kao i u putnom pojasu putne infrastrukture. Iz ove odredbe proizilazi da elektroenergetski subjekt nije dužan da plaća naknade za instalacije postavljene u javnim površinama i putnom pojasu u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, čime se jedinicama lokalne samouprave onemogućava primjena propisa kojima se utvrđuje naknada za korištenje javnih dobara u slučaju da takva dobra koristi elektroenergetski subjekt. Iz st. 3. i 4. članka 76. Zakona o električnoj energiji proističe da u slučaju izgradnje objekta, bez suglasnosti elektroenergetskog subjekta elektroenergetski subjekt dužan je da traži uklanjanje istog objekta od nadležnog općinskog organa uprave, čime se općinama kao jedinicama lokalne samouprave znatno ograničava pravo raspolaganja nad svojom imovinom, odnosno nekretninom.

Kod izloženog činjeničnog i pravnog stanja, Ustavni sud Federacije je stanovišta da se stavkom 1. članka 73. i st. 1. i 2. članka 76. Zakona o električnoj energiji, podnositelju zahtjeva ne povrjeđuje pravo na lokalnu samoupravu jer se navedenim odredbama ne propisuju obveze koje bi utjecale na ostvarivanje nadležnosti lokalne samouprave.

Međutim, Ustavni sud Federacije je utvrdio da se st. 2. i 3. članka 73. Zakona o električnoj energiji propisuju rješavanje imovinsko-pravnih odnosa prije izgradnje elektroenergetskog objekta bez naknade za jedinice lokalne samouprave, a člankom 76. st. 3. i 4. istog Zakona uklanjanje nezakonito izgrađenog objekta također bez naknade, što imajući u vidu odredbe Zakona o načelima lokalne samouprave povrjeđuje pravo na lokanu samoupravu ovo iz razloga što se na jedinice lokalne samouprave prenose određeni poslovi za koje se ne doznačavaju i određena financijska sredstva.

U odnosu na osporeni članak 78. Zakona o električnoj energiji, Ustavni sud Federacije je konstatirao da podnositelj zahtjeva nije postupio na način kako mu je naloženo aktom Ustavnog suda Federacije broj: U-7/16 od 08.04.2016. godine, zbog čega nije bilo moguće zaključiti da li se osporenim člankom ovog Zakona povrjeđuje pravo Općine Maglaj na lokalnu samoupravu.

Ustavni sud Federacije je utvrdio da je neosnovana tvrdnja podnositelja zahtjeva da prilikom donošenja Zakona o električnoj energiji nisu konzultirane jedinice lokalne samouprave kako je to propisano u članku 56. Zakona o načelima lokalne samouprave. Naime, na temelju informacije Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine broj: 727/15 od 14.10.2015. godine koja je pribavljena u tijeku priprema za javnu raspravu u

предмету број: У-55/14 од 10.07.2015. године, а релевантна и у овом поступку, утврђено је да је овај Савез био консултиран током јавне расправе у процедури доношења Закона о електричној енергији. На тај начин се отклања сумња у навode и тврђњу подносиоца захтјева да као јединица локалне самоуправе у поступку доношења Закона о електричној енергији, чије одредбе оспорава, није био консултиран у смислу чланка 56. Закона о начелима локалне самоуправе.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: предсједница Суда, Весна Будимир, Мирјана Чуковић, др. sc. Шахбаз Дџићановић, Александра Мартиновић, проф. др. Един Муминовић, др. sc. Ката Сенјак и Младен Срдић, suci Суда.

Број: У-7/16
 Сарајево, 06.06.2017. године

Предсједник
 Уставног суда Федерације
 Босне и Херцеговине

Vesna Budimir, s.r.

263.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући по захтјеву начелника Општине Маглај, за заштиту права на локалну самоуправу у вези са Законом о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, на основу члана IV.Ц.3.10. (3) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са Амандманом ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, на сједници без јавне расправе одржаног дана 06.06.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

1. Утврђује се да је чланом 73. ст. 2. и 3. и чланом 76. ст. 3. и 4. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 66/13 и 94/15) повријеђено право на локалну самоуправу Општине Маглај.
2. Пресуду објавити у "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине" и службеним новинама кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Начелник Општине Маглај (у даљем тексту: подносилац захтјева) поднео број: 01-49-472/16 од 23.03.2016. године, који је запримљен у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) дана 25.03.2016. године, доставио је захтјев за заштиту права на локалну самоуправу. Сматра да је одредбама чл. 73., 76., и 78. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о електричној енергији), Општини Маглај повријеђено право на локалну самоуправу. Уставни суд Федерације је актом број: У-7/16 од 08.04.2016. године, затражио од подносиоца да прецизира захтјев на начин да уколико сматра да комплетан Закон о електричној енергији повријеђује право Општине Маглај на локалну самоуправу достави образложење, наведе чињенице и разлоге на основу којих сматра да је повријеђено право на локалну самоуправу, те да наведе које су одредбе Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 49/06 и 51/09) (у даљем тексту: Закон о принципима локалне самоуправе) повријеђене. Даном 12.05.2016. године, поднеском број: 01-49-472-1/16 од 11.05.2016. године, подносилац захтјева је доставио прецизиран захтјев за заштиту права на локалну самоуправу.

У складу са Амандманом ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, подносилац захтјева је овлашћен за покретање поступка пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине.

2. Странке у поступку

Странке у поступку у овом предмету су: начелник Општине Маглај, као подносилац захтјева и Парламент Федерације Босне и Херцеговине, као доносилац оспореног Закона.

3. Наводи захтјева

У основном и прецизираном захтјеву је наведено да је чланом 73 Закона о електричној енергији прописано да је инвеститор прије почетка изградње електроенергетских објеката дужан ријешити имовинско-правне односе, да субјект није дужан плаћати посебне накнаде осим накнаде за концесију и накнада утврђених другим законима и да електроенергетски субјект који обавља своју дјелатност као јавну услугу има право своје инсталације постављати у јавне површине као и путном појасу путне инфраструктуре без накнаде.

Подносилац захтјева сматра да је члан 73. ст. 2. и 3. Закона о електричној енергији у супротности са чланом 63. Закона о грађевинском земљишту Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 25/03 и 67/05) (у даљем тексту: Закон о грађевинском земљишту), којим су прописане обавезе плаћања накнада за додијељено градско грађевинско земљиште, накнада за уређење градског грађевинског земљишта и накнада за кориштење градског грађевинског земљишта што се утврђују према основама и мјерилима прописаним овим законом и одлуком општинског вијећа. Наводи да је у ставу 6. члана 63. Закона о грађевинском земљишту прописано да се нико не може ослободити обавезе плаћања накнаде утврђене овим законом осим у случајевима предвиђеним чл. 90. и 91. овог закона. Подносилац захтјева сматра обавезним да се преиспита члан 63. Закона о грађевинском земљишту пошто енергетски субјект сматра да по овом члану није обавезан плаћати никакве друге накнаде осим накнаде за концесију, што је у супротности са, на закону заснованим приходима, односно интересима Општине Маглај.

Према подносиоцу захтјева чланом 76. Закона о електричној енергији "се прописује начин коришћења грађевинског земљишта, ослобађање од плаћања накнаде у случају постављања инсталација у јавне површине, као и путном појасу мимо надлежности јединице локалне самоуправе, забрањује и градњу објеката који нису у функцији обављања електро-привредних дјелатности, као и извођење других радова испод, изнад и поред електроенергетских објеката, на који начин се власници или посједници некретнине, односно Општина Маглај, као јединица локалне самоуправе знатно ограничава у диспонирању својом некретнином".

Чланом 78. Закона о електричној енергији је прописано ко може градити објекте и постројења за производњу електричне енергије, те која је надлежност Федерације Босне и Херцеговине приликом изградње нових и реконструкције постојећих објеката за производњу електричне енергије. Међутим, по мишљењу подносиоца захтјева нејасно је која је улога општине у изградњи и реконструкцији таквих објеката на подручју локалне заједнице, јер се објекти за производњу електричне енергије реконструишу на подручју локалне заједнице. Општина Маглај на свом подручје је неправедно искључена из процеса одлучивања или давања потребних сагласности приликом реконструкције и изградње објеката за производњу електричне енергије, што у коначници утјече на приходе Општине Маглај.

Подносилац захтјева сматра сврсисходним преиспитати и остале одредбе Закона о електричној енергији којима се регулишу тј. ограничавају права локалних заједница ради једностраног регулисања предметне области.

Подносилац захтјева наводи да је Закон о електричној енергији усвојен без сагласности Општине Маглај као јединице локалне самоуправе, чиме је учињена повреда принципа на локалну самоуправу утврђена Уставом Федерације Босне и Херцеговине и Европском повељом о локалној самоуправи, а посебно одредбама члана 8. став 2., чл. 53. и 56. Закона о принципима локалне самоуправе. На крају предлаже да Уставни суд Федерације донесе пресуду којом ће утврдити да је Закон о електричној енергији усвојен без сагласности јединице локалне самоуправе, да су одр дбе чл. 73. 76 и 78 Закона о електричној енергији у супротности са Законом о принципима локалне самоуправе, те да се законодавац обавезе да одредбе истог Закона усклади уз консултацију јединица локалне самоуправе.

4. Наводи одговора на захтјеве

Уставни суд Федерације је актом број: У-7/16 од 18.05.2016. године, затражио од Представничког дома и Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине, одговор на захтјев и прецизирани захтјев подносиоца. Одговори нису достављени.

У предмету Уставног суда Федерације број: У-55/14 од 07.10.2015. године Уставни суд Федерације одлучујући по захтјеву начелника општина Ново Сарајево и Коњиц за заштиту права на локалну самоуправу у вези са Законом о електричној енергији, прибављена је информација Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине број: 727/15 од 14.10.2015. године, у којој је истакнуто да је овај Савез био консултован у процедури доношења Закона о електричној енергији.

5. Релевантно право

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине
("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 и 88/08)

Члан IV.Ц.3.10. (3)

(3) Заштиту права на локалну самоуправу осигурава Уставни суд. Такав поступак пред Уставним судом могу покренути општине и градови, као и

удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине. Уставни суд одлучује о споровима између јединица локалне самоуправе и кантона или Федерације на захтјев општинског или градског вијећа, начелника општине или градоначелника града, или удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине.

Члан VI.2. (1)

(2) У општини се остварује локална самоуправа.

Члан VII.3.

Међународни уговори и други споразуми који су на снази у Босни и Херцеговини и Федерацији, те општа правила међународног права чине дио законодавства Федерације. У случају несагласности међународног уговора, односно споразума и законодавства, преовладава међународни уговор, односно споразум.

В. Европска повеља о локалној самоуправи ("Службени лист Р БиХ", број: 31/94)

Члан 2.

Уставна и законска основа локалне самоуправе

Принцип локалне самоуправе бит ће утврђен законодавством земље потписнице и, гдје је то могуће уставом.

Члан 3.

Концепт локалне самоуправе

1. Локална самоуправа подразумијева право и оспособљеност локалних власти да, у границама закона, регулишу и руководе знатним дијелом јавних послова, на основу властите одговорности и у интересу локалног становништва.
2. (...)

Члан 4.

Дјелокруг локалне самоуправе

1. Основна права и дужности локалних власти бит ће утврђени уставом или статутом, тиме се, међутим, не спречава преношење на локалне власти права и одговорности за специфичне задатке, у складу са законом.

2. Локалне власти ће, у границама закона, имати пуно дискреционо право да проводе своје иницијативе у вези са свим стварима које нису искључене из њихове надлежности, нити стављене у надлежност неке друге власти.

3. Јавни послови ће се по правилу, вршити прије свега од стране оних власти које су најближе грађанима. Приликом преношења одговорности на неку другу власт водит ће се рачуна о обиму и природи посла, као и о захтјевима ефикасности и економичности.

4. Права повјерена локалним властима ће по правилу бити пуна и искључива. Она не смију бити ускраћена или ограничена од стране неке друге – централне или регионалне власти, осим у случајевима предвиђеним законом.

5. У случајевима преношења овлашћења са централних и регионалних на локалне власти, локалним властима ће, у што је могуће већој мјери, бити дозвољено да прилагођавају њихово провођење у локалним условима.

6. Локалне власти ће бити консултоване, у највећој могућој мјери, правремено и на одговарајући начин, у процесу планирања и доношења одлука о свим стварима које их се директно тичу.

Члан 9.

Извори финансирања локалних власти

1. Локалне власти ће, у складу са економском политиком земље, имати право на одговарајуће властите изворе финансирања, којима ће располагати слободно, у оквиру својих овлашћења.
2. Извори финансирања локалних власти ће бити примјерени њиховим дужностима које прописују устав или закон.
3. Најмање један дио средстава локалних власти ће потицати од локалних такси и накнада за које локалне власти, у мјери утврђеној статутом, имају право да утврђују стопе.
4. Системи финансирања на којима се заснивају извори средстава локалних власти треба да буду довољно разнолики и еластични како би омогућили усклађивање, у највећој мјери, са стварном процјеном трошкова за обављање њихових активности.

6. Потреба заштите финансијски слабих локалних власти налаже успостављање одговарајућих поступака или мјера финансијског изједначавања, са циљем исправљања посљедица неједнаке дистрибуције извора финансирања односно финансијског оптерећења локалних власти. Таквим поступцима или мјерама се не могу сужавати права локалних власти које оне имају у оквиру своје надлежности.
7. Локалне власти ће, на одговарајући начин, бити консултоване у погледу метода на основу којег ће им бити додијељени редистрибуирани извори финансирања.
8. Колико год је то могуће, средства која се преносе локалним властима неће имати карактер намјенских средстава. Дијелом тих средстава не може се угрозити дискреционо право локалних власти да воде политику у оквиру својих овлашћења.
9. Како би им се омогућило узимање кредита за капиталне инвестиције, локалним властима је пријеко потребно омогућити приступ националном тржишту капитала, у складу са законом.

Члан 11.

Законска заштита локалне самоуправе

Локалне власти имају право на правна средства ради осигурања слободног обављања својих дужности и поштовања принципа локалне самоуправе успостављених уставом или законима земље којој припадају.

Члан 13.

Власти на које се Повеља односи

1. Принципи локалне самоуправе, садржани у овој Повељи односе се на све категорије локалних власти које постоје на територији земље потписнице. (...)

С. Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 49/06 и 51/09)

Члан 2.

Локална самоуправа подразумијева право и оспособљеност јединица локалне самоуправе да, у границама закона, регулишу и управљају одређеним

јавним пословима на основу властите одговорности и у интересу локалног становништва.

Члан 8.

Јединица локалне самоуправе има властите надлежности установљене уставом и законом и има право бавити се свим питањима од локалног значаја која нису искључена из њене надлежности, нити додијељена у надлежност неке друге власти на основу устава и закона.

Она ће бити самостална у одлучивању о питањима из властитих надлежности, које не могу бити ограничене или ускраћене од федералних или кантоналних власти, осим у случајевима и у оквирима утврђеним уставом и законом.

У властите надлежности јединице локалне самоуправе посебно спадају:

- (...)
- утврђивање политике коришћења и утврђивање висине накнада за коришћење јавних добара;
- утврђивање и вођење политике располагања, коришћења и управљања грађевинским земљиштем;
- утврђивање политике управљања и располагања имовином јединице локалне самоуправе;
- (...);
- доношење прописа о порезима, накнадама, доприносима и таксама из надлежности јединице локалне самоуправе;
- (...)

Члан 10.

Послови федералних и кантоналних власти могу бити повјерени јединици локалне самоуправе законом након консултовања органа локалних власти којима се наведени послови повјеравају, узимајући у обзир принцип супсидијарности и способности локалних власти и њихове администрације да те послове ефикасно обављају.

Члан 11.

Пренос и повјеравање нових послова јединицама локалне самоуправе бит ће праћени додјелом средстава потребних за њихово ефикасно обављање.

Члан 53.

Федералне, односно кантоналне власти дужне су да размотре иницијативе, приједлоге и сугестије јединица локалне самоуправе и о свом ставу и предузетим активностима обавијесте јединице локалне самоуправе у року од 30 дана од дана пријема иницијативе, приједлога или сугестије.

Члан 56.

Федералне, односно кантоналне власти дужне су у највећој могућој мјери да консултују јединице локалне самоуправе у поступку доношења прописа који их се директно тичу.

Консултовање у смислу претходног става овог члана федералне, односно кантоналне власти врше путем савеза општина и градова.

Члан 58.

Даном ступања на снагу овог Закона престаје да важи Закон о основама локалне самоуправе ("Службене новине Федерације БиХ", број: 6/95).

Федерација БиХ и кантони дужни су ускладити своје законе са овим Законом, те извршити пренос послова и надлежности, као и одговорности додијељених јединицама локалне самоуправе овим Законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Јединице локалне самоуправе дужне су ускладити своје статуте са овим Законом у року од 12 мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Ступањем на снагу овог Закона престају да важе одредбе кантоналних закона о локалној самоуправи са одредбама овог Закона.

Члан 59.

Пренос послова и надлежности додијељених овим законом, као и одговорности јединица локалне самоуправе за њихово вршење, почет ће истовремено са преносом средстава потребних за њихово обављање.

D. Закон о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине

("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 66/13 и 94/15);

Члан 1.

Опште одредбе

(1) Овим Законом уређује се функционисање електроенергетског сектора, електропривредне дјелатности, развој тржишта електричне енергије, регулисање тржишта, општи услови за испоруку електричне енергије, планирање и развој, изградња, реконструкција и одржавање електроенергетских објеката, надзор над провођењем закона и друга питања од значаја за обављање електропривредне дјелатности у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација).

(2) Пренос електричне енергије, активности везане за пренос, међународна трговина, управљање, вођење електроенергетског система, балансно тржиште и тржиште помоћних услуга нису регулисани овим законом.

Члан 73.

Рјешавање имовинско-правних односа

(1) Прије почетка изградње електроенергетских објеката инвеститор је дужан ријешити имовинско-правне односе.

(2) На објекте чији су имовинско-правни односи уређени у складу са ставом (1) овог члана, електроенергетски субјект није дужан плаћати посебне накнаде осим накнаде за концесију и накнада утврђених другим законима, а у случају настанка штетног догађаја дужан је учинићу штету надокнадити.

(3) Електроенергетски субјект који обавља своју дјелатност као јавну услугу има право своје инсталације постављати у јавне површине као и у путном појасу путне инфраструктуре без накнаде у складу са важећим техничким и другим прописима, уз обавезу прибављања сагласности од институција надлежних за управљање јавним површинама.

Члан 76.

Забрана извођења радова који ометају обављање електропривредних дјелатности

- (1) Забрањена је изградња објеката који нису у функцији обављања електропривредних дјелатности, као и извођење других радова испод, изнад и поред електроенергетских објеката којим се омета и онемогућава обављање дјелатности производње или преноса или дистрибуције електричне енергије или се угрожава рад и функционисање електроенергетских објеката.
- (2) Власници, корисници и посједници некретнина које се налазе испод, изнад и поред електроенергетских објеката не смију вршити радове или друге радње којима се омета и онемогућава обављање дјелатности из става (1) овог члана (производње или преноса или дистрибуције електричне енергије) или се угрожава рад и функционисање електроенергетских објеката, без претходног одобрења електроенергетског субјекта, који је власник, односно корисник електроенергетског објекта.
- (3) Ако је на непрописном растојању изграђен објект без сагласности електроенергетског субјекта, исти је дужан, од надлежног органа локалне управе, захтијевати уклањање објекта.
- (4) У случају да надлежни орган локалне управе не изврши уклањање објекта из става (3) овог члана, електроенергетски субјект може покренути тужбу код надлежног суда.

Члан 78.

Изградња производних објеката

- (1) Објекте и постројења за производњу електричне енергије могу градити домаћа и страна правна и физичка лица под условима прописаним овим и другим законима.
- (2) Електроенергетски објекти се граде у складу са Законом о просторном планирању и коришћењу земљишта на нивоу Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 и 45/10) техничким и другим прописима и прописима утврђеним овим законом.

(3) Изградња нових и реконструкција постојећих објеката за производњу електричне енергије из надлежности Федерације обухвата:

- 1) хидроенергетски објекти инсталисане снаге изнад 5 MW и за неколико хидроенергетских објеката инсталисане снаге веће од по 2 MW, који слиједе један иза другог на растојању од 2 км,
 - 2) термоелектране и остала постројења са сагоријевањем са топлотним излазом од 50 MWt и више,
 - 3) постројења за искоришћавање погонске снаге вјетра инсталисане снаге од 2 MW и више,
 - 4) постројења за искоришћавање енергије сунца инсталисане снаге од 1 MW и више и
 - 5) остале електране инсталисане снаге 5 MW и више.
- (4) Изградњи производних електроенергетских објеката претходи издавање Енергетске дозволе утврђене овим законом.

(5) За производне електроенергетске објекте који су у надлежности кантона Енергетску дозволу издаје Министарство.

(6) За производне електроенергетске објекте из става (3) а чија је инсталисана снага једнака или виша од 30 MW, Енергетску дозволу издаје Министарство уз претходну прибављену сагласност Владе Федерације и Парламента Федерације.

(7) За производне електроенергетске објекте, из става (3) а чија је инсталисана снага мања од 30 MW, Енергетску дозволу издаје Министарство уз претходну прибављену сагласност Владе Федерације.

Е. Закон о грађевинском земљишту Федерације Босне и Херцеговине

("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 25/03, 16/04 и 67/05)

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин стицања права на земљишту у градовима и насељима градског карактера и другим подручјима предвиђеним за стамбену и другу комплексну изградњу, вријеме престанка тих права, начин коришћења и управљања као и накнаде за коришћење овог земљишта.

Члан 3.

Изградња градова и насеља градског карактера на градском грађевинском земљишту и осталом грађевинском земљишту обавља се у складу са просторним планом и сматра се општим интересом.

Члан 6.

Општина управља и располаже градским грађевинским земљиштем у државној својини на начин и под условима предвиђеним законом и другим прописима донесеним на основу закона.

Члан 44.

Општинско вијеће додјељује неизграђено градско грађевинско земљиште ради изградње грађевина уз правичну накнаду.

Члан 63.

Накнада за додијељено градско грађевинско земљиште, накнада за уређење градског грађевинског земљишта и накнада за коришћење градског грађевинског земљишта утврђује се према основама и мјерилима прописаним овим законом и одлуком општинског вијећа.

Основи и мјерила за одређивање висине накнаде за додијељено градско грађевинско земљиште на коришћење, накнаде за уређење градског грађевинског земљишта и накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта морају бити разграничени и међусобно усклађени.

Средства која се остварују из накнаде за додијељено градско грађевинско земљиште на коришћење, накнаде за уређење градског грађевинског земљишта и накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта (ренте), користе се за трошкове накнаде ранијим власницима, за трошкове уређења земљишта и трошкове израде просторно-планске документације.

Физичка лица којима су додијељене грађевинске парцеле без накнаде у периоду од 6. априла 1992. године до ступања на снагу овог закона и чија су пријератна имовинска права враћена у складу са релевантним законима о поврату имовине из члана 46. став 7, изгубит ће право на ослобађање од плаћања накнаде за додјелу земљишта

Физичка лица која су изгубила право на додјелу земљишта без накнаде у складу са претходним ставом ће платити накнаду у износу и року утврђеном овим законом.

Нико се не може ослободити обавезе плаћања накнаде утврђене овим законом, осим у случајевима предвиђеним чл. 90. и 91. овог закона, те се овим стављају ван снаге све одлуке, уредбе и други прописи које су у супротности са овим законом.

Општина ће покренути поступак за измирење дуга у складу са важећим законима.

Члан 76.

Остало грађевинско земљиште (члан 3. тачка 2. овог закона) одређује се одлуком општинског вијећа.

Одлука о одређивању осталог грађевинског земљишта заснива се на просторном плану општине или просторном плану посебног подручја који садржи границе урбаних и других подручја на којима је предвиђено грађење или вршење других радова урбанистичким планом, урбанистичким редом или просторним планом.

Одлука из става 1. овог члана може обухватити грађевинско земљиште у државној својини и грађевинско земљиште у приватној својини.

Члан 90.

Уколико је трећа страна *bona fide* започела изградњу на земљишту које је предмет ревизије или ако је земљиште приведено намјени, општина ће компензирати подносиоцу захтјева било путем новчане накнаде у складу са чланом 69. овог закона, или путем додјеле земљишне парцеле која је подударна по величини, функцији, вриједности, локацији итд. зависно од избора подносиоца захтјева.

Уколико је предметно земљиште додијељено трећој страни али трећа страна није започела грађевинске радове на земљишту, општина ће јој вратити новчани износ дат на име дажбине који је платила за стицање права коришћења или јој обезбједити алтернативну земљишну парцелу без накнаде.

У сврху примјене члана 87. става 3. овог закона, подносиоцем захтјева који није пристао на престанак тог права ће се сматрати сваки подносилац захтјева

који није примио накнаду у складу са Законом о експропријацији. Подносилац захтјева неће обавезивати никаква сагласност или договор о накнади који је постигао правни заступник којег је именovala општина док је подносилац захтјева био расељен или избјеглица.

Подносилац захтјева који утврди да је његова сагласност добивена примјеном силе, пријетње или у заблуди, покреће поступак пред надлежним судом.

Приликом утврђивања висине накнаде из овог члана, општински орган управе додјељује износ накнаде који подносиоцу припада по члану 69. став 4. овог закона умањен за износ дјелимичне накнаде која је већ исплаћена подносиоцу.

Члан 91.

Додјела грађевинског земљишта у складу са чланом 90. бит ће ослобођена услова које прописује члан 46. као и обавезе плаћања накнаде уколико је подносилац захтјева платио такву накнаду прије отказивања њеног/његовог права коришћења земљишта у државном власништву ради грађења.

Ф. Судска пракса

Пресуда Уставног суда Федерације број: У-55/14 од 07.10.2015. године ("Службене новине Федерације БиХ", број: 5/16). Уставни суд Федерације одлучујући о захтјевима начелника општина Ново Сарајево и Коњиц за заштиту права на локалну самоуправу, донио је пресуду којом је утврдио да члан 68., те члан 73. ст. 2. и 3. и члан 76. ст. 3. и 4. Закона о електричној енергији поврјеђују право на локалну самоуправу Општине Ново Сарајево и Општине Коњиц, зато што су им наметнуте додатне обавезе супротно чл. 10., 11. и 59. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине.

8. Чињенично стање и став Суда

У овом уставносудском предмету Уставни суд Федерације је био мишљења да није нужно заказати сједницу Суда са јавном расправом пошто нема спорних чињеничних питања да се утврде на јавној расправи уз учешће странака у поступку. Због тога је Уставни суд Федерације на сједници без јавне расправе размотрио наводе захтјева подносиоца, као и релевантне уставне и законске одредбе и уставно-судску праксу овог суда.

Уставни суд Федерације је утврдио да се Законом о електричној енергији уређује функционисање електро-енергетског сектора, електропривредне дјелатности, развој и функционисање тржишта електричне енергије, као и општи услови за испоруку електричне енергије, планирање и развој, изградња и реконструкција и одржавање електроенергетских објеката те надзор над провођењем овог закона. Пренос електричне енергије и друга питања везана за управљање и вођење електроенергетског система не регулишу се овим законом.

Подносилац захтјева сматра да се неким одредбама Закона о електричној енергији вријеђа право на локалну самоуправу Општине Маглај јер се прописивањем начина рјешавања имовинско-правних односа (члан 73. Закона), забраном извођења радова који ометају обављање електроенергетских дјелатности (члан 76. Закона) и начином на који је регулисана изградња производних објеката (члан 78. Закона), Општини Маглај као јединици локалне самоуправе, намећу обавезе за које се доношењем овог Закона не осигуравају и не преносе потребна средства за њихово извршавање.

Исто тако, подносилац захтјева наводи да доносилац Закона о електричној енергији није консултовао јединице локалне самоуправе што је у супротности са релевантним одредбама Европске повеље о локалној самоуправи, односно није у сагласности са Законом о принципима локалне самоуправе, као и то да је Закон о електричној енергији у супротности са Законом о грађевинском земљишту.

У поступку рјешавања овог питања Уставни суд Федерације је пошао од релевантних одредаба Устава Федерације Босне и Херцеговине према којима се у општинама остварује локална самоуправа (члан VI.2.(1) Устава) као и да међународни уговори и други споразуми који су на снази у Босни и Херцеговини и Федерацији Босне и Херцеговине, те општа правила међународног права чине дио законодавства Федерације Босне и Херцеговине. Осим према Уставу Федерације Босне и Херцеговине право и положај локалне самоуправе уређени су Европском повељом о локалној самоуправи, као актом међународног права, која је саставни дио законодавства у Федерацији Босне и Херцеговине.

Осим наведеног, према ставу 2. члана 58. Закона о принципима локалне самоуправе од 30.08.2006. године, Федерација Босне и Херцеговине и кантони су

били дужни ускладити своје законе са цитираним законом, извршити пренос послова и надлежности, као и одговорности додијељених јединицама локалне самоуправе истим Законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу. Како је Закон о принципима локалне самоуправе ступио на снагу дана 07.09.2006. године, а Закон о електричној енергији донесен и објављен у "Службеним новинама Федерације БиХ", број: 66/13 од 28.08.2013. године, може се закључити да се прописивањем одговорности које се намећу општинама као јединицама локалне самоуправе, а које су предмет регулисања члана 73. ст. 2. и 3. и члана 76. ст. 3. и 4. Закона о електричној енергији, без истовременог преноса и потребних средстава за њихово вршење, поврјеђује право локалне самоуправе, па тиме и Општине Маглај као јединице локалне самоуправе.

Наиме, Уставни суд Федерације је утврдио да се чланом 73. став 1. Закона о електричној енергији, прописује обавеза инвеститора да прије почетка изградње електроенергетских објеката ријеши имовинско-правне односе што је у складу са општим одредбама односно циљевима Закона о електричној енергији којим се уређује функционисање и правни оквир електроенергетског сектора и стварају услови за развој тржишта електричне енергије у Федерацији Босне и Херцеговине. Међутим, ставом 2. истог члана, прописано је да електроенергетски субјект није дужан плаћати посебне накнаде осим накнаде за концесију и накнада утврђеним другим законима. Ставом 3. истог члана, према којем електроенергетски субјект који обавља своју дјелатност као јавну услугу има право да своје инсталације поставља у јавне површине као и у путном појасу путне инфраструктуре ослобађа се накнаде у складу са важећим техничким и другим прописима, уз обавезу прибављања сагласности од институција надлежних за управљање јавним површинама.

На исти начин ст. 1. и 2. члана 76. Закона о електричној енергији, прописана је забрана изградње објеката који нису у функцији обављања електроенергетских дјелатности као и извођење других радова испод, изнад и поред електроенергетских објеката којим се омета и онемогућава обављање дјелатности производње или преноса или дистрибуције електричне енергије или се угрожава рад и функционисање електроенергетских објеката. За ове радове мора да се претходно прибави одобрење електроенергетског субјекта који је власник односно корисник електроенергетског објекта, што је према становишту Уставног суда Федерације у складу са предметом и циљевима Закона о електричној енергији. Ставом 3. истог члана прописано је да је, ако је на непрописном

растојању изграђен објект без сагласности електроенергетског субјекта, исти дужан од надлежног органа локалне управе захтијевати уклањање објекта. Ставом 4. овог члана према којем у случају да надлежни орган локалне управе не изврши уклањање објекта из става 3. овог члана, електроенергетски субјект може покренути тужбу код надлежног суда. Према становишту Уставног суда Федерације несумњиво се органима локалне управе намећу дужности за које се доношењем овог Закона истовремено не преносе и потребна средства за њихово вршење.

Уставни суд Федерације је утврдио да су дјелимично основани наводи подносиоца захтјева да се чланом 73. ст. 2. и 3. и чланом 76. ст. 3. и 4. Закона о електричној енергији поврјеђује право на локалну самоуправу јер се наведеним одредбама власницима електроенергетских објеката прописују посебне погодности на рачун јединица локалне самоуправе. На тај начин се на локалну самоуправу врши својеврстан пренос послова и задатака за које се истовремено не врши и пренос потребних средстава за њихово извршавање. Осим тога, Уставни суд Федерације је пошао и од релевантних одредаба Закона о грађевинском земљишту којим се уређују услови и начин стицања права на земљишту (члан 1. Закона), као и право општине да управља и располаже градским грађевинским земљиштем у државној својини на начин и под условима предвиђеним законом и прописима донесеним на основу закона (члан 6. Закона), те, одредаба овог Закона о стицању права коришћења земљишта ради грађења (члан 44. Закона) и другим релевантним одредбама истог Закона којима се уређују стварне надлежности и друга питања у вези са условима и начину стицања права на земљишту у градовима и насељима градског карактера и на осталом грађевинском земљишту.

Наиме, из одредбе става 2. члана 73. Закона о електричној енергији несумњиво проистиче да електроенергетски субјект као инвеститор није дужан да плаћа накнаде које својим прописом одреди јединица локалне самоуправе. Према овој одредби у случају да је инвеститор изградње електроенергетског објекта електроенергетски субјект који је претходно ријешио имовинско-правне односе, јединица локалне самоуправе нема право да наплати било какву накнаду од инвеститора који је електроенергетски субјект, као што је накнада за издавање урбанистичко-грађевинске документације (нпр. урбанистичка сагласност, одобрење за грађење, употребна дозвола). Наиме, издавању урбанистичко-грађевинске документације претходе одређени трошкови, као што су трошкови увиђаја, исколичења грађевине, комисије за технички

преглед објекта при издавању употребне дозволе и сл. Ове трошкове претходно сноси орган јединице локалне самоуправе који је надлежан за издавање тих одобрења, а накнадно их у складу са својим прописом о накнадама наплаћује од инвеститора. Осим тога, када је у питању изградња електроенергетског објекта и уколико је инвеститор електроенергетски субјект, трошкове издавања дозвола, одобрења и других накнада сноси непосредно јединица локалне самоуправе, јер је према овој одредби електроенергетски субјект ослобођен плаћања било каквих накнада осим оних прописаних законом. Такођер, из одредбе става 3. члана 73. Закона о електричној енергији проистиче да електроенергетски субјект без накнаде има право постављати своје инсталације у јавне површине као и у путном појасу путне инфраструктуре. Из ове одредбе произилази да електроенергетски субјект није дужан да плаћа накнаде за инсталације постављене у јавним површинама и путном појасу у надлежности јединица локалне самоуправе, чиме се јединицама локалне самоуправе онемогућава примјена прописа којима се утврђује накнада за коришћење јавних добара у случају да таква добра користи електроенергетски субјект. Из ст. 3. и 4. члана 76. Закона о електричној енергији проистиче да у случају изградње објекта, без сагласности електроенергетског субјекта електроенергетски субјект дужан је да тражи уклањање истог објекта од надлежног општинског органа управе, чиме се општинама као јединицама локалне самоуправе знатно ограничава право располагања над својом имовином, односно некретнином.

Код изложеног чињеничног и правног стања, Уставни суд Федерације је становишта да се ставом 1. члана 73. и ст. 1. и 2. члана 76. Закона о електричној енергији, подносиоцу захтјева не поврјеђује право на локалну самоуправу јер се наведеним одредбама не прописују обавезе које би утицале на остваривање надлежности локалне самоуправе.

Међутим, Уставни суд Федерације је утврдио да се ст. 2. и 3. члана 73. Закона о електричној енергији прописује рјешавање имовинско-правних односа прије изградње електроенергетског објекта без накнаде за јединице локалне самоуправе, а чланом 76. ст. 3. и 4. истог Закона уклањање незаконито изграђеног објекта такође без накнаде, што имајући у виду одредбе Закона о принципима локалне самоуправе поврјеђује право на локалну самоуправу ово из разлога што се на јединице локалне самоуправе преносе одређени послови за које се не означавају и одређена финансијска средства.

У односу на оспорени члан 78. Закона о електричној енергији, Уставни суд Федерације је констатовао да подносилац захтјева није поступио на начин како му је наложено актом Уставног суда Федерације број: У-7/16 од 08.04.2016. године, због чега није било могуће закључити да ли се оспореним чланом овог Закона поврјеђује право Општине Маглај на локалну самоуправу.

Уставни суд Федерације је утврдио да је неоснована тврдња подносиоца захтјева да приликом доношења Закона о електричној енергији нису консултоване јединице локалне самоуправе како је то прописано у члану 56. Закона о принципима локалне самоуправе. Наиме, на основу информације Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине број: 727/15 од 14.10.2015. године која је прибављена у току припрема за јавну расправу у предмету број: У-55/14 од 10.07.2015. године, а релевантна и у овом поступку, утврђено је да је овај Савез био консултован током јавне расправе у процедури доношења Закона о електричној енергији. На тај начин се отклања сумња у наводе и тврдњу подносиоца захтјева да као јединица локалне самоуправе у поступку доношења Закона о електричној енергији, чије одредбе оспорава, није био консултован у смислу члана 56. Закона о принципима локалне самоуправе.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: предсједник Суда, Весна Будимир, Мирјана Чучковић, др сц. Шахбаз Џихановић, Александра Мартиновић, проф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срђћ, судије Суда.

Број: У-7/16

Сарајево, 06.06.2017. године

Предсједник
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине

Весна Будимир, с.р.

.....

O b r a z l o ž e n j e

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Dopredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredbe članka 2. stavak 1. toč. i), j) i k) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine, na temelju članka IV.C.3.10. (2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, nakon javne rasprave, na sjednici održanoj 26.04.2017. godine donio je

P R E S U D U

1. Utvrđuje se da je članak 2. stavak 1. točka i) u dijelu koji glasi: „za suce Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“; točka j) u dijelu koji glasi: „za šefove odjeljenja Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“ i točka k) u dijelu koji glasi: „za predsjednika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“ Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 72/05, 22/09 i 55/03) u nesuglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.
2. Nalaže se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine da u roku od 6 mjeseci, od dana objave odluke u „Službenim novinama Federacije BiH“, do kada se može primjenjivati zakon iz stavka 1. izreke ove presude u odnosu na Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, uvažavajući relevantne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i organizacionu strukturu propisanu Odlukom o organizaciji Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 68/10), donese zakon o Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine kojim će razraditi samostalnost i upravno-materijalnu neovisnost Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući plaće i druga primanja sudaca Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ukoliko Parlament Federacije Bosne i Hercegovine ne donese zakon sukladno stavku 2. izreke, Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine će posebnim pravnim aktom urediti pitanja koja obuhvataju samostalnost i upravno-materijalnu neovisnost Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući plaće i druge naknade sudaca Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.
4. Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i službenim glasilima kantona u Federaciji BiH.

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Dopredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnio je dana 09.05.2016. godine Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) zahtjev za ocjenu ustavnosti članka 2. točke 1. alineje i) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 72/05, 22/09 i 55/13), u dijelu koji glasi: „Za suce Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“, članka 2. točke 1. alineja j) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 72/05, 22/09 i 55/13) u dijelu koji glasi: „Za šefove odjeljenja Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“, i članka 2. točka 1. alineja k) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 72/05, 22/09 i 55/13), istog članka u dijelu koji glasi: „Za predsjednike Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“ (u daljnjem tekstu: Zakon o plaćama i drugim naknadama sudaca), navodeći da su iste odredbe u suprotnosti sa alinejom 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Ustavnopravni temelj za podnošenje zahtjeva sadržan je u odredbi članka IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, pa je neosporno da je podnositelj ovlašten za podnošenje ovog zahtjeva.

2. Stranke u postupku

Prema odredbi članka 39. stavak 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03) stranke u ovom postupku su: Dopredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine, kao ovlašten podnositelj zahtjeva, te Zastupnički dom i Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine kao donositelj Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca.

3. Bitni navodi podnositelja zahtjeva

U podnesenom zahtjevu je navedeno, da je člankom 2. točka 1. alinejom i) j) i k) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca povrijeđena alineja 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, ističući da je zakone u Bosni i Hercegovine koji reguliraju isplatu plaća, naknada i drugih materijalnih prava sudaca i tužitelja i

stručnih suradnika koji rade u sudovima u Bosni i Hercegovini, prvo donesen od strane Visokog Predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, zatim potvrđen od strane zakonodavnih tijela na koji način su tim zakonima utvrđene i plaće sudaca ustavnih sudova u Bosne i Hercegovine, a samim tim i Ustavnog suda Federacije na koji način su u cijeloj Bosni i Hercegovini utvrđena istovjetna rješenja.

U obrazloženju zahtjeva se navodi, da je Ustav Federacije Bosne i Hercegovine posljedica jednog međunarodnog sporazuma i rezultat izvršenja međunarodno pravnih obveza, ukazujući na djelomičnu odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj: U-5/98 od 01.07.2000. godine, posebice apostrofirajući točku 17. koja ukazuje da i Preambula Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ima normativni karakter ukoliko je njen tekst dovoljno jasan i precizan i da može proizvesti određena prava i obveze za javne i gospodarske subjekte. Isto tako podnositelj zahtjeva se poziva i na članak 31. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora koji je sukladno članku III./3. točka b) Ustava Bosne i Hercegovine dio ustavno pravnog poretka Federacije Bosne i Hercegovine, iz čega proizilazi, da se primjenjuje i na preambulu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Smatra da alineja 1. preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ima slično značenje, kao i alineja 3. Preambule Ustava Bosne i Hercegovine, da se Ustav Federacije Bosne i Hercegovine zasniva na istim demokratskim načelima, ljudskim pravima i slobodama, podjelom vlasti, demokratskim izborima i drugim ustavno-pravnim standardima na kojima se zasniva i Ustav Bosne i Hercegovine, pa iz tih razloga smatra da Alineja 1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine treba što jasnije izraziti načelo demokracije vlasti. Nadalje se ističe, da kad je u pitanju Ustav Bosne i Hercegovine, on ima superiornu normativnu snagu u odnosu na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, pa je iz tih razloga članak 1.2 Ustava Bosne i Hercegovine obvezuje ne samo državu već i njene entitete. Ustavni sud Federacije ne može direktno primjenjivati odredbu članka 1.2. Ustava Bosne i Hercegovine, ali može u duhu obligatorne odredbe tumačiti relevantne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Iz tih razloga podnositelj zahtjeva smatra da osporena odredba Zakona povrjeđuje alineju 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koja glasi: „da demokratske institucije temeljene na poštivanju ljudskih prava i sloboda, najbolje stvaraju sklad između svojih zajednica“. Podnositelj zahtjeva ističe da je načelo neovisnosti i samostalnosti sudova propisano u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine i da je namjera ustavotvorca bila da osigura neovisnost Ustavnog suda Federacije i na taj način omogućiti da sam propisuje organizaciju i dodatne nadležnosti i time onemogućiti bilo kakvo miješanje u nadležnosti Ustavnog suda.

U obrazloženju se elaborira i Odluka o dopustivosti i meritumu broj: U-6/06 od 29.03.2008. godine koju je donio Ustavni sud Bosne i Hercegovine, a u kojoj je istaknuto „da Ustavni sud Bosne i Hercegovine u nedostatku ustavnih zakona mora biti u stanju potpune neovisnosti i odlučivati o svojoj organizaciji i funkcioniranju. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ima ovlaštenja da uređuje i određuje proračun institucija Bosne i Hercegovine, da donosi zakone, ali ona to može raditi samo uz poštovanje Ustava Bosne i Hercegovine. Ustav Bosne i Hercegovine obvezuje zakonodavca da ne krši neovisnost Ustavnog suda, međutim činjenica da je donesen osporeni zakon Sud pokazuje do kojeg stupnja on ima potrebu biti zaštićen od pritiska koji bi mogli vršiti drugi organi vlasti. Poštovanje financijske neovisnosti Ustavnog suda kako je naprijed navedeno zahtijeva minimum, a to je da Sud predloži svoj proračun i način njegovog korištenja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine koja će ga usvojiti.“ Isto tako elaborirao je i toč. 27. i 28. spomenute Odluke.

Pored navedenog podnositelj zahtjeva ističe, da se koncept vladavine prava koji je kao načelo naveden u članku 1.2 Ustava Bosne i Hercegovine direktno primjenjuje i na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, a načelo neovisnosti i samostalnosti sudova je propisano i u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, pa samim tim i neovisnost Ustavnog suda Federacije predstavlja opće načelo koje mora biti poštovano čak i kada u ustavnom tekstu nije direktno navedeno, pozivajući se na točku 23. spomenute Odluke. Analizirajući sve odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kako navodi podnositelj zahtjeva, iste govore u prilog namjeri ustavotvorca da osigura neovisnost Ustavnog suda Federacije tako što mu je potrebno omogućiti da sam propisuje organizaciju i dodatne nadležnosti i time onemogućiti bilo kakvo miješanje u dodijeljene mu nadležnosti iz čega proizilazi puna financijska neovisnost i samostalnost, a što se ogleda u samostalnom planiranju i predlaganju proračuna. Nadalje je istaknuta i odredba članka IV.C.1.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kojom je propisano da „ukoliko ovim Ustavom nije drugačije utvrđeno, pravila postupka potrebna da bi se osigurala jednakost u postupanju kao i temeljno načelo pravičnosti pred sudovima i organizaciji svih sudova, bit će utvrđeno zakonima Federacije“. Pravila postupka pred Ustavnim sudom Federacije propisana su Zakonom o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, međutim sva druga pitanja koja nisu direktno propisana Ustavom u nadležnosti su samog suda i utvrđena su Odlukom o organizaciji Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine koju taj Sud sam i utvrđuje. Navodi da plaće sudaca Ustavnog suda Federacije ne mogu biti regulirane u osporenom Zakonu iz razloga što je pozicija Ustavnog suda u odnosu na redovne sudove takva da redovni sudovi

i to Vrhovni sud Federacije i kantonalni sudovi mogu biti predlagatelji za pokretanje zahtjeva za rješavanje ustavnih pitanja pred Ustavnim sudom Federacije. Ova činjenica kako to navodi podnositelj zahtjeva utvrđuje poseban položaj Ustavnog suda Federacije, a time i zahtjev da bude neovisan od zakonodavne i izvršne vlasti. Zatim navodi da je postupak izbora sudaca Ustavnog suda također propisan Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i razlikuje se od izbora ostalih sudaca.

U podnesenom zahtjevu navodi se i Odluka Ustavnog suda Republike Srpske i to broj: U-53/08 od 29.10.2008. godine koja je inicirana od strane samog Suda, gdje su odredbe zakona koje su se odnosile na utvrđivanje plaće i naknada sucima Ustavnog suda Republike Srpske, utvrđeni kao neustavni. Obrazloženje presude je gotovo istovjetno i bazirano na Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, a temelji se na stavu, da se suci i uposlenici ne mogu statusno tretirati na isti način kao redovni sudovi i uposlenici u redovnim sudovima.

Načelo neovisnosti i samostalnosti sudova navodi podnositelj zahtjeva, propisano je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, tako da princip nezavisnosti Ustavnog suda Federacije predstavlja opći princip koji mora biti poštovan pa i kada u ustavnom tekstu nije naveden. Sve odredbe Ustava na koje se poziva podnositelj zahtjeva imaju namjeru da osiguraju neovisnost Suda i mogućnost da propisuje organizaciju i dodatne nadležnosti i time onemoguću bilo kakvo miješanje u utvrđene nadležnosti. Kada je u pitanju raspolaganje financijskim sredstvima, u zahtjevu se navodi, da Ustavni sud Federacije najbolje razumije svoje potrebe u odnosu na financije i da će adekvatno odgovarati tim potrebama na što posebice ukazuje da su Zakonom o plaćama i naknadama sudaca predviđene plaće za neke pozicije u Ustavnom sudu koje i ne postoje. Smatra da pozicija Ustavnog suda Federacije ne može biti različita od ostala dva ustavna suda u Bosni i Hercegovini, jer unifikacija pravnih standarda u Bosni i Hercegovine, posebice ukoliko podiže ljestvicu demokracije javne vlasti, može samo doprinijeti pravnoj sigurnosti i pravnoj harmoniji te jedinstvenosti pravnog prostora na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Iz svega naprijed proizilazi, a posebice imajući u vidu članak IV.C.7. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, da Ustavni sud Federacije mora imati zakonsku diskreciju predlaganja i raspolaganja vlastitim proračunom u smislu samostalnog raspoređivanja odobrenih sredstava, a to implicira zakonsko ovlaštenje da se vlastitom odlukom odredi visina plaće predsjednika i sudaca, te drugih uposlenika u Ustavnom sudu Federacije. Predloženo ne znači isključenost Suda od bilo kakve kontrole, a financijska neovisnost i kontrola mora se svesti na kontrolu zloupotrebe same neovisnosti i arbitrarnosti u postupanju i odlučivanju.

Na temelju svega navedenog istaknuto je, da alineja 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ima normativan karakter, da bi Ustavni sud Federacije bio demokratski mora se uzeti u obzir veoma bitan faktor, a to je povijesna uloga ustavnih sudova i potreba visokog stupnja neovisnosti i nepristrasnosti koja uključuje i samostalnost kod odlučivanja o vlastitim financijskim sredstvima sukladno sa svojim potrebama. Iz tih razloga predlaže, da se zahtjev usvoji i da Ustavni sud Federacije donese odluku kojom će utvrditi, da članak 2. stavak 1. alineja i), j) i k) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca nije sukladna s alinejom 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, što znači, da su iste odredbe u suprotnosti sa alinejom 1. Preambule, a kao prijelazno rješenje da utvrdi, da se spomenute odredbe mogu primjenjivati do donošenja posebne odluke Ustavnog suda Federacije o plaćama, naknadama i drugim pravima sudaca Ustavnog suda Federacije, a najduže tri mjeseca od dana objave presude u službenom glasilu.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Ustavni sud Federacije je slijedeći odredbu članka 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj: U-16/16 od 12.05.2016. godine zatražio odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti spomenutog članka Zakona i to, od Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine. Traženi odgovor nije dostavljen od strane Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine do održavanja javne rasprave ni naknadno.

5. Sjednica Suda s javnom raspravom

Na javnoj raspravi koja je održana 18.4.2017. godine, opunomoćenik podnositelja zahtjeva u potpunosti je ostao kod navoda iznesenih u pismenom zahtjevu, gdje je istaknuto da je članak 2. točka 1. alineja i), j) i k) Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca, suprotna alineji 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U usmenom izlaganju opunomoćenik podnositelja zahtjeva je naveo, da je zakone o plaćama u Bosni i Hercegovini prvo donio Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu koji su zatim potvrđeni od strane zakonodavnih tijela. Kad je u pitanju primjena Ustava Bosne i Hercegovine navedeno je da on ima superiornu normativnu snagu u odnosu na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, pa iz tih razloga članak I.2. Ustava Bosne i Hercegovine obvezuje entitete da ga primjenjuju. Ističe da je načelo neovisnosti i samostalnosti sudova propisano u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine i da je namjera ustavotvorca bila da osigura neovisnost Ustavnog suda Federacije, te da sam propisuje organizaciju i dodatne nadležnosti. Isto tako je istaknuto, da se ovdje ne radi o

plaćama predsjednika Suda, sudaca i uposlenika Ustavnog suda Federacije nego o istinskoj potrebi društva i državne javne vlasti da osigura viši stupanj ustavno sudske autonomije i da na taj način slijedi model koji danas imaju demokratske države kao što je SR Njemačka, Belgija, Nizozemska. Istaknuto je stajalište Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, izneseno u Odluci broj: U-6/06 od 29.3. 2008. godine u kojoj je Sud analizirao situaciju u Bosni i Hercegovini, zakone koje je donijela međunarodna zajednica i zaključio, da ustavno sudstvo kad je u pitanju financijska samostalnost i utvrđivanje plaće sucima, ne može biti regulirano istim zakonom kojim se reguliraju plaće za suce redovnih sudova, posebice apostrofirajući razloge neovisnosti.

Opunomoćenik podnositelja zahtjeva smatra da nije prihvatljivo da Sud mora da pregovara sa zakonodavcem oko popune jednog stručnog savjetnika, ostvarivanja međunarodne suradnje sa Venecijanskom komisijom ili s drugim ustavnim sudovima, da ne može da izvrši reorganizaciju svojih financijskih potreba u tijeku proračunske godine i da ta sredstva usmjerava tamo gdje su mu potrebna. Navedena je i Odluka broj U-29/13 koju je donio Ustavni sud Bosne i Hercegovine, a u kojoj je ukazano da država mora posebice pažnju obratiti upravo na pravosuđe i osigurati ljudske, materijalne i financijske resurse kako bi se osigurala materijalna neovisnost, jer je to imperativ pravne države. Ovdje se misli i na Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, pri čemu su spomenuti primjeri SR Njemačke, Belgije i drugih država. Međutim, isto tako je istaknuto, da financijska autonomija ne znači da se utrošak tih sredstava ne kontrolira i da nije podložan kontroli kao i svaki proračunski korisnik.

Nadalje je istaknuto u izlaganju i u obrazloženju podnesenog zahtjeva da se u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine skriva jedna antinomija, što znači unutarnji sukob normi u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine i to, između norme koja propisuje da će se određeni aspekti ustavnog sudovanja propisati zakonom i sa druge strane, odredba koja propisuje da je Ustavni sud Federacije neovisan. Iz tih razloga se navodi, da se sa ovakvim načinom propisivanja financijske samostalnosti ne može osigurati pravo na pravično suđenje u kontekstu bosanskohercegovačkih prilika. To dalje znači, kako se navodi, da jedino Sud može harmonizirati ove vrijednosti i da se opredijeli za višu pravu normu unutar Ustava koja je propisana u alineji 1. Ustava Bosne i Hercegovine.

U izlaganju je dalje navedeno da postoji jasna razlika između redovnog i ustavnog sudstva, da je ta razlika jasno provedena u Republici Srpskoj i na nivou Bosne i Hercegovine, a Ustavni sud Bosne i Hercegovine je jasno naglasio, da praksa koja se provodi od strane tog suda

mora da bude imperativ u Bosni i Hercegovini ukoliko se želi harmonizacija pravnog sustava Bosne i Hercegovine. Na kraju je istaknuto da ustavno sudstvo treba da bude na istovjetan način tretirano, zatim članak 6. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda koji zahtijeva najviši stupanj neovisnosti pravosuđa, zatim slijed standarda koje propisuje Ustavni sud Bosne i Hercegovine i na kraju, da se moramo opredijeliti za alineju 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine koja nalaže da Sud preuzme ustavnu autonomiju i da bude zaštićen samim Ustavom, Preambulom i to sve do momenta dok Bosna i Hercegovine ne postigne nivo drugih razvijenih demokratskih država. Iz tih razloga smatramo da je članak 2. stava 1. alineja i) j) i k) Zakona o plaćama sudaca u suprotnosti sa alinejom 1. Preambule.

5. Relevantni propisi za odlučivanje

1. USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

Članak VI. Ustavni sud

1. Sastav

Ustavni sud Bosne i Hercegovine sastoji se od devet članova.

- a) Četiri člana bira Zastupnički dom Federacije, a dva člana Skupština Republike Srpske. Preostala tri člana bira predsjednik Europskog suda za ljudska prava nakon konzultacije sa Predsjedništvom.
- b) Suci će biti istaknuti pravnici visokog moralnog ugleda. Svatko tko udovoljava takvoj kvalifikaciji i ima pravo glasa može biti imenovan za suca Ustavnog suda. Suce koje bira predsjednik Europskog suda za ljudska prava ne mogu biti državljani Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.
- c) Mandat sudaca imenovanih u prvom sazivu biće pet godina, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na temelju konsenzusa ostalih sudaca. Suce koje su imenovani u prvom sazivu ne mogu biti reimenovani. Suce koje će biti imenovani nakon prvog saziva služiti će do navršanih 70 godina života, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na temelju konsenzusa ostalih sudaca.
- d) Za imenovanja koja se budu vršila nakon isteka perioda od pet godina od prvih imenovanja, Parlament skupština može zakonom predvidjeti drugačiji način izbora troje sudaca koje bira Predsjednik Europskog suda za ljudska prava.

2. Procedure

- a) Većina svih članova suda sačinjava kvorum.
- b) Sud će većinom glasova svih članova, usvojiti svoj poslovnik o radu. Sud će voditi javne rasprave, a svoje odluke će javno obrazložiti i objavljivati.

3. Jurisdikcija

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

- a) Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to:
 - Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom sukladna sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.
 - Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna sa ovim Ustavom.
- b)
- c)

4. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

2. USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Uvjereni da demokratske institucije temeljene na poštivanju ljudskih prava i sloboda najbolje stvaraju sklad između svojih zajednica,

Odbijajući nasilje rata,

U želji da pridonese unapređenju mira,

U želji da promiču slobodu pojedinca i razvijaju slobodno tržište,

Vođeni načelima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, i Općim okvirnim sporazumom o miru u Bosni i Hercegovini kao i njegovim aneksima (Opći okvirni sporazum),

Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi, zajedno sa Ostalima, i građani Federacije Bosne i Hercegovine, koja je sastavni dio suverene države Bosne i Hercegovine, odlučni da osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose i najviše standarde ljudskih prava i sloboda, ovim donose Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

IV.C. 1. Sudska vlast Federacije

1. Opće odredbe o sudovima

Članak 1.

(1) Sudsku funkciju u Federaciji vrše sudovi Federacije navedeni u paragrafu 2. ovog članka, kantonalni sudovi navedeni u članku V.11. i općinski sudovi navedeni u članku VI.7.

(2) Sudovi Federacije su:

- a) Ustavni sud,
- b) Vrhovni sud

Članak 2.

Svi organi vlasti izvršavat će i pomagati u izvršavanju presuda i rješenja svih sudova navedenih u ovom ustavu.

Članak 4.

(1) Sudska vlast Federacije samostalna je i neovisna.

(2) Sudovi će osigurati jednak položaj svim stranama u sudskim postupcima.

(3) Sudska vlast je samostalna i neovisna od izvršne i zakonodavne vlasti Federacije.

Amandman LX

Članak IV.C.7., mijenja se i glasi:

„1. Plaća i druge naknade sucu ne mogu biti umanjene za vrijeme vršenja sudačke funkcije, osim kao posljedica disciplinskog postupka sukladno sa zakonom.

Plaća i drugi uvjeti obavljanja funkcije, uključujući i imunitet, za sve suce sudova Federacije utvrđuju se zakonom“.

Amandman XXXVIII
Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih
interesa

- (1) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri sukladno s ovim ustavom. Ovo Vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.
- (2) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda Ostalih. Suce bira Zastupnički dom i Dom naroda.

ODLUKA O USTROJSTVU USTAVNOG SUDA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 68/10)

Članak 4.

Ustavni sud Federacije svoju organizaciju i djelatnost ostvaruje na načelu financijske neovisnosti, koja se ogleda u neovisnom utvrđivanju prijedloga proračunskih sredstava u tekućoj godini, potrebnim za izvršavanje nadležnosti Ustavnog suda Federacije, koji dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine u cilju uključivanja prijedloga proračuna Ustavnog suda Federacije u proračun Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 7.

Rad Ustavnog suda Federacije obavlja se u stalnim i povremenim komisijama i drugim radnim tijelima Ustavnog suda Federacije.

Članak 30.

Materijalno i financijsko poslovanje Ustavnog suda Federacije vršit će se sukladno zakonu i odlukama Ustavnog suda Federacije.

ZAKON O PLAĆAMA I DRUGIM NAKNADAMA
SUDACA I TUŽITELJA U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 72/05, 22/09 i 55/13)

Članak 1.
Okvir Zakona

Ovim Zakonom utvrđuju se plaće, naknade i druga materijalna prava sudaca, tužitelja i stručnih suradnika u Federaciji Bosne i Hercegovine.

II. Plaće i naknade i druga materijalna prava

Članak 2.

Osnovna mjesečna plaća sudaca

1. Osnovna mjesečna plaća sudaca iznosi:

- a) Za suce općinskih sudova: 2.400 KM.
- b) Za šefove odjeljenja općinskih sudova: 2.600 KM.
- c) Za predsjednike osnovnih sudova: 2.800 KM.
- d) Za predsjednika općinskih sudova sa 30 ili više sudaca: 3.200 KM.
- e) Za predsjednike općinskih sudova sa 60 ili više sudaca: 3.600 KM.
- f) Za suca kantonalnih sudova: 3.000 KM.
- g) Za šefove odjeljenja kantonalnih sudova: 3.200 KM.
- h) Za predsjednike kantonalnih sudova: 3.400 KM.
- i) Za suce Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine: 3.800 KM
- j) Za šefove odjeljenja Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine: 4.000 KM.
- k) Za predsjednike Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine: 4.400 KM.

PRAVILA USTAVNOG SUDA BOSNE I
HERCEGOVINE

(„Službeni glasnik BiH, broj: 94/14)

Članak 3.

(Sredstava za rad)

- (1) Sredstva za rad Ustavnog suda se osiguravaju u proračunu institucija Bosne i Hercegovine.
- (2) Upotreba odobrenih sredstava se uređuje internim aktom Ustavnog suda.
- (3) Generalni tajnik Ustavnog suda priprema nacrt proračuna Ustavnog suda i, nakon procedure provedene sukladno s ovim pravilima, dostavlja ga ministarstvu nadležnom za pripremanje proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Ministar nadležnog ministarstva iz stavka (3) ovog članka dostavlja Ustavnom sudu obrazloženo mišljenje o nacrtu proračuna.

- (5) Ustavni sud, nakon što prethodno dostavljeno mišljenje razmotri nadležna komisija Ustavnog suda, utvrđuje prijedlog proračuna Ustavnog suda.
- (6) Prijedlog proračuna Ustavnog suda se dostavlja Predsjedništvu Bosne i Hercegovine radi uvrštavanja u prijedlog proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- (7) Ustavni sud samostalno raspoređuje sredstva odobrena iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, sukladno sa svojim godišnjim proračunom.

**ZAKON O VISOKOM SUDBENOM I
TUŽITELJSKOM VIJEĆU BOSNE I
HERCEGOVINE** („Službeni glasnik BiH“, br.: 25/04,
93/05,14/07 i 15/08)

**Poglavlje III
Nadležnosti i ovlaštenja**

Članak 17.
Nadležnost

Vijeće ima sljedeće nadležnosti:

- (1) imenuje suce, uključujući predsjednike sudova, suce porotnike i dodatne suce u sve sudove na državnom, entitetskom, kantonalnom, okružnom, osnovnom i općinskom nivou u Bosni i Hercegovini, uključujući Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, sa izuzetkom ustavnih sudova entiteta Bosne i Hercegovine;
- (3) daje prijedloge nadležnim organima u svezi s njihovim predlaganjem i izborom sudaca Ustavnog suda Republike Srpske imenovanjem sudaca u Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine. Prilikom izvršavanja svojih nadležnosti iz ovog stava Vijeće, prije davanja prijedloga, traži pismeno mišljenje odgovarajućeg ustavnog suda;
- (15) daje prijedloge, prema vlastitoj ocjeni, u svezi s godišnjim proračunom predloženim od strane državnih tijela i/ ili vlada za sudove i tužiteljstva;
- (18) zalaže se za adekvatno i kontinuirano financiranje sudova i tužiteljstava u Bosni i Hercegovini;

Članak 18.
Sudovi i tužiteljstva

Vijeće ima nadležnosti navedene u članku 17. ovog zakona u odnosu na pravosuđe u Bosni i Hercegovini što obuhvata sljedeće sudove i tužiteljstva:

- (a) Sud Bosne i Hercegovine;
- (b) Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine;
- (c) Ustavni sud Republike Srpske i Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, isključivo sukladno s odredbama članka 17.(3) ovog zakona;
- (d) Vrhovni sud Republike Srpske i Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine;
- (e) Okružne i osnovne sudove u Republici Srpskoj;
- (f) Kantonalne i općinske sudove u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- (g) Republičko tužiteljstvo Republike Srpske i Federalno tužiteljstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- (h) Okružna tužiteljstva u Republici Srpskoj i kantonalna tužiteljstva u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- (i) Apelacioni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Osnovni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i Tužiteljstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Članak 19.

USTAV REPUBLIKE SRPSKE

IX USTAVNI SUD

Članak 115.

Ustavni sud:

- 1. odlučuje o suglasnosti zakona, drugih propisa i općih akata sa Ustavom;
- 2. odlučuje o suglasnosti propisa i općih akata sa zakonom;
- 3. rješava sukob nadležnosti između organa zakonodavne, izvršne i sudske vlasti;
- 4. rješava sukob nadležnosti između organa Republike, grada i općine ;
- 5. odlučuje o suglasnosti programa, statuta i drugih općih akata političkih organizacija sa Ustavom i zakonom.

Ustavni sud prati pojave od interesa za ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti, obavještava najviše ustavne organe Republike o stanju i problemima u toj oblasti i daje im mišljenja i prijedloge za donošenje zakona i poduzimanje drugih mjera radi obezbjeđenja ustavnosti i zakonitosti i zaštite sloboda i prava građana, organizacija i zajednica. Ustavni sud može ocjenjivati ustavnost zakona i

ustavnost i zakonitost propisa i općih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.

Ustavni sud:

- 1) odlučuje o suglasnosti zakona, drugih propisa i općih akata Narodne skupštine sa odredbama Ustava o zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda.

Ustavni sud odlučuje o pitanjima imuniteta, koja proističu iz zakona kojima se uređuje imunitet u Republici Srpskoj.

Članak 116. Sastav Suda

Ustavni sud ima sedam sudaca.

Suci Ustavnog suda se biraju na osam godina i ne mogu biti ponovo birani.

Ista osoba ne može biti dvaput birana na funkciju predsjednika Ustavnog suda.

Ustavni sud Republike Srpske ima maksimalno devet članova.

Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske osniva se kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa u proceduri opisanoj u Amandmanu LXXXII. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda i jedan član iz reda Ostalih. Suce bira Narodna skupština Republike Srpske i Vijeće naroda.

Članak 117.

Zabrana obavljanja druge funkcije

Sudac Ustavnog suda ne može vršiti nikakvu drugu javnu funkciju.

Predsjednik i suci Ustavnog suda uživaju imunitet kao i narodni zastupnici. O imunitetu odlučuju Ustavni sud.

Članak 119. Izvršenje odluka

Odluke Ustavnog suda su opće obvezne i izvršene na teritoriji Republike.

Izvršenje odluka Ustavnog suda osigurava Vlada.

Članak 120. Pravno dejstvo

Postupak pred ustavnim sudom, pravno dejstvo njegovih odluka i druga pitanja njegove organizacije i rada uređuju se zakonom.

Svatko može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom mogu, bez ograničenja, pokrenuti predsjednik Republike, Narodna skupština i Vlada, a ostali organi, organizacije i zajednice pod uvjetima utvrđenim zakonom.

Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Kad Ustavni sud utvrdi da zakon nije u suglasnosti sa Ustavom ili da drugi propis ili opći akt nije u suglasnosti sa Ustavom ili zakonom, taj zakon, drugi propis ili opći akt prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda.

ZAKON O USTAVNOM SUDU REPUBLIKE SRPSKE

(„Službeni glasnik Republike Srpske“, br.: 104/11 i 92/12)

V. Uvjeti i sredstva za rad Suda

Članak 73.

Sredstva za rad Suda osiguravaju se u proračunu Republike Srpske.

Članak 74.

Predsjednik Suda je nalogodavac za utrošak sredstava za rad Suda i Službe Suda, s tim da ta ovlaštenja može prenijeti na tajnika Suda.

Članak 75.

- (1) Sud posebnim aktom utvrđuje plaće i druge naknade za predsjednika, suce i postavljene osobe.
- (2) Sud donosi akt kojim se uređuju plaće i druge naknade uposlenih u Sudu.
- (3) Plaće i druge naknade iz st.1 i 2. ovog članka utvrđuju se u iznosima koji su određeni proračunom Republike Srpske za tekuću godinu.

USTAV CRNE GORE
(„Službeni list CG“, broj: 1/07)

DIO VI
USTAVNI SUD CRNE GORE

Članak 149.
Nadležnost

Ustavni sud odlučuje:

- 1) o suglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima;
- 2) o suglasnosti drugih propisa i općih akta sa Ustavom i zakonom;
- 3) o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava;
- 4) da li je predsjednik Crne Gore povrijedio Ustav;
- 5) o sukobu nadležnosti između sudova i drugih državnih organa, između državnih organa i organa jedinica lokalne samouprave između organa jedinica lokalne samouprave;
- 6) o zabrani rada političke partije ili nevladine organizacije;
- 7) o izbornim sporovima u svezi s referendumom koji nisu u nadležnosti drugih sudova;
- 8) o suglasnosti sa Ustavom mjera i radnji državnih organa poduzetih za vrijeme ratnog i vanrednog stanja;
- 9) vrši i druge poslove utvrđene Ustavom,

Ako je u tijeku postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti propis prestao da važi, a nisu otklonjene posljedice njegove primjene, Ustavni sud utvrđuje da li je taj propis bio suglasan sa Ustavom, odnosno sa zakonom za vrijeme njegovog važenja.

Ustavni sud prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti uočenim pojavama neustavnosti i nezakonitosti obavještava Skupštinu.

Članak 150.

Pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti

Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom za ocjenu ustavnosti i zakonitosti može da pokrene sud, drugi državni organ, organ lokalne samouprave i pet zastupnika.

Ustavni sud može i sâm pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti.

U tijeku postupka, Ustavni sud može narediti da se obustavi izvršenje pojedinačnog akta ili radnje koji su poduzeti na temelju zakona, drugog propisa ili općeg akta čija se ustavnost ili zakonitost ocjenjuje, ako bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti neotklonjive štetne posljedice.

Članak 151.
Odluka Ustavnog suda

Ustavni sud odlučuje većinom glasova svih sudaca.

Odluka Ustavnog suda se objavljuje.

Odluka Ustavnog suda je obvezna i izvršna.

Izvršenje odluke Ustavnog suda, kada je to potrebno, obezbjeđuje Vlada.

Članak 153.
Sastav i izbor

Ustavni sud ima sedam sudaca.

Suca Ustavnog suda bira se na vrijeme od devet godina.

Predsjednik Ustavnog suda bira se iz reda sudaca na vrijeme od tri godine.

Za suca Ustavnog suda može biti birana osoba koje uživa ugled istaknutog pravnog stručnjaka, sa najmanje 15 godina rada u struci.

Predsjednik i sudac Ustavnog suda ne može vršiti zastupničku i drugu javnu funkciju niti profesionalno obavljati drugu djelatnost.

Članak 154.
Prestanak funkcije

Predsjedniku i sucu Ustavnog suda prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je izabran ako to sâm zatraži, kad ispuni uvjete za starosnu mirovinu ili ako je osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora.

Predsjednik i sudac Ustavnog suda razrješava se dužnosti ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije, ako trajno izgubi sposobnost za vršenje funkcije ili javno ispoljava svoja politička uvjerenja.

Nastupanje razloga za prestanak funkcije ili razrješenje utvrđuje Ustavni sud na sjednici i o tome obavještava Skupštinu.

Ustavni sud može odlučiti da predsjednik ili sudac Ustavnog suda protiv koga je pokrenut krivični postupak, ne vrši dužnost dok taj postupak traje.

ZAKON O USTAVNOM SUDU CRNE GORE
(„Službeni list CG“, br. 11/15 od 12.3.2015. godine, a stupio je na snagu 20.3.2015.)

I. OPĆE ODREDBE

Članak 5.

Sredstva za rad Ustavnog suda osiguravaju se u proračunu Crne Gore.

Ustavni sud samostalno raspolaže sredstvima iz stavka 1. ovog članka.

IV. FINACIJSKA SREDSTVA

Članak 113.

Financijska sredstva za rad Ustavnog suda obezbjeđuju se u posebnom razdjelu proračuna Crne Gore, na prijedlog Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: proračun Ustavnog suda).

Predsjednik Ustavnog suda ima pravo da učestvuje u radu sjednice Skupštine na kojoj se raspravlja o prijedlogu proračuna Ustavnog suda.

Postupak za utvrđivanje prijedloga proračuna Ustavnog suda uređuje se Poslovnikom.

USTAV REPUBLIKE SRBIJE
(„Službeni glasnik RS“, broj: 98/06)

ŠESTI DIO
USTAVNI SUD

Položaj
Članak 166.

Ustavni sud je samostalan i neovisan državni organ koji štiti ustavnost i zakonitost i ljudska i manjinska prava i slobode.

Odluke Ustavnog suda su konačne, izvršne i obvezujuće.

Način odlučivanja u Ustavnom sudu i Zakon o Ustavnom sudu

Članak 175.

Ustavni sud odluke donosi većinom glasova svih sudaca Ustavnog suda.

Odluku da samostalno pokrene postupak za ocjenu ustavnosti ili zakonitosti Ustavni sud donosi dvotrećinskom većinom glasova svih sudaca.

Uređenje Ustavnog suda i postupak pred Ustavnim sudom i pravno dejstvo njegovih odluka, uređuje se zakonom.

ZAKON O USTAVNOM SUDU
(„Službeni glasnik RS“, br.: 109/2007, 99/2011, 18/13 – Odluka US, 40/15 i 103/15)

Plaće
Članak 20a.

Plaća suca Ustavnog suda odgovara položaju i nadležnostima Ustavnog suda i odgovornosti suca za obavljanje dužnosti i predstavlja jednu od garancija njegove neovisnosti u zaštiti ustavnosti i zakonitosti i ljudskih i manjinskih prava i sloboda.

Plaća predsjednika i suca Ustavnog suda određuje se na temelju osnovne plaće.

Osnovna plaća, prema ovom zakonu, jeste vrijednost u koju se ne uračunava procenat za vrednovanje minulog rada.

Osnovica za obračun i isplatu predsjednika i suca Ustavnog suda utvrđuje se Zakonom o proračunu Republike Srbije.

Koeficijent za obračun i isplatu predsjednika Ustavnog suda iznosi 12,00, a suca Ustavnog suda 10,50.

U slučaju da u Ustavnom sudu nisu popunjena sva sudačka mjesta, dio njihove popune, plaća predsjednika i suca Ustavnog suda se uvećava 10%, za svako nepopunjeno sudačko mjesto.

Sudac Ustavnog suda koji je izabran, odnosno imenovan na dužnost iz reda profesora pravnog fakulteta, a koji prava iz radnog odnosa ostvaruje na pravnom fakultetu, ima pravo na mjesečnu naknadu u visini razlike između plaće suca Ustavnog suda, obračunate za puno radno vrijeme bez uvećanja po osnovu godina provedenih na radu, i plaće koju ostvaruje na pravnom fakultetu, utvrđene sukladno s propisima kojima se uređuje način obračuna sredstava za plaće i koeficijenata za obračun i isplatu plaća na fakultetima čija se djelatnost financira iz proračuna Republike Srbije.

USTAV REPUBLIKE HRVATSKE

(„Narodne novine“, br.: 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14)

V. USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 125.

Ustavni sud Republike Hrvatske:

- odlučuje o suglasnosti zakona sa Ustavom;
- odlučuje o suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom;
- može ocjenjivati ustavnost zakona te ustavnost i zakonitost drugih propisa koji su prestali važiti ako od tog prestanka do podnošenja zahtjeva ili prijedloga za pokretanje postupka nije prošlo više od godinu dana,
- odlučuje povodom ustavnih tužbi protiv pojedinačnih odluka državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima kad su tim odlukama povrijeđena ljudska prava i temeljne slobode, kao i pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravnu zajamčeni Ustavom Republike Hrvatske,
- prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti te o uočenim pojavama neustavnosti i nezakonitosti izvješćuje Hrvatski sabor,

- rješava sukob nadležnosti između tijela zakonodavne, izvršne i sudske vlasti;
- odlučuje, sukladno sa Ustavom, o odgovornosti predsjednika Republike;
- nadzire ustavnost programa i djelovanja političkih stranaka i može, sukladno sa ustavom, zabraniti njihov rad;
- nadzire ustavnost i zakonitost izbora i državnog referenduma i rješava izborne sporove koji nisu u djelokrugu sudova;
- obavlja druge poslove određene Ustavom.

Članak 127.

Postupak i uvjeti za izbor sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske i prestanak njihove dužnosti, uvjeti i rokovi za pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti, postupak i pravno djelovanje njegovih odluka, zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom i druga pitanja važna za izvršavanje dužnosti i rad Ustavnog suda Republike Hrvatske uređuju se ustavnim zakonom.

Ustavni zakon donosi se po postupku određenome za promjenu ustava.

Unutarnje ustrojstvo Ustavnog suda Republike Hrvatske uređuje se njegovim poslovníkom.

USTAVNI ZAKON O USTAVNOM SUDU REPUBLIKE HRVATSKE

(„Narodne novine“, br.: 99/99 i 29/02)

Članak 2.

- (1) Ustavni sud jamči poštivanje i primjenu Ustava Republike Hrvatske i svoje djelovanje temelji na odredbama Ustava Republike Hrvatske i Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.
- (2) Ustavni sud je neovisan o svim tijelima državne vlasti, te samostalno raspoređuje sredstva, utvrđena u državnom proračunu, sukladno sa svojim godišnjim proračunom i zakonom radi funkcioniranja djelatnosti Ustavnog suda.
- (3) Unutarnje ustrojstvo Ustavnog suda uređuje se Poslovníkom Ustavnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Poslovník).
- (4) O primjeni Poslovníka brine se predsjednik Ustavnog suda. Tumačenje Poslovníka daje Ustavni sud.

**ODLUKA
O PROGLAŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2016. GODINU I
PROJEKCIJE ZA 2017. i 2018. GODINU**

1. OPĆI DIO

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA

POSEBNI DIO

017 USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Izvršenje	Plan	Prijedlog	Projekcija
2014.	2015.	2016.	2017.

6. Odluke Ustavnih sudova u Bosni i Hercegovini

6.1. ODLUKA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

U- 6/06 od 29.03.2008. godine i Odluka broj

U-5/98 od 01.07.2000. godine

23. U svezi s navedenim, Ustavni sud naglašava da načelo neovisnosti Ustavnog suda, mada nije izričito navedeno u Ustavu Bosne i Hercegovine, predstavlja opće načelo koje mora biti poštovano čak i kada u ustavnom tekstu nije izričito navedeno, jer je, kao što je već rečeno, ovo načelo neodvojivo od načela vladavine prava izraženoga u članku 1/ 2 Ustava Bosne i Hercegovine. Međutim, načelo vladavine prava i neovisnost suda kao njegov neodvojiv dio, a osobito načelo podjele vlasti, ne znače da zakonodavac ne može zakonima i propisima regulirati pitanja koja su od važnosti za funkcioniranje državnih institucija, čak i ako se radi o Ustavnom sudu, ali samo onako kako je to predviđeno i sukladno Ustavu BiH.

26. U svezi s tim, Ustavni sud naglašava da načelo vladavine prava i neovisnosti sudstva ako njegov neodvojiv dio, a osobito načelo podjele vlasti, nikako ne znače da zakonodavac ne može zakonima i propisima regulirati pitanja koja su od važnosti za funkcioniranje državnih institucija, čak i ako se radi o Ustavnom sudu, kako to ukazuje i *amicus curiae*. Drukčije tumačenje bilo bi oprečno upravo načelu vladavine prava koji podrazumijeva i isključenje široke diskrecijske vlasti državnih tijela i jednakost svih pred zakonom, a samim tim oprečno i načelu podjele vlasti, koji podrazumijeva postojanje mehanizma za međusobnu kontrolu vlasti i uspostavu međusobne ravnoteže. Dakle, reguliranje pitanja koja su bitna i važna za postojanje i funkcioniranje

Ustavnog suda mora biti sukladno Ustavu BiH i u pravcu očuvanja njegove neovisnosti i samostalnosti.

27. Ustavni sud smatra da neovisnost Ustavnog suda predstavlja načelo koje zakonodavac upravo mora osigurati, vodeći računa o osobitom položaju i ulozi koju Ustavni sud ima u Ustavu Bosne i Hercegovine. Ustavni sud smatra važnim istaknuti da ovo uključuje ne samo pitanje plaća sudaca već i drugih uposlenih u Ustavnom sudu, a što znači osiguranje pune financijske neovisnosti i samostalnosti Ustavnog suda, koja se ogleda u samostalnom planiranju i predlaganju proračuna Suda, kao i samostalnom raspoređivanju odobrenih proračunskih sredstava čija visina svakako mora podlijevati odgovarajućoj kontroli mjerodavnoga tijela.

30. Neovisnost Ustavnog suda implicira činjenicu da je on uređen prema specifičnim pravilima koja su nametnuta i zakonodavcu. Ta pravila, prema tomu, trebaju imati ustavnu vrijednost. U nedostatku ustavnih zakona, Ustavni sud mora biti u stanju potpuno neovisno odlučivati o vlastitim ustroju i funkcioniranju. Parlamentarna skupština ima ovlasti određivati proračun institucija Bosne i Hercegovine i odnositi relevantne zakone, ali ona to može raditi samo uz poštivanje Ustava BiH. Ustav BiH obvezuje zakonodavca da ne krši neovisnost Ustavnog suda. Činjenica da je donesen ovakav pobijeni zakon pokazuje do kojega stupnja Ustavni sud ima potrebu biti zaštićen od pritiska koje bi mogla vršiti druga tijela vlasti. Poštivanje financijske neovisnosti Ustavnog suda, kako je naprijed navedeno, zahtijeva minimum da Ustavni sud sam predloži svoj proračun i način njegovoga korištenja Parlamentarnoj skupštini koja će ga usvojiti.

6.2. ODLUKA USTAVNOG SUDA REPUBLIKE SRPSKE

U-53/08 od 29.10.2008. godine

Iz citiranih ustavnih odredaba jasno proizilazi uloga Ustavnog suda kao jedne od najznačajnijih institucija u ostvarivanju demokracije, vladavine prava i unapređenju i zaštiti sloboda i prava građana, na kojima se zasniva ustavno uređenje Republike Srpske. Spomenute ustavne odredbe istovremeno predstavljaju garancije neovisnosti i samostalnosti Ustavnog suda, što je od velikog značaja za njegovo funkcioniranje, jer jedino na taj način može ostvariti svoju Ustavnom utvrđenu ulogu. Široke nadležnosti Ustavnog suda, kao i pravno dejstvo njegovih odluka, koje su opće obvezne i izvršne na teritoriji Republike, nesumnjivo ukazuju na specifičan način

položaj ovog suda, koji je neovisan od zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i nalazi se izvan redovnih sudova i njihove hijerarhije. Skupštinski istovjetni stav u pogledu položaja Ustavnog suda BiH zauzeo je i Ustavni sud Bosne i Hercegovine u svojoj odluci broj: U-6/06, od 29. ožujka 2008. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 40/08).

Ovakav ustavni položaj i uloga Ustavnog suda nameće zakonodavcu obvezu da obezbijedi njegovo neovisno i efikasno funkcioniranje, ta da pitanja koja se odnose na ovaj sud regulira posebnim propisom, kako je to i učinjeno Zakonom o Ustavnom sudu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 54/05). Ovim zakonom su, suglasno članku 120. stavak 1. Ustava, uređeni organizacija i postupak pred Ustavnim sudom, pravno dejstvo njegovih odluka, kao i uvjeti i sredstva za rad Suda. Zbog toga se, po ocjeni Suda, pitanje materijalnog položaja sudaca Ustavnog suda, odnosno njihovih plaća i drugih naknada, ne može regulirati na isti način i istim zakonom koji se odnosi na redovne sudove i tužiteljstva, već samo Zakonom o Ustavnom sudu, kao posebnim zakonom koji uređuje sva pitanja od značaja za njegovo funkcioniranje. U suprotnom, dolazi do narušavanja neovisnosti i autonomije Ustavnog suda, te na taj način i načela vladavine prava koje je utvrđeno člankom 5. stavak 1. alineja 4. Ustava. Imajući u vidu izloženo, Sud je ocijenio da propisivanje kao u osporenom dijelu članka 2. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Republici Srpskoj nije u suglasnosti s odredbama Ustava kojima su utvrđeni položaj i nadležnost Ustavnog suda Republike Srpske.

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Nakon izvršenog uvida u podneseni zahtjev, navedene odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca kao i u druge prikupljene relevantne dokaze bitne za donošenje odluke Ustavnog suda Federacije u ovom predmetu, utvrđeno je sljedeće:

Prvo je donesen Zakon o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je objavljen u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 72/05, koji je donio Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, a potvrđen u istom tekstu od strane Parlamenta Federacije (na sjednici Zastupničkog doma 29.05.2007. godine i sjednici Doma naroda 19.03.2009. godine). Istovremeno, isti takvi zakoni od strane Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu kojima su regulirane plaće, naknade i određena materijalna prava sudaca i tužitelja, doneseni su na nivou Bosne i Hercegovine i Republike Srpske i objavljeni u službenim glasilima.

Slijedom određenja u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da je člankom IV.C.1.1. (1) i (2) i člankom IV.C.1.3. propisano, da sudačku vlast u Federaciji Bosne i Hercegovine vrše sudovi i to: Ustavni sud Federacije, Vrhovni sud Federacije, kantonalni i općinski sudovi i da će se pravila postupka potrebna da se osigura jednakost u postupanju urediti zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Kad su u pitanju određenja koja u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine reguliraju plaće i druge naknade, člankom IV.C.2.7. (1) i (2) odnosno Amandmanom LX i CVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine je propisano, da će iste biti propisane zakonom i da ne mogu biti umanjene za vrijeme vršenja sudačke funkcije osim kao posljedica disciplinskog postupka, te da će plaće i drugi uvjeti obavljanja funkcije biti utvrđeni zakonom.

Sukladno spomenutim odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, od strane Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine doneseni su zakoni o pravilima postupka pred redovnim sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine, zatim Zakon o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 38/05, 22/06, 63/10, 72/10 i 7/13) koji uređuje organizaciju, nadležnosti i financiranje općinskih sudova, kantonalnih sudova i Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. Istim zakonom je regulirano da se sredstva za rad osiguravaju tako da opsegom i vremenom doznačavanja omogućuju svakom sudu da u svom radu postupi neovisno, nepristrasno i učinkovito, te da ispunjava sve svoje financijske obveze po njihovom dospjeću. U formiranju konačnog prijedloga proračuna za sudove, uključeno je i Visoko sudske i tužiteljske vijeće kao neovisan i samostalan organ koji ima zadatak da osigura neovisno, nepristrasno i profesionalno pravosuđe, te Ministarstvo pravde. Međutim, pored nadležnosti propisane člankom IV.C.1.4. i člankom IV.C.2.6.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, te člankom 17. stavak 3. Zakona o visokom sudačkom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br.: 25/04, 93/05, 14/07 i 15/08), Vijeće, kad su u pitanju ustavni sudovi entiteta, nadležno je samo u segmentu koji je propisan ustavima entiteta, a to znači samo provođenje konkursne procedure na zahtjev suda i sačinjavanje liste predloženih kandidata za suce Suda. Kad je u pitanju Ustavni sud Federacije, a sukladno spomenutim ustavnim odredbama, donesen je poseban Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03) kojim su utvrđena samo pravila postupka po kojima Ustavni sud Federacije vrši svoju funkciju koja je utvrđena u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Međutim, za razliku od redovnog sudstva, nije donesen odgovarajući zakon o Ustavnom sudu Federacije, niti su do danas

posebnim zakonom uređena između ostalih, i pitanja financiranja Ustavnog suda Federacije na načelima njegove financijske i upravno-administrativne neovisnosti, uključujući plaće i druge naknade sudaca.

Iz naprijed navedenog proizilazi da proračun Ustavnog suda Federacije unatoč posebnom statusu Ustavnog suda Federacije u potpunosti utvrđuje i predlaže izvršna, a donosi zakonodavna vlast Federacije Bosne i Hercegovine, dok Ustavni sud Federacije nema nikakve samostalnosti i neovisnosti u radu kad je u pitanju raspolaganje i osiguranje financijskih sredstava, što imajući u vidu ustavni položaj i ulogu u ostvarivanju vladavine prava, ne može osigurati njegovo neovisno, nepristrasno i efikasno funkcioniranje.

U postupku ocjenjivanja ustavnosti osporenih zakonskih odredbi Ustavni sud Federacije je imao u vidu ustavne odredbe iz poglavlja IV.C.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, amandmane XCVI, XXXVIII-XL i LIX na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kojim su utvrđene nadležnost i sastav, pravno dejstvo odluka, te subjekti koji u ovlašteni za pokretanje postupka pred Sudom. Tako je spomenutim odredbama utvrđeno da je Ustavni sud Federacije nadležan za rješavanje sporova između kantona, između kantona i federalne vlasti, između grada i njegovog kantona ili federalne vlasti, između općina i grada, između općina i njihovih kantona ili federalne vlasti, i između institucija federalne vlasti ili unutar pojedinih institucija federalne vlasti. Potom je Ustavni sud Federacije nadležan za ocjenu ustavnosti zakona koji je usvojio jedan dom ili oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, smjenu Predsjednika i Dopredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, ocjenu ustavnosti ustava ili amandmana na ustav kantona ili predloženi zakon ili zakon koga je usvojilo to zakonodavno tijelo, ocjenu ustavnosti predloženih ili usvojenih propisa organa federalne, kantonalne, gradske ili općinske vlasti, zaštitu prava na lokalnu samoupravu, zaštitu vitalnog nacionalnog interesa, odlučuje o pitanjima imuniteta koja proističu iz zakona kojim se uređuje imunitet, postavljena ustavna pitanja od strane Vrhovnog suda Federacije, kantonalnih sudova i davanje mišljenja.

Odredbom članka IV.C.3.9. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Federacije ima devet članova gdje je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisan način i postupak njihovog izbora. Ustanovljeno je i Vijeće za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa koje odlučuje o pitanjima vitalnog interesa u proceduri utvrđenoj Amandmanom XXXVIII do XL Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a sastoji se od sedam članova i to po dva iz reda konstitutivnih naroda i jedan član iz reda Ostalih. Suce i članove Vijeća nakon provedene procedure propi-

sane Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, potvrđuje Parlament Federacije Bosne i Hercegovine.

Člankom IV.C.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, propisano je da su odluke Ustavnog suda Federacije konačne i obvezujuće, da njihovo izvršenje sukladno članku IV.B.7.C. (I) Ustava osigurava Premijer Federacije Bosne i Hercegovine, te da postupak pred Sudom mogu pokrenuti Predsjednik i dopredsjednici Federacije Bosne i Hercegovine, Premijer, dopremijer, 1/3 članova bilo kog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, 1/3 članova kantonalne skupštine, načelnik, gradonačelnik, Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, 2/3 članova bilo kog kluba u Domu naroda Parlamenta Federacije, 2/3 članova klubova u kantonalnim skupštinama i Gradu Mostaru. Ovdje treba posebice napomenuti, da se u postupcima kod predloženih ustavnih pitanja Vrhovni sud Federacije i kantonalni sudovi pojavljuju kao stranka u postupku pred ovim sudom.

Iz navedenih ustavnih odredbi jasno proizilazi uloga Ustavnog suda Federacije kao jedne od najznačajnijih institucija u ostvarivanju demokracije, vladavine prava i zaštite sloboda i prava građana na kojima počiva ustavno uređenje Federacije Bosne i Hercegovine. Spomenute ustavne odredbe predstavljaju garanciju neovisnosti i samostalnosti Ustavnog suda Federacije, što ima veliki značaj za njegovo funkcioniranje, jer samo na takav način može ostvariti svoju ulogu koja je propisana u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Propisane nadležnosti Suda, osobe koje mogu pokrenuti postupak pred Sudom, pravno dejstvo odluka koje su konačne i obvezujuće na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, nesumnjivo ukazuje na specifičan i odvojen položaj Suda od ostalih redovnih sudova, koji zbog svoje nadležnosti (ocjena ustavnosti zakona koje donosi zakonodavna vlast u Federaciji, propise koje donose predstavnička tijela grada i općine i propise koje donosi Vlada Federacije i vlade kantona) i stranaka u postupku mora da bude neovisan kako od zakonodavne tako i od izvršne i sudske vlasti. Zbog svih istaknutih specifičnosti, Ustavni sud Federaciji nalazi se izvan sustava redovnih sudova kao i njihove hijerarhije kad je u pitanju predlaganje i osiguranje financijskih sredstava za neovisan i samostalan rad. Ustvari, istovjetan stav u ovom pogledu zauzeo je u svojoj odluci i Ustavni sud Bosne i Hercegovine, broj: U-6/06 od 29.03. 2008. godine („Službeni glasnik BiH“, broj: 40/08) i Ustavni sud Republike Srpske u svojoj odluci broj: U-53/08 od 29.10.2008. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 105/08). Naprijed navedeno, a radi harmonizacije pravnog sustava i ustavnog sudstva u Bosni i Hercegovini, treba da slijedi i Ustavni sud Federacije. Dakle, jedino je na nivou Federacije Bosne i Hercegovine pitanje plaća i naknada sudaca Ustavnog suda Federacije,

ostalo regulirano istim zakonom i na istovjetan način kao i za redovne sudove i tužiteljstva. Ustavni sud Bosne i Hercegovine svojim pravilima u cijelosti je regulirao ovo pitanje, dok je za Ustavni sud Republike Srpske, Zakonom o Ustavnom sudu Republike Srpske i unutarnjim aktima, samostalno uređene pored ostalog plaće i naknade sudaca, uz puno uvažavanje njihove specifične odgovornosti. Sud smatra da neovisnost Suda predstavlja načelo koje zakonodavac upravo mora osigurati vodeći računa o naročitom položaju i ulozi koju Ustavni sud ima u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Iz tih razloga smatra bitnim da istakne da ovo uključuje financijsku neovisnost i samostalnost koja se ogleda u samostalnom planiranju i predlaganju proračuna Suda kao i samostalnom i neovisnom raspoređivanju odobrenih proračunskih sredstava čija potrošnja svakako mora podlijevati odgovarajućoj kontroli od strane nadležnih organa kao i svi drugi organi koji se financiraju iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine.

Komparirajući ustavni položaj ustavnih sudova u Bosni i Hercegovini, utvrđeno je da su nadležnosti, sastav, izbor sudaca, dejstvo odluka kao konačnih i obvezujućih suštinski takve, da sva tri ustavna suda imaju ulogu konačnog arbitra, svako iz svoje nadležnosti u tradicionalno najzastupljenijoj nadležnosti ustavnog sudovanja, a to je apstraktna nadležnost, normativna kontrola uz određene specifičnosti, te da imajući u vidu njihovu istovrsnu ustavnu ulogu, moraju podlijevati istim pravilima u odnosu na materiju ustavnosudske neovisnosti i nepristrasnosti, kao i upravno-financijske neovisnosti.

Ovakva određenja kad je u pitanju neovisnost i samostalnost ustavnog sudstva od zakonodavne, izvršne i sudačke vlasti u postupku predlaganja i utvrđivanja sredstava za rad suda, imaju ustavni sudovi u Republici Hrvatskoj, Republici Srbiji i Republici Crnoj Gori (prikazane ustavne odredbe spomenutih država o ustavnim sudovima, zakoni i drugi propisi koji reguliraju njihov način rada i financiranja).

Posebice istaknuti položaj i uloga Ustavnog suda Federacije nameće obvezu zakonodavcu da osigura njegovo neovisno i efikasno funkcioniranje, te da pitanja koja se odnose na financijsku neovisnost i samostalnost regulira posebnim zakonom kojim će propisati samostalnost i upravno-materijalnu neovisnost uključujući plaće i druga primanja sudaca Ustavnog suda Federacije, te da na taj način dosljedno slijedi provođenje ustavnih načela neovisnosti i samostalnosti Ustavnog suda Federacije. Iz tih razloga se po ocjeni Suda pitanje materijalnog položaja ne može regulirati na isti način i

istim zakonom kojim su regulirane plaće za redovne sudove i tužiteljstva, već posebnim zakonom kojim će se propisati samostalnost i upravno-materijalna neovisnost koja je značajna za njegovo funkcioniranje gdje su uključene plaće i druga primanja sudaca Ustavnog suda Federacije. U suprotnom, dolazi do narušavanja samostalnosti i neovisnosti Ustavnog suda Federacije, te na taj način i načela vladavine prava koje je utvrđeno člankom IV.C.1.4.(1) i 3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Polazeći od značaja zakonskog uređenja pitanja financiranja Ustavnog suda Federacije na načelima osiguranja njegove pune financijske i upravno-administrativne neovisnosti od bilo koje vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, što uključuje plaće i druge naknade sudaca Ustavnog suda Federacije, a sukladno sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Federacije je ocijenio potrebnim i opravdanim, da se u izvršenju ove presude, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine ostavi prijelazni period u trajanju od šest mjeseci u kojem će donijeti poseban zakon o Ustavnom sudu Federacije i istim pored financijske i upravno-administrativne neovisnosti, urediti pitanja plaća i drugih naknada sudaca Ustavnog suda Federacije, a sukladno donesenoj presudi.

Ukoliko Parlament Federacije Bosne i Hercegovine ne donese zakon u ostavljenom roku, Ustavni sud Federacije će posebnim aktom razraditi ustavne odredbe o samostalnosti i upravno-administrativnoj neovisnosti Suda, uključujući plaće i druge naknade sudaca, imajući u vidu odluku o organizaciji Ustavnog suda Federacije.

I ako se podnositelj zahtjeva u tijeku izlaganja na javnoj raspravi bazirao na neusuglašenosti Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca sa alinejom 1 Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavni sud Federacije smatra da u tom kontekstu ne može vršiti usporedbu dvije ustavne norme i proglasiti ih neustavnim. Na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine od njegovog usvajanja od strane Ustavotvorne Skupštine Federacije Bosne i Hercegovine 1994. godine, do danas, doneseno je 109 amandmana. U svim tim ustavnim aktivnostima došlo je do toga, da u pojedinim segmentima egzistiraju različite norme, ali sa istom ustavnom snagom. Iz tih razloga Ustavni sud Federacije nije se upuštao u pitanja normativnog karaktera preambule koje je sporno i u ustavnoj teoriji i praksi, nego na općim pravnim načelima donosi odluke pa i u ovom slučaju. Iz tih razloga Ustavni sud Federacije zaključuje, da odredba članka IV.C.2.7.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ne može biti predmetom ocjenjivanja sa alinejom 1. Preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Ukoliko bi to učinio, Sud

bi preuzeo ulogu ustavotvorca, za što prema Ustavu nije ni nadležan. U konkretnom slučaju Ustavni sud Federacije tumači ovu odredbu na način, da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine dužan vodeći računa o posebnom statusu Suda, da posebnim zakonom regulira upravno-financijsku neovisnost, uključujući pitanje plaća i naknada uz uvažavanje organizacije Suda koja je propisana u Odluci o organizaciji Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. Ista odluka donesena je na temelju članka IV.C.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i regulira da, Ustavni sud Federacije svoju djelatnost ostvaruje po načelu financijske neovisnosti, a da će materijalno-financijsko poslovanje vršiti sukladno zakonu i odlukama Suda.

Imajući u vidu izloženo, Ustavni sud Federacije je ocijenio da je utvrđivanje plaće sucima Ustavnog suda Federacije propisano u članku 2. stavak 1. točka i) u dijelu koji glasi: „za suce Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“; točka j) u dijelu koji glasi: „za šefove odjeljenja Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“ i točka k) u dijelu koji glasi: „za predsjednika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine“ Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine nije u suglasnosti sa odredbama čl. IV.B.1.3.(1) i IV.C.3.9. do 13. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i amandmanima XXXVIII, LXVI i XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, kojim su utvrđeni položaj, nadležnosti, stranke u postupku, izvršenje i pravno dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije.

S obzirom na navedeno riješeno je kao u izreci donesene presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, dr.sc.iur. Šahbaz Džihanović, prof. dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, suci Suda.

Broj: U-16/16
Sarajevo, 26.04.2017. godine

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine

Aleksandra Martinović, s.r.

264.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтјеву Потпредседника Федерације Босне и Херцеговине за оцјену уставности одредбе члана 2. став 1. тач. и), ј) и к) Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине, на основу члана IV.Ц.3.10. (2) а) Устава Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној 26.04.2017. године донио је

ПРЕСУДУ

1. Утврђује се да је члан 2. став 1. тачка и) у дијелу који гласи: „за судије Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“; тачка ј) у дијелу који гласи: „за шефове одјељења Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“ и тачка к) у дијелу који гласи: „за председника Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“ Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 72/05, 22/09 и 55/03) у несагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.
2. Налаже се Парламенту Федерације Босне и Херцеговине да у року од 6 мјесеци, од дана објаве одлуке у „Службеним новинама Федерације БиХ“, до када се може примјењивати закон из става 1. изреке ове пресуде у односу на Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, уважавајући релевантне одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине и организациону структуру прописану Одлуком о организацији Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 68/10), донесе закон о Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине којим ће разрадити самосталност и управно-материјалну независност Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, укључујући плате и друга примања судија Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине.
3. Уколико Парламент Федерације Босне и Херцеговине не донесе закон у складу са ставом 2. изреке, Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине ће посебним правним актом уредити питања која обухватају самосталност и управно-материјалну независност Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, укључујући плате и друге накнаде судија Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине.

4. Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и службеним гласилима кантона у Федерацији БиХ.

О б р а з л о ж е њ е

5. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Потпредсједник Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: подносилац захтјева), поднио је дана 09.05.2016. године Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) захтјев за оцјену уставности члана 2. тачке 1. алинеје и) Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 72/05, 22/09 и 55/13), у дијелу који гласи: „За судије Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“, члана 2. тачке 1. алинеја ј) Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 72/05, 22/09 и 55/13) у дијелу који гласи: „За шефове одјељења Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, и члана 2. тачка 1. алинеја к) Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 72/05, 22/09 и 55/13) истог члана у дијелу који гласи: „За предсједнике Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“ (у даљем тексту: Закон о платама и другим накнадама судија), наводећи да су исте одредбе у супротности са алинејом 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине.

Уставноправни основ за подношење захтјева садржан је у одредби члана IV.Ц.3.10.(2) а) Устава Федерације Босне и Херцеговине, па је неоспорно да је подносилац овлашћен за подношење овог захтјева.

6. Странке у поступку

Према одредби члана 39. став 1. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03) странке у овом поступку су: Потпредсједник Федерације Босне и Херцеговине, као овлашћени подносилац захтјева, те Представнички дом и Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине као доносилац Закона о платама и другим накнадама судија.

7. Битни наводи подносиоца захтјева

У поднесеном захтјеву је наведено, да је чланом 2. тачка 1. алинејом и) ј) и к) Закона о платама и другим накнадама судија повријеђена алинеја 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине, истичући да је законе у Босни и Херцеговине који регулишу исплату плата, накнада и других материјалних права судија и тужилаца и стручних сарадника који раде у судовима у Босни и Херцеговини, прво донесен од стране Високог представника за Босну и Херцеговину, затим потврђен од стране законодавних тијела на који начин су тим законима утврђене и плате судија уставних судова у Босне и Херцеговине, а самим тим и Уставног суда Федерације на који начин су у цијелој Босни и Херцеговини утврђена идентична рјешења.

У обр аложењу зах тјева се наводи, да је Устав Федерације Босне и Херцеговине последица једног међународног споразума и резултат извршења међународно правних обавеза, указујући на дјелимичну одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број: У-5/98 од 01.07.2000. године, посебно апострофирајући тачку 17. која указује да и Преамбула Устава Федерације Босне и Херцеговине има нормативни карактер уколико је њен текст довољно јасан и прецизан и да може произвести одређена права и обавезе за јавне и привредне субјекте. Исто тако подносилац захтјева се позива и на члан 31. Бечке конвенције о праву међународних уговора који је у складу са чланом III./3. тачка б) Устава Босне и Херцеговине дио уставно правног поретка Федерације Босне и Херцеговине, из чега произилази, да се примјењује и на преамбулу Устава Федерације Босне и Херцеговине. Сматра да алинеја 1. преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине има слично значење, као и алинеја 3. Преамбуле Устава Босне и Херцеговине, да се Устав Федерације Босне и Херцеговине заснива на истим демократским принципима, људским правима и слободама, подјелом власти, демократским изборима и другим уставно-правним стандардима на којима се заснива и Устав Босне и Херцеговине, па из тих разлога сматра да Алинеја 1. Устава Федерације Босне и Херцеговине треба што јасније изразити принцип демократије власти. Надаље се истиче, да кад је у питању Устав Босне и Херцеговине, он има супериорну нормативну снагу у односу на Устав Федерације Босне и Херцеговине, па је из тих разлога члан I. 2 Устава Босне и Херцеговине обавезује не само државу већ и њене ентитете. Уставни суд Федерације не може директно примјењивати одредбу члана I.2. Устава Босне и Херцеговине, али може у духу облигаторне одредбе тумачити релевантне

одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине. Из тих разлога подносилац захтјева сматра да оспорена одредба Закона поврјеђује алинеју 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине која гласи: „да демократске институције засноване на поштивању људских права и слобода, најбоље стварају склад између својих заједница“. Подносилац захтјева истиче да је принцип независности и самосталности судова прописан у Уставу Федерације Босне и Херцеговине и да је намјера уставотворца била да осигура независност Уставног суда Федерације и на тај начин омогући да сам прописује организацију и додатне надлежности и тиме онемогући било какво мијешање у надлежности Уставног суда.

У обрзаножењу се елаборира и Одлука о допустивости и меритуму број: У-6/06 од 29.03.2008. године коју је доnio Уставни суд Босне и Херцеговине, а у којој је истакнуто „да Уставни суд Босне и Херцеговине у недостатку уставних закона мора бити у стању потпуне независности и одлучивати о својој организацији и функционисању. Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине има овлашћења да уређује и одређује буџет институција Босне и Херцеговине, да доноси законе, али она то може радити само уз поштовање Устава Босне и Херцеговине. Устав Босне и Херцеговине обавезује законодавца да не крши независност Уставног суда, међутим чињеница да је донесен оспорени закон Суд показује до којег степена он има потребу бити заштићен од притисака који би могли вршити други органи власти. Поштовање финансијске независности Уставног суда како је напријед наведено захтијева минимум, а то је да Суд предложи свој буџет и начин његовог коришћења Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине која ће га усвојити.“ Исто тако елаборирао је и тач. 27. и 28. споменуте Одлуке.

Поред наведеног подносилац захтјева истиче, да се концепт владавине права који је као принцип наведен у члану 1.2 Устава Босне и Херцеговине директно примјењује и на Устав Федерације Босне и Херцеговине, а принцип независности и самосталности судова је прописан и у Уставу Федерације Босне и Херцеговине, па самим тим и независност Уставног суда Федерације представља општи принцип који мора бити поштован чак и када у уставном тексту није директно наведен, позивајући се на тачку 23. споменуте Одлуке. Анализирајући све одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине како наводи подносилац захтјева, исте говоре у прилог намјери уставотворца да осигура независност Уставног суда Федерације тако што му је потребно омогућити да сам прописује организацију и додатне надлежности и тиме

онемогући било какво мијешање у додијелене му надлежности из чега произилази пуна финансијска независност и самосталност, а што се огледа у самосталном планирању и предлагању буџета. Надаље је истакнута и одредба члана IV.Ц.1.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине којом је прописано да „уколико овим Уставом није другачије утврђено, правила поступка потребна да би се осигурала једнакост у поступању као и основни принципи правичности пред судовима и организацији свих судова, бит ће утврђени законима Федерације“. Правила поступка пред Уставним судом Федерације прописана су Законом о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, међутим сва друга питања која нису директно прописана Уставом у надлежности су самог суда и утврђена су Одлуком о организацији Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине коју тај Суд сам и утврђује. Наводи да плате судија Уставног суда Федерације не могу бити регулисане у оспореном Закону из разлога што је позиција Уставног суда у односу на редовне судове таква да редовни судови и то Врховни суд Федерације и кантонални судови могу бити предлагачи за покретање захтјева за рјешавање уставних питања пред Уставним судом Федерације. Ова чињеница како то наводи подносилац захтјева утврђује посебан положај Уставног суда Федерације, а тиме и захтјев да буде независан од законодавне и извршне власти. Затим наводи да је поступак избора Уставног суда такођер прописан Уставом Федерације Босне и Херцеговине и разликује се од избора осталих судија.

У поднесеном захтјеву наводи се и Одлука Уставног суда Републике Српске и то број: У-53/08 од 29.10.2008. године која је иницирана од стране самог Суда, гдје су одредбе закона које су се односиле на утврђивање плате и накнада судијама Уставног суда Републике Српске, утврђени као неуставни. Образложење пресуде је готово идентично и базирано на Одлуци Уставног суда Босне и Херцеговине, а заснива се на ставу, да се судије и запосленици не могу статусно третирано на исти начин као редовни судови и запосленици у редовним судовима.

Принцип независности и самосталности судова наводи подносилац захтјева, прописан је Уставом Федерације Босне и Херцеговине, тако да принцип независности Уставног суда Федерације представља општи принцип који мора бити поштован па и када у уставном тексту није наведен. Све одредбе Устава на које се позива подносилац захтјева имају намјеру да осигурају независност Суда и могућност да прописује организацију и додатне надлежности и тиме онемогући било какво мијешање у утврђене надлежности.

Када је у питању располагање финансијским средствима, у захтјеву се наводи, да Уставни суд Федерације најбоље разумије своје потребе у односу на финансије и да ће адекватно одговорати тим потребама на што посебно указује да су Законом о платама и накнадама судија предвиђене плате за неке позиције у Уставном суду које и не постоје. Сматра да позиција Уставног суда Федерације не може бити различита од остала два уставна суда у Босни и Херцеговини, јер унификација правних стандарда у Босни и Херцеговини, посебно уколико подиже љествицу демократичности јавне власти, може само допринијети правној сигурности и правној хармонији те јединствености правног простора на цијелој територији Босне и Херцеговине. Из свега напријед произилази, а посебно имајући у виду члан IV.Ц.7. Устава Федерације Босне и Херцеговине, да Уставни суд Федерације мора имати законску дискрецију предлагања и располагања властитим буџетом у смислу самосталног распоређивања одобрених средстава, а то имплицира законско овлашћење да се властитом одлуком одреди висина плате предсједника и судија, те других запосленика у Уставном суду Федерације. Предложено не значи искљученост Суда од било какве контроле, а финансијска независност и контрола мора се свести на контролу злоупотребе саме независности и арбитрарности у поступању и одлучивању.

На основу свега наведеног истакнуто је, да алинеја 1 Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине има нормативан карактер, да би Уставни суд Федерације био демократичан мора се узети у обзир веома битан фактор, а то је хисторијска улога уставних судова и потреба високог степена независности и непристрасности која укључује и самосталност код одлучивања о властитим финансијским средствима у складу са својим потребама. Из тих разлога предлаже, да се захтјев усвоји и да Уставни суд Федерације донесе одлуку којом ће утврдити, да члан 2. став 1. алинеја и), ј) и к) Закона о платама и другим накнадама судија није у складу са алинејом 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине, што значи, да су исте одредбе у супротности са алинејом 1. Преамбуле, а као пријелазно рјешење да утврди, да се споменуте одредбе могу примјењивати до доношења посебне одлуке Уставног суда Федерације о платама, накнадама и другим правима судија Уставног суда Федерације, а најдуже три мјесеца од дана објаве пресуде у службеном гласилу.

8. Битни наводи одговора на захтјев

Уставни суд Федерације је слиједећи одредбу члана 16. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, актом број: У-16/16 од 12.05.2016. године затражио одговор на захтјев за оцјену уставности споменутог члана Закона и то, од Представничког дома и Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине. Тражени одговор није достављен од стране Парламента Федерације Босне и Херцеговине до одржавања јавне расправе ни накнадно.

6. Сједница Суда са јавном расправом

На јавној расправи која је одржана 18.4.2017. године, пуномоћник подносиоца захтјева у потпуности је остао код навода изнесених у писменом захтјеву, гдје је истакнуто да је члан 2. тачка 1. алинеја и), ј) и к) Закона о платама и другим накнадама судија, супротна алинеји 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине.

У усменом излагању пуномоћник подносиоца захтјева је навео, да је законе о платама у Босни и Херцеговини прво донио Високи представник за Босну и Херцеговину који су затим потврђени од стране законодавних тијела. Кад је у питању примјена Устава Босне и Херцеговине наведено је да он има супериорну нормативну снагу у односу на Устав Федерације Босне и Херцеговине, па из тих разлога члан 1.2. Устава Босне и Херцеговине обавезује ентитете да га примјењују. Истиче да је принцип независности и самосталности судова прописан у Уставу Федерације Босне и Херцеговине и да је намјера уставотворца била да осигура независност Уставног суда Федерације, те да сам прописује организацију и додатне надлежности. Исто тако је истакнуто, да се овдје не ради о платама предсједника Суда, судија и запосленика Уставног суда Федерације него о истинској потреби друштва и државе јавне власти да осигура виши степен уставно судске аутономије и да на тај начин слиједи модел који данас имају демократске државе као што је СР Њемачка, Белгија, Холандија. Истакнуто је стајалиште Уставног суда Босне и Херцеговине изнесено у Одлуци број: У-6/06 од 29.3.2008. године у којој је Суд анализирао ситуацију у Босни и Херцеговини, законе које је донијела међународна заједница и закључио, да уставно судство кад је у питању финансијска самосталност и утврђивање плате судијама, не може бити регулисано истим законом којим се регулишу плате за судије редовних судова, посебно апострофирајући разлоге независности.

Пуномоћник подносиоца захтјева сматра да није прихватљиво да Суд мора да преговара са законодавцем око попуне једног стручног савјетника, остваривања међународне сарадње са Венецијанском комисијом или са другим уставним судовима, да не може да изврши реорганизацију својих финансијских потреба у току буџетске године и да та средства усмјерава тамо гдје су му потребна. Наведена је и Одлука број У-29/13 коју је донио Уставни суд Босне и Херцеговине, а у којој је указано да држава мора посебну пажњу обратити управо на правосуђе и осигурати људске, материјалне и финансијске ресурсе како би се осигурала материјална независност јер је то императив правне државе. Овдје се мисли и на Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, при чему су споменути примјери СР Њемачке, Белгије и других држава. Међутим, исто тако је истакнуто, да финансијска аутономија не значи да се утрошак тих средстава не контролира и да није подложен контроли као и сваки буџетски корисник.

Надаље је истакнуто у излагању и у образложењу поднесеног захтјева да се у Уставу Федерације Босне и Херцеговине скрива једна антиномија, што значи унутрашњи сукоб норми у Уставу Федерације Босне и Херцеговине и то, између норме која прописује да ће се одређени аспекти уставног судовања прописати законом и са друге стране, одредба која прописује да је Уставни суд Федерације независан. Из тих разлога се наводи, да се са оваквим начином прописивања финансијске самосталности не може осигурати право на правично суђење у контексту босанскохерцеговачких прилика. То даље значи, како се наводи, да једино Суд може хармонизовати ове вриједности и да се определијели за вишу праву норму унутар Устава која је прописана у алинеји 1. Устава Босне и Херцеговине.

У излагању је даље наведено да постоји јасна разлика између редовног и уставног судства, да је та разлика јасно проведена у Републици Српској и на нивоу Босне и Херцеговине, а Уставни суд Босне и Херцеговине је јасно нагласио, да пракса која се проводи од стране тог суда мора да буде императив у Босни и Херцеговини уколико се жели хармонизација правног система Босне и Херцеговине. На крају је истакнуто да уставно судство треба да буде на идентичан начин третирано, затим члан 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода који захтијева највиши степен независности правосуђа, затим слијед стандарда које прописује Уставни суд Босне и Херцеговине и на крају, да се морамо определијелити за алинеју 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине која налаже да Суд

пр узме уставну аутономију и да буде заштићен самим Уставом, Преамбулом и то све до момента док Босна и Херцеговине не постигне ниво других развијених демократских држава. Из тих разлога сматрамо да је члан 2. став 1. алинеја и) ј) и к) Закона о платама судија у супротности са алинејом 1. Преамбуле.

5. Релевантни прописи за одлучивање

1. УСТАВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан VI.

Уставни суд

1. Састав

Уставни суд Босне и Херцеговине састоји се од девет чланова.

- a) Четири члана бира Представнички дом Федерације, а два члана Скупштина Републике Српске. Преостала три члана бира председник Европског суда за људска права након консултације са Предсједништвом.
- b) Судије ће бити истакнути правници високог моралног угледа. Свако ко удовољава таквој квалификацији и има право гласа може бити именован за судију Уставног суда. Судије које бира председник Европског суда за људска права не могу бити држављани Босне и Херцеговине или било које сусједне државе.
- c) Мандат судије именованих у првом сазиву биће пет година, изузев ако поднесу оставку или буду с разлогом разријешени на основу консензуса осталих судија. Судије које су именовани у првом сазиву не могу бити преименовани. Судије које ће бити именовани након првог сазива служит ће до навршених 70 година живота, изузев ако поднесу оставку или буду са разлогом разријешени на основу консензуса осталих судија.
- d) За именовања која се буду вршила након истека периода од пет година од првих именовања, Парламент скупштина може законом предвидјети другачији начин избора троје судија које бира Предсједник Европског суда за људска права.

2. Процедуре

- a) Већина свих чланова суда сачињава кворум.

- b) Суд ће већином гласова свих чланова, усвојити свој пословник о раду. Суд ће водити јавне расправе, а своје одлуке ће јавно образлагати и објављивати.

3. Јурисдикција

Уставни суд ће подржавати овај Устав.

- a) Уставни суд је једини надлежан да одлучује о било којем спору који се јавља по овом Уставу између два ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, те између институција Босне и Херцеговине, укључујући али не ограничавајући се на то:

- Да ли је одлука ентитета да успостави посебан паралелан однос са сусједном државом у складу са овим Уставом, укључујући и одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине.

- Да ли је било која одредба устава или закона једног ентитета у складу са овим Уставом.

b)

ц)

4. Одлуке

Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

2. УСТАВ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Увјерени да демократске институције засноване на поштивању људских права и слобода најбоље стварају склад између својих заједница,

Одбијајући насиље рата,

У жељи да придонесу унапређењу мира,

У жељи да промичу слободу појединца и развијају слободно тржиште,

Вођени принципима Повеље Уједињених народа, Универзалне декларације о људским правима, и Општим оквирним споразумом о миру у Босни и Херцеговини као и његовим анексима (Општи оквирни споразум),

Бошњаци, Хрвати и Срби, као конститутивни народи, заједно са осталима, и грађани Федерације Босне и Херцеговине, која је саставни дио суверене државе Босне и Херцеговине, одлучни да осигурају пуну националну равноправност, демократске односе и највише стандарде људских права и слобода, овим доносе Устав Федерације Босне и Херцеговине.

IV.Ц. 1. Судска власт Федерације

1. Опште одредбе о судовима

Члан 1.

- (1) Судску функцију у Федерацији врше судови Федерације наведени у параграфу 2. овог члана, кантонални судови наведени у члану V.11. и општински судови наведени у члану VI.7.

- (2) Судови Федерације су:

c) Уставни суд,

d) Врховни суд

Члан 2.

Сви органи власти извршаваћ ће и помагати у извршавању пресуда и рјешења свих судова наведених у овом уставу.

Члан 4.

- (1) Судска власт Федерације самостална је и независна.

- (2) Судови ће осигурати једнак положај свим странама у судским поступцима.

- (3) Судска власт је самостална и независна од извршне и законодавне власти Федерације.

Амандман LX

Члан IV.Ц.7., мијења се и гласи:

„1 . Плата и друге накнаде судији не могу бити умањени за вријеме вршења судијске функције, осим као посљедица дисциплинског поступка у складу са законом.

Плата и други услови обављања функције, укључујући и имунитет, за све судије судова Федерације утврђују се законом“.

**Амандман XXXVIII
Парламентарна процедура за заштиту
виталних интереса**

- (2) У Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине оснива се Вијеће за заштиту виталних интереса, како би одлучивало о питањима виталног интереса, према процедури у складу са овим уставом. Ово Вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.
- (3) Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа, и један члан из реда Осталих. Судије бира Представнички дом и Дом народа.

**ОДЛУКА О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСТАВНОГ
СУДА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 68/10)

Члан 4.

Уставни суд Федерације своју организацију и дјелатност остварује на принципу финансијске независности, која се огледа у независном утврђивању приједлога буџетских средстава у текућој години, потребним за извршавање надлежности Уставног суда Федерације, који доставља Влади Федерације Босне и Херцеговине у циљу укључивања приједлога буџета Уставног суда Федерације у буџет Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 7.

Рад Уставног суда Федерације обавља се у сталним и повременим комисијама и другим радним тијелима Уставног суда Федерације.

Члан 30.

Материјално и финансијско пословање Уставног суда Федерације вршит ће се у складу са законом и одлукама Уставног суда Федерације.

**ЗАКОН О ПЛАТАМА И ДРУГИМ НАКНАДАМА
СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА У ФЕДЕРАЦИЈИ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 72/05, 22/09 и 55/13)

**Члан 1.
Оквир Закона**

Овим Законом утврђују се плате, накнаде и друга материјална права судија, тужилаца и стручних сарадника у Федерацији Босне и Херцеговине.

II. Плате и накнаде и друга материјална права

Члан 2.

Основна мјесечна плата судија

1. Основна мјесечна плата судија износи:

- a) За судије општинских судова: 2.400 КМ.
- b) За шефове одјељења општинских судова: 2.600 КМ.
- c) За предсједнике основних судова: 2.800 КМ.
- d) За предсједника општинских судова са 30 или више судија: 3.200 КМ.
- e) За предсједнике општинских судова са 60 или више судија: 3.600 КМ.
- f) За судију кантоналних судова: 3.000 КМ.
- g) За шефове одјељења кантоналних судова: 3.200 КМ.
- h) За предсједнике кантоналних судова: 3.400 КМ.
- i) За судије Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине и Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине: 3.800 КМ
- j) За шефове одјељења Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине и Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине: 4.000 КМ.
- k) За предсједнике Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине и Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине: 4.400 КМ.

**ПРАВИЛА УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(„Службени гласник БиХ, број: 94/14)

Члан 3.

(Средстава за рад)

- (1) Средства за рад Уставног суда се осигуравају у буџету институција Босне и Херцеговине.
- (2) Употреба одобрених средстава се уређује интерним актом Уставног суда.
- (3) Генерални секретар Уставног суда припрема нацрт буџета Уставног суда и, након процедуре проведене у складу са овим правилима, доставља га министарству надлежном за припремање буџета институција Босне и Херцеговине.
- (4) Министар надлежног министарства из става (3) овог члана доставља Уставном суду образложено мишљење о нацрту буџета.
- (5) Уставни суд, након што претходно достављено мишљење размотри надлежна комисија Уставног суда, утврђује приједлог буџета Уставног суда.
- (6) Приједлог буџета Уставног суда се доставља Предсједништву Босне и Херцеговине ради уврштавања у приједлог буџета институција Босне и Херцеговине.
- (7) Уставни суд самостално распоређује средства одобрена из буџета институција Босне и Херцеговине, у складу са својим годишњим буџетом.

**ЗАКОН О ВИСОКОМ СУДСКОМ И
ТУЖИЛАЧКОМ ВИЈЕЋУ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(„Службени гласник БиХ“, бр.: 25/04, 93/05, 14/07 и 15/08)

Поглавље III

Надлежности и овлашћења

Члан 17.

Надлежност

Вијеће има следеће надлежности:

- (1) именује судије, укључујући предсједнике судова, судије поротнике и додатне судије у све

судове на државном, ентитетском, кантоналном, окружном, основном и општинском нивоу у Босни и Херцеговини, укључујући Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, са изузетком уставних судова ентитета Босне и Херцеговине;

(3) даје приједлоге надлежним органима у вези са њиховим предлагањем и избором судија Уставног суда Републике Српске именовањем судија у Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине. Приликом извршавања својих надлежности из овог става Вијеће, прије давања приједлога, тражи писмено мишљење одговарајућег уставног суда;

(15) даје приједлоге, према властитој оцјени, у вези са годишњим буџетом предложеним од стране државних тијела и/ или влада за судове и тужилаштва;

(18) залаже се за адекватно и континуирано финансирање судова и тужилаштва у Босни и Херцеговини;

Члан 18.

Судови и тужилаштва

Вијеће има надлежности наведене у члану 17. овог закона у односу на правосуђе у Босни и Херцеговини што обухвата следеће судове и тужилаштва:

- (а) Суд Босне и Херцеговине;
- (б) Тужилаштво Босне и Херцеговине;
- (ц) Уставни суд Републике Српске и Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, искључиво у складу са одредбама члана 17.(3) овог закона;
- (д) Врховни суд Републике Српске и Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине;
- (е) Окружне и основне судове у Републици Српској;
- (ф) Кантоналне и општинске судове у Федерацији Босне и Херцеговине;
- (г) Републичко тужилаштво Републике Српске и Федерално тужилаштво Федерације Босне и Херцеговине;
- (х) Окружна тужилаштва у Републици Српској и кантонална тужилаштва у Федерацији Босне и Херцеговине;
- (и) Апелациони суд Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, Основни суд Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и Тужилаштво Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине. Члан 19.

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

IX УСТАВНИ СУД

Члан 115.

Уставни суд:

1. одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката са Уставом;
2. одлучује о сагласности прописа и општих аката са законом;
3. рјешава сукоб надлежности између органа законодавне, извршне и судске власти;
4. рјешава сукоб надлежности између органа Републике, града и општине;
5. одлучује о сагласности програма, статута и других општих аката политичких организација са Уставом и законом.

Уставни суд прати појаве од интереса за остваривање уставности и законитости, обавјештава највише уставне органе Републике о стању и проблемима у тој области и даје им мишљења и приједлоге за доношење закона и предузимање других мјера ради обезбјеђења уставности и законитости и заштите слобода и права грађана, организација и заједница. Уставни суд може оцјењивати уставност закона и уставност и законитост прописа и општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

Уставни суд:

- 1) одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката Народне скупштине са одредбама Устава о заштити виталних интереса конститутивних народа.

Уставни суд одлучује о питањима имунитета, која проистичу из закона којима се уређује имунитет у Републици Српској.

Члан 116. Састав Суда

Уставни суд има седам судија.

Судије Уставног суда се бирају на осам година и не могу бити поново бирали.

Исто лице не може бити двапут бирао на функцију председника Уставног суда.

Уставни суд Републике Српске има максимално девет чланова.

Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске оснива се како би одлучивало о питањима виталног интереса у процедури описаној у Амандману LXXXII. Ово вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.

Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа и један члан из реда Осталих. Судије бира Народна скупштина Републике Српске и Вијеће народа.

Члан 117.

Забрана обављања друге функције

Судија Уставног суда не може вршити никакву другу јавну функцију.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и народни посланици. О имунитету одлучују Уставни суд.

Члан 119.

Извршење одлука

Одлуке Уставног суда су опште обавезне и извршене на територији Републике.

Извршење одлука Уставног суда осигурава Влада.

Члан 120.

Правно дејство

Поступак пред уставним судом, правно дејство његових одлука и друга питања његове организације и рада уређују се законом.

Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости.

Поступак пред Уставним судом могу, без ограничења, покренути председник Републике, Народна скупштина и Влада, а остали органи, организације и заједнице под условима утврђеним законом.

Уставни суд може и сам покренути поступак за оцјењивање уставности и законитости.

Кад Уставни суд утврди да закон није у сагласности са Уставом или да други пропис или општи акт није у сагласности са Уставом или законом, тај закон, други пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда.

ЗАКОН О УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

(„Службени гласник Републике Српске“, бр.: 104/11 и 92/12)

V. Услови и средства за рад Суда

Члан 73.

Средства за рад Суда осигуравају се у буџету Републике Српске.

Члан 74.

Предсједник Суда је наредбодавац за утрошак средстава за рад Суда и Службе Суда, с тим да та овлаштења може пренијети на секретара Суда.

Члан 75.

- (1) Суд посебним актом утврђује плате и друге накнаде за предсједника, судије и постављена лица.
- (2) Суд доноси акт којим се уређују плате и друге накнаде запослених у Суду.
- (3)
- (4) Плате и друге накнаде из ст.1 и 2. овог члана утврђују се у износима који су одређени буџетом Републике Српске за текућу годину.

УСТАВ ЦРНЕ ГОРЕ

(„Службени лист ЦГ“, број: 1/07)

ДИО VI

УСТАВНИ СУД ЦРНЕ ГОРЕ

Члан 149.

Надлежност

Уставни суд одлучује:

- 1) о сагласности закона са Уставом и потврђеним и објављеним међународним уговорима;
- 2) о сагласности других прописа и општих акта са Уставом и законом;

3) о уставној жалби због повреде људских права и слобода загарантованих Уставом, након исцрпљивања свих дјелотворних правних средстава;

4) да ли је предсједник Црне Горе повриједио Устав;

5) о сукобу надлежности између судова и других државних органа, између државних органа и органа јединица локалне самоуправе између органа јединица локалне самоуправе;

6) о забрани рада политичке партије или невладине организације;

7) о изборним споровима у вези са референдумом који нису у надлежности других судова;

8) о сагласности са Уставом мјера и радњи државних органа предузетих за вријеме ратног и ванредног стања;

9) врши и друге послове утврђене Уставом,

Ако је у току поступка за оцјену уставности и законитости пропис престао да важи, а нису отклоњене посљедице његове примјене, Уставни суд утврђује да ли је тај пропис био сагласан са Уставом, односно са законом за вријеме његовог важења.

Уставни суд прати остваривање уставности и законитости уоченим појавама неуставности и незаконитости обавјештава Скупштину.

Члан 150.

Покретање поступка за оцјену уставности и законитости

Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности и законитости.

Поступак пред Уставним судом за оцјену уставности и законитости може да покрене суд, други државни орган, орган локалне самоуправе и пет посланика.

Уставни суд може иако покренути поступак за оцјену уставности и законитости.

У току поступка, Уставни суд може наредити да се обустави извршење појединачног акта или радње који су предузети на основу закона, другог прописа или општег акта чија се уставност или законитост оцјењује, ако би њиховим извршењем могле наступити неотклоњиве штетне посљедице.

Члан 151.
Одлука Уставног суда

Уставни суд одлучује већином гласова свих судија.

Одлука Уставног суда се објављује.

Одлука Уставног суда је обавезна и извршна.

Извршење одлуке Уставног суда, када је то потребно, обезбјеђује Влада.

Члан 153.
Састав и избор

Уставни суд има седам судија.

Судија Уставног суда бира се на вријеме од девет година.

Предсједник Уставног суда бира се из реда судија на вријеме од три године.

За судију Уставног суда може бити бирано лице које ужива углед истакнутог правног стручњака, са најмање 15 година рада у струци.

Предсједник и судија Уставног суда не може вршити посланичку и другу јавну функцију нити професионално обављати другу дјелатност.

Члан 154.
Престанак функције

Предсједнику и судији Уставног суда престаје функција прије истека времена на које је изабран ако то сâм затражи, кад испуни услове за старосну пензију или ако је осуђен на безусловну казну затвора.

Предсједник и судија Уставног суда разрјешава се дужности ако је осуђен за дјело које га чини недостојним за вршење функције, ако трајно изгуби способност за вршење функције или јавно испољава своја политичка увјерења.

Наступање разлога за престанак функције или разрјешење утврђује Уставни суд на сједници и о томе обавјештава Скупштину.

Уставни суд може одлучити да предсједник или судија Уставног суда против кога је покренут кривични поступак, не врши дужност док тај поступак траје.

ЗАКОН О УСТАВНОМ СУДУ ЦРНЕ ГОРЕ
(„Службени лист ЦГ“, бр. 11/15 од 12.3.2015. године, а
ступио је на снагу 20.3.2015.)

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 5.

Средства за рад Уставног суда осигуравају се у буџету Црне Горе.

Уставни суд самостално располаже средствима из став 1. овог члана.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Члан 113.

Финансијска средства за рад Уставног суда обезбјеђују се у посебном раздјелу буџета Црне Горе, на приједлог Уставног суда (у даљем тексту: буџет Уставног суда).

Предсједник Уставног суда има право да учествује у раду сједнице Скупштине на којој се расправља о приједлогу буџета Уставног суда.

Поступак за утврђивање приједлога буџета Уставног суда уређује се Пословником.

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
(„Службени гласник РС“, број: 98/06)

ШЕСТИ ДИО
УСТАВНИ СУД

Положај
Члан 166.

Уставни суд је самосталан и независан државни орган који штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе.

Одлуке Уставног суда су коначне, извршне и обавезујуће.

Начин одлучивања у Уставном суду и Закон о Уставном суду

Члан 175.

Уставни суд одлуке доноси већином гласова свих судија Уставног суда.

Одлуку да самостално покрене поступак за оцјену уставности или законитости Уставни суд доноси двотрећинском већином гласова свих судија.

Уређење Уставног суда и поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука, уређује се законом.

ЗАКОН О УСТАВНОМ СУДУ

(„Службени гласник РС“, бр.: 109/2007, 99/2011, 18/13 – Одлука УС, 40/15 и 103/15)

Плате
Члан 20а.

Плата судије Уставног суда одговара положају и надлежностима Уставног суда и одговорности судије за обављање дужности и представља једну од гаранција његове независности у заштити уставности и законитости и људских и мањинских права и слобода.

Плата председника и судије Уставног суда одређује се на основу основне плате.

Основна плата, према овом закону, јесте вриједност у коју се не урачунава проценат за вредновање минулог рада.

Основица за обрачун и исплату председника и судије Уставног суда утврђује се Законом о буџету Републике Србије.

Коефицијент за обрачун и исплату председника Уставног суда износи 12,00, а судије Уставног суда 10,50.

У случају да у Уставном суду нису попуњена сва судијска мјеста, дио њихове попуње, плата председника и судије Уставног суда се увећава 10%, за свако непопуњено судијско мјесто.

Судија Уставног суда који је изабран, односно именован на дужност из реда професора правног факултета, а који права из радног односа остварује на правном факултету, има право на мјесечну накнаду у висини разлике између плате судије Уставног суда, обрачунате за пуно радно вријеме без увећања по основу година проведених на раду, и плате коју остварује на правном факултету, утврђене у складу са прописима којима се уређује начин обрачуна средстава за плате и коефицијената за обрачун и исплату плата на факултетима чија се дјелатност финансира из буџета Републике Србије.

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

(„Народне новине“, бр.: 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 и 5/14)

V. УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

Члан 125.

Уставни суд Републике Хрватске:

- одлучује о сагласности закона са Уставом;
- одлучује о сагласности других прописа са Уставом и законом;
- може оцјењивати уставност закона те уставност и законитост других прописа који су престали важити ако од тог престанка до подношења захтјева или приједлога за покретање поступка није прошло више од годину дана,
- одлучује поводом уставних тужби против појединачних одлука државних тијела, тијела јединица локалне и подручне (регионалне) самоуправе те правних лица са јавним овластима кад су тим одлукама повријеђена људска права и основне слободе, као и пржо на локалну и подручну (регионалну) самоуправну загарантовани Уставом Републике Хрватске,
- прати остваривање уставности и законитости те о уоченим појавама неуставности и незаконитости извјештава Хрватски сабор,
- рјешава сукоб надлежности између тијела законодавне, извршне и судске власти;
- одлучује, у складу са Уставом, о одговорности председника Републике;
- надзире уставност програма и дјеловања политичких странака и може, у складу са уставом, забранити њихов рад;
- надзире уставност и законитост избора и државног референдума и рјешава изборне спорове који нису у дјелокругу судова;
- обавља друге послове одређене Уставом.

Члан 127.

Поступак и услови за избор судија Уставног суда Републике Хрватске и престанак њихове дужности, услови и рокови за покретање поступка оцјене уставности и законитости, поступак и правно дјеловање његових одлука, заштита људских права и основних слобода загарантованих Уставом и друга питања важна за извршавање дужности и рад Уставног суда Републике Хрватске уређују се уставним законом.

Уставни закон доноси се по поступку одређеноме за промјену устава.

Унутрашња организација Уставног суда Републике Хрватске уређује се његовим пословником.

УСТАВНИ ЗАКОН О УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

(„Народне новине“, број: 99/99 и 29/02)

Члан 2.

- (1) Уставни суд гарантује поштивање и примјену Устава Републике Хрватске и своје дјеловање заснива на одредбама Устава Републике Хрватске и Уставног закона о Уставном суду Републике Хрватске.
- (2) Уставни суд је независан о свим тијелима државне власти, те самостално распоређује средства, утврђена у државном буџету, у складу са својим годишњим буџетом и законом ради функционисања дјелатности Уставног суда.
- (3) Унутрашња организација Уставног суда уређује се Пословником Уставног суда Републике Хрватске (у даљем тексту: Пословник).
- (4) О примјени Пословника брине се предсједник Уставног суда. Тумачење Пословника даје Уставни суд.

ОДЛУКА

О ПРОГЛАШЕЊУ ДРЖАВНОГ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ ЗА 2016. ГОДИНУ И ПРОЈЕКЦИЈЕ ЗА 2017. и 2018. ГОДИНУ

1. ОПШТИ ДИО

А. РАЧУН ПРИХОДА И РАСХОДА

ПОСЕБНИ ДИО

017 УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ
Извршење План Приједлог Пројекција
2014. 2015. 2016. 2017.

6. Одлуке Уставних судова у Босни и Херцеговини

6.1. ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

У- 6/06 од 29.03.2008. године и Одлука број У-5/98 од 01.07.2000. године

23. У вези са наведеним, Уставни суд наглашава да принцип независности Уставног суда, мада није изричито наведено у Уставу Босне и Херцеговине, представља опћи принцип који мора бити поштован чак и када у уставном тексту није изричито наведен, јер је, као што је већ речено, овај принцип неодвојив од принципа владавине права израженога у члану 1/ 2 Устава Босне и Херцеговине. Међутим, принцип владавине права и независност суда као његов неодвојив дио, а особито принцип подјеле власти, не значе да законодавац не може законима и прописима регулисати питања која су од важности за функционисање државних институција, чак и ако се ради о Уставном суду, али само онако како је то предвиђено и у складу са Уставом БиХ.

26. У свези с тим, Уставни суд наглашава да принцип владавине права и независности судства ако његов неодвојив дио, а особито принцип подјеле власти, никако не значе да законодавац не може законима и прописима регулисати питања која су од важности за функционисање државних институција, чак и ако се ради о Уставном суду, како то указује и *amicus curiae*. Друкчије тумачење било би опречно управо принципу владавине права који подразумева и искључење широке дискрецијске власти државних тијела и једнакост свих пред законом, а самим тим опречно и принципу подјеле власти, који подразумева постојање механизма за међусобну контролу власти и успоставу међусобне равнотеже. Дакле, регулисање питања која су битна и важна за постојање и функционисање Уставног суда мора бити у складу са Уставом БиХ и у правцу очувања његове независности и самосталности.

27. Уставни суд сматра да независност Уставног суда представља принцип које законодавац управо мора осигурати, водећи рачуна о особитом положају и улози коју Уставни суд има у Уставу Босне и Херцеговине. Уставни суд сматра важним истакнути да ово укључује не само питање плата судија већ и других запослених у Уставном суду, а што значи осигурање пуне финансијске независности и самосталности Уставног суда, која се огледа у самосталном планирању и предлагању буџета Суда, као и самосталном распоређивању одобрених буџетских средстава чија висина свакако мора подлијегати одговарајућој контроли мјеродавнога тијела.

30. Независност Уставног суда имплицира чињеницу да је он уређен према специфичним правилима која су наметнута и законодавцу. Та правила, према тому, требају имати уставну вриједност. У недостатку уставних закона, Уставни суд мора бити у стању

потпуно независно одлучивати о властитој организацији и функционисању. Парламентарна скупштина има овласти одређивати буџет институција Босне и Херцеговине и односити релевантне законе, али она то може радити само уз поштивање Устава БиХ. Устав БиХ обавезује законодавца да не крши независност Уставног суда. Чињеница да је донесене овакав побијени закон показује до којег степена Уставни суд има потребу бити заштићен од притисака које би могла вршити друга тијела власти. Поштивање финансијске независности Уставног суда, како је напријед наведено, захтијева минимум да Уставни суд сам предложи свој буџет и начин његовога коришћења Парламентарној скупштини која ће га усвојити.

6.2. ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У-53/08 од 29.10.2008. године

Из цитираних уставних одредаба јасно произилази улога Уставног суда као једне од најзначајнијих институција у остваривању демократије, владавине права и унапређењу и заштити слобода и права грађана, на којима се заснива уставно уређење Републике Српске. Споменуте уставне одредбе истовремено представљају гаранције независности и самосталности Уставног суда, што је од великог значаја за његово функционисање, јер једино на тај начин може остварити своју Уставном утврђену улогу. Широке надлежности Уставног суда, као и правно дејство његових одлука, које су опће обавезне и извршне на територији Републике, несумњиво указују на специфичан начин положаја овог суда, који је независан од законодавне, извршне и судске власти и налази се изван редовних судова и њихове хијерархије. Скупштински идентични став у погледу положаја Уставног суда БиХ заузео је и Уставни суд Босне и Херцеговине у својој одлуци број: У-6/06, од 29. марта 2008. године („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број: 40/08).

Овакав уставни положај и улога Уставног суда намеће законодавцу обавезу да обезбиједи његово независно и ефикасно функционисање, та да питања која се односе на овај суд регулише посебним прописом, како је то и учињено Законом о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 54/05). Овим законом су, сагласно члану 120. став 1. Устава, уређени организација и поступак пред Уставним судом, правно дејство његових одлука, као и услови и средства за рад Суда. Због тога се, по оцјени Суда, питање материјалног положаја судија Уставног суда, односно њихових

плата и других накнада, не може регулисати на исти начин и истим законом који се односи на редовне судове и тужилаштва, већ само Законом о Уставном суду, као посебним законом који уређује сва питања од значаја за његово функционисање. У супротном, долази до нарушавања независности и аутономије Уставног суда, те на тај начин и принципа владавине права које је утврђено чланом 5. став 1. алинеја 4. Устава. Имајући у виду изложено, Суд је оцијенио да прописивање као у оспореном дијелу члана 2. Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Републици Српској није у сагласности са одредбама Устава којима су утврђени положај и надлежност Уставног суда Републике Српске.

7. Чињенично стање и став Уставног суда Федерације

Након извршеног увида у поднесени захтјев, наведене одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине, Закона о платама и другим накнадама судија као и у друге прикупљене релевантне доказе битне за доношење одлуке Уставног суда Федерације у овом предмету, утврђено је следеће:

Пр в је до есен Закон о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине који је објављен у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 72/05, који је донио Високи представник за Босну и Херцеговину а потврђен у истом тексту од стране Парламента Федерације (на сједници Представничког дома 29.05.2007. године и сједници Дома народа 19.03.2009. године). Истовремено, исти такви закони од стране Високог представника за Босну и Херцеговину којима су регулисане плате, накнаде и одређена материјална права судија и тужилаца, донесени су на нивоу Босне и Херцеговине и Републике Српске и објављени у службеним гласилима.

Слиједом одређења у Уставу Федерације Босне и Херцеговине, утврђено је да је чланом IV.Ц.1.1. (1) и (2) и чланом IV.Ц.1.3. прописано, да судијску власт у Федерацији Босне и Херцеговине врше судови и то: Уставни суд Федерације, Врховни суд Федерације, кантонални и општински судови и да ће се правила поступка потребна да се осигура једнакост у поступању уредити законима Федерације Босне и Херцеговине. Кад су у питању одређења која у Уставу Федерације Босне и Херцеговине регулишу плате и друге накнаде, чланом IV.Ц.2.7. (1) и (2) односно Амандманом LX и CVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине је прописано, да ће исте бити прописане

законом и да не могу бити умањене за вријеме вршења судијске функције осим као посљедица дисциплинског по тупка, те да ће плате и други услови обављања функције бити утврђени законом.

У складу са споменутиим одредбама Устава Федерације Босне и Херцеговине, од стране Парламента Федерације Босне и Херцеговине донесени су закони о правилима поступка пред редовним судовима у Федерацији Босне и Херцеговине, затим Закон о судовима у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 38/05, 22/06, 63/10, 72/10 и 7/13) који уређује организацију, надлежности и финансирање опћинских судова, кантоналних судова и Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине. Истим законом је регулисано да се средства за рад осигуравају тако да опсегом и временом дозначавања омогућују сваком суду да у свом раду поступа независно, непристрасно и учинковито, те да испуњава све своје финансијске обавезе по њиховом доспијећу. У формирању коначног приједлога буџета за судове, укључено је и Високо судско и тужилачко вијеће као независан и самосталан орган који има задатак да осигура независно, непристрасно и професионално правосуђе, те Министарство правде. Међутим, поред надлежности прописане чланом IV.Ц.1.4. и чланом IV.Ц.2.6.2. Устава Федерације Босне и Херцеговине, те чланом 17. став 3. Закона о високом судском и тужилачком вијећу Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ, бр.: 25/04, 93/05, 14/07 и 15/08), Вијеће, кад су у питању уставни судови ентитета, надлежно је само у сегменту који је прописан уставима ентитета, а то значи само провођење конкурсне процедуре на захтјев суда и сачињавање листе предложених кандидата за судије Суда. Кад је у питању Уставни суд Федерације, а у складу са споменутиим уставним одређењима, донесен је посебан Закон о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 6/95 и 37/03) којим су утврђена само правила поступка по којима Уставни суд Федерације врши своју функцију која је утврђена у Уставу Федерације Босне и Херцеговине. Међутим, за разлику од редовног судства, није донесен одговарајући закон о Уставном суду Федерације, нити су до данас посебним законом уређена између осталих, и питања финансирања Уставног суда Федерације на принципима његове финансијске и управно-административне независности, укључујући плате и друге накнаде судија.

Из напријед наведеног произилази да буџет Уставног суда Федерације унаточ посебном статусу Уставног суда Федерације у потпуности утврђује и

предлаже извршна, а доноси законодавна власт Федерације Босне и Херцеговине, док Уставни суд Федерације нема никакве самосталности и независности у раду кад је у питању располагање и осигурање финансијских средстава, што имајући у виду уставни положај и улогу у остваривању владавине права, не може осигурати његово независно, непристрасно и ефикасно функционисање.

У поступку оцјењивања уставности оспорених законских одредби Уставни суд Федерације је имао у виду уставне одредбе из поглавља IV.Ц.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине, амандмане ХCVI, XXXVIII-XL и LIX на Устав Федерације Босне и Херцеговине којим су утврђене надлежност и састав, правно дејство одлука, те субјекти који у овлашћени за покретање поступка пред Судом. Тако је споменутиим одредбама утврђено да је Уставни суд Федерације надлежан за рјешавање спорова између кантона, између кантона и федералне власти, између града и његовог кантона или федералне власти, између опћина и града, између опћина и њихових кантона или федералне власти, и између институција федералне власти или унутар појединих институција федералне власти. Потом је Уставни суд Федерације надлежан за оцјену уставности закона који је усвојио један дом или оба дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, смјену Предсједника и потпредсједника Федерације Босне и Херцеговине, оцјену уставности устава или амандмана на устав кантона или предложени закон или закон кога је усвојило то законодавно тијело, оцјену уставности предложених или усвојених прописа органа федералне, кантоналне, градске или опћинске власти, заштиту права на локалну самоуправу, заштиту виталног националног интереса, одлучује о питањима имунитета која проистичу из закона којим се уређује имунитет, постављена уставна питања од стране Врховног суда Федерације, кантоналних судова и давање мишљења.

Одредбом члана IV.Ц.3.9. Устава Федерације Босне и Херцеговине, Уставни суд Федерације има девет чланова гдје је Уставом Федерације Босне и Херцеговине прописан начин и поступак њиховог избора. Установљено је и Вијеће за заштиту виталног националног интереса које одлучује о питањима виталног интереса у процедури утврђеној Амандманом XXXVIII до XL Устава Федерације Босне и Херцеговине, а састоји се од седам чланова и то по два из реда конститутивних народа и један члан из реда Осталих. Судије и чланове Вијећа након проведене процедуре прописане Уставом Федерације Босне и Херцеговине, потврђује Парламент Федерације Босне и Херцеговине.

Чланом IV.Ц.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине, прописано је да су одлуке Уставног суда Федерације коначне и обавезујуће, да њихово извршење у складу са чланом IV.Б.7.Ц. (И) Устава осигурава Премијер Федерације Босне и Херцеговине, те да поступак пред Судом могу покренути Предсједник и потпредсједници Федерације Босне и Херцеговине, Премијер, замјеник Премијера, 1/3 чланова било ког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, 1/3 чланова кантоналне скупштине, начелник, градоначелник, Савез општина и градова Федерације Босне и Херцеговине, 2/3 чланова било ког клуба у Дому народа Парламента Федерације, 2/3 чланова клубова у кантоналним скупштинама и Граду Мостару. Овдје треба посебно напоменути, да се у поступцима код предочених уставних питања Врховни суд Федерације и кантонални судови појављују као странка у поступку пред овим судом.

Из наведених уставних одредби јасно произилази улога Уставног суда Федерације као једне од најзначајнијих институција у остваривању демократије, владавине права и заштите слобода и права грађана на којима почива уставно уређење Федерације Босне и Херцеговине. Споменуте уставне одредбе представљају гаранцију независности и самосталности Уставног суда Федерације, што има велики значај за његово функционисање, јер само на такав начин може остварити своју улогу која је прописана у Уставу Федерације Босне и Херцеговине. Прописане надлежности Суда, лица која могу покренути поступак пред Судом, правно дејство одлука које су коначне и обавезујуће на територији Федерације Босне и Херцеговине, несумњиво указује на специфичан и одвојен положај Суда од осталих редовних судова, који због своје надлежности (оцјена уставности закона које доноси законодавна власт у Федерацији, прописе које доноси представничка тијела града и општине и прописе које доноси Влада Федерације и владе кантона) и странака у поступку мора да буде независан како од законодавне тако и од извршне и судске власти. Због свих истакнутих специфичности, Уставни суд Федерацији налази се изван система редовних судова као и њихове хијерархије кад је у питању предлагање и осигурање финансијских средстава за независан и самосталан рад. Уствари, идентичан став у овом погледу заузео је у својој одлуци и Уставни суд Босне и Херцеговине, број: У-6/06 од 29.03. 2008. године („Службени гласник БиХ“, број: 40/08) и Уставни суд Републике Српске у својој одлуци број: У-53/08 од 29.10.2008. године („Службени гласник Републике Српске“, број 105/08). Напријед наведено, а ради хармонизације правног система и уставног

судства у Босни и Херцеговини, треба да слиједи и Уставни суд Федерације. Дакле, једино је на нивоу Федерације Босне и Херцеговине питање плата и накнада судија Уставног суда Федерације, остало регулисано истим законом и на идентичан начин као и за редовне судове и тужилаштва. Уставни суд Босне и Херцеговине својим правилима у цијелости је регулисао ово питање, до к је за Уставни суд Републике Српске, Законом о Уставном суду Републике Српске и унутрашњим актима, самостално уређене поред осталог плате и накнаде судија, уз пуно уважавање њихове специфичне одговорности. Суд сматра да независност Суда представља принцип који законодавац управо мора осигурати водећи рачуна о нарочитом положају и улози коју Уставни суд има у Уставу Федерације Босне и Херцеговине. Из тих разлога сматра битним да истакне да ово укључује финансијску независност и самосталност која се огледа у самосталном планирању и предлагању буџета Суда као и самосталном и независном распоређивању одобрених буџетских средстава чија потрошња свакако мора подлијегати одговарајућој контроли од стране надлежних органа као и сви други органи који се финансирају из Буџета Федерације Босне и Херцеговине.

Компарирајући уставни положај уставних судова у Босни и Херцеговини, утврђено је да су надлежности, састав, избор судија, дејство одлука као коначних и обавезујућих суштински такве, да сва три уставна суда имају улогу коначног арбитра, свако из своје надлежности у традиционално најзаступљенијој надлежности уставног судовања, а то је апстрактна надлежност, нормативна контрола уз одређене специфичности, те да имајући у виду њихову истоврсну уставну улогу, морају подлијегати истим правилима у односу на материју уставносудске независности и непристрасности, као и управно-финансијске независности.

Оваква одређења кад је у питању независност и самосталност уставног судства од законодавне, извршне и судијске власти у поступку предлагања и утврђивања средстава за рад суда, имају уставни судови у Републици Хрватској, Републици Србији и Републици Црној Гори (приказане уставне одредбе споменутих држава о уставним судовима, закони и други прописи који регулишу њихов начин рада и финансирања).

Посебно истакнути положај и улога Уставног суда Федерације намеће обавезу законодавцу да осигура његово независно и ефикасно функционисање, те да питања која се односе на финансијску независност и

самосталност регулише посебним законом којим ће прописати самосталност и управно-материјалну независност укључујући плате и друга примања судија Уставног суда Федерације, те да на тај начин досљедно слиједи спровођење уставних принципа независности и самосталности Уставног суда Федерације. Из тих разлога се по оцјени Суда питање материјалног положаја не може регулисати на исти начин и истим законом којим су регулиране плате за редовне судове и тужилаштва, већ посебним законом којим ће се прописати самосталност и управно-материјална независност која је значајна за његово функционисање гдје су укључене плате и друга примања судија Уставног суда Федерације. У супротном, долази до нарушавања самосталности и независности Уставног суда Федерације, те на тај начин и принципа владавине права које је утврђено чланом IV.Ц.1.4.(1) и 3) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

Полазећи од значаја законског уређења питања финансирања Уставног суда Федерације на принципима осигурања његове пуне финансијске и управно-административне независности од било које власти у Федерацији Босне и Херцеговине, што укључује плате и друге накнаде судија Уставног суда Федерације, а у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине, Уставни суд Федерације је оцијенио потребним и оправданим, да се у извршењу ове пресуде, Парламенту Федерације Босне и Херцеговине остави пријелазни период у трајању од шест мјесеци у којем ће донијети посебан закон о Уставном суду Федерације и истим поред финансијске и управно-административне независности, уредити питања плата и других накнада судија Уставног суда Федерације, а у складу са донесеном пресудом.

Уколико Парламент Федерације Босне и Херцеговине не донесе закон у остављеном року, Уставни суд Федерације ће посебним актом разрадити уставне одредбе о самосталности и управно-административној независности Суда, укључујући плате и друге накнаде судија, имајући у виду одлуку о организацији Уставног суда Федерације.

И ако се подносилац захтјева у току излагања на јавној расправи базирао на неусаглашености Закона о платама и другим накнадама судија са алинејом 1 Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине, Уставни суд Федерације сматра да у том контексту не може вршити поређење двије уставне норме и прогласити их неуставним. На Устав Федерације Босне и Херцеговине од његовог усвајања од стране Уставо-

творне Скупштине Федерације Босне и Херцеговине 1994. године, до данас, донесено је 109 амандмана. У свим тим уставним активностима дошло је до тога, да у појединим сегментима егзистирају различите норме, али са истом уставном снагом. Из тих разлога Уставни суд Федерације није се упуштао у питања нормативног карактера преамбуле које је спорно и у уставној теорији и пракси, него на опћим правним принципима доноси одлуке па и у овом случају. Из тих разлога Уставни суд Федерације закључује, да одредба члана IV.Ц.2.7.2. Устава Федерације Босне и Херцеговине не може бити предметом оцјењивања са алинејом 1. Преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине. Уколико би то учинио, Суд би преузео улогу уставотворца, за што према Уставу није ни надлежан. У конкретном случају Уставни суд Федерације тумачи ову одредбу на начин, да је Парламент Федерације Босне и Херцеговине дужан водећи рачуна о посебном статусу Суда, да посебним законом регулише управно-финансијску независност, укључујући питање плата и накнада уз уважавање организације Суда ко је прописана у Одлуци о организацији Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине. Иста одлука донесена је на основу члана IV.Ц.3. Устава Федерације Босне и Херцеговине и регулише да, Уставни суд Федерације своју дјелатност остварује по принципу финансијске независности, а да ће материјални-финансијско пословање вршити у складу са законом и одлукама Суда.

Имајући у виду изложено, Уставни суд Федерације је оцијенио да је утврђивање плате судијама Уставног суда Федерације прописано у члану 2. став 1. тачка и) у дијелу који гласи: „за судије Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“; тачка ј) у дијелу који гласи: “за шефове одјељења Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“ и тачка к) у дијелу који гласи: “за председника Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине“ Закона о платама и другим накнадама судија и тужилаца у Федерацији Босне и Херцеговине није у сагласности са одредбама чл. IV.Б.1.3.(1) и IV.Ц.3.9. до 13. Устава Федерације Босне и Херцеговине и амандманима XXXVIII, LXVI и XCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, којим су утврђени положај, надлежности, странке у поступку, извршење и правно дејство одлука Уставног суда Федерације.

С обзиром на наведено ријешено је као у изреци донесене пресуде.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: Александра Мартиновић,

предсједница Суда, Весна Будимир, Мирјана Чучковић, др сц. иур. Шахбаз Џихановић, проф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срдић, судије Суда.

Број: У-16/16
Сарајево, 26.04.2017. године

Предсједница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине

Александра Мартиновић, с.р.

265.

Вјеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтјеву Клуба заступника Срба у Скупштини Унско-санског кантона за утврђивање повреде виталног националног интереса конститутивног српског народа у свежи с Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бићау и Одлуком о избору предсједатеља, замјеника предсједатеља и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона са 31. сједнице Скупштине Унско-санског кантона одржане 19.05.2017. године, на основу Аманмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној 13.07.2017. године, донијело је

P R E S U D U

Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бићау и Одлуком о избору предсједатеља, замјеника предсједатеља и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона са 31. сједнице Скупштине Унско-санског кантона, одржане 19.05.2017. године, поврјеђује се витални национални интерес конститутивног српског народа.

Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и службеним гласилима кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

O b r a z l o ž e n j e

1. Подносиатељ захтјева и предмет захтјева

Замјеник предсједаватеља Скупштине Унско-санског кантона Младен Лонић је у име Клуба заступника Срба у Скупштини Унско-санског кантона (у даљњем тексту:

подносиатељ захтјева), поднеском број: 01-1/49-6-352-1/17 од 24.05.2017. године, који је запримљен у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине, Вјећу за заштиту виталних интереса (у даљњем тексту: Вјеће) дана 29.05.2017. године, поднио захтјев за утврђивање постојања виталног националног интереса српског конститутивног народа, (у даљњем тексту: захтјев), у свежи са Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бићау и Одлуком о избору предсједатеља, замјеника предсједатеља и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона, (у даљњем тексту: оспорене одлуке).

2. Странке у поступку

Странке у овом поступку су, сукладно с чланком 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03) Клуб заступника Бошњака, Клуб заступника Хрвата и Клуб заступника Срба у Скупштини Унско-санског кантона.

3. Битни наводи захтјева

У захтјеву је наведено да је Скупштина Унско-санског кантона на 31. сједници одржаној дана 19.05.2017. године, у оквиру тачке дневног реда 3) Избор и именовања расправљала о оспореним одлукама. У тијек расправе, предсједник Клуба заступника Срба у Скупштини Унско-санског кантона је сукладно с одредбама чл. 14., 15. и 16. Поглавље V. Одјелјак А. Устава Унско-санског кантона („Службени гласник Унско-санског кантона“, бр.: 1/04 и 11/04), најавио и упознао назоачне да је дошло до повреде виталног националног интереса српског народа, јер у предлоћеним оспореним одлукама нису заступљени припадници тог народа. Подносиатељ захтјева сматра да је усвајањем оспорених одлука од стране Скупштине Унско-санског кантона дошло до кршења Устава Унско-санског кантона на начин да је повријеђено право Клуба заступника Срба да буду бирани и да бирају представнике конститутивних народа у горе споменути тијела. Поред наведеног, подносиатељ захтјева наглашава, да је предсједатељ Скупштине Унско-санског кантона, у оквирима наведене тачке дневног реда, повриједио Устав Унско-санског кантона, из разлога што није дозволио, поред инзистирања предсједника Клуба заступника Срба, да се расправља по клубовима народа, што је у супротности с чланком V. 14. алинеја 4. и чланком 16. ставак (1) Устава Унско-санског кантона-Пречишчен текст, као и чл. 56. и 60. Пословника Скупштине Унско-санског кантона („Службени гласник Унско-санског кантона“, број: 09/17), (у даљњем тексту: Пословник).

Вјеће је актом број: У-32/17 од 31.05.2017. године, затражило од Скупштине Унско-санског кантона, предсје-

datelja Skupštine i zamjenika predsjedatelja koji je podnio zahtjev, dopunu, odnosno da u roku od tri dana dostave kompletan stenogram sa 31. redovite sjednice Skupštine Unsko-sanskog kantona i da odgovore na pitanje da li se na istoj sjednici za osporene odluke glasovalo po klubovima konstitutivnih naroda sukladno sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, te, ukoliko nije, da navedu razloge za isto.

Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona je dostavio podnesak broj: 01/1-49-6-352-3/17 od 02.06.2017. godine, u kojem je navedeno da “predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona zajedno sa svojim zamjenikom, kao i predsjednikom Kluba zastupnika Bošnjaka u Skupštini Unsko-sanskog kantona su usuglasili i smatraju da nije došlo, predlaganjem osporenih odluka, do povrede vitalnih nacionalnih interesa. Zamjenik predsjedatelja iz reda zastupnika Hrvata, kao i predsjednik Kluba zastupnika Bošnjaka su smatrali da se ne treba glasovati po klubovima naroda te je izvršeno glasovanje po odredbama Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona“. U prilogu je dostavljen stenogram sa 31. redovite sjednice Skupštine Unsko-sanskog kantona od 19.05.2017. godine.

Zamjenik predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona Mladen Lonić je također dostavio odgovor na isto pitanje, odnosno dopunu zahtjeva u kojem je navedeno da „na sjednici nije obavljeno glasovanje po klubovima konstitutivnih naroda u Skupštini Unsko-sanskog kantona, kako to propisuju odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine u odnosu na osporene odluke jer predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona nije dopustio glasovanje po klubovima konstitutivnih naroda, unatoč izričitom zahtjevu predsjednika Kluba zastupnika Srba da se izvrši glasovanje po načelu zaštite vitalnog nacionalnog interesa. “Predsjednik Kluba zastupnika Srba u Skupštini Unsko-sanskog kantona ističući zahtjev za glasovanjem po načelu zaštite vitalnog nacionalnog interesa, pozvao na odredbe Ustava Unsko-sanskog kantona i Poslovnika, koje precizno propisuju način glasovanja kada je jedan od klubova konstitutivnih naroda proglasio da se radi o pitanju koje spada u listu vitalnih interesa, što je u ovome slučaju i učinio Klub zastupnika Srba. Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona ignorirao je taj zahtjev i odobrio samo glasovanje prostom većinom, a ne po klubovima naroda uz opasku kako „nema potrebe za glasovanjem po klubovima naroda“.

4. Bitni navodi Izjašnjenja na zahtjev

Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona i zamjenik predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona Mirvet Beganović su Vijeću dana 31.05.2017. godine,

samoinicijativno dostavili Izjašnjenje na tvrdnje podnositelja zahtjeva. U tom podnesku, koji praktično ima formu odgovora na navode zahtjeva, navedeno je da Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona i Mirvet Beganović, zamjenik predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona, smatraju da usvajanjem osporenih odluka nije došlo do kršenja odredaba Ustava Unsko-sanskog kantona i Poslovnika. Istakli su da je Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona koji ujedno i predsjedava Kolegijem Skupštine Unsko-sanskog kantona, (u daljnjem tekstu: Kolegij), kao i Povjerenstvom za izbor i imenovanja i financijsko-administrativna pitanja Skupštine Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), usvajanjem Poslovnika, zbog nesmetanog rada i funkcioniranja zakonodavnog organa, predložio članovima Povjerenstva da putem predsjednika Klubova političkih stranaka dostave prijedloge članova za skupštinska radna tijela. Obzirom da taj prijedlog nije prihvaćen od strane člana Povjerenstva (Željko Mirković), članovi Povjerenstva su se odredili da će sa istim biti upoznat i Kolegij na način da predsjednici klubova zastupnika dostave svoje prijedloge Povjerenstvu. Dana 08.05.2017. godine, na sjednici Kolegija je dogovoreno, a upravo na sugestiju predsjednika Kluba zastupnika Srba, te je upućen dopis predsjednicima klubova zastupnika kojim se traži da dostave svoje prijedloge za članove skupštinskih radnih tijela. Prijedloge su dostavili klubovi zastupnika: Stranke demokratske akcije, Demokratske fronte, Stranke za bolju budućnost, Laburističke stranke i Stranke demokratske aktivnosti. Prijedlog jedino nije dostavio upravo Klub Socijaldemokratske partije u čijem sastavu djeluje i radi predsjednik Kluba zastupnika Srba Željko Mirković. Predsjednici Klubova zastupnika SDA, DF, SBB i Laburističke stranke predložili su i uputili u daljnju proceduru usuglašen prijedlog Odluke o izboru predsjedavajućeg, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela. Shodno članku 23. stavak (1) Poslovnika nesporno je da se radna tijela formiraju po stranačkom, a ne po nacionalnom sastavu. Također, smatraju da je suvišno bilo kakvo glasovanje i polemiziranje o proceduri izbora članova u radna tijela ako se ima u vidu da je procedura izbora radnih tijela propisana člankom 21. stavak 3. Poslovnika. Prema tome, vitalni interes Kluba zastupnika Srba nije povrijeđen iz razloga što je aktom Kolegija Skupštine Unsko-sanskog kantona broj: 02/4-49-1-307-1/17 od 09.05.2017. godine zatraženo od Kluba zastupnika SDP u kojem se nalaze Željko Mirković i Mladen Lonić da dostave svoje prijedloge za radna tijela, ali su isti svojim indolentnim stavom, odnosno nedostavljanjem prijedloga ispred tog kluba „inscenirali“ situaciju da je povrijeđen vitalni nacionalni interes. Također istaknuto je da zastupnik ne mora biti član niti jednog radnog tijela, kao i činjenicu da zaključci radnih tijela ne proizvode pravna dejstva. Zastupljenost u skupštinskim

radnim tijelima nije obligacijski odnos. Također, Klub zastupnika Srba nije dostavio, kako pismeno, tako ni usmeno, prijedlog kandidata bilo bošnjačke, hrvatske ili srpske nacionalnosti. Klubovi zastupnika nisu umjesto pripadnika srpskog naroda delegirali pripadnike bošnjačkog ili hrvatskog naroda. To po njihovom mišljenju znači da je u potpunosti ispoštovana procedura za donošenje Odluke o izboru predsjedatelja, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela Skupštine Unsko-sanskog kantona, kako je to i propisano člankom 23. Poslovnika.

Kada je u pitanju zahtjev za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa Kluba zastupnika Srba, prilikom predlaganja i donošenja Odluke o imenovanju privremenog Upravnog odbora Univerziteta u Bijaću, (u daljnjem tekstu: privremeni Upravni odbor), smatraju da je bitno naglasiti da se radi o privremenom tijelu. Skupština Unsko-sanskog kantona na 29. redovitoj sjednici održanoj 10.04.2017. godine po prijedlogu Vlade tog kantona, nije prihvatila prijedlog Odluke o imenovanju Upravnog odbora Univerziteta u Bijaću. Klub zastupnika Srba također nije dostavio prijedlog za člana privremenog Upravnog odbora i jednostavno nisu željeli učestvovati u procesu donošenja odluka. Tijekom cijele rasprave su tvrdili da je došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa srpskog naroda. Smatraju da Skupština Unsko-sanskog kantona nije povrijedila proceduru prilikom predlaganja kandidata za privremeni Upravni odbor, već naprotiv, kao osnivač visokoškolske ustanove, odgovorno djeluje. Slijedom toga, smatraju da je zbog svih obveza kako tekuće tako i priprema naredne akademske godine neophodno da egzistira upravljačka struktura. Na kraju, mišljenja su da na 31. redovitoj sjednici Skupštine Unsko-sanskog kantona održanoj dana 19.05.2017. godine, nije došlo do kršenja Poslovnika, te da, shodno odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine nije došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa, jer nisu točne tvrdnje Kluba zastupnika Srba da im je onemogućeno pravo u procesu donošenja osporenih odluka, ili bilo koje drugo pitanje koje se odnosi na ostvarivanje prava konstitutivnog naroda.

Uz Izjašnjenje su priložili sljedeće akte: Prijedlog Odluke o izboru predsjedatelja, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela Skupštine Unsko-sanskog kantona, Povjerenstva za izbor i imenovanja i finansijsko-administrativna pitanja Skupštine Unsko-sanskog kantona broj: 02/4-49-1-294-1/16 od 04.05.2017. godine; Prijedlog kandidata u Povjerenstvo za obrazovanje, nauku, kulturu, sport i mlade u Skupštini Unsko-sanskog kantona broj: 01/1-49-6-280-2/17 od 03.05.2017. godine; Prijedlog Kole-gija Skupštine Unsko-sanskog kantona za radna tijela Skupštine Unsko-sanskog kantona broj: 02/4-49-1-307-1/17 od 09.05.2017. godine; Prijedlog predsjednika klubova političkih subjekata u Skupštini Unsko-sanskog

kantona za donošenje Odluke o izboru predsjedatelja, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela broj: 01/1-49-6-307-3/17 od 19.05.2017. godine; Zaključak Skupštine Unsko-sanskog kantona broj: 01-02-3-486/17 od 10.04.2017. godine; Odluka Skupštine Unsko-sanskog kantona o imenovanju privremenog Upravnog odbora Univerziteta u Bijaću, broj: 01-02-3-515/17 od 19.05.2017. godine; Odluka Skupštine Unsko-sanskog kantona o izboru predsjedatelja, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela Skupštine Unsko-sanskog kantona, broj: 01-02-3-516/17 od 19.05.2017. godine i stenogram sa 31. redovite sjednice Skupštine Unsko-sanskog kantona od 19.05.2017. godine.

5. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Vijeće je sukladno s člankom 49. st. 5. i 6. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, od Kluba zastupnika Bošnjaka i Kluba zastupnika Hrvata, kao druge strane u ovom postupku, aktom broj: U-32/17 od 15.06.2017. godine zatražilo odgovor na navode zahtjeva.

Klub zastupnika Bošnjaka je podneskom broj: 01/1-49-6-407-3/17 od 19.06.2017. godine ostao kod svih navoda izrečenih na 31. sjednici Skupštine tog kantona da nije došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa, obzirom da su zastupnici iz Kluba Srba imali mogućnost da učestvuju u kreiranju radnih tijela i privremenog Upravnog odbora na način da dostave prijedlog članova. Slažu se sa navodima predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona koji su navedeni u naprijed citiranom Izjašnjenju. Istovremeno, smatraju da nije napravljen propust u rukovođenju sjednicom iz razloga što je bio poznat stav Kluba zastupnika Bošnjaka, a također i Kluba zastupnika Hrvata, te shodno tome nije bilo potrebe za predlaganjem „takvog rješenja“, jer je ishod bio već poznat. Uz ovaj odgovor dostavljen je i Izvod iz Zapisnika sa četvrte sjednice tog kluba na kojem je odlučivano o ovom odgovoru.

Klub zastupnika Hrvata nije dostavio odgovor, ali je zamjenik predsjedatelja Skupštine Mirvet Beganović, koji ujedno i čini taj klub, dostavio podnesak u kojem je također ostao kod navoda sa sjednice da nije došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa obzirom da je Klub zastupnika Srba mogao učestvovati u kreiranju skupštinskih radnih tijela i privremenog Upravnog odbora dostavljanjem prijedloga članova.

6. Postupak odlučivanja o prihvatljivosti zahtjeva

Vijeće je na sjednici održanoj dana 14.06.2017. godine, unatoč činjenici da nije u cijelosti ispoštovana procedura (glasovanje na sjednici po klubovima konstitutivnih naroda), utvrdilo da je u konkretnom slučaju zahtjev

prihvatljiv za odlučivanje. Rješenjem Vijeća broj: U-32/17 od 14.06.2017. godine odlučeno je u tom pravcu, a citirano Rješenje sa iscrpnim obrazloženjem je objavljeno u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 46/17 i službenim glasilima svih kantona, imajući u vidu specifičnost konkretnog predmeta.

7.Sjednica Vijeća s javnom raspravom

Sjednica Vijeća s javnom raspravom radi odlučivanja o meritumu zahtjeva je održana dana 12.07.2017. godine. Sjednici su nazočili u ime podnositelja zahtjeva predsjednik Kluba zastupnika Srba i zamjenik predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona Mladen Lonić, te, u ime druge strane u postupku predsjednici klubova zastupnika Bošnjaka i Hrvata u Skupštini Unsko-sanskog kantona.

Podnositelj zahtjeva je ostao kod navoda zahtjeva i njegove dopune. Na javnoj raspravi je priložen Izvod iz zapisnika sa 40. sjednice ranije Povjerenstva održane 04.05.2017. godine, na kojoj su se prethodno razmatrali prijedlozi osporenih odluka, Prijedlog odluke o imenovanju Upravnog odbora sačinjen od strane Vlade Unsko-sanskog kantona broj: 03-017-695/2017 od 16.03.2017. godine, Zaključak Vlade Unsko-sanskog kantona broj: 03-017-695/2017 od 16.03.2017. godine, Preporuka za imenovanje članova Upravnog odbora iz reda osnivača Univerziteta donijeta 24.11.2016. godine od strane Povjerenstva za izbor i imenovanja Vlade Unsko-sanskog kantona a upućena Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta tog kantona broj: 03/3-05-11445-11/2016 od 24.11.2016. godine, Izvod iz zapisnika sa 39. sjednice Povjerenstva održane 24.04.2017. godine broj: 02/3-49-1-242-4/17 od 24.04.2017. godine, Odluka Univerziteta u Bihaću broj: 06-7531/2016 od 23.11.2016. godine, a autentičnost uložениh dokumenata je potvrđena od strane druge strane u ovom postupku. U ime Kluba zastupnika Srba pojašnjen je zahtjev, uz isticanje da, između ostalog, nisu imali mogućnost na bilo koji način utjecati na izbor i imenovanje članova kako skupštinskih radnih tijela tako i privremenog Upravnog odbora, da su kao članovi Kluba zastupnika Srba koji ima dva člana u Skupštini tog kantona predloženi u po jednu, po njihovom mišljenju ne tako značajno povjerenstvo - radno tijelo koje nije od suštinskog značaja za rad Skupštine tog kantona, za razliku od pojedinih zastupnika koji su imenovani i u po tri radna tijela – povjerenstva, da sastav povjerenstava ne odražava niti izborni rezultat jer Klub SDP-a je trebao da dobije devet pozicija u okviru kojih bi, pošto su članovi i tog kluba političke partije koja participira u Skupštini Unsko-sanskog kantona, vodili računa da prilikom imenovanja vanskupštinskih članova povjerenstava budu

zastupljeni Srbi kao konstitutivni narod u tom kantonu. Politikom „svršenog čina“, uz ignoriranje glasovanja po proceduri za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa onemogućeno im je da jednakopravno učestvuju u postupku donošenja osporenih odluka. Poseban akcent su pritom dali činjenici da od preko 70 članova raznih povjerenstava u Skupštini tog kantona, izuzev njih dvojice, nema niti jednog člana iz srpskog konstitutivnog naroda, ali niti hrvatskog, izuzev predsjednika i ujedno jedinog člana Kluba zastupnika Hrvata. Po njihovom mišljenju, imajući u vidu sastav Skupštine tog kantona, u kojem su odlučujuća većina u nacionalnom smislu Bošnjaci (od 30 članova Skupštine 25 je iz reda bošnjačkog konstitutivnog naroda), a da političke partije koje participiraju i kroz klubove političkih partija su multietničke i također su mogle, što nisu učinile, predložiti, pa barem iz reda vanskupštinskih članova, za članove skupštinskih radnih tijela osobe i iz srpskog konstitutivnog naroda. Istovjetna situacija je bila u pogledu mogućnosti kreiranja privremenog Upravnog odbora, kao organa javne ustanove u kojoj se školuju svi, a da pritom jedna i jedina kvalificirana osoba iz reda srpskog naroda koja je konkurirala nije predložena niti imenovana u privremeni Upravni odbor.

Predsjednik Kluba zastupnika Bošnjaka je u cijelosti ostao kod pismenih navoda istaknutih tijekom postupka, posebice ističući da se po prvi put pitanje nacionalnog sastava povjerenstava i upravnog odbora neke javne institucije pokreće kao pitanje od vitalnog interesa. Smatra da nije povrijeđen, da ne postoji ustavna ni zakonska obveza da se skupštinska povjerenstva formiraju prema nacionalnom načelu, te da je indolentan stav podnositelja zahtjeva koji nije dostavio prijedlog prouzrokovao ovakvu situaciju. U pogledu nacionalnog sastava osoba predloženih u osporenim odlukama naveo je da mu nije poznat i nije niti tražen. Po prvi put je a što taj klub nije učinio niti na sjednici, niti u pismenim izjašnjenjima i odgovoru na zahtjev, istakao da iz tog razloga osporava i tvrdnju da u članstvu nema pripadnih srpskog konstitutivnog naroda.

Predsjednik Kluba zastupnika Hrvata je istakao da ostaje pri svim pismeno iznijetim navodima u kojima smatra da nema povrede vitalnog interesa konstitutivnog srpskog naroda. Skupštinska povjerenstva se formiraju sukladno s učešćem, odnosno participacijom političkih stranaka, te ničim nije propisano da radna tijela koja i ne donose odluke, nego ih donosi Skupština Unsko-sanskog kantona, moraju biti sastavljena po nacionalnom načelu. Posebice je napomenuo da je on osobno za ravnopravnost sva tri konstitutivna naroda na teritoriji cijele Federacije Bosne i Hercegovine, ali da u ovom slučaju nema povrede vitalnog interesa srpskog konstitutivnog naroda.

8. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

V.2. Zakonodavna tijela kantona

Članak 5. stavak (1)

- (1) Svaki kanton ima zakonodavno tijelo koje se sastoji od jednog doma, čiji je broj zastupnika utvrđen u odnosu na nacionalnu strukturu stanovništva. (...)

Članak 7.

- (1) Svaki zakonodavni organ kantona donosi većinom glasova svoj poslovnik.
- (2) Klub izaslanika konstitutivnog naroda formira se uz uvjet da postoji najmanje jedan izaslanik tog konstitutivnog naroda u zakonodavnom organu kantona.
- (3) Svaki klub izaslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor na mjesto predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja, koje potvrđuje zakonodavni organ kantona.
- (4) Zakonodavni organ kantona potvrđuje kandidate sukladno sa svojim poslovníkom. Ako jedan konstitutivni naroda nije zastupljen u zakonodavnom organu, jedno od mjesta zamjenika predsjedatelja ostaje upražnjeno.

Amandman XXXVII

Definicija vitalnog interesa

„Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definirani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;
- identitet jednog konstitutivnog naroda;
- ustavni amandmani;
- organizacija organa javne vlasti;
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe;
- teritorijalna organizacija;

- sustav javnog informiranja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova izaslanika konstitutivnih naroda u Domu naroda.

Ovim amandmanom iza članka IV.A.4.17. dodaje se naslov pod 5. i novi članak 17a. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.“

Amandman XXXVIII

Parlamentarna procedura za zaštitu vitalnih interesa

„(1) Zakoni ili drugi propisi ili akti koji se podnesu Zastupničkom domu u Federaciji Bosne i Hercegovine, također se usvajaju u Domu naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

- (2) U Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine osniva se Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa, prema proceduri sukladno sa ovim ustavom. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

- (3) Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda, i jedan član iz reda ostalih. Suce bira Zastupnički dom i Dom naroda.

Ovim amandmanom iza novog članka IV.A.5.17a. dodaje se novi naslov pod 6. i novi članak 17b“.

Amandman LXXX

Iza članka V.2.7. dodaje se novi naslov i članci V.2.7a) i b) koji glase:

Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Članak V.2.7a

- 1) Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u kantonima istovjetna je listi sadržanoj u članku IV.5.17a ovog Ustava. Klubovi iz članka IV.5.17a ovog Ustava su u kantonima klubovi izaslanika formirani sukladno članku V.2.7. stavak 2. ovog Ustava.
- 2) Ako više od jednog predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih interesa utvrđenih u članku IV.5.17a ovog Ustava za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u datoj skupštini kantona.

- 3) Predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata potpada pod listu iz stavka 2. ovog članka.
- 4) Ako samo jedan predsjedatelj ili zamjenik predsjedatelja tvrdi da zakon, propis ili akt potpada pod listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda datog zakonodavnog tijela može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.”

Članak V.2.7b

- „(1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.
- (2) Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.
- (3) Ustavni sud Federacije, u slučaju iz ovog članka, postupa na način predviđen u članku IV.6.18.a ovog Ustava.
- (4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt smatra se neusvojenim te se dokument vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagatelju ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.
- (5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu zakon, propis ili akt smatra se usvojenim/usvaja se prostom većinom glasova.”

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03)

Članak 42b.

„Postupak odlučivanja vitalnih interesa jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u skupštini kantona sukladno sa Amandmanom LXXX na Ustav pokreće se na temelju obavijesti ili zahtjeva predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja zakonodavnog tijela kantona da nije

postignuta suglasnost većinom glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u zakonodavnom tijelu kantona.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka Vijeće postupa na način predviđen Amandmanom XL na Ustav“.

Članak 43.

Obavijest odnosno zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa konstitutivnog naroda treba da sadrži odluku, odnosno pitanje koje se odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda, okolnosti i činjenice na kojima se zasniva zahtjev za utvrđivanje postojanja vitalnih interesa, druge podatke i priloge od značaja za utvrđivanje vitalnih interesa.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 40/10 i 18/16)

Članak 49.

Odlučivanje o vitalnim interesima konstitutivnih naroda

„Vijeće za zaštitu vitalnih interesa Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) odlučit će o prihvatljivosti u roku od sedam dana od dana prijema obavještenja, odnosno zahtjeva, ako su ispunjene procesne pretpostavke za odlučivanje o postojanju vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda utvrđene u članku IV.A .4. 18. a. odnosno Amandmanu XL na Ustav, a posebice da li je zahtjev podnijela ovlaštena osoba, da li je zahtjev podržala dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba konstitutivnog naroda, da li je obavljen Ustavom predviđeni postupak usuglašavanja između klubova konstitutivnih naroda, odnosno između Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su ispunjene i druge procesne pretpostavke za odlučivanje.

Ukoliko Vijeće odluči da zahtjev nije prihvatljiv, rješenje će dostaviti podnositelju obavijesti, odnosno zahtjeva.

Kad Vijeće odluči da je zahtjev prihvatljiv, to će utvrditi rješenjem koje se ulaže u spis.

Vijeće može zatražiti od podnositelja da dopuni ili potpunije obrazloži zahtjev ili da dokumentira činjenice koje Vijeće smatra relevantnim za odlučivanje.

Prihvatljivi zahtjev se dostavlja na odgovor drugom klubu ili klubovima konstitutivnih naroda.

Dopune i odgovori iz st. 4. i 5. ovog članka dostavljaju se Vijeću u roku od osam dana. Vijeće će nastaviti postupak i u slučaju da ne dobije tražene dopune ili odgovore.

Vijeće, po pravilu, zakazuje javnu raspravu koja se ostvaruje sukladno sa Zakonom i ovim poslovníkom.

Odluku o meritumu Vijeće donosi u roku od trideset dana od dana prijema obavijesti, odnosno zahtjeva.

Odluka se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH" i u „Službenom glasniku kantona“ iz kojeg je upućena obavijest, odnosno zahtjev.

Odredbe ovog poslovníka o pravno-tehničkoj obradi odluka Suda shodno se primjenjuju i na rješenja i odluke Vijeća“.

D. Ustav Unsko-sanskog kantona (prečišćeni tekst i Amandmani na Ustav Unsko-sanskog kantona)
(„Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, br.:1/04 i 11/04)

V- STRUKTURA KANTONALNE VLASTI

A. ZAKONODAVNA VLAST KANTONA

I. Opće odredbe

Članak 1.

Zakonodavno tijelo Kantona je Skupština kantona, koja se sastoji od jednog doma.

Članak 2.

(1) Skupština Kantona se sastoji od 30 zastupnika

Nacionalna struktura zastupnika Skupštine odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona.

Članak 6.

Skupština Kantona ima predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja.

Članak 7.

(1) U skupštini Kantona formiraju se klubovi izaslanika konstitutivnih naroda, uz uvjet da postoji najmanje jedan izaslanik tog konstitutivnog naroda.

(2) Svaki klub izaslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor na mjesto predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja koje potvrđuje Skupština kantona.

(3) Skupština Kantona potvrđuje kandidate sukladno sa svojim poslovníkom.

(4) Ako jedan konstitutivni narod nije zastupljen u Skupštini Kantona, jedno od mjesta zamjenika predsjedatelja ostaje upražnjeno.

(5) Tri kandidata koja potvrdi Skupština odlučuju između sebe tko će biti predsjedatelj.

4. Mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa

Članak 14.

Lista vitalnih nacionalnih interesa koji se štite u Kantonu istovjetna je listi sadržanoj u članku IV.5. 17a. Ustava Federacije i definirana je na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti,
- identitet jednog konstitutivnog naroda,
- ustavni amandmani,
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka,
- obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe,
- teritorijalna organizacija,
- sustav javnog informiranja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova izaslanika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona.

Članak 15.

(1) Ako više od jednog predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja Skupštine Kantona tvrde da neki zakon spada u listu vitalnih nacionalnih interesa utvrđenih u članku 14. ovog Ustava, za usvajanje takvog zakona potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini.

(2) Predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja Skupštine dužni su da u roku od sedam dana odluče da li neki od zakona, propisa ili akata spada u listu iz članka 14. ovog Ustava.

(3) Ako samo jedan predsjedatelj ili zamjenik predsjedatelja tvrdi da zakon, propis ili akt spada pod listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba jednog od konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.

Članak 16.

- (1) U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona.
- (2) Ako se većina iz stavka 1. ovog članka ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes konstitutivnog naroda.
- (3) Ustavni sud Federacije u slučaju iz ovog članka postupna na način predviđen u članku IV.6. 18a. Ustava Federacije.
- (4) Ako Sud odluči da se radi o vitalnom nacionalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra neusvojenim, te se vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru. U novoj proceduri predlagatelj ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.
- (5) U slučaju da Ustavni sud odluči da se radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim, odnosno usvaja prostom većinom.

E. Poslovnik Skupštine Unsko-sanskog kantona

(„Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17)

II – KONSTITUIRANJE I UNUTARNJA ORGANIZACIJA SKUPŠTINE

1. Konstituiranje i unutarnja organizacije Skupštine

Članak 6.

Skupština je jednodomna i čine je zastupnici čiji je broj utvrđen Ustavom Kantona.

2. Klubovi naroda

Članak 9.

- (1) Nakon davanja i potpisivanja svečane izjave u Skupštini se osnivaju tri kluba zastupnika konstitutivnih naroda (u daljnjem tekstu: klubovi naroda):
 - a) Klub zastupnika Bošnjaka;
 - b) Klub zastupnika Hrvata;
 - c) Klub zastupnika Srba.
- (2) Ako u Skupštini nema izabраниh predstavnika nekog od konstitutivnih naroda, Klub tog naroda neće biti ustanovljen.
- (3) Zastupnici iz reda ostalih mogu se, po vlastitom izboru, uključiti u rad nekog od klubova konstitutivnih naroda.
- (4) Svaki klub naroda bira predsjedatelja i zamjenika predsjedatelja, koji rukovode klubom i usuglašavaju njegov rad.
- (5) Klubovi naroda će svoj način rada urediti sukladno s Poslovníkom o radu, koji mora biti sukladan s Poslovníkom Skupštine Unsko-sanskog kantona.

Članak 10. st. (1) i (5)

- (1) Svaki klub naroda predlaže jednog kandidata za mjesto predsjedatelja ili zamjenika predsjedatelja Skupštine. (...)
- (5) Ako u Skupštini nema zastupnika nekog od konstitutivnih naroda, mjesto zamjenika predsjedatelja Skupštine iz tog konstitutivnog naroda ostaje nepopunjeno.

4. Kolegij Skupštine

Članak 14.

- (1) S ciljem unapređenja efikasnosti i usuglašavanja rada u Skupštini se uspostavlja Kolegij Skupštine (u daljnjem tekstu: Kolegij), kojeg čine:
 - a) predsjedatelj i zamjenici predsjedatelja;
 - b) predsjednici klubova političkih partija koji su osvojili mandate za Skupštinu Unsko-sanskog kantona i predsjednici klubova naroda;
 - c) Tajnik Skupštine, bez prava odlučivanja.

6. Klubovi zastupnika

Članak 22.

Članak 19.

- (1) U Skupštini se formiraju klubovi konstitutivnih naroda, političkih stranaka, koalicija i neovisnih kandidata (u daljnjem tekstu: klubovi zastupnika), u svrhu olakšanja rada Skupštine i unapređenja međustranačke parlamentarne suradnje.
- (2) Klubovi zastupnika formiraju se kao mehanizam djelovanja zastupnika i političkih stranaka u Skupštini.
- (3) Klub može formirati politička stranka sa najmanje dva zastupnika u Skupštini.
- (4) Klub može formirati koalicija sa najmanje dva zastupnika u Skupštini.
- (5) Koalicioni klub formiraju zastupnici koji su u Skupštinu izabrani sa zajedničke, koalicijske izborne liste.
- (6) Zastupnici dvije ili više političkih stranaka koje u Skupštini imaju najmanje jednog izabranog zastupnika, kao i zastupnici-neovisni kandidati, mogu formirati zajednički klub.
- (7) U tijeku trajanja mandata zastupnici mogu odlučiti da istupe iz kluba političke stranke na čijoj listi su izabrani, mogu se priključiti jednom od klubova ili formirati neovisni Klub.

Članak 20. stavak (1)

- (1) Klubovi zastupnika imaju predsjednika i zamjenika predsjednika koji predstavljaju klub, rukovode njegovim radom i organiziraju rad kluba sukladno s potrebama Skupštine.
(...)

7. Radna tijela Skupštine – opće odredbe

Članak 21.

- (1) Skupština formira radna tijela;
- (2) Radna tijela iz stavka (1) ovog članka formiraju se za razmatranje materijala i drugih pitanja iz nadležnosti Skupštine, a sve u cilju unapređenja ukupnog skupštinskog rada;
- (3) Sva radna tijela formiraju se sukladno s ovim Poslovnikom i na temelju odluka Skupštine.

- (1) Radna tijela izvještavaju Skupštinu o pitanjima iz svog djelokruga.

- (2) Radna tijela donose odluke sukladno s ovim Poslovnikom ili za koja ih ovlasti Skupština.

Članak 23.

- (1) Radna tijela formiraju se prema stranačkom sastavu Skupštine.

- (2) Prijedlog za članove radnih tijela podnose klubovi zastupnika.

- (3) Zastupnik može biti član najmanje jednog radnog tijela.

Članak 24.

- (1) Radna tijela u svom sastavu mogu imati članove koji nisu zastupnici u Skupštini, koji predstavljaju relevantne stručnjake iz oblasti koja je u nadležnosti radnog tijela (u daljnjem tekstu: vanskupštinski član).

- (2) Broj vanskupštinskih članova radnog tijela ne može biti veći od 1/3 ukupnog broja članova tijela.

- (3) Radna tijela imaju ukupno do 9 članova.

- (4) Vanskupštinski član ne može obavljati funkciju predsjedatelja radnog tijela (povjerenstva).

Članak 27.

- (1) Radna tijela Skupštine su:

- a) Povjerenstvo za Ustavna, Zakonodavno-pravna i pitanja europskih integracija;
- b) Povjerenstvo za izbor, imenovanja i financijsko-administrativna pitanja;
- c) Povjerenstvo za proračun, ekonomsku i financijsku politiku;
- d) Povjerenstvo za obrazovanje, nauku, kulturu, sport i mlade;
- e) Povjerenstvo za zdravstvo, pitanja branitelja, rad i socijalnu politiku;
- f) Povjerenstvo za prostorno uređenje, planiranje, komunalne djelatnosti, zaštitu okoliša i turizam;
- g) Povjerenstvo za pravdu, ljudska prava, građanske slobode i jednakopravnost spolova;

- h) Povjerenstvo za borbu protiv korupcije, pitanja sigurnosti i nadzora zakonitosti rada;
- i) Povjerenstvo za poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj.

Članak 56.

U slučajevima koji se odnose na usvajanje zakona, drugih propisa ili akata za koje se tvrdi da spadaju u listu vitalnih nacionalnih interesa, primjenjuje se procedura koja proizilazi iz Ustava i ovog Poslovnika.

Članak 57.

Lista vitalnih nacionalnih interesa utvrđena je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 58.

Ako najmanje dvojica od predsjedatelja i njegovih zamjenika Skupštine tvrde da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa iz članka 57. ovog Poslovnika za njegovo usvajanje potreban je većina glasova unutar dva kluba konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini ili 2/3 većina jednog Kluba konstitutivnog naroda u Skupštini.

Članak 59.

Predsjedatelj i njegovi zamjenici dužni su odlučiti o tome da li neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa u roku od sedam dana od dana kada je postavljena takva tvrdnja.

Članak 60.

- (1) Ako samo predsjedatelj ili samo jedan od njegovih zamjenika tvrdi da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba naroda može proglasiti da je riječ o pitanju s liste vitalnih nacionalnih interesa.
- (2) Kada dvotrećinska većina jednog o klubova naroda odluči da se neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje tog zakona, propisa ili akta Skupštine potrebna je većina glasova unutar svakog kluba naroda zastupljenih u Skupštini.
- (3) Ukoliko se većina iz prethodnog stavka ne može postići, pitanje se proslijeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine koji donosi konačnu

odluku da li se predmetni zakon, propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes konstitutivnog naroda.

- (4) Ukoliko dode do ispravke zakona, propisa ili akta putem amandmana, klub naroda može odustati od tvrdnje o vitalnom nacionalnom interesu, i tada se zakon, propis ili akt usvaja propisanom većinom.

Članak 61.

- (1) Ako Ustavni sud odluči da se radi o vitalnom nacionalnom interesu, predmetni zakon, propis ili drugi akt Skupštine smatra se neusvojenim, a dokument se vraća predlagatelju koji treba pokrenuti novu proceduru.
- (2) U slučaju iz prethodnog stavka, predlagatelj ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili drugog akta Skupštine.

Članak 62.

Ako Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom nacionalnom interesu, zakon, propis ili drugi akt Skupštine smatra se usvojenim, odnosno usvaja se prostom većinom glasova zastupnika.

F. Ustavno-sudska praksa

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Mišljenje broj: U-16/05 od 05.07.2005. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/05).

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine – Vijeće za zaštitu vitalnih interesa, Presuda broj: U-30/16 od 03.02.2017. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/17) i Presuda broj: U-23/16 od 05.10.2016. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 86/16).

9. Činjenično stanje i stav Vijeća

Analizirajući pismena stranaka u ovom postupku te njihova usmena izlaganja na sjednici Vijeća sa javnom raspravom, i sva dostavljena akta bliže navedena u točki 4. obrazloženja, uključujući dokumentaciju prezentiranu od strane podnositelja zahtjeva na sjednici Vijeća s javnom raspravom, Vijeće je utvrdilo odlučne činjenice na temelju kojih je utvrdilo stav i donijelo presudu kao u izreci.

Ključni zahtjev i tvrdnje podnositelja zahtjeva da je osporenim odlukama povrijeđen vitalni interes srpskog konstitutivnog naroda obuhvataju dva aspekta.

Prvi se odnosi na ignoriranje zahtjeva da se na 31. sjednici Skupštine Unsko-sanskog kantona o osporenim odlukama glasuje sukladno s procedurama propisanim za mehanizam zaštite vitalnih nacionalnih interesa. Drugi se odnosi na tvrdnje da je kako kroz prethodni postupak predlaganja članova, tako i kroz nacionalni sastav članova radnih tijela Skupštine tog kantona i privremenog Upravnog odbora, povrijeđen vitalni nacionalni interes, jer nema zastupljenih pripadnika srpskog konstitutivnog naroda.

Stoga će Vijeće u daljnjem tekstu ovog obrazloženja obraditi ključne zaključke i obrazložiti stav Vijeća u posebnim podtočkama. Također, istovjetno kao i Rješenje o prihvatljivosti zahtjeva u ovom predmetu, ova presuda će se objaviti ne samo u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“, nego i u službenim glasilima svih kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, imajući u vidu značaj i upućujući karakter stavova Vijeća, relevantan za postupanje kada su u pitanju procedure zaštite vitalnih nacionalnih interesa u svim kantonalnim skupštinama.

9.a) Povreda vitalnog interesa srpskog konstitutivnog naroda zbog neprovođenja procedure glasovanja po klubovima konstitutivnih naroda na 31. sjednici Skupštine Unsko-sanskog kantona održanoj 19.05.2017. godine

Vijeće je utvrdilo, u odnosu na ovaj aspekt prigovora, koji nije samo proceduralne prirode, da je Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona zakazao 31. redovitu sjednicu za 19.05.2017. godine. Na istoj sjednici je usvojen dnevni red, na kojem su pod točkom 3. Izbor i imenovanja, uvrštene za razmatranje dvije podtočke i to pod a) Prijedlog Odluke o imenovanju privremenog upravnog odbora Univerziteta u Bihaću, i pod b) Prijedlog Odluke o izboru predsjedatelja, zamjenika predsjedatelja i članova radnih tijela Skupštine Unsko-sanskog kantona. Vijeće je također utvrdilo da osporene odluke nisu razmatrane od strane druga dva kluba u Skupštini Unsko-sanskog kantona na način kako je to propisano u članku V.2.7b. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, članku 16. (1) Ustava Unsko-sanskog kantona i članku 60. stavak (2) Poslovnika, odnosno da se na sjednici glasovalo samo po načelu većinskog glasovanja.

Uvidom u stenogram sa 31. sjednice od 19.05.2017. godine, utvrđeno je da je, u okviru navedene točke dnevnog reda, predloženo usvajanje osporenih odluka, a da je zastupnik Željko Mirković, predsjednik Kluba zastupnika Srba, u okviru rasprave, zatražio od Predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona, da se navedene točke usvajaju sukladno sa Ustavom Unsko-sanskog kantona i Poslovníkom po proceduri propisanoj za mehanizam zaštite

te vitalnog nacionalnog interesa. U tom smislu, zatražio je pauzu za sjednicu klubova zastupnika konstitutivnih naroda, kako bi se mogli opredijeliti, te konačno i glasovati na ustavan i Poslovníkom propisan način. Vijeće je utvrdilo da se Predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona konzultirao sa zamjenikom iz reda hrvatskog naroda, te da ne smatraju da je ugrožen vitalni nacionalni interes i da su „kada je ovo pitanje u pitanju raspravu zaključili“. Isto je potvrđeno i u odgovoru zamjenika Predsjedatelja Skupštine Unsko-sanskog kantona. Potom je uz opasku „nema potrebe glasovanja po klubovima“, predsjedatelj Skupštine Unsko-sanskog kantona dao na skupštinsko, većinsko izjašnjavanje osporene odluke.

Uvidom u Zapisnik sa sjednice Kluba zastupnika Srba, održane 19.05.2017. godine, broj: 01/2-49-1-50-17/17 od 19.05.2017. godine, Vijeće je utvrdilo da je taj klub, prije usvajanja osporenih odluka, održao sjednicu i jednoglasno usvojio da se osporene odluke odnose na vitalni nacionalni interes, te na sjednici Skupštine zatražio da se glasovanje izvrši i u druga dva kluba u Skupštini Unsko-sanskog kantona. Iz akata u predmetu jasno proizilazi da druga dva kluba u Skupštini Unsko-sanskog kantona i to Klub zastupnika Bošnjaka i Klub zastupnika Hrvata nisu posebice zasjedali kao klubovi, da smatraju da ne treba glasovati po klubovima, iz čega proizilazi da se nisu izjašnjavali niti glasovali o osporenim odlukama na način kako to zahtijeva procedura za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa utvrđena u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavu Unsko-sanskog kantona i Poslovníku. Kao razlog za to su u suštini istakli da smatraju da pokrenuto pitanje ne spada u listu vitalnih nacionalnih interesa i da je ishod u svakom slučaju već poznat, te da stoga ne smatraju da je učinjen propust u rukovođenju sjednicom.

Vijeće je razmatrajući proceduralne aspekte prihvatljivosti ovog zahtjeva donijelo odluku kojom je odlučilo da je isti prihvatljiv, bez obzira što nije ispunjen posljednji obvezni proceduralni uvjet za obraćanje Vijeću.

No, ovim se ne iscrpljuje zahtjev podnositelja zahtjeva i Vijeće je stava da mora i sa aspekta materijalne povrede odlučiti da li ova činjenica ignoriranja glasovanja po klubovima konstitutivnih naroda u kantonalnoj skupštini, bez obzira na razloge za isto, sama po sebi, u situaciji kada je jedan klub naroda u cijelosti ispunio sve uvjete da zahtijeva da se o određenom pitanju glasuje po proceduri zaštite vitalnog interesa i suštinski povrjeđuje vitalni interes tog naroda. Vijeće je stava da ne postupanje po jasnim ustavnim i poslovničkim odredbama propisanim za procedure glasovanja po mehanizmu zaštite vitalnog interesa, ignoriranje takvog zahtjeva bilo kojeg kluba naroda, a u ovom slučaju konkretno Kluba zastupnika Srba, samo po sebi predstavlja i suštinsku povredu njegovog (kluba) prava da ostvari svoju ustavnu ulogu i

time i vitalnog interesa konstitutivnog naroda kojeg predstavljaju. Stav druge strane u postupku da ovo pitanje ne spada u listu vitalnih interesa je irelevantan. Po definiciji, sve ono što kvalificirana većina jednog kluba smatra da je pitanje od vitalnog interesa spada u definiciju vitalnog interesa prema ustavnim odredbama. Da li povrjeđuje vitalni interes ili ne je drugo pitanje i na konačnom autoritetu, a to je Vijeće, jeste zadatak i nadležno je da odluči je li ili nije povrijeđen vitalni interes. Pritom nisu relevantni stavovi druge strane u postupku niti u smislu „da se ishod već zna“, pa da nije potrebno provesti proceduru glasovanja po ovom mehanizmu (klubovima konstitutivnih naroda), jer su odredbe u tom pravcu jasne i propisuju kada se neka odluka smatra usvojenom u skupštini (većina glasova svakog kluba konstitutivnog naroda), te koje su i kakve ustavnopravne posljedice presude Vijeća u odnosu na osporene odluke ili akte.

Dakle, ovim propustom u konkretnom slučaju je , a imajući u vidu da je jasno propisano da se sve odluke za koje je pokrenut mehanizam zaštite vitalnog interesa moraju staviti na glasovanje po klubovima naroda i da je potrebna većina unutar svakog kluba naroda da bi bile pravovaljane. Ukoliko se to ne postigne, o konačnoj sudbini pravno osporenog akta (da li će se smatrati usvojenim/ili će ići na usvajanje po redovnoj skupštinskoj proceduri) odluku donosi ovo Vijeće. Ignoriranjem zahtjeva jednog kluba naroda je ne samo povrijeđena procedura, nego i suštinsko pravo jednog konstitutivnog naroda kojeg reprezentira konkretan klub da zaštiti vitalni interes i da o tome konačno odluči isključivo nadležni, ustavni organ, a to je Vijeće.

Uz navedeno treba imati u vidu da i u konkretnom slučaju u Unsko-sanskom kantonu ali i u drugim kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, kantonalne skupštine su sastavljene po izbornim rezultatima, pri čemu nisu nužno u nacionalnom smislu popunjene na način koji bi odražavao ustavnu odrednicu o ravnopravnosti i konstitutivnosti sva tri naroda u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i ravnopravnosti građana iz reda Ostalih. Konkretno Skupština Unsko-sanskog kantona broji 30 članova, od kojih je natpolovična većina (25) iz reda bošnjačkog konstitutivnog naroda. Sličnu situaciju brojčane, većinske „nadmoćnosti“ jednog od tri konstitutivna naroda u članstvu skupštine imamo i u nekim drugim kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stoga je značajno da budu upoznati sa pravnoobvezujućim stavom Vijeća da takva faktička situacija stvarno i suštinski nameće potrebu da brojčano većinski narod, odnosno njegovi predstavnici u zakonodavnoj vlasti kantona, sa posebnom senzibilitetnošću vode računa o poštivanju i proceduralnih i materijalno-pravih aspekata zaštite i promoviranja konsti-

tutivnosti sva tri konstitutivna naroda, kao i ravnopravnosti svih građana, naroda i Ostalih. Stoga argument brojčane većine, konkretno ovdje Kluba zastupnika Bošnjaka uz Klub zastupnika Hrvata koji čini jedan član, da se ishod već unaprijed zna, može u sebi uključivati i elemente saznanja da se (kao što se konkretno i dogodilo) ishod, ne pred Vijećem, ali u skupštinskoj proceduri o usvajanju osporenih odluka upravo zbog te brojčane „nadmoćnosti“ jednog naroda unaprijed zna, naime, da će biti usvojena. Vijeće je jasnog stava da sve proceduralne ustavne i poslovničke odredbe, koje reguliraju procedure glasovanja po pokrenutom mehanizmu zaštite vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko su iz bilo kojeg razloga izbjegnute, propuštene ili ignorirane, ne samo da se raspravljaju u fazi odlučivanja o prihvatljivosti, nego imaju za posljedicu materijalnu povredu vitalnog interesa, konkretno ovdje srpskog naroda u Unsko-sanskom kantonu.

9.b) Povreda vitalnog interesa srpskog konstitutivnog naroda zbog prethodne procedure predlaganja kandidata i zastupljenosti konstitutivnih naroda u privremenom Upravnom odboru i radnim tijelima Skupštine Unsko-sanskog kantona

Nesporno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na razmatranje ovog aspekta povrede vitalnog nacionalnog interesa, uz naprijed navedene činjenice podrazumijeva da Vijeće analizira relevantne ustavne odredbe koje se odnose na strukturu kantonalnog zakonodavnog tijela, kao i konkretnu odredbu članka 23. Poslovnika koja propisuje odlučivanje o imenovanjima članova skupštinskih radnih tijela.

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine propisuje strukturu zakonodavne vlasti kantona i nju vrši jednodomna Skupština u kojoj se formiraju klubovi konstitutivnih naroda uz uvjet da postoji najmanje jedan zastupnik iz tog konstitutivnog naroda. Svaki klub zastupnika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor rukovodstva Skupštine (predsjedatelja ili zamjenike predsjedatelja), a pozicija ostaje upražnjena ukoliko nema predstavnika nekog naroda u članstvu skupštine, pa niti kluba.

Ustav Unsko-sanskog kantona, suglasno Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine u općim odredbama propisuje da je zakonodavno tijelo tog kantona Skupština koja se sastoji od jednog doma, te da nacionalna struktura zastupnika odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona. Organi Skupštine su, osim naprijed navedenog rukovodstva, bliže precizirani u Poslovniku, koji razrađuje način ostvarivanja ustavne uloge tog zakonodavnog tijela. Tako u članku 9. Poslovnika u okviru odjeljka o konsti-

tuiranju i unutarnjoj organizaciji Skupštine su propisani klubovi naroda, konkretno Klubovi zastupnika Bošnjaka, Hrvata i Srba, što i egzistira. Također, u odnosu na rukovodstvo ukoliko nema jednog kluba jer nema zastupnika iz nekog od konstitutivnih naroda mjesto u rukovodstvu (zamjenika predsjedatelja Skupštine) ostaje nepopunjeno. Drugi organi koji su ustanovljeni unutarnjom strukturom Skupštine i svako u svom domenu imaju važnu ulogu za rad tog tijela su Kolegij, zatim klubovi zastupnika navedeni u članku 19. gdje se Poslovnikom utvrđuju osim klubova konstitutivnih naroda koji su Ustavom obvezni i klubovi političkih stranaka, koalicija i neovisnih kandidata. Sastav Kolegija, kao i rukovodstva Skupštine odražava multietnički karakter kantona. Klubovi zastupnika, kada se analizira članak 19. stavak (1) Poslovnika, dakle i konstitutivnih naroda i političkih partija i koalicija i neovisnih članova su definirani i podvedeni pod opći generički pojam „klubovi zastupnika“. Nadalje, u strukturi i unutarnjoj organizaciji tog zakonodavnog tijela propisana su radna tijela/povjerenstva Skupštine, koja se prema članku 23. stavak (1) Poslovnika formiraju prema stranačkom sastavu. To je i bio glavni argument druge strane u ovom postupku da je postupljeno sukladno s Poslovnikom i Ustavom Unsko-sanskog kantona jer da su klubovi zastupnika političkih partija predlagali kandidate, a da je klub zastupnika iz jedne političke partije u kojoj su i predstavnici srpskog naroda „indolentnim“ ne predlaganjem kandidata doveli do ovog postupka. Vijeće ne može da prihvati taj argument. Prvo, kada se ima u vidu stavak (2) istog članka, prijedlog za članove radnih tijela podnose klubovi zastupnika. To, imajući u vidu opće odredbe Poslovnika, da ovaj generički pojam „klubovi zastupnika“ uključuje prvo klubove konstitutivnih naroda kao ustavnu kategoriju, a zatim i političkih partija itd. Netočno je da je Klub zastupnika srpskog naroda mogao predlagati kandidate, jer klubovi naroda na to nisu ni pozvani, a to znači da srpski narod nije mogao putem Kluba tog naroda u Skupštini, kako i tvrde, jednakopravno i suštinski kreirati sastave radnih tijela i tako ravnopravno odlučivati i učestvovati u procesu donošenja osporenih odluka. Dakle, bez obzira što se radna tijela formiraju prema stranačkom sastavu Skupštine, a prema suglasnim izjavama svih stranaka u ovom postupku sve stranke koje participiraju u toj Skupštini su multietničke, uz činjenicu da se jedan dio članova radnog tijela predlaže i imenuje iz kruga osoba koje nisu zastupnici u Skupštini (vanskupštinski članovi radnih tijela), te činjenicu da su klubovi naroda ustavna kategorija i obvezni u slučaju da ima bar jedan zastupnik, te da prijedlog za članove radnih tijela podnose klubovi zastupnika, što uključuje prvenstveno i klubove naroda, jasno ukazuje na to da činjenicom da se postupak predlaganja i imenovanja osoba obuhvaćenim osporenim odlukama proveo samo po klubovima političkih stranaka, predstavlja povredu vitalnog interesa jednog (brojčano manje zastupljenog) naroda u kantonalnoj skupštini.

Ne ulazeći u detalje prethodnih procedura kroz Povjerenstvo gdje je član iz reda srpskog naroda iskazivao nezadovoljstvo predloženim rješenjima, koja su kasniju realizaciju imala kroz zajednički prijedlog klubova koalicionih političkih partija koje čine većinu u Skupštini tog kantona, imajući u vidu ovu poslovničku odredbu jasno je da srpski konstitutivni narod kroz klub zastupnika tog naroda, suprotno tvrdnji druge strane u postupku, nije imao nikakvu mogućnost da jednakopravno sa drugim zastupnicima, zbog ovakvog nacionalnog sastava skupštinske većine, aktivno učestvuje u predlaganju i kreiranju kako radnih tijela Skupštine tako i privremenog Upravnog odbora.

Vijeću je neprihvatljivo da tek na javnoj raspravi protivna strana u ovom postupku, konkretno opunomoćenik Kluba zastupnika Bošnjaka osporava navode da od preko 70 članova radnih tijela i šest članova privremenog Upravnog odbora nema, izuzev u dva povjerenstva dva člana Kluba zastupnika Srba, adekvatno zastupljenog srpskog konstitutivnog naroda. Vijeće vjeruje da se ti podaci o nacionalnoj pripadnosti nisu tražili kao i da možda u ranijim sazivima Skupštine Unsko-sanskog kantona nisu predstavljali predmet spora. Međutim, smatra činjenično utvrđenim navod o nezastupljenosti ili pak minornoj zastupljenosti srpskog konstitutivnog naroda u ovim tijelima, jer isti u tijeku vođenja ovog postupka, iako istican od strane zastupnika Srba, nije ni na sjednici Skupštine ni u postupku pred Vijećem osporavan. Dakle, Vijeće smatra da činjenica da jedan veliki broj, više desetina, članova kako iz reda zastupnika tako i vanskupštinskih članova koji je predložen i odlukom proste većine i imenovan za članove radnih tijela, a također niti jedan član privremenog Upravnog odbora, govori o tome da je osporenim odlukama povrijeđen vitalni interes tog naroda koji se ogleda kako u mogućnosti odlučivanja tako i u pogledu njegove zastupljenosti u radnim tijelima Skupštine. Vijeće ne vidi niti jedan razlog da radna tijela-povjerenstva nisu na isti ili sličan način tretirana u pogledu sastava kao i drugi skupštinski organi (rukovodstvo, Kolegij), u kojima se vodi računa i propisuje i razrađuje multietnički karakter Skupštine, pa time i samog kantona.

Tvrdnja da ta radna tijela ne donose odluke i pokušaj njihove minorizacije nije prihvatljiv za Vijeće jer, kao i svi drugi organi Skupštine imaju, Poslovnikom, jasno propisanu i ključnu ulogu u svim aspektima predlaganja i kreiranja politika i rada tog zakonodavnog organa.

U odnosu na skupštinska radna tijela i svoju odluku da je zbog načina predlaganja i strukture imenovanih došlo do povrede vitalnog interesa srpskog naroda u tom Kantonu, Vijeće ukazuje na relevantne stavove istaknute u Presudi Vijeća broj: U-30/16 od 03.02.2017. godine. Tada je razmatran Prijedlog odluke o imenovanju tajnika

Skupštine Kantona 10. Tajnik Skupštine ima važnu ulogu za odvijanje rada u Skupštini Kantona. Radna tijela Skupštine imaju važnu ulogu i u kreiranju i predlaganju zakonodavne politike Kantona, kao i radu Skupštine Kantona. Stoga je relevantan stav iz te presude koji se odnosi na proceduru predlaganja i izbora tajnika Skupštine, a glasi: „multietnička struktura radnih tijela, pa i konkretnog Povjerenstva, te Poslovnikom propisana uloga u procesu izbora i predlaganja kandidata za funkciju tajnika čini dodatni, dopunski mehanizam koji štiti mogućnost brojačano manjih, ali svakako konstitutivnih naroda da jednakopravno utječu na izbor i imenovanje tajnika“, potpuno primjenjiv i u ovom slučaju.

U odnosu na predlaganje i imenovanje privremenog Upravnog odbora, Vijeće se nije upuštalo u ocjenu zakonitosti, odnosno pitanje da li jedan ključni organ javne ustanove, što je Univerzitet u Bihaću, može biti imenovan kao privremeni. Pritom moramo ukazati na relevantne odredbe Statuta Univerziteta u Bihaću koji ga definira kao javnu ustanovu i koji Upravni odbor u organizacionoj strukturi Univerziteta definira kao jedan od organa (članak 45. Statuta) i to kao organ upravljanja Univerziteta (član 46. Statuta). Ukazujemo i na Mišljenje Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-16/05 od 05.07.2005. godine koje je dijelom relevantno i kompatibilno s odlukom Vijeća. Naime, u slučaju imenovanja članova upravnih vijeća Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu i Kliničke bolnice Mostar utvrđeno je da ustavno načelo iz preambule Ustava Federacije Bosne i Hercegovine da su „Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi, zajedno sa Ostalim, i građani Federacije Bosne i Hercegovine, koja je sastavni dio suverene države Bosne i Hercegovine, odlučni da osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose i najviše standarde ljudskih prava i sloboda“ (Amendman XXVII na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine), ima ne samo opći i primarni značaj za vladavinu prava, stabilnost društvenih odnosa i prosperitetan razvoj nego je jedan od ključnih uvjeta njihovog ostvarivanja i zaštite.“ Stoga, citirajući ovaj navod, Vijeće potvrđuje da o poštivanju načela ravnopravnosti, kao ključnog elementa konstitutivnosti, moraju voditi računa svi organi, te da izostavljanje ili simbolična zastupljenost pojedinog konstitutivnog naroda u upravnim vijećima kao što je privremeni Upravni odbor, koji vrši tako važnu društvenu djelatnost upravljana javnom ustanovom za obrazovanje, koje samo po sebi spada u listu vitalnih interesa, a u ovom slučaju potpuni izostanak tog naroda, povređuje vitalni interes naroda koji je izostavljen. Vijeće je u Presudi broj: U-23/16 od 05.10.2016. godine a u relevantnom dijelu kada je u pitanju bila tzv. „neutralna“ odredba, odnosno odluka o prihvatanju sporazuma koji se odnosi na osnivanju Zavoda za odgoj i obrazovanje, dakle organa koji kao i univerzitet ima važnu ulogu u segmentu obrazovnog sustava, utvrdilo

povredu vitalnog nacionalnog interesa u tom slučaju bošnjačkog konstitutivnog naroda. Ta presuda jasno prikazuje koji značaj ovo Vijeće pridaje obrazovnom segmentu i nužnosti da se obezbijedi balansirano ravnopravno učešće svih konstitutivnih naroda u obrazovnim organima i njihovim upravljačkim tijelima, u konkretnom slučaju je to ovdje privremeni Upravni odbor.

Ovo su ključni razlozi za stav Vijeća koji je izražen kroz izreku presude, a to je da se osporenim odlukama povređuje vitalni interes srpskog konstitutivnog naroda.

Ovu presudu Vijeće za zaštitu vitalnih interesa donijelo je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Vijeća, Mirjana Čučković, prof. dr. Edin Mućinović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srdić, članovi Vijeća.

Broj: U-32/17
Sarajevo, 13.07.2017. godine

Predsjednica
Vijeća za zaštitu vitalnih interesa
Ustavnog suda Federacije BiH

Aleksandra Martinović, s.r.

265.

Вієће за заштиту виталних інтереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтјеву Клуба посланика Срба у Скупштини Унско-санског кантона за утврђивање повреде виталног националног интереса конститутивног српског народа у вези са Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бихаћу и Одлуком о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона са 31. сједнице Скупштине Унско-санског кантона одржане 19.05.2017. године, на основу Амандмана XXXVII, XXXVIII и LXXX на Устав Федерације Босне и Херцеговине, након јавне расправе, на сједници одржаној 13.07.2017. године, донијело је

ПРЕСУДУ

Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бихаћу и Одлуком о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона

са 31. сједнице Скупштине Унско-санског кантона, одржане 19.05.2017. године, поврјеђује се витални национални интерес конститутивног српског народа.

Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и службеним гласилима кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

Образложение

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Замјеник предсједавајућег Скупштине Унско-санског кантона Младен Лонић је у име Клуба посланика Срба у Скупштини Унско-санског кантона (у даљем тексту: подносилац захтјева), поднеском број: 01-1/49-6-352-1/17 од 24.05.2017. године, који је запримљен у Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине, Вијећу за заштиту виталних интереса (у даљем тексту: Вијеће) дана 29.05.2017. године, поднио захтјев за утврђивање постојања виталног националног интереса српског конститутивног народа, (у даљем тексту: захтјев), у вези са Одлуком о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бихаћу и Одлуком о избору предсједавајућег, замјеника предсједавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона, (у даљем тексту: оспорене одлуке).

2. Странке у поступку

Странке у овом поступку су, у складу са чланом 9. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03) Клуб посланика Бошњака, Клуб посланика Хрвата и Клуб посланика Срба у Скупштини Унско-санског кантона.

3. Битни наводи захтјева

У захтјеву је наведено да је Скупштина Унско-санског кантона на 31. сједници одржаној дана 19.05. 2017. године, у оквиру тачке дневног реда 3) Избор и именовања расправљала о оспореним одлукама. У току расправе, предсједник Клуба посланика Срба у Скупштини Унско-санског кантона је у складу са одредбама чл. 14, 15 и 16. Поглавље V. Одјељак А. Устава Унско-санског кантона (“Службени гласник Унско-санског кантона“, бр.: 1/04 и 11/04), најавио и упознао присутне да је дошло до повреде витално националног интереса српског народа, јер у предложеним оспореним одлукама нису заступљени припадници тог народа. Подносилац захтјева сматра да је усвајањем оспорених одлука од стране Скупштине

Унско-санског кантона дошло до кршења Устава Унско-санског кантона на начин да је повријеђено право Клуба посланика Срба да буду бирани и да бирају представнике конститутивних народа у горе споменута тијела. Поред наведеног, подносилац захтјева наглашава, да је предсједавајући Скупштине Унско-санског кантона, у оквирима наведене тачке дневног реда, повриједио Устав Унско-санског кантона, из разлога што није дозволио, поред инсистирања предсједника Клуба посланика Срба, да се расправља по клубовима народа, што је у супротности са чланом V. 14. аLINEE 4. и члана 16. став (1) Устава Унско-санског кантона-Пречишћен текст, као и чл. 56. и 60. Пословника Скупштине Унско-санског кантона („Службени гласник Унско-санског кантона“, број: 09/17), (у даљем тексту: Пословник).

Вијеће je akтом број: У-32/17 од 31.05.2017. године, затражило од Скупштине Унско-санског кантона, предсједавајућег Скупштине и замјеника предсједавајућег који је поднио захтјев, допуну, односно да у року од три дана доставе комплетан стенограм са 31. редовне сједнице Скупштине Унско-санског кантона и да одговоре на питање да ли се на истој сједници за оспорене одлуке гласало по клубовима конститутивних народа у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине, те, уколико није, да наведу разлоге за исто.

Предсједавајући Скупштине Унско-санског кантона је доставио поднесак број: 01/1-49-6-352-3/17 од 02.06.2017. године, у којем је наведено да “предсједавајући Скупштине Унско-санског кантона заједно са својим замјеником, као и предсједником Клуба посланика Бошњака у Скупштини Унско-санског кантона су усагласили и сматрају да није дошло, предлагањем оспорених одлука, до повреде виталних националних интереса. Замјеник предсједавајућег из реда посланика Хрвата, као и предсједник Клуба посланика Бошњака су сматрали да се не треба гласати по клубовима народа те је извршено гласање по одредбама Пословника Скупштине Унско-санског кантона“. У прилогу је достављен стенограм са 31. редовне сједнице Скупштине Унско-санског кантона од 19.05.2017. године.

Замјеник предсједавајућег Скупштине Унско-санског кантона Младен Лонић је такође доставио одговор на исто питање, односно допуну захтјева у којем је наведено да „на сједници није обављено гласање по клубовима конститутивних народа у Скупштини Унско-санског кантона, како то прописују одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине у односу на оспорене одлуке јер предсједавајући

Скупштине Унско-санског кантона није допустио гласање по клубовима конститутивних народа, унаточ изричитом захтјеву председника Клуба посланика Срба да се изврши гласање по принципу заштите виталног националног интереса. “Председник Клуба посланика Срба у Скупштини Унско-санског кантона истичући захтјев за гласање по принципу заштите виталног националног интереса, позвао на одредбе Устава Унско-санског кантона и Пословника, које прецизно прописују начин гласања када је један од клубова конститутивних народа прогласио да се ради о питању које спада у листу виталних интереса, што је у овоме случају и учинио Клуб посланика Срба. Председавајући Скупштине Унско-санског кантона игнорисао је тај захтјев и одобрио само гласање простом већином, а не по клубовима народа уз опаску како „нема потребе за гласањем по клубовима народа“.

4. Битни наводи Изјашњења на захтјев

Председавајући Скупштине Унско-санског кантона и замјеник председавајућег Скупштине Унско-санског кантона Мирвет Бегановић су Вијећу дана 31.05.2017. године, самоиницијативно доставили Изјашњење на тврдње подносиоца захтјева. У том поднеску, који практично има форму одговора на наводе захтјева, наведено је да Председавајући Скупштине Унско-санског кантона и Мирвет Бегановић, замјеник председавајућег Скупштине Унско-санског кантона, сматрају да усвајањем оспорених одлука није дошло до кршења одредаба Устава Унско-санског кантона и Пословника. Истакли су да је Председавајући Скупштине Унско-санског кантона који уједно и председава Колегијем Скупштине Унско-санског кантона, (у даљем тексту: Колегиј), као и Комисијом за избор и именовања и финансијско-административна питања Скупштине Унско-санског кантона (у даљем тексту: Комисија), усвајањем Пословника, због несметаног рада и функционисања законодавног органа, предложио члановима Комисије да путем председника Клубова политичких странака доставе приједлоге чланова за скупштинска радна тијела. Обзиром да тај приједлог није прихваћен од стране члана Комисије (Жељко Мирковић), чланови Комисије су се одредили да ће са истим бити упознат и Колегиј на начин да председници клубова посланика доставе своје приједлоге Комисији. Дана 08.05.2017. године, на сједници Колегија је договорено, а управо на сугестију председника Клуба посланика Срба, те је упућен допис председницима клубова посланика којим се тражи да доставе своје приједлоге за чланове скупштинских радних тијела. Приједлоге су доставили клубови посланика: Странке демократске акције, Демократске

фронте, Странке за бољу будућност, Лабуристичке странке и Странке демократске активности. Приједлог једино није доставио управо Клуб Социјалдемократске партије у чијем саставу дјелује и ради председник Клуба посланика Срба Жељко Мирковић. Председници Клубова по саника СДА, ДФ, СББ и Лабуристичке странке предложили су и упутили у даљу процедуру усаглашен приједлог Одлуке о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела. Сходно члану 23. став (1) Пословника неспорно је да се радна тијела формирају по страначком, а не по националном саставу. Такође, сматрају да је сувишно било какво гласање и полемизирање о процедури избора чланова у радна тијела ако се има у виду да је процедура избора радних тијела прописана чланом 21. став 3. Пословника. Према томе, витални интерес Клуба посланика Срба није повријеђен из разлога што је актом Колегија Скупштине Унско-санског кантона број: 02/4-49-1-307-1/17 од 09.05.2017. године затражено од Клуба посланика СДП у којем се налазе Жељко Мирковић и Младен Лонић да доставе своје приједлоге за радна тијела, али су исти својим индолентним ставом, односно недостављањем приједлога испред тог клуба „инсценирали“ ситуацију да је повријеђен витални национални интерес. Такође истакнуто је да посланик не мора бити члан нити једног радног тијела, као и чињеницу да закључци радних тијела не производе правна дејства. Заступљеност у скупштинским радним тијелима није облигаторан однос. Такође, Клуб посланика Срба није доставио, како писмено, тако ни усмено, приједлог кандидата било бошњачке, хрватске или српске националности. Клубови посланика нису умјесто припадника српског народа делегирали припаднике бошњачког или хрватског народа. То по њиховом мишљењу значи да је у потпуности испоштвана процедура за доношење Одлуке о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона, како је то и прописано чланом 23. Пословника.

Када је у питању захтјев за заштиту виталног националног интереса Клуба посланика Срба, приликом предлагања и доношења Одлуке о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бихаћу, (у даљем тексту: привремени Управни одбор), сматрају да је битно нагласити да се ради о привременом тијелу. Скупштина Унско-санског кантона на 29. редовној сједници одржаној 10.04.2017. године по приједлогу Владе тог кантона, није прихватила приједлог Одлуке о именовању Управног одбора Универзитета у Бихаћу. Клуб посланика Срба такође није доставио приједлог за члана привременог Управног одбора и једноставно нису жељели учествовати у

процесу доношења одлука. Током цијеле расправе су тврдили да је дошло до повреде виталног националног интереса српског народа. Сматрају да Скупштина Унско-санског кантона није повриједила процедуру приликом предлагања кандидата за привремени Управни одбор, већ напротив, као оснивач високошколске установе, одговорно дјелује. Слиједом тога, сматрају да је због свих обавеза како текуће тако и припрема наредне академске године неопходно да егзистира управљачка структура. На крају, мишљења су да на 31. редовној сједници Скупштине Унско-санског кантона одржаној дана 19.05.2017. године, није дошло до кршења Пословника, те да, сходно одредбама Устава Федерације Босне и Херцеговине није дошло до повреде виталног националног интереса, јер нису тачне тврдње Клуба посланика Срба да им је онемогућено право у процесу доношења оспорених одлука, или било које друго питање које се односи на остваривање права конститутивног народа.

Уз Изјашњење су приложили слиједеће акте: Приједлог Одлуке о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона, Комисије за избор и именовања и финансијско-административна питања Скупштине Унско-санског кантона број: 02/4-49-1-294-1/16 од 04.05.2017. године; Приједлог кандидата у Комисију за образовање, науку, културу, спорт и младе у Скупштини Унско-санског кантона број: 01/1-49-6-280-2/17 од 03.05.2017. године; Приједлог Колегија Скупштине Унско-санског кантона за радна тијела Скупштине Унско-санског кантона број: 02/4-49-1-307-1/17 од 09.05.2017. године; Приједлог предсједника клубова политичких субјеката у Скупштини Унско-санског кантона за доношење Одлуке о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела број: 01/1-49-6-307-3/17 од 19.05.2017. године; Закључак Скупштине Унско-санског кантона број: 01-02-3-486/17 од 10.04.2017. године; Одлука Скупштине Унско-санског кантона о именовању привременог Управног одбора Универзитета у Бихаћу, број: 01-02-3-515/17 од 19.05.2017. године; Одлука Скупштине Унско-санског кантона о избору председавајућег, замјеника председавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона, број: 01-02-3-516/17 од 19.05.2017. године и Стенограм са 31. редовне сједнице Скупштине Унско-санског кантона од 19.05.2017. године.

5. Битни наводи одговора на захтјев

Вијеће је у складу са чланом 49. ст. 5. и 6. Пословника Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, од Клуба посланика Бошњака и Клуба посланика

Хрвата, као друге стране у овом поступку, актом број: У-32/17 од 15.06.2017. године затражило одговор на наводе захтјева.

Клуб посланика Бошњака је поднеском број: 01/1-49-6-407-3/17 од 19.06.2017. године остао код свих навода изречених на 31. сједници Скупштине тог кантона да није дошло до повреде виталног националног интереса, обзиром да су посланици из Клуба Срба имали могућност да учествују у креирању радних тијела и привременог Управног одбора на начин да доставе приједлог чланова. Слажу се са наводима председавајућег Скупштине Унско-санског кантона који су наведени у напријед цитираном Изјашњењу. Истовремено, сматрају да није направљен пропуст у руковођењу сједницом из разлога што је био познат став Клуба посланика Бошњака, а такође и Клуба посланика Хрвата, те се од томе није било потребе за предлагањем „таквог рјешења“, јер је исход био већ познат. Уз овај одговор достављен је и Извод из Записника са четврте сједнице тог клуба на којем је одлучивано о овом одговору.

Клуб посланика Хрвата није доставио одговор, али је замјеник председавајућег Скупштине Мирвет Бегановић, који уједно и чини тај клуб, доставио поднесак у којем је такође остао код навода са сједнице да није дошло до повреде виталног националног интереса обзиром да је Клуб посланика Срба могао учествовати у креирању скупштинских радних тијела и привременог Управног одбора достављањем приједлога чланова.

6. Поступак одлучивања о прихватљивости захтјева

Вијеће је на сједници одржаној дана 14.06.2017. године, унаточ чињеници да није у цијелости испоштована процедура (гласање на сједници по клубовима конститутивних народа), утврдило да је у конкретном случају захтјев прихватљив за одлучивање. Рјешењем Вијећа број: У-32/17 од 14.06.2017. године одлучено је у том правцу, а цитирано Рјешење са исцрпним образложењем је објављено у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 46/17 и службеним гласилима свих кантона, имајући у виду специфичност конкретног предмета.

7. Сједница Вијећа са јавном расправом

Сједница Вијећа са јавном расправом ради одлучивања о меритуму захтјева је одржана дана 12.07.2017. године. Сједници су присуствовали у име подносиоца захтјева предсједник Клуба посланика

Срба и замјеник предсједавајућег Скупштине Унско-санског кантона Младен Лонић, те, у име друге стране у поступку предсједници клубова посланика Бошњака и Хрвата у Скупштини Унско-санског кантона.

Подносилац захтјева је остао код навода захтјева и његове допуне. На јавној расправи је приложен Извод из записника са 40. сједнице раније Комисије одржане 04.05.2017. године, на којој су се претходно разматрали приједлози оспорених одлука, Приједлог одлуке о именовању Управног одбора сачињен од стране Владе Унско-санског кантона број: 03-017-695/2017 од 16.03.2017. године, Закључак Владе Унско-санског кантона број: 03-017-695/2017 од 16.03.2017. године, Препорука за именовање чланова Управног одбора из реда оснивача Универзитета донијета 24.11.2016. године од стране Комисије за избор и именовања Владе Унско-санског кантона а упућена Министарству образовања, науке, културе и спорта тог кантона број: 03/3-05-11445-11/2016 од 24.11.2016. године, Извод из записника са 39. сједнице Комисије одржане 24.04.2017. године број: 02/3-49-1-242-4/17 од 24.04.2017. године, Одлука Универзитета у Бихаћу број: 06-7531/2016 од 23.11.2016. године, а аутентичност уложених докумената је потврђена од стране друге стране у овом поступку. У име Клуба посланика Срба појашњен је захтјев, уз истицање да, између осталог, нису имали могућност на било који начин утицати на избор и именовање чланова како скупштинских радних тијела тако и привременог Управног одбора, да су као чланови Клуба посланика Срба који има два члана у Скупштини тог кантона предложени у по једну, по њихвом мишљењу не тако значајну комисију-радно тијело које није од суштинског значаја за рад Скупштине тог кантона, за разлику од појединих посланика који су именовани и у по три радна тијела – комисије, да састав комисија не одражава нити изборни резултат јер Клуб СДП-а је требао да добије девет позиција у оквиру којих би, пошто су чланови и тог клуба политичке партије која партиципира у Скупштини Унско-санског кантона, водили рачуна да приликом именовања ванскупштинских чланова комисија буду заступљени Срби као конститутивни народ у том кантону. Политиком „свршеног чина“, уз игнорисање гласања по процедури за заштиту виталног националног интереса онемогућено им је да једнакоправно учествују у поступку доношења оспорених одлука. Нарочити акценат су притом дали чињеници да од преко 70 чланова разних комисија у Скупштини тог кантона, изузев њих двојице, нема нити једног члана из српског конститутивног народа, али нити хрватског, изузев

предсједника и уједно јединог члана Клуба посланика Хрвата. По њиховом мишљењу, имајући у виду састав Скупштине тог кантона, у којем су одлучујућа већина у националном смислу Бошњаци (од 30 чланова Скупштине 25 је из реда бошњачког конститутивног народа), а да политичке партије које партиципирају и кроз клубове политичких партија су мултиетничке и такође су могле, што нису учиниле, предложити, па барем из реда ванскупштинских чланова, за чланове скупштинских радних тијела лица и из српског конститутивног народа. Идентична ситуација је била у погледу могућности креирања привременог Управног одбора, као органа јавне установе у којој се школују сви, а да притом једна и једина квалификована особа из реда српског народа којој је конкурвала није предложена нити именована у привремени Управни одбор.

Предсједник Клуба посланика Бошњака је у цијелости остао код писмених навода истакнутих у току поступка, нарочито истичући да се по први пут питање националног састава комисија и управног одбора неке јавне институције покреће као питање од виталног интереса. Сматра да није повријеђен, да не постоји уставна ни законска обавеза да се скупштинске комисије формирају према националном принципу, те да је индолентан став подносиоца захтјева који није доставио приједлог проузроковао овакву ситуацију. У погледу националног састава лица предложених у оспореним одлукама навео је да му није познат и није нити тражен. По први пут је а што тај клуб није учинио нити на сједници, нити у писменим изјашњењима и одговору на захтјев, истакао да из тог разлога оспорава и тврдњу да у чланству нема припадних српског конститутивног народа.

Предсједник Клуба посланика Хрвата је истакао да остаје при свим писмено изнијетим наводима у којима сматра да нема повреде виталног интереса конститутивног српског народа. Скупштинске комисије се формирају у складу са учешћем, односно партиципацијом политичких странака, те ничим није прописано да радна тијела која и не доносе одлуке, него их доноси Скупштина Унско-санског кантона, морају бити састављена по националном принципу. Посебно је напоменуто да је он лично за равноправност сва три конститутивна народа на територији цијеле Федерације Босне и Херцеговине, али да у овом случају нема повреде виталног интереса српског конститутивног народа.

8. Релевантно право

С. Устав Федерације Босне и Херцеговине

V.2. Законодавна тијела кантона

Члан 5. став (1)

- (2) Сваки кантон има законодавно тијело које се састоји од једног дома, чији је број посланика утврђен у односу на националну структуру становништва.

(...)

Члан 7.

- (1) Сваки законодавни орган кантона доноси већином гласова свој пословник.
- (2) Клуб делегата конститутивног народа формира се уз услов да постоји најмање један делегат тог конститутивног народа у законодавном органу кантона.
- (3) Сваки клуб делегата предлаже једног кандидата из реда својих чланова за избор на мјесто предсједавајућег или замјеника предсједавајућег, које потврђује законодавни орган кантона.
- (4) Законодавни орган кантона потврђује кандидате у складу са својим пословником. Ако један конститутивни народа није заступљен у законодавном органу, једно од мјеста замјеника предсједавајућег остаје упражњено.

Амандман XXXVII

Дефиниција виталног интереса

„Витални национални интереси конститутивних народа су дефинисани на следећи начин:

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти;
- идентитет једног конститутивног народа;
- уставни амандмани;
- организација органа јавне власти;
- једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;

- образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслијеђе;
- територијална организација;
- систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Дому народа.

Овим амандманом иза члана IV.A.4.17. додаје се наслов под 5. и нови члан 17а. Устава Федерације Босне и Херцеговине.“

Амандман XXXVIII

Парламентарна процедура за заштиту виталних интереса

„(1) Закони или други прописи или акти који се поднесу Представничком дому у Федерацији Босне и Херцеговине, такођер се усвајају у Дому народа Федерације Босне и Херцеговине.

(2) У Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине оснива се Вијеће за заштиту виталних интереса, како би одлучивало о питањима виталног интереса, према процедури у складу са овим уставом. Ово вијеће разматра сва питања која су од виталног интереса.

(3) Вијеће за заштиту виталног интереса састоји се од седам чланова, два из сваког конститутивног народа, и један члан из реда осталих. Судије бира Представнички дом и Дом народа.

Овим амандманом иза новог члана IV.A.5.17а. додаје се нови наслов под 6. и нови члан 176“.

Амандман LXXX

Иза члана V.2.7. додаје се нови наслов и чланови V.2.7а) и б) који гласе:

Механизам заштите виталног националног интереса

Члан V.2.7а

- 1) Листа виталних националних интереса који се штите у кантонима идентична је листи садржаној у члану IV.5.17а овог Устава. Клубови из члана IV.5.17а овог Устава су у кантонима клубови делегата формирани у складу са чланом V.2.7. став 2. овог Устава.

- 2) Ако више од једног предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона тврде да неки закон спада у листу виталних интереса утврђених у члану IV.5.17а овог Устава за усвајање таквог закона потребна је већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у датој скупштини кантона.
- 3) Предсједавајући и замјеници предсједавајућег законодавног тијела кантона дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката потпада под листу из ставка 2. овог члана.
- 4) Ако само један предсједавајући или замјеник предсједавајућег тврди да закон, пропис или акт потпада под листу виталних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа датог законодавног тијела може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса.”

Члан V.2.76

„(1) У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у скупштини кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

(2) Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.

(3) Уставни суд Федерације, у случају из овог члана, поступа на начин предвиђен у члану IV.6.18.а овог Устава.

(4) Ако Суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт сматра се неусвојеним те се документ враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У том случају предлагачу не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

(5) У случају да Уставни суд одлучи да се не ради о виталном интересу закон, пропис или акт сматра се усвојеним/усваја се простом већином гласова.”

Б. Закон о поступку пред Уставним судом

Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03)

Члан 42б.

„Поступак одлучивања виталних интереса једног од конститутивних народа заступљених у скупштини кантона у складу са Амандманом LXXX на Устав покреће се на основу обавијести или захтјева предсједавајућег или замјеника предсједавајућег законодавног тијела кантона да није постигнута сагласност већином гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у законодавном тијелу кантона.

У случају из става 1. овог члана Вијеће поступа на начин предвиђен Амандманом XL на Устав“.

Члан 43.

Обавјештење односно захтјев за утврђивање постојања виталних интереса конститутивног народа треба да садржи одлуку, односно питање које се односи на витални интерес конститутивног народа, околности и чињенице на којима се заснива захтјев за утврђивање постојања виталних интереса, друге податке и прилоге од значаја за утврђивање виталних интереса.

Ц. Пословник Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 40/10 и 18/16)

Члан 49.

Одлучивање о виталним интересима конститутивних народа

„Вијеће за заштиту виталних интереса Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Вијеће) одлучит ће о прихватљивости у року од седам дана од дана пријема обавјештења, односно захтјева, ако су испуњене процесне претпоставке за одлучивање о постојању виталног националног интереса конститутивног народа утврђене у члану IV.A .4. 18. а. односно Амандману XL на Устав, а посебно да ли је захтјев поднијела овлашћено лице, да ли је захтјев подржала двотрећинска већина одговарајућег клуба конститутивног народа, да ли је обављен Уставом предвиђени поступак усаглашавања између клубова конститутивних народа, односно између Дома народа и Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су испуњене и друге процесне претпоставке за одлучивање.

Уколико Вијеће одлучи да захтјев није прихватљив, рјешење ће доставити подносиоцу обавијести, односно захтјева.

Члан 2.

(1) Скупштина Кантона се састоји од 30 посланика

Кад Вијеће одлучи да је захтјев прихватљив, то ће утврдити рјешењем које се улаже у спис.

Национална структура посланика Скупштине одражава националну структуру становништва Кантона.

Члан 6.

Вијеће може затражити од подносиоца да допуни или потпуније образложи захтјев или да документира чињенице које Вијеће сматра релевантним за одлучивање.

Скупштина Кантона има предсједавајућег и замјенике предсједавајућег.

Члан 7.

Прихватљиви захтјев се доставља на одговор другом клубу или клубовима конститутивних народа.

(1) У скупштини Кантона формирају се клубови делегата конститутивних народа, уз услов да постоји најмање један делегат тог конститутивног народа.

Допуне и одговори из ст. 4. и 5. овог члана достављају се Вијећу у року од осам дана. Вијеће ће наставити поступак и у случају да не добије тражене допуне или одговоре.

(2) Сваки клуб делегата предлаже једног кандидата из р да својих чланова за избор на мјесто предсједавајућег или замјеника предсједавајућег које потврђује Скупштина кантона.

Вијеће, по правилу, заказује јавну расправу која се остварује у складу са Законом и овим пословником.

(3) Скупштина Кантона потврђује кандидате у складу са својим пословником.

Одлуку о меритуму Вијеће доноси у року од тридесет дана од дана пријема обавијести, односно захтјева.

(4) Ако један конститутивни народ није заступљен у Скупштини Кантона, једно од мјеста замјеника предсједавајућег остаје упражњено.

Одлука се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ" и у „Службеном гласилу кантона“ из којег је упућена обавијест, односно захтјев.

(5) Три кандидата која потврди Скупштина одлучују између себе ко ће бити предсједавајући.

Одредбе овог пословника о правно-техничкој обради одлука Суда сходно се примјењују и на рјешења и одлуке Вијећа“.

4. Механизам заштите виталног националног интереса

Члан 14.

D. Устав Унско-санског кантона (пречишћени текст и Амандмани на Устав Унско-санског кантона)

(„Службени гласник Унско-санског кантона“, бр.: 1/04 и 11/04)

Листа виталних националних интереса који се штите у Кантону идентична је листи садржаној у члану IV.5. 17а. Устава Федерације и дефинисана је на следећи начин:

V- СТРУКТУРА КАНТОНАЛНЕ ВЛАСТИ

В. ЗАКОНОДАВНА ВЛАСТ КАНТОНА

I. Опште одредбе

Члан 1.

Законодавно тијело Кантона је Скупштина кантона, која се састоји од једног дома.

- остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти,
- идентитет једног конститутивног народа,
- уставни амандмани,
- једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука,

- образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе,
- територијална организација,
- систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса, уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Скупштини Кантона.

Члан 15.

- (1) Ако више од једног председавајућег или замјеника председавајућег Скупштине Кантона тврде да неки закон спада у листу виталних националних интереса утврђених у члану 14. овог Устава, за усвајање таквог закона потребна је већина гласова унутар сваког од клубова конститутивних народа заступљених у Скупштини.
- (2) Председавајући и замјеници председавајућег Скупштине дужни су да у року од седам дана одлуче да ли неки од закона, прописа или аката спада у листу из члана 14. овог Устава.
- (3) Ако само један председавајући или замјеник председавајућег тврди да закон, пропис или акт спада под листу виталних националних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба једног од конститутивних народа заступљених у Скупштини Кантона може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса.

Члан 16.

- (1) У случају да двотрећинска већина једног од клубова конститутивних народа у Скупштини Кантона одлучи да се неки закон, пропис или акт односи на витални национални интерес, за усвајање таквог закона, прописа или акта потребна је већина гласова унутар сваког клуба конститутивних народа заступљених у Скупштини Кантона.
- (2) Ако се већина из става 1. овог члана не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку о томе да ли се дати закон, пропис или акт односи на витални интерес конститутивног народа.
- (3) Уставни суд Федерације у случају из овог члана поступа на начин предвиђен у члану IV.6. 18а. Устава Федерације.

(4) Ако Суд одлучи да се ради о виталном националном интересу, закон, пропис или акт се сматра неусвојеним, те се враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру. У новој процедури предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или акта.

(5) У случају да Уставни суд одлучи да се ради о виталном интересу, закон, пропис или акт се сматра усвојеним, односно усваја простом већином.

Е. Пословник Скупштине Унско-санског кантона („Службени гласник Унско-санског кантона“, број: 9/17)

II – КОНСТИТУИСАЊЕ И УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СКУПШТИНЕ

1. Конституисање и унутрашња организације Скупштине

Члан 6.

Скупштина је једнодомна и чине је посланици чији је број утврђен Уставом Кантона.

2. Клубови народа

Члан 9.

(1) Након давања и потписивања свечане изјаве у Скупштини се оснивају три клуба посланика конститутивних народа (у даљем тексту: клубови народа):

- а) Клуб посланика Бошњака;
- б) Клуб посланика Хрвата;
- с) Клуб посланика Срба.

(2) Ако у Скупштини нема изабраних представника неког од конститутивних народа, Клуб тог народа неће бити установљен.

(3) Посланици из реда осталих могу се, по властитом избору, укључити у рад неког од клубова конститутивних народа.

(4) Сваки клуб народа бира председавајућег и замјеника председавајућег, који руководе клубом и усклађују његов рад.

- (5) Клубови народа ће свој начин рада уредити у складу са Пословником о раду, који мора бити у складу са Пословником Скупштине Унско-санског кантона.

Члан 10. ст. (1) и (5)

- (1) Сваки клуб народа предлаже једног кандидата за мјесто председавајућег или замјеника председавајућег Скупштине.
(...)
- (5) Ако у Скупштини нема посланика неког од конститутивних народа, мјесто замјеника председавајућег Скупштине из тог конститутивног народа остаје непопуњено.

4. Колегиј Скупштине

Члан 14.

- (1) С циљем унапређења ефикасности и усклађивања рада у Скупштини се успоставља Колегиј Скупштине (у даљем тексту: Колегиј), којег чине:
- а) председавајући и замјеници председавајућег;
 - б) председници клубова политичких партија који су освојили мандате за Скупштину Унско-санског кантона и председници клубова народа;
 - с) Секретар Скупштине, без права одлучивања.

6. Клубови посланика

Члан 19.

- (1) У Скупштини се формирају клубови конститутивних народа, политичких странака, коалиција и независних кандидата (у даљем тексту: клубови посланика), у сврху олакшања рада Скупштине и унапређења међустраничке парламентарне сарадње.
- (2) Клубови посланика формирају се као механизам дјеловања посланика и политичких странака у Скупштини.
- (3) Клуб може формирати политичка странка са најмање два посланика у Скупштини.
- (4) Клуб може формирати коалиција са најмање два посланика у Скупштини.

- (5) Коалициони клуб формирају посланици који су у Скупштину изабрани са заједничке, коалиционе изборне листе.

- (6) Посланици двије или више политичких странака које у Скупштини имају најмање једног изабраног посланика, као и посланици-независни кандидати, могу формирати заједнички клуб.

- (7) У току трајања мандата посланици могу одлучити да иступе из клуба политичке странке на чијој листи су изабрани, могу се прикључити једном од клубова или формирати независни Клуб.

Члан 20. став (1)

- (1) Клубови посланика имају председника и замјеника председника који представљају клуб, руководе његовим радом и организују рад клуба у складу са потребама Скупштине.
(...)

7. Радна тијела Скупштине – опште одредбе

Члан 21.

- (1) Скупштина формира радна тијела;
- (2) Радна тијела из става (1) овог члана формирају се за разматрање материјала и других питања из надлежности Скупштине, а све у циљу унапређења укупног скупштинског рада;
- (3) Сва радна тијела формирају се у складу са овим Пословником и на основу одлука Скупштине.

Члан 22.

- (1) Радна тијела извјештавају Скупштину о питањима из свог дјелокруга.
- (2) Радна тијела доносе одлуке у складу са овим Пословником или за која их овласти Скупштина.

Члан 23.

- (1) Радна тијела формирају се према страничком саставу Скупштине.
- (2) Приједлог за чланове радних тијела подносе клубови посланика.
- (3) Посланик може бити члан најмање једног радног тијела.

Члан 24.

- (1) Радна тијела у свом саставу могу имати чланове који нису посланици у Скупштини, који представљају релевантне стручњаке из области која је у надлежности радног тијела (у даљем тексту: ванскупштински члан).
- (2) Број ванскупштинских чланова радног тијела не може бити већи од 1/3 укупног броја чланова тијела.
- (3) Радна тијела имају укупно до 9 чланова.
- (4) Ванскупштински члан не може обављати функцију председавајућег радног тијела (комисије).

Члан 27.

- (1) Радна тијела Скупштине су:
 - a) Комисија за Уставна, Законодавно-правна и питања европских интеграција;
 - b) Комисија за избор, именовања и финансијско-административна питања;
 - c) Комисија за буџет, економску и финансијску политику;
 - d) Комисија за образовање, науку, културу, спорт и младе;
 - e) Комисија за здравство, борачка питања, рад и социјалну политику;
 - f) Комисија за просторно уређење, планирање, комуналне дјелатности, заштиту околиша и туризам;
 - g) Комисија за правду, људска права, грађанске слободе и једнакоправност сполова;
 - h) Комисија за борбу против корупције, питања сигурности и надзора законитости рада;
 - i) Комисија за пољопривреду, водопривреду, шумарство и рурални развој.

Члан 56.

У случајевима који се односе на усвајање закона, других прописа или аката за које се тврди да спадају у листу виталних националних интереса, примјењује се процедура која произилази из Устава и овог Пословника.

Члан 57.

Листа виталних националних интереса утврђена је Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 58.

Ако најмање двојица од председавајућег и његових замјеника Скупштине тврде да неки закон, други пропис или акт Скупштине спада у листу виталних националних интереса из члана 57. овог Пословника за његово усвајање потребан је већина гласова унутар два клуба конститутивних народа заступљених у Скупштини или 2/3 већина једног Клуба конститутивног народа у Скупштини.

Члан 59.

Председавајући и његови замјеници дужни су одлучити о томе да ли неки закон, други пропис или акт Скупштине спада у листу виталних националних интереса у року од седам дана од дана када је постављена таква тврдња.

Члан 60.

- (1) Ако само председавајући или само један од његових замјеника тврди да неки закон, други пропис или акт Скупштине спада у листу виталних националних интереса, двотрећинска већина одговарајућег клуба народа може прогласити да је ријеч о питању са листе виталних националних интереса.
- (2) Када двотрећинска већина једног о клубова народа одлучи да се неки закон, други пропис или акт Скупштине односи на витални национални интерес, за усвајање тог закона, прописа или акта Скупштине потребна је већина гласова унутар сваког клуба народа заступљених у Скупштини.
- (3) Уколико се већина из претходног става не може постићи, питање се просљеђује Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине који доноси коначну одлуку да ли се предметни закон, пропис или акт Скупштине односи на витални национални интерес конститутивног народа.
- (4) Уколико дође до исправке закона, прописа или акта путем амандмана, клуб народа може одустати од тврђе о виталном националном интересу, и тада се закон, пропис или акт усваја прописаном већином.

Члан 61.

- (1) Ако Уставни суд одлучи да се ради о виталном националном интересу, предметни закон, пропис или други акт Скупштине сматра се неусвојеним, а документ се враћа предлагачу који треба покренути нову процедуру.
- (2) У случају из претходног става, предлагач не може поднијети исти текст закона, прописа или другог акта Скупштине.

Члан 62.

Ако Уставни суд одлучи да се не ради о виталном националном интересу, закон, пропис или други акт Скупштине сматра се усвојеним, односно усваја се простом већином гласова посланика.

Ф. Уставно-судска пракса

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, Мишљење број: У-16/05 од 05.07.2005. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 44/05).

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине – Вијеће за заштиту виталних интереса, Пресуда број: У-30/16 од 03.02.2017. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/17) и Пресуда број: У-23/16 од 05.10.2016. године („Службене новине Федерације БиХ“, број: 86/16).

9. Чињенично стање и став Вијећа

Анализирајући писмена странака у овом поступку те њихова усмена излагања на сједници Вијећа са јавном расправом, и сва достављена акта ближе наведена у тачки 4. образложења, укључујући документацију презентовану од стране подносиоца захтјева на сједници Вијећа са јавном расправом, Вијеће је утврдило одлучне чињенице на основу којих је утврдило став и донијело пресуду као у изреци.

Кључни захтјев и тврдње подносиоца захтјева да је оспореним одлукама повријеђен витални интерес српског конститутивног народа обухватају два аспекта.

Први се односи на игнорисање захтјева да се на 31. сједници Скупштине Унско-санског кантона о оспореним одлукама гласа у складу са процедурама прописаним за механизам заштите виталних националних интереса. Други се односи на тврдње да је како кроз претходни поступак предлагања чланова,

тако и кроз национални састав чланова радних тијела Скупштине тог кантона и привременог Управног одбора, повријеђен витални национални интерес, јер нема заступљених припадника српског конститутивног народа.

Стога ће Вијеће у даљем тексту овог образложења обрадити кључне закључке и образложити став Вијећа у посебним подтачкама. Такође, идентично као и Рјешење о прихватљивости захтјева у овом предмету, ова пресуда ће се објавити не само у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и „Службеном гласнику Унско-санског кантона“, него и у службеним гласилима свих кантона у Федерацији Босне и Херцеговине, имајући у виду значај и упућујући карактер ставова Вијећа, релевантан за поступање када су у питању процедуре заштите виталних националних интереса у свим кантоналним скупштинама.

9.а) Повреда виталног интереса српског конститутивног народа због непровођења процедуре гласања по клубовима конститутивних народа на 31. сједници Скупштине Унско-санског кантона одржаној 19.05.2017. године

Вијеће је утврдило, у односу на овај аспект приговора, који није само процедуралне природе, да је Предсједавајући Скупштине Унско-санског кантона заказао 31. редовну сједницу за 19.05.2017. године. На истој сједници је усвојен дневни ред, на којем су под тачком 3. Избор и именовања, уврћене за разматрање двије подтачке и то под а) Приједлог Одлуке о именовању привременог управног одбора Универзитета у Бихћу, и под б) Приједлог Одлуке о избору предсједавајућег, замјеника предсједавајућег и чланова радних тијела Скупштине Унско-санског кантона. Вијеће је такође утврдило да оспорене одлуке нису разматране од стране друга два клуба у Скупштини Унско-санског кантона на начин како је то прописано у члану V.2.76. (1) Устава Федерације Босне и Херцеговине, члану 16. (1) Устава Унско-санског кантона и члану 60. став (2) Пословника, односно да се на сједници гласало само по принципу већинског гласања.

Увидом у стенограм са 31. сједнице од 19.05.2017. године, утврђено је да је, у оквиру наведене тачке дневног реда, предложено усвајање оспорених одлука, а да је посланик Жељко Мирковић, предсједник Клуба посланика Срба, у оквиру расправе, затражио од Предсједавајућег Скупштине Унско-санског кантона, да се наведене тачке усвајају у складу са Уставом Унско-санског кантона и Пословником по процедури прописаној за механизам заштите виталног национа-

лног интереса. У том смислу, затражио је паузу за сједницу клубова посланика конститутивних народа, како би се могли одређити, те коначно и гласати на уставан и Пословником прописан начин. Вијеће је утврдило да се Председавајући Скупштине Унско-санског кантона консултовао са замјеником из реда хрватског народа, те да не сматрају да је угрожен витални национални интерес и да су „када је ово питање у питању расправу закључили“. Исто је потврђено и у одговору замјеника Председавајућег Скупштине Унско-санског кантона. Потом је уз опаску „нема потребе гласања по клубовима“, председавајући Скупштине Унско-санског кантона дао на скупштинско, већинско изјашњавање оспорене одлуке.

Увидом у Записник са сједнице Клуба посланика Срба, одржане 19.05.2017. године, број: 01/2-49-1-50-17/17 од 19.05.2017. године, Вијеће је утврдило да је тај клуб, прије усвајања оспорених одлука, одржао сједницу и једногласно усвојио да се оспорене одлуке односе на витални национални интерес, те на сједници Скупштине затражио да се гласање изврши и у друга два клуба у Скупштини Унско-санског кантона. Из аката у предмету јасно произилази да друга два клуба у Скупштини Унско-санског кантона и то Клуб посланика Бошњака и Клуб посланика Хрвата нису посебно засједили као клубови, да сматрају да не треба гласати по клубовима, из чега произилази да се нису изјашњавали нити гласали о оспореним одлукама на начин како то захтијева процедура за заштиту виталног националног интереса утврђена у Уставу Федерације Босне и Херцеговине, Уставу Унско-санског кантона и Пословнику. Као разлог за то су у суштини истакли да сматрају да покренуто питање не спада у листу виталних националних интереса и да је исх оду сваком случају већ познат, те да стога не сматрају да је учињен пропуст у руковођењу сједницом.

Вијеће је разматрајући процедуралне аспекте прихватљивости овог захтјева донијело одлуку којом је одлучило да је исти прихватљив, без обзира што није испуњен посљедњи обавезни процедурални услов за обраћање Вијећу.

Но, овим се не исцрпљује захтјев подносиоца захтјева и Вијеће је става да мора и са аспекта материјалне повреде одлучити да ли ова чињеница игнорисања гласања по клубовима конститутивних народа у кантоналној скупштини, без обзира на разлоге за исто, сама по себи, у ситуацији када је један клуб народа у цијелости испунио све услове да захтијева да се о одређеном питању гласа по

процедури заштите виталног интереса и суштински повређује витални интерес тог народа. Вијеће је става да непоступање по јасним уставним и пословничким одредбама прописаним за процедуре гласања по механизму заштите виталног интереса, игнорисање таквог захтјева било којег клуба народа, а у овом случају конкретно Клуба посланика Срба, само по себи представља и суштинску повреду његовог (клуба) права да оствари своју уставну улогу и тиме и виталног интереса конститутивног народа којег представљају. Став друге стране у поступку да ово питање не спада у листу виталних интереса је ирелевантан. По дефиницији, све оно што квалификована већина једног клуба сматра да је питање од виталног интереса спада у дефиницију виталног интереса према уставним одредбама. Да ли повређује витални интерес или не је друго питање и на коначном ауторитету, а то је Вијеће, јесте задатак и надлежно је да одлучи је ли или није повријеђен витални интерес. Притом нису релевантни ставови друге стране у поступку нити у смислу „да се исход већ зна“, па да није потребно провести процедуру гласања по овом механизму (клубовима конститутивних народа), јер су одредбе у том правцу јасне и прописују када се нека одлука сматра усвојеном у скупштини (већина гласова сваког клуба конститутивног народа), те које су и какве уставноправне посљедице пресуде Вијећа у односу на оспорене одлуке или акте.

Дакле, овим пропустом у конкретном случају је, а имајући у виду да је јасно прописано да се све одлуке за које је покренут механизам заштите виталног интереса морају ставити на гласање по клубовима народа и да је потребна већина унутар сваког клуба народа да би биле правоваљане. Уколико се то не постигне, о коначној судбини правно оспореног акта (да ли ће се сматрати усвојеним/или ће ићи на усвајање по редовној скупштинској процедури) одлуку доноси ово Вијеће. Игнорисањем захтјева једног клуба народа је не само повријеђена процедура, него и суштинско право једног конститутивног народа којег репрезентује конкретан клуб да заштити витални интерес и да о томе коначно одлучи искључиво надлежни, уставни орган, а то је Вијеће.

Уз наведено треба имати у виду да и у конкретном случају у Унско-санском кантону али и у другим кантонима у Федерацији Босне и Херцеговине, кантоналне скупштине су састављене по изборним резултатима, при чему нису нужно у националном смислу попуњене на начин који би одражавао уставну одредницу о равноправности и конститутивности сва три народа у Федерацији Босне и Херцеговине, као и равноправности грађана из реда Осталих. Конкретно

Скупштина Унско-санског кантона броји 30 чланова, од којих је натполовична већина (25) из реда бошњачког конститутивног народа. Сличну ситуацију бројчане, већинске „надмоћности“ једног од три конститутивна народа у чланству скупштине имамо и у неким другим кантонима у Федерацији Босне и Херцеговине. Стога је значајно да буду упознати са правнообавезујућим ставом Вијећа да таква фактичка ситуација стварно и суштински намеће потребу да бројчано већински народ, односно његови представници у законодавној власти кантона, са посебном сензибилношћу воде рачуна о поштивању и процедуралних и материјално-правних аспеката заштите и промовисања конститутивности сва три конститутивна народа, као и равноправности свих грађана, народа и Осталих. Стога аргумент бројчане већине, конкретно овдје Клуба посланика Бошњака уз Клуб посланика Хрвата који чини један члан, да се исход већ унапријед зна, може у себи укључивати и елементе сазнања да се (као што се конкретно и догодило) исход, не пред Вијећем, али у скупштинској процедури о усвајању оспорених одлука управо због те бројчане „надмоћности“ једног народа унапријед зна, наиме, да ће бити усвојена. Вијеће је јасног става да све процедуралне уставне и пословничке одредбе, које регулишу процедуре гласања по покренутом механизму заштите виталног националног интереса, уколико су из било којег разлога избјегнуте, пропуштене или игнорисане, не само да се расправљају у фази одлучивања о прихватљивости, него имају за посљедицу материјалну повреду виталног интереса, конкретно овдје српског народа у Унско-санском кантону.

9.6) Повреда виталног интереса српског конститутивног народа због претходне процедуре предлагања кандидата и заступљености конститутивних народа у привременом Управном одбору и радним тијелима Скупштине Унско-санског кантона

Неспорно утврђено чињенично стање у односу на разматрање овог аспекта повреде виталног националног интереса, уз напријед наведене чињенице подразумева да Вијеће анализира релевантне уставне одредбе које се односе на структуру кантоналног законодавног тијела, као и конкретну одредбу члана 23. Пословника која прописује одлучивање о именовањима чланова скупштинских радних тијела.

Устав Федерације Босне и Херцеговине прописује структуру законодавне власти кантона и њу врши једнодомна Скупштина у којој се формирају клубови конститутивних народа уз услов да постоји најмање

један посланик из тог конститутивног народа. Сваки клуб посланика предлага једног кандидата из реда својих чланова за избор руководства Скупштине (председавајућег или замјенике председавајућег), а позиција остаје упражњена уколико нема представника неког народа у чланству скупштине, па нити клуба.

Устав Унско-санског кантона, сагласно Уставу Федерације Босне и Херцеговине у општим одредбама прописује да је законодавно тијело тог кантона Скупштина која се састоји од једног дома, те да национална структура посланика одражава националну структуру становништва Кантона. Органи Скупштине су, осим напријед наведеног руководства, ближе прецизирани у Пословнику, који разрађује начин остваривања уставне улоге тог законодавног тијела. Тако у члану 9. Пословника у оквиру одјелка о конституисању и унутрашњој организацији Скупштине су прописани клубови народа, конкретно Клубови посланика Бошњака, Хрвата и Срба, што и егзистира. Такође, у односу на руководство уколико нема једног клуба јер нема посланика из неког од конститутивних народа мјесто у руководству (замјеника председавајућег Скупштине) остаје непопуњено. Други органи који су установљени унутрашњом структуром Скупштине и свако у свом домену имају важну улогу за рад тог тијела су Колегиј, затим клубови посланика наведени у члану 19. гдје се Пословником утврђују осим клубова конститутивних народа који су Уставом обавезни и клубови политичких странака, коалиција и независних кандидата. Састав Колегија, као и руководства Скупштине одражава мултиетнички карактер кантона. Клубови посланика, када се анализира члан 19. став (1) Пословника, дакле и конститутивних народа и политичких партија и коалиција и независних чланова су дефинисани и подведени под општи генерички појам „клубови посланика“. Надаље, у структури и унутрашњој организацији тог законодавног тијела прописана су радна тијела/комисије Скупштине, која се према члану 23. став (1) Пословника формирају према страначком саставу. То је и био главни аргумент друге стране у овом поступку да је поступљено у складу са Пословником и Уставом Унско-санског кантона јер да су клубови посланика политичких партија предлагали кандидате, а да је клуб посланика из једне политичке партије у којој су и представници српског народа „индолентним“ не предлагањем кандидата довели до овог поступка. Вијеће не може да прихвати тај аргумент. Прво, када се има у виду став (2) истог члана, првобитног за чланове радних тијела подносе клубови посланика. То, имајући у виду опште одредбе Пословника, да овај

генерички појам „клубови посланика“ укључује прво клубове конститутивних народа као уставну категорију, а затим и политичких партија итд. Нетачно је да је Клуб посланика српског народа могао предлагати кандидате, јер клубови народа на то нису ни позвани, а то значи да српски народ није могао путем Клуба тог народа у Скупштини, како и тврде, једнакоправно и суштински креирати саставе радних тијела и тако равноправно одлучивати и учествовати у процесу доношења оспорених одлука. Дакле, без обзира што се радна тијела формирају према страначком саставу Скупштине, а према сагласним изјавама свих странака у овом поступку све странке које партиципирају у тој Скупштини су мултиетничке, уз чињеницу да се један дио чланова радног тијела предлаже и именује из круга лица која нису посланици у Скупштини (ванскупштински чланови радних тијела), те чињеницу да су клубови народа уставна категорија и обавезни у случају да има бар један посланик, те да приједлог за чланове радних тијела подносе клубови посланика, што укључује првенствено и клубове народа, јасно указује на то да чињеницом да се поступак предлагања и именовања лица обухваћеним оспореним одлукама провео само по клубовима политичких странака, представља повреду виталног интереса једног (бројчано мање заступљеног) народа у кантоналној скупштини.

Не улазећи у детаљисање претходних процедура кроз Комисију гдје је члан из реда српског народа исказивао незадовољство предложеним рјешењима, која су каснију реализацију имала кроз заједнички приједлог клубова коалиционих политичких партија које чине већину у Скупштини тог кантона, имајући у виду ову пословничку одредбу јасно је да српски конститутивни народ кроз клуб посланика тог народа, супротно тврдњи друге стране у поступку, није имао никакву могућност да једнакоправно са другим посланицима, због оваквог националног састава скупштинске већине, активно учествује у предлагању и креирању како радних тијела Скупштине тако и привременог Управног одбора.

Вијећу је неприхватљиво да тек на јавној расправи противна страна у овом поступку, конкретно пуномоћник Клуба посланика Бошњака оспорава наводе да од преко 70 чланова радних тијела и шест чланова привременог Управног одбора нема, изузев у двије комисије два члана Клуба посланика Срба, адекватно заступљеног српског конститутивног народа. Вијеће вјерује да се ти подаци о националној припадности нису тражили као и да можда у ранијим сазивима Скупштине Унско-санског кантона нису представљали предмет спора. Међутим, сматра чињенично

утврђеним навод о незаступљености или пак минорној заступљености српског конститутивног народа у овим тијелима, јер исти у току вођења овог поступка, иако истицан од стране посланика Срба, није ни на сједници Скупштине ни у поступку пред Вијећем оспораван. Дакле, Вијеће сматра да чињеница да један велики број више десетина, чланова како из реда посланика тако и ванскупштинских чланова који је предложен и одлуком просте већине и именован за чланове радних тијела, а такође нити један члан привременог Управног одбора говор и о томе да је оспореним одлукама повријеђен витални интерес тог народа који се огледа како у могућности одлучивања тако и у погледу његове заступљености у радним тијелима Скупштине. Вијеће не види нити један разлог да радна тијела-комисије нису на исти или сличан начин третирана у погледу састава као и други скупштински органи (руководство, Колегиј), у којима се води рачуна и прописује и разрађује мултиетнички карактер Скупштине, па тиме и самог кантона.

Тврдња да та радна тијела не доносе одлуке и покушај њихове миноризације није прихватљив за Вијеће јер, као и сви други органи Скупштине имају, Пословником, јасно прописану и кључну улогу у свим аспектима предлагања и креирања политика и рада тог законодавног органа.

У односу на скупштинска радна тијела и своју одлуку да је због начина предлагања и структуре именованих дошло до повреде виталног интереса српског народа у том Кантону, Вијеће указује на релевантне ставове истакнуте у Пресуди Вијећа број: У-30/16 од 03.02.2017. године. Тада је разматран Приједлог одлуке о именовању секретара Скупштине Кантона 10. Секретар Скупштине има важну улогу за одвијање рада у Скупштини Кантона. Радна тијела Скупштине имају важну улогу и у креирању и предлагању законодавне политике Кантона, као и раду Скупштине Кантона. Стога је релевантан став из те пресуде који се односи на процедуру предлагања и избора секретара Скупштине, а гласи: „мултиетничка структура радних тијела, па и конкретне Комисије, те Пословником прописана улога у процесу избора и предлагања кандидата за функцију секретара чини додатни, допунски механизам који штити могућност бројчано мањих, али свакако конститутивних народа да једнакоправно утичу на избор и именовање секретара“, потпуно примјењив и у овом случају.

У односу на предлагање и именовање привременог Управног одбора, Вијеће се није упуштало у оцјену законитости, односно питање да ли један кључни орган јавне установе, што је Универзитет у Бихаћу,

може бити именован као привремени. Притом морамо указати на релевантне одредбе Статута Универзитета у Бихаћу који га дефинише као јавну установу и који Управни одбор у организационој структури Универзитета дефинише као један од органа (члан 45. Статута) и то као орган управљања Универзитета (члан 46. Статута). Указујемо и на Мишљење Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине број: У-16/05 од 05.07.2005. године које је дијелом релевантно и компатибилно са одлучењем Вијећа. Наиме, у случају именовања чланова управних вијећа Клиничког центра Универзитета у Сарајеву и Клиничке болнице Мостар утврђено је да уставни принцип из преамбуле Устава Федерације Босне и Херцеговине да су „Бошњаци, Хрвати и Срби, као конститутивни народи, заједно са Осталим, и грађани Федерације Босне и Херцеговине, која је саставни дио суверене државе Босне и Херцеговине, одлучни да осигурају пуну националну равноправност, демократске односе и највише стандарде људских права и слобода“ (Амандман XXVII на Устав Федерације Босне и Херцеговине), има не само општи и примарни значај за владавину права, стабилност друштвених односа и просперитетан развој него је један од кључних услова њиховог остваривања и заштите.“ Стога, цитирајући овај навод, Вијеће поврђује да о поштивању принципа равноправности, као кључног елемента конститутивности, морају водити рачуна сви органи, те да изостављање или симболична заступљеност појединог конститутивног народа у управним вијећима као што је привремени Управни одбор, који врши тако важну друштвену дјелатност управљана јавном установом за образовање, које само по себи спада у листу виталних интереса, а у овом случају потпуни изостанак тог народа, повређује витални интерес народа који је изостављен. Вијеће је у Пресуди број: У-23/16 од 05.10.2016. године а у релевантном дијелу када је у питању била тзв. „неутрална“ одредба, односно одлука о прихватању споразума који се односи на оснивању Завода за одгој и образовање, дакле органа који као и универзитет има важну улогу у сегменту образовног система, утврдило повреду виталног националног интереса у том случају бошњачког конститутивног народа. Та пресуда јасно приказује који значај ово Вијеће придаје образовном сегменту и нужности да се обезбиједи балансирано равноправно учешће свих конститутивних народа у образовним органима и њиховим управљачким тијелима, у конкретном случају је то овдје привремени Управни одбор.

Ово су кључни р алози за став Вијећа који је изражен кроз изреку пресуде, а то је да се оспореним одлукама повређује витални интерес српског конститутивног народа.

Ову пресуду Вијеће за заштиту виталних интереса донијело је једногласно у саставу: Александра Мартиновић, председница Вијећа, Мирјана Чучковић, пр ф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Срдић, чланови Вијећа.

Број: У-32/17
Сарајево, 13.07.2017. године

Председница
Вијећа за заштиту виталних интереса
Уставног суда Федерације БиХ
Александра Мартиновић, с.р.

266.

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine odlučujući o zahtjevu Načelnika Općine Tešanj za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi s člankom 114. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i člankom 106. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Zeničko-dobojskog kantona, na temelju članka IV.C.3.10.(3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u svezi s Amandmanom XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici bez javne rasprave, održanoj dana 14.06.2017. godine, donio je

P R E S U D U

1. Utvrđuje se da je člankom 114. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09) i člankom 106. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11), povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu Općine Tešanj, jer su joj nametnute obveze bez dodjele sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje.
2. Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“, „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“ i „Službenom glasniku Općine Tešanj“.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Načelnik Općine Tešanj (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) je Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) dana

15.12.2016. godine, podnio zahtjev za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u svezi primjene članka 114. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu (u daljnjem tekstu: federalni zakon) i članka 106. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu (u daljnjem tekstu: kantonalni zakon).

Podnositelj zahtjeva je na temelju Amandmana XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine ovlašten za pokretanje postupka za zaštitu prava na lokalnu samoupravu.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku u ovom predmetu su podnositelj zahtjeva i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (Zastupnički dom i Dom naroda) i Skupština Zeničko-dobojskog kantona kao donositelji osporenih zakona.

3. Bitni navodi zahtjeva

Podnositelj zahtjeva, osporavajući konkretne odredbe federalnog i kantonalnog zakona, navodi da Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, definiran je ustavno pravni položaj općine kao jedinice lokalne samouprave, a što je utvrđeno Statutom Općine Tešanj koji je zasnovan na načelima propisanim Zakonom, Ustavom i Europskom poveljom. Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine su propisana primarna obilježja lokalne samouprave u koja spadaju autonomija, i samostalnost, decentralizacija i demokratizacija. Lokalna samouprava predstavlja samostalno utvrđivanje i rješavanje životnih potreba stanovnika u formi organiziranog, ali i od države autonomnog načina vršenja tih djelatnosti. Točkom 6., članka 4. Europske povelje o lokalnoj samoupravi propisano je da će se lokalne jedinice pitati za mišljenje u postupku primanja i donošenja odluka koje ih se tiču. Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i Skupština Zeničko-Dobojskog kantona nisu ovlašteni da raspolazu imovinom, odnosno finansijskim sredstvima Općine Tešanj. Od Općine Tešanj nije traženo mišljenje niti suglasnost za navedene zakone, već su joj drugi organi nametnuli obveze, a da pri nametanju iste nisu izvršili određeni transfer sredstava kako bi te obveze bile izvršene. Bez prethodne konzultacije sa Općinom Tešanj, kao jedinicom lokalne samouprave, prenošenjem poslova i nadležnosti kao i odgovornosti u pogledu posebnih uvjeta rada i odgovornosti kao temelj za vrednovanje poslova, nametnuta su Općini Tešanj dodatne materijalne obveze na način da je jedinica lokalne samouprave dužna to pitanje urediti općim aktom o plaćama i osigurati da se uposlenicima na poslovima u vatrogasnoj postrojb i

civilnoj zaštiti, proračunu jedinice lokalne samouprave osigura i isplaćuje uvećanje plaće, iako ni u jednoj fazi donošenja spornih zakona i spornih članova, jedinica lokalne samouprave nije bila konzultirana, a što je direktno u suprotnosti s propisanim čl. 56 i 58, a u svezi s člankom 8. stavak 2. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09). Navedena zakonska rješenja, za navedene poslove, koje vrše vatrogasci i uposlenici u civilnoj zaštiti, dovela su do određenih sudskih sporova i do stvaranja disbalansa u plaćama namještenika i državnih službenika i kao takva djeluju veoma destimulativno na poslove koje obavljaju drugi namještenici i državni službenici u organu uprave, iako je njihov rad, kroz rad u smjenama i u neradne dane kao i dane praznika, posebice uređen i na taj način i vrednovan. Nadalje, takvo zakonsko rješenje na prislan način tjera poslodavca Općinu Tešanj da izvrši isplatu uvećane plaće neovisno od svojih mogućnosti planiranih proračunom jedinice lokalne samouprave, a na štetu ostalih uposlenika koji plaću primaju iz istog tog proračuna, a kojima je ista ograničena proračunskim planiranjem. Shodno Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavu Zeničko-dobojskog kantona, Zakonu o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi i Statutu Općine Tešanj, Općina je morala biti konzultirana od strane Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona prilikom donošenja navedenih zakona. Dakle, imajući u vidu ustavno pravni položaj Općine Tešanj i načela na kojima je utemeljena, a posebice načelo samostalnosti u odlučivanju u okviru vlastitih karakteristika koje obuhvataju autonomiju, decentralizaciju koja mora biti puna i isključiva i koja ne smije uskraćivati niti ograničiti druga vlast, smatraju da je ovaj zahtjev utemeljen. Podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud Federacije donese presudu kojom će se utvrditi povreda prava Općine Tešanj na lokalnu samoupravu i da se konkretne osporene odredbe federalnog i kantonalnog zakona ne primjenjuju na Općinu Tešanj.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-34/16 od 27.12.2016. godine, zatražio od Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, odgovor na zahtjev podnositelja. Također, vezano za ovaj predmet, Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-34/16 od 27.12.2016. godine, zatražio dostavljanje podataka od Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine da li su konzultirani prilikom donošenja federalnog i kantonalnog zakona.

Zastupnički dom i Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine nisu dostavili odgovor.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona, Zakonodavno-pravno povjerenstvo je dostavilo Odgovor broj: 01-02-21317-3/16 od 11.01.2017. godine. U istom je navedeno da je Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 178. sjednici, održanoj dana 27.04.2010. godine, na prijedlog Kantonalne uprave civilne zaštite donijela Zaključak kojim je utvrdila Nacrt zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i isti uputila u skupštinsku proceduru, a nakon razmatranja i prihvatanja istog od strane Skupštine Zeničko-dobojskog kantona i donesenog Zaključka Skupštine Zeničko-dobojskog kantona broj: 01-02-15446/10 od 26.05.2010. godine, i provedene javne rasprave, na 4. sjednici održanoj dana 24.03.2011. godine, donijela Zaključak kojim se utvrđuje Prijedlog Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu. Dakle, navedeni Zakon je usvojen u redovitoj proceduri i formalno pravno su ispunjeni svi propisani uvjeti za njegovo donošenje jer je isti akt sadržavao obrazloženje za donošenje, pozitivna mišljenja Ministarstva za pravosuđe i upravu, Ministarstva financija i Sekretarijata za zakonodavstvo, kao i izvješće o provedenoj raspravi po nacrtu Zakona. Javna rasprava o nacrtu spomenutog Zakona je bila provedena u svim općinama na području Zeničkog-dobojskog kantona, pa tako i u Općini Tešanj, na kojoj su svi zainteresirani subjekti mogli istaći svoje primjedbe, prijedloge i sugestije na Nacrt spomenutog Zakona, čime je omogućeno svim općinama, pa i Općini Tešanj, da posredstvom svojih nadležnih organa aktivno budu uključeni u sam postupak donošenja navedenog Zakona, te da utječu na sadržaj istog, kao i da daju svoje primjedbe, prijedloge i sugestije, što se može zaključiti na temelju dopisa Kantonalne uprave civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona broj: 16-02-21317-2/16 od 05.01.2017. godine. Navedenim dokumentom je evidentno da je Općina Tešanj aktivno učestvovala u izradi predmetnog zakona, putem javne rasprave koja je održana u Općini Tešanj, dana 28.06.2010. godine, te da Općina Tešanj nije imala primjedbi na osporene članke. Sprovođenje postupka javne rasprave po nacrtu spomenutog zakona, predstavlja jedan vid „konzultiranja organa lokalnih vlasti“ shodno odredbi članka 10. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojom prilikom su sve općine, kao jedinice lokalne samouprave, pa i Općina Tešanj, bile neposredno konzultirane u postupku donošenja spomenutog Zakona, kada su imali priliku da iznesu svoje stavove i mišljenja po istom, zbog čega nisu osnovani navodi načelnika Općine Tešanj da je navedeni Zakon usvojen bez prethodne konzultacije sa Općinom Tešanj. Također, kao prilog istoj tvrdnji navode i Rješenje o imenovanju Radne grupe za izradu Nacrta Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu broj: 02-34-30652/09 od 26.11.2009. godine, koji je

donijela Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 157. Sjednici, održanoj dana 26.11.2009. godine, u čijem sastavu su bili i predstavnici nekoliko općinskih resornih službi. Jedinice lokalne samouprave, pa i Općina Tešanj, su blagovremeno i na odgovarajući način konzultirane u procesu donošenja predmetnog Zakona, čime je ispoštovano načelo utvrđeno člankom 4. stavkom 6. Europske konvencije o lokalnoj samoupravi i člankom 56. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pored toga, osporeni članak 106. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, ne propisuje iznos osnovice ili visine plaće nego procentualnu razliku plaće (30%, 20%, odnosno, do 20%), za starješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj postrojbi organa zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova. Također navode da je kantonalni zakon donesen sukladno s odredbom 37. stavak 1. točka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona i članka 165. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09, odakle slijedi da prilikom donošenja zakona nisu povrijeđeni Ustav Zeničko-dobojskog kantona, ni Ustav Federacije Bosne i Hercegovine. Skupština Zeničko-dobojskog kantona je bila obvezna donijeti zakon na temelju članka 14. točka 1) federalnog zakona. Propisujući sporni članak 106. kantonalnog zakona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona je postupila sukladno s člankom 114. federalnog zakona, na koji način je izvršila usuglašavanje zakona.

U pogledu navoda podnositelja zahtjeva da su osporenim Zakonom Općini Tešanj nametnute obveze, a da pri nametanju iste nije izvršen određeni transfer sredstava, kako bi te obveze bile i izvršene, ističu da je odredbama čl. 11., 14., i 16. federalnog zakona propisano, između ostalog, da u oblasti zaštite od požara i vatrogastva Vlada Federacije Bosne i Hercegovine planira potrebna financijska sredstva u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine za financiranje potreba zaštite od požara i vatrogastva iz mjerodavnosti Federacije Bosne i Hercegovine, Kanton svojim propisom uređuje organizaciju i način funkcioniranja zaštite od požara i vatrogastva na području kantona bitnim za kanton, sukladno s ovim zakonom, te da osigurava financijska sredstva u proračunu kantona potrebna za zaštitu od požara i vatrogastva, i da općina, odnosno grad svojim propisom uređuje organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva na području općine, odnosno grada sukladno s ovim zakonom i propisima kantona i osigurava provedbu te zaštite, te da planira i osigurava financijska sredstva u proračunu općine, odnosno grada za potrebe zaštite od požara i vatrogastva. Odredbom članka 132. istog zakona je propisano da se: „Vatrogasna djelatnost predviđena ovim zakonom financira iz: proračuna Federacije, kantona, općine i grada;

sredstava pravnih osoba i vatrogasnih društava; premija osiguranja; dragovoljnih priloga ili darova pravnih i fizičkih osoba; međunarodne pomoći; drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom. Odredbom članka 133. je propisano da se: „U proračunu Federacije, kantona, općine i grada osiguravaju financijska sredstva potrebna za financiranje sljedećih obveza“.

Nadalje, u odgovoru detaljno elaboriraju odredbe federalnog i na njemu zasnovanog kantonalnog zakona koje se odnose na financiranje ove djelatnosti iz različitih proračunskih nivoa, nivoa Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, općina i gradova kao jedinica lokalne samouprave.

Pored navedenog, kao bitno ističu da zaštita od požara i vatrogastvo čini sastavni dio jedinstvenoga sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća u Federaciji, koji je uređen Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH, br.: 39/03 i 22/06), zbog čega se zaštita od požara i vatrogastvo organiziraju i funkcioniraju u okviru tog sustava, a vrše se na način predviđen zakonom.

Konačno, predlažu da Ustavni sud Federacije donese presudu kojom će se utvrditi da nije povrijeđeno pravo Općine Tešanj na lokalnu samoupravu.

Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine je aktom broj: 7/17 od 05.01.2017. godine, dostavio podatak da Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine nije konzultiran u postupku donošenja osporenih Zakona.

5. Relevantno pravo

A) Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Amandman XCVI

na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

U članku IV.C.10. iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

„(3) Zaštitu prava na lokalnu samoupravu osigurava Ustavni sud. Takav postupak pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti općine i gradovi, kao i udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. Ustavni sud odlučuje o sporovima između jedinica lokalne samouprave i kantona ili Federacije na zahtjev općinskog ili gradskog vijeća, načelnika općine ili grada-načelnika grada, ili udruženja općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine.“

B) Europska povelja o lokalnoj samoupravi

Članak 4.

Djelokrug lokalne samouprave

1. Osnovna prava i dužnosti lokalnih vlasti bit će utvrđeni ustavom ili statutom, time se, međutim, ne sprječava prenošenje na lokalne vlasti prava i odgovornosti za specifične zadatke, sukladno sa zakonom.
2. Lokalne vlasti će, u granicama zakona, imati puno diskreciono pravo da provode svoje inicijative u svezi sa svim stvarima koje nisu isključene iz njihove nadležnosti, niti stavljene u nadležnost neke druge vlasti.
3. Javni poslovi će se po pravilu, vršiti prije svega od strane onih vlasti koje su najbliže građanima. Prilikom prenošenja odgovornosti na neke drugu vlast vodit će se računa o obimu i prirodi posla, kao i o zahtjevima efikasnosti i ekonomičnosti.
4. Prava povjerena lokalnim vlastima će po pravilu biti puna i isključiva. Ona ne smiju biti uskraćena ili ograničena od strane neke druge – centralne ili regionalne vlasti, osim u slučajevima predviđenim zakonom.
5. U slučajevima prenošenja ovlaštenja sa centralnih i regionalnih na lokalne vlasti, lokalnim vlastima će, u što je moguće većoj mjeri, biti dozvoljeno da prilagode njihovo provođenje u lokalnim uvjetima.
6. Lokalne vlasti će biti konzultirane, u najvećoj mogućoj mjeri, blagovremeno i na odgovarajući način, u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču.

C) Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09)

Članak 8.

- 1) Jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene ustavom i zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na temelju ustava i zakona.

2) Ona će biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koje ne mogu biti ograničene ili uskraćene od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim ustavom i zakonom.

Članak 58.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovama lokalne samouprave ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95).

3) U vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebice spadaju:

...

- organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa; ...

Federacija BiH i kantoni dužni su usuglasiti svoje zakone s ovim zakonom, te izvršiti prijenos poslova i nadležnosti, kao i odgovornosti dodijeljenih jedinicama lokalne samouprave ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

4) Osim ukoliko zakon ne odredi da neku nadležnost treba smatrati povjerenom, nadležnost, ustanovljena ili predviđena zakonom, smatra se vlastitom nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Jedinice lokalne samouprave dužne su usuglasiti svoje statute sa ovim zakonom u roku od 12 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 10.

Poslovi federalnih i kantonalnih vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave zakonom nakon konzultiranja organa lokalnih vlasti kojima se navedeni poslovi povjeravaju, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti i sposobnosti lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove efikasno obavljaju.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe kantonalnih zakona o lokalnoj samoupravi i odredbe statuta jedinica lokalne samouprave koje su u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

D) Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća
(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03)

Članak 2. stavak 2.

Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg značaja za Federaciju.

Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo efikasno obavljanje.

E) Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu
(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09)

Članak 53.

Članak 1.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su razmotriti inicijative, prijedloge i sugestije jedinica lokalne samouprave i o svom stavu i poduzetim aktivnostima obavijestiti jedinice lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijema inicijative, prijedloga ili sugestije.

Ovim se zakonom uređuje organizacija i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva, planiranje i provedba mjera zaštite od požara, organizacija i funkcioniranje vatrogastva i gašenje požara (vatrogasne intervencije), stručno osposobljavanje i usavršavanje uposlenih osoba i vatrogasaca, financiranje i druga pitanja bitna za organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije).

Članak 56.

Članak 3.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri konzultirati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.

Konzultiranje, u smislu iz prethodnog stavka ovog članka, federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

Zaštita od požara i vatrogastvo čine sastavni dio jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: prirodne i druge nesreće) u Federaciji koji je uređen Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materija-

lnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03 i 22/06), zbog čega se zaštita od požara i vatrogastvo organiziraju i funkcioniraju u okviru tog sustava, a vrši se na način propisan ovim zakonom.

Članak 114. (osporeni članak zakona)

Zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova vatrogastva iz članka 68. ovog zakona, visina sredstava za plaće starješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici tijela uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada, kao i za inspektore iz članka 146. stavak 1., članka 148. stavak 1. i članka 151. stavak 3. ovog zakona, određuju se kao za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a ostali službenici i namještenici na poslovima u profesionalnim vatrogasnim postrojbama imaju dodatak na plaću do 20%.

Radna mjesta iz stavka 1. ovog članka za koja pripada uvećanje plaće za 30%, odnosno do 20%, utvrđuju se u pravilniku o plaćama i naknadama tijela uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada, a prema radnim mjestima koja su za profesionalnu vatrogasnu jedinicu utvrđena u pravilniku o unutrašnjoj organizaciji tih tijela.

F) Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/11)

Članak 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuje se organizacija i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva, planiranje i provođenje mjera zaštite od požara, organizacija i funkcioniranje vatrogastva i gašenje požara (vatrogasne intervencije) stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih osoba i vatrogasaca, financiranje i druga pitanja od značaja za organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva u Zeničko-dobojskom kantonu (u daljnjem tekstu: Kanton).

Članak 3. (Sustav zaštite i spašavanja)

Zaštita od požara i vatrogastvo čine sastavni dio jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: prirodne i druge nesreće) u Kantonu, koji je uređen Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materi-

jalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća „Službene novine Federacije BiH“, br.: 39/03, 22/06 i 43/10) i Zakonom o nadležnostima kantonalnih organa Zeničko-dobojskog kantona u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 9/08) (u daljnjem tekstu: Zakon o nadležnostima kantonalnih organa u oblasti zaštite i spašavanja), pa se radi toga zaštita od požara i vatrogastvo organiziraju i funkcioniraju u okviru tog sustava, a vrše se na način predviđen ovim zakonom.

Članak 106. (osporeni članak zakona) (Plaće i naknade)

(1) Zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova vatrogastva iz članka 61. ovog zakona, visina sredstava za plaće starješine profesionalne vatrogasne postrojbe, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi organa uprave civilne zaštite općine i Kantona, kao i za inspektore iz članka 136. stavak (1) i članka 139. stavak (2) ovog zakona, određuju se kao za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a ostali službenici i namještenici na poslovima u profesionalnim vatrogasnim postrojbama imaju dodatak na plaću do 20%.

(2) Radna mjesta iz stavka (1) ovog članka za koja pripada uvećanje plaće za 30% odnosno do 20%, utvrđuju se u pravilniku o plaćama i naknadama organa uprave civilne zaštite općine i kantona, a prema radnim mjestima koja su za profesionalnu vatrogasnu postrojbju utvrđena u pravilniku o unutarnjoj organizaciji tih organa.

G) Statut Općine Tešanj („Službeni Glasnik Općine Tešanj“, broj: 11/07)

Članak 11.

Općina u okviru samoupravnog djelokruga:
(...).

1. osigurava lokalne potrebe stanovništva u oblasti brige o djeci, obrazovanja i vaspitanja, informiranja, rada i zapošljavanja, socijalne zaštite, kulture, fizičke kulture i sporta, zaštite životinja, bilja i čovjekove okoline, ako zakonom nije drukčije određeno;
2. poduzima mjere za osiguranje higijene i zdravlja ljudi, sukladno sa zakonom,
3. vodi računa o sigurnosti ljudi i imovine i upravlja općinskom imovinom;
(...).

6. Sudska praksa

Presude Ustavnog suda Federacije broj: U-9/16 od 30.11.2016. godine, objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 1/17.

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog Suda Federacije

Dana 14.06.2017. godine Ustavni sud Federacije je održao sjednicu suda bez javne rasprave u smislu članka 25. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, iz razloga što nije bilo potrebe za neposrednim raspravljanjem odnosno razjašnjavanjem pitanja značajnih za donošenje odluke. Na spomenutoj sjednici Ustavni sud Federacije je na temelju stanja u predmetu utvrdio sljedeće:

Podnositelj u zahtjevu tvrdi, da je osporenim člancima federalnog i kantonalnog zakona povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu Općini Tešanj, kao jedinici lokalne samouprave, jer se njima nameće obveza Općini Tešanj da, zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova u vatrogastvu, visina sredstava za plaće starješina profesionalne vatrogasne postrojbe, njihovih zamjenika i vatrogasaca u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi organa uprave civilne zaštite općine i kantona, kao i za inspektore, uvećava za 30%, a za ostale službenike i namještenike na poslovima profesionalne vatrogasne postrojbe, se uvećava za 20%, na ime dodatka na plaću, koju im isplaćuje Općina Tešanj. Nadalje, da nisu konzultirani u postupku donošenja zakona, u smislu čl. 56 i 58. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, zbog čega im je povrijeđeno pravo na lokalnu samoupravu.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nije dostavio traženi odgovor na navode podnositelja zahtjeva, a odgovoru je Skupština Zeničko dobojskog kantona osporila navode iz zahtjeva podnositelja, ističući da je Općina Tešanj aktivno učestvovala u izradi predmetnog zakona putem javne rasprave koja je održana u Općini Tešanj. Odgovor u tom pravcu su potkrijepili brojnim dokumentima, ističući da je ispoštovano načelo utvrđeno člankom 4. stavkom 6. Europske konvencije o lokalnoj samoupravi i člankom 56. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pored toga, osporeni članak 106. kantonalnog zakona ne propisuje iznos osnovice ili visine plaće nego procentualnu razliku plaće (30%, 20%, odnosno, do 20%), za starješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj jedinici organa zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova. Također, da je zakon donesen u ustavnoj proceduri, kao obavezan propis koji proističe iz federalnog zakona.

U rješavanju ovoga ustavnopravnog predmeta Ustavni sud Federacije je razmatrao zahtjev podnositelja, odgovor Skupštine Zeničko-dobojskog kantona i priloženu dokumentaciju, te na temelju jasno utvrđenog činjeničnog stanja primijenio relevantne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Europske povelje o lokalnoj samoupravi i Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, te pritom analizirao odredbe federalnog i kantonalnog zakona kao i Statut Općine Tešanj.

Zaštitu prava na lokalnu samoupravu, prema relevantnim odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine osigurava Ustavni sud Federacije.

Federalnim Zakonom, u članku 1. propisano je da se ovim Zakonom uređuje organiziranje i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva, planiranje i provedba mjera zaštite od požara, organiziranje i funkcioniranje vatrogastva i gašenje požara (vatrogasne intervencije), stručno osposobljavanje i usavršavanje uposlenih osoba i vatrogasaca, financiranje i druga pitanja bitna za organiziranje i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastva u Federaciji Bosne i Hercegovine. U članku 3. istog Zakona propisano je da zaštita od požara i vatrogastvo čine sastavni dio jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih mogućih nesreća u Federaciji, koji je uređen Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, zbog čega se zaštita od požara i vatrogastvo organiziraju i funkcioniraju u okviru tog sustava, a vrši se na način predviđen ovim Zakonom. Stoga je, radi bolje i efikasnije organizacije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara izvršena podjela prava i dužnosti tijela Federacije, kantona, općine i grada, sa točno određenim nadležnostima. Analogno ovome, federalnim zakonom je propisano da se financijska sredstva za potrebe zaštite od požara i vatrogastva iz mjerodavnosti Federacije osiguravaju u proračunu Federacije (članak 11.), a za potrebe zaštite od požara i vatrogastva iz mjerodavnosti kantona u proračunu kantona (članak 14.), te za mjerodavnosti općine i grada u proračunu općine, odnosno grada (članak 16.). Slično ovome, propisan je radno-pravni status vatrogasaca i njihove naknade (članak 104.), pri čemu je propisano da se na radne odnose vatrogasaca koji se nalaze u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi kantona, općine i grada primjenjuju propisi o radnim odnosima, koji važe za državne službenike i namještenike tijela državne službe i to: za vatrogasce koji imaju visoku stručnu spremu, najmanje VII stupanj i primjenjuju se odredbe Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12), a za vatrogasce koji imaju višu ili srednju stručnu spremu i imaju status namještenika, primjenjuje se

odredbe Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/05), te pitanja koja su određena ovim zakonom. Istovjetne odredbe o radno pravnom statusu vatrogasaca i naknade sadrži i kantonalni Zakon (čl. 96.-106.). Iz naprijed izložene analize može se zaključiti da je u svezi s organiziranjem i funkcioniranjem zaštite od požara i vatrogastva, planiranja i provedbe mjera zaštite od požara, organizacije i funkcioniranja vatrogastva i gašenja požara, zapošljavanja, stručnog usavršavanja uposlenih osoba i vatrogasaca, te financiranja i ostalih pitanja bitnih za organiziranje i funkcioniranje zaštite od požara i vatrogastvu Federacije Bosne i Hercegovine striktno izvršena kako podjela mjerodavnosti u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, tako i financiranje tih mjerodavnosti, između Federacije, kantona i općina, odnosno grada.

Međutim, prema navodima podnositelja zahtjeva razlog za pokretanje postupka zaštite prava na lokalnu samoupravu je taj što je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, a kasnije i Skupština Zeničko-dobojskog kantona, u osporenom članku federalnog Zakona, odnosno osporenim članku kantonalnog Zakona, propisali da zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova vatrogastva, visina plaće za starije profesionalne vatrogasne jedinice, njihovih zamjenika i vatrogasaca u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi tijela uprave civilne zaštite Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, općine i grada, kao i za inspektore, određuje se kao za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a da ostali službenici i namještenici na poslovima u profesionalnim vatrogasnim jedinicama imaju dodatak na plaću do 20%. Sem toga, ovi viši organi vlasti u odnosu na jedinicu lokalne samouprave, u postupku donošenja spomenutih zakona nisu, prema relevantnim odredbama članka 4. stavak 6. Europske povelje o lokalnoj samoupravi i članka 56. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji, proveli propisane procedure konzultacije, niti su prilikom propisivanja navedenih uvećanja na ime dodatka na plaću za 30%, odnosno, dodatka na plaću do 20%, izvršili prijenos potrebnih finansijskih sredstava, kako bi jedinicama lokalne samouprave osigurali odgovarajuća finansijska sredstva za uvećanje plaća uposlenicima na poslovima u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi i tijelima uprave civilne zaštite, kako je to propisano osporenim člancima federalnog, odnosno kantonalnog Zakona.

Prema navodima podnositelja i podneska Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 7/17 od 05.01.2017. godine, nedvojbeno je da Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, kao ni Skupština Zeničko-dobojskog kantona nisu vršili nikakve konzultacije sa tim savezom, a Parlament Federacije Bosne i

Hercegovine ni sa jedinicama lokalne samouprave, imajući u vidu da nije osporio navode podnositelja niti se izjasnio o njima. Člankom 56. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, propisano je da su federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne u najvećoj mogućoj mjeri konzultirati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se izravno tiču, te da se konzultiranje u smislu prethodnog stavka ovoga članka vrši putem Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. Sličnu odredbu o obvezi konzultacije jedinica lokalne samouprave sadrži i Europska povelja o lokalnoj samoupravi (članak 4. stavak 6.). Stoga se zahtjev podnositelja zahtjeva može smatrati utemeljenim i sa tog proceduralnog aspekta, a ne samo materijalno-pravnog, na šta ukazuje i podnositelj zahtjeva.

U tom smislu, Ustavni sud Federacije konstatira da je člankom 10. Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine propisana mogućnost da poslovi federalne i kantonalne vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave, nakon konzultacije tijela jedinice lokalnih vlasti kojim se poslovi povjeravaju, ali kako je to propisano člankom 11. istoga Zakona, prijenos i povjeravanje poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeno dodjelom sredstava potrebnih za njihovo djelotvorno obavljanje.

Za meritorno rješavanje ovog ustavnopravnog predmeta, Ustavni sud Federacije je kao nesporno utvrdio da je osporenim člankom federalnog Zakona, kao i osporenim člankom kantonalnog Zakona, nametnute obveze jedinici lokalne samouprave da, zbog posebnih uvjeta rada, težine i prirode posla i odgovornosti za obavljanje poslova vatrogastva, visina sredstava za plaće starije profesionalne vatrogasne postrojbe, njihove zamjenike i vatrogasce u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici tijela uprave civilne zaštite Federacije, kantona, općine i grada, kao i za inspektore, određuju se kao za državne službenike i namještenike, uvećana za 30%, a ostali službenici i namještenici na poslovima u profesionalnim vatrogasnim postrojbama imaju dodatak na plaću do 20%. Nadalje, da se radna mjesta za koja se predviđaju navedena uvećanja plaća utvrđuju u pravilniku o plaćama i naknadama organa civilne zaštite općine i kantona, a prema radnim mjestima koja su za profesionalnu vatrogasnu postrojbu utvrđena u pravilniku o unutrašnjoj organizaciji tih organa. Ove zakonske norme su kognitivne prirode i obvezuju Općinu Tešanj kao poslodavca da vrši spomenute isplate uz navedene procenete uvećanih plaća, neovisno od svojih mogućnosti, a na štetu ostalih općinskih uposlenika, kojim se, također iz istog proračuna općine isplaćuje plaća, a ta novčana sredstva u općinskom proračunu su ograničena. Stoga prijenos poslova i predviđenog uvećanja plaća, bez obzira što nije utvrđena osnovica istih, svakako opterećuju proračun poslodavca - Općine Tešanj i navedena povećanja trebaju da prate i odgovarajući izvori financiranja,

odnos prijenos finansijskih sredstava nužan da bi se efikasno obavljale zakonske obveze iz ovog značajnog područja zaštite od požara i vatrogastva.

Iz svih naprijed navedenih razloga, Ustavni sud Federacije donio je presudu kao u izreci, te će objavljivanjem ove presude u „Службеним новинама Федерације БиХ“ престати обвеза Општине Тешањ на провођење оспореног чланка федералног и кантоналног закона.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Vesna Budimir, predsjednica Suda, Mirjana Čučković, dr. sc. iur. Šahbaz Džihanović, Aleksandra Martinović, prof. dr. Edin Muminović, dr. sc. Kata Senjak i Mladen Srđić, suci Suda.

Broj: U-34/16
Sarajevo, 14.06.2017. godine

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine

Vesna Budimir, s.r.

266.

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине одлучујући о захтјеву Начелника Општине Тешањ за заштиту права на локалну самоуправу у вези са чланом 114. Закона о заштити од пожара и ватрогаству и чланом 106. Закона о заштити од пожара и ватрогаству Зеничко-добојског кантона, на основу члана IV.Ц.3.10.(3) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са Амандманом ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, на сједници без јавне расправе, одржаној дана 14.06.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

1. Утврђује се да је чланом 114. Закона о заштити од пожара и ватрогаству („Службене новине Федерације БиХ“, број: 64/09) и чланом 106. Закона о заштити од пожара и ватрогаству („Службене новине Зеничко-добојског кантона“, број: 5/11), повријеђено право на локалну самоуправу Општине Тешањ, јер су јој наметнуте обавезе без дојеле средстава потребних за њихово дјелотворно обављање.

2. Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“, „Службеним новинама Зеничко-добојског кантона“ и „Службеном гласнику Општине Тешањ“.

Образложење

2. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Начелник Општине Тешањ (у даљем тексту: подносилац захтјева) је Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) дана 15.12.2016. године, поднио захтјев за заштиту права на локалну самоуправу у вези примјене члана 114. Закона о заштити од пожара и ватрогаству (у даљем тексту: федерални закон) и члана 106. Закона о заштити од пожара и ватрогаству (у даљем тексту: кантонални закон).

Подносилац захтјева је на основу Амандмана ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине овлашћен за покретање поступка за заштиту права на локалну самоуправу.

6. Странке у поступку

Странке у поступку у овом предмету су подносилац захтјева и Парламент Федерације Босне и Херцеговине (Представнички дом и Дом народа) и Скупштина Зеничко-добојског кантона као доносиоци оспорених закона.

7. Битни наводи захтјева

Подносилац захтјева, оспоравајући конкретне одредбе федералног и кантоналног закона, наводи да Уставом Федерације Босне и Херцеговине, Европском повељом о локалној самоуправи и Законом о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, дефинисан је уставно правни положај општине као јединице локалне самоуправе, а што је утврђено Статутом Општине Тешањ који је заснован на принципима прописаним Законом, Уставом и Европском повељом. Уставом Федерације Босне и Херцеговине су прописана примарна обиљежја локалне самоуправе у која спадају аутономија, и самосталност, децентрализација и демократизација. Локална самоуправа представља самостално утврђивање и рјешавање животних потреба становника у форми организованог, али и од државе аутономног начина вршења тих дјелатности. Тачком 6., члана 4. Европске повеље о локалној самоуправи прописано је да ће се локалне јединице питати за мишљење у поступку примања и доношења одлука које их се тичу.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине и Скупштина Зеничко-Добојског кантона нису овлашћени да располажу имовином, односно финансијским средствима Општине Тешањ. Од Општине Тешањ није тражено мишљење нити сагласност за наведене законе, већ су јој други органи наметнули обавезе, а да при наметању исте нису извршили одређени трансфер средстава како би те обавезе биле извршене. Без претходне консултације са Општином Тешањ, као јединицом локалне самоуправе, преношењем послова и надлежности као и одговорности у погледу посебних услова рада и одговорности као основ за вредновање послова, наметнута су Општини Тешањ додатне материјалне обавезе на начин да је јединица локалне самоуправе дужна то питање уредити општим актом о платама и осигурати да се запосленицима на пословима у ватрогасној јединици и цивилној заштити, буџету јединице локалне самоуправе осигура и исплаћује увећање плате, иако ни у једној фази доношења спорних закона и спорних чланова, јединица локалне самоуправе нје била консултована, а што је директно у супротности са прописаним чл. 56. и 58, а у вези са чланом 8. став 2. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 49/06 и 51/09). Наведена законска рјешења, за наведене послове, које врше ватрогасци и запосленици у цивилној заштити, довела су до одређених судских спорова и до стварања дисбаланса у платама намјештеника и државних службеника и као таква дјелују веома дестимулативно на послове које обављају други намјештеници и државни службеници у органу управе, иако је њихов рад, кроз рад у смјенама и у нерадне дане као и дане празника, посебно уређен и на тај начин и вреднован. Надаље, такво законско рјешење на прислан начин тјера послодавца Општину Тешањ да изврши исплату увећане плате независно од својих могућности планираних буџетом јединице локалне самоуправе, а на штету осталих запосленика који плату примају из истог тог буџета, а којима је иста ограничена буџетским планирањем. Сходно Уставу Федерације Босне и Херцеговине, Уставу Зеничко-добојског кантона, Закону о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, Европској повељи о локалној самоуправи и Статуту Општине Тешањ, Општина је морала бити консултована од стране Парламента Федерације Босне и Херцеговине и Скупштине Зеничко-добојског кантона приликом доношења наведених закона. Дакле, имајући у виду уставно правни положај Општине Тешањ и принципе на којима је заснована, а посебно принцип самосталности у одлучивању у оквиру властитих карактеристика које обухватају аутономију, децентрализацију која мора бити пуна и искључива и

која не смије ускраћивати нити ограничити друга власт, сматрају да је овај захтјев основан. Подносилац захтјева предлаже да Уставни суд Федерације донесе пресуду којом ће се утврдити повреда права Општине Тешањ на локалну самоуправу и да се конкретне оспорене одредбе федералног и кантоналног закона не примјењују на Општину Тешањ.

8. Битни наводи одговора на захтјев

Уставни суд Федерације је актом број: У-34/16 од 27.12.2016. године, затражио од Представничког дома и Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине и Скупштине Зеничко-добојског кантона, одговор на захтјев подносиоца. Такође, везано за овај предмет, Уставни суд Федерације је актом бр 9: У-34/16 од 27.12.2016. године, затражио достављање података од Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине да ли су консултовани приликом доношења федералног и кантоналног закона.

Представнички дом и Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине нису доставили одговор.

Скупштина Зеничко-добојског кантона, Законодавно-правна комисија је доставила Одговор број: 01-02-21317-3/16 од 11.01.2017. године. У истом је наведено да је Влада Зеничко-добојског кантона на 178. сједници, одржаној дана 27.04.2010. године, на приједлог Кантоналне управе цивилне заштите донијела Закључак којим је утврдила Нацрт закона о заштити од пожара и ватрогаству и исти упутила у скупштинску процедуру, а након разматрања и прихватања истог од стране Скупштине Зеничко-добојског кантона и донесеног Закључка Скупштине Зеничко-добојског кантона број: 01-02-15446/10 од 26.05.2010. године, и проведене јавне расправе, на 4. сједници одржаној дана 24.03.2011. године, донијела Закључак којим се утврђује Приједлог Закона о заштити од пожара и ватрогаству. Дакле, наведени Закон је усвојен у редовној процедури и формално правно су испуњени сви прописани услови за његово доношење јер је исти акт садржавао образложење за доношење, позитивна мишљења Министарства за правосуђе и управу, Министарства финансија и Секретаријата за законодавство, као и извјештај оведеној расправи по нацрту Закона. Јавна расправа о нацрту споменутог Закона је била проведена у свим општинама на подручју Зеничког-добојског кантона, па тако и у Општини Тешањ, на којој су сви заинтересовани субјекти могли истаћи своје примједбе, приједлоге и сугестије на Нацрт поменутог Закона, чиме је омогућено свим општинама, па и Општини Тешањ, да

посредством својих надлежних органа активно буду укључени у сам поступак доношења наведеног Закона, те да утичу на садржај истог, као и да дају своје примједбе, приједлоге и сугестије, што се може закључити на основу дописа Кантоналне управе цивилне заштите Зеничко-добојског кантона број: 16-02-21317-2/16 од 05.01.2017. године. Наведеним документом је евидентно да је Општина Тешањ активно учествовала у изради предметног закона, путем јавне расправе која је одржана у Општини Тешањ, дана 28.06.2010. године, те да Општина Тешањ није имала примједби на оспорене чланове. Спровођење поступка јавне расправе по нацрту споменутог закона, представља један вид „консултовања органа локалних власти“ сходно одредби члана 10. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, којом приликом су све општине, као јединице локалне самоуправе, па и Општина Тешањ, биле непосредно консултоване у поступку доношења споменутог Закона, када су имали прилику да изнесу своје ставове и мишљења по истом, због чега нису основани наводи начелника Општине Тешањ да је наведени Закон усвојен без претходне консултације са Општином Тешањ. Такође, као прилог истој тврдњи наводе и Рјешење о именовању Радне групе за израду Нацрта Закона о заштити од пожара и ватрогаству број: 02-34-30652/09 од 26.11.2009. године, који је донијела Влада Зеничко-добојског кантона на 157. сједници, одржаној дана 26.11.2009. године, у чијем саставу су били и представници неколико општинских ресорних служби. Јединице локалне самоуправе, па и Општина Тешањ, су правовремено и на одговарајући начин консултоване у процесу доношења предметног Закона, чиме је испоштован принцип утврђен чланом 4. ставом 6. Европске конвенције о локалној самоуправи и чланом 56. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине. Поред тога, оспорени члан 106. Закона о заштити од пожара и ватрогаству, не прописује износ основице или висине плате него процентуалну разлику плате (30%, 20%, односно, до 20%), за старјешине професионалне ватрогасне јединице, њихове замјенике и ватрогасце у професионалној јединици органа због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова. Такође наводе да је кантонални закон донесен у складу са одредбом 37. став 1. тачка ф) Устава Зеничко-добојског кантона и члана 165. Закона о заштити од пожара и ватрогаству („Службене новине Федерације БиХ“, број: 64/09, одакле слиједи да приликом доношења закона нису повријеђени Устав Зеничко-добојског кантона, ни Устав Федерације Босне и Херцеговине. Скупштина Зеничко-добојског кантона је била обавезна донијети закон на основу члана 14. тачка 1) федералног закона.

Прописујући спорни члан 106. кантоналног закона, Скупштина Зеничко-добојског кантона је поступила у складу са чланом 114 федералног закона, на који начин је извршила усаглашавање закона.

У погледу навода подносиоца захтјева да су оспореним Законом Општини Тешањ наметнуте обавезе, а да при наметању исте није извршен одређени трансфер средстава, како би те обавезе биле и извршене, истичу да је одредбама чл. 11., 14., и 16. федералног закона прописано, између осталог, да у области заштите од пожара и ватрогаства Влада Федерације Босне и Херцеговине планира потребна финансијска средства у Буџету Федерације Босне и Херцеговине за финансирање потреба заштите од пожара и ватрогаства из мјеродавности Федерације Босне и Херцеговине, Кантон својим прописом уређује организацију и начин функционисања заштите од пожара и ватрогаства на подручју кантона битним за кантон, у складу са овим законом, те да осигурава финансијска средства у буџету кантона потребна за заштиту од пожара и ватрогаства, и да општина, односно град својим прописом уређује организацију и функционисање заштите од пожара и ватрогаства на подручју општине, односно града у складу са овим законом и прописима кантона и осигурава финансијска средства у буџету општине, односно града за потребе заштите од пожара и ватрогаства. Одредбом члана 132. истог закона је прописано да се: „Ватрогасна дјелатност предвиђена овим законом финансира из : буџета Федерације, кантона, општине и града; средстава правних лица и ватрогасних друштава; премија осигурања; добровољних прилога или дарова правних и физичких лица; међународне помоћи; других извора утврђених овим и другим законом. Одредбом члана 133. је прописано да се: „У буџету Федерације, кантона, општине и града осигуравају финансијска средства потребна за финансирање следећих обавеза“.

Надаље, у одговору детаљно елаборирају одредбе федералног и на њему заснованог кантоналног закона које се односе на финансирање ове дјелатности из различитих буџетских нивоа, нивоа Федерације Босне и Херцеговине, кантона, општине и градова као јединица локалне самоуправе.

Поред наведеног, као битно истичу да заштита од пожара и ватрогаство чини саставни дио јединственог система заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних непогода и других несрећа у Федерацији, који је уређен Законом о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине Федерације БиХ,

бр.: 39/03 и 22/06), због чега се заштита од пожара и ватрогаство организују и функционишу у оквиру тог система, а врше се на начин предвиђен законом.

Коначно, предлажу да Уставни суд Федерације донесе пресуду којом ће се утврдити да није повријеђено право Општине Тешањ на локалну самоуправу.

Савез општина и градова Федерације Босне и Херцеговине је актом број: 7/17 од 05.01.2017. године, доставио податак да Савез општина и градова Федерације Босне и Херцеговине није консултован у поступку доношења оспорених Закона.

9. Релевантно право

С) Устав Федерације Босне и Херцеговине

Амандман ХCVI

на Устав Федерације Босне и Херцеговине

У члану IV.Ц.10. иза става (2) додаје се нови став (3) који гласи:

„(3) Заштиту права на локалну самоуправу осигурава Уставни суд. Такав поступак пред Уставним судом могу покренути општине и градови, као и удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине. Уставни суд одлучује о споровима између јединица локалне самоуправе и кантона или Федерације на захтјев општинског или градског вијећа, начелника општине или градоначелника града, или удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине.“

Д) Европска повеља о локалној самоуправи

Члан 4.

Дјелокруг локалне самоуправе

1. Основна права и дужности локалних власти бит ће утврђени уставом или статутом, тиме се, међутим, не спрјечава преношење на локалне власти права и одговорности за специфичне задатке, у складу са законом.
2. Локалне власти ће, у границама закона, имати пуно дискреционо право да проводе своје иницијативе у вези са свим стварима које нису искључене из њихове надлежности, нити стављене у надлежност неке друге власти.

3. Јавни послови ће се по правилу, вршити прије свега од стране оних власти које су најближе грађанима. Приликом преношења одговорности на неке другу власт водит ће се рачуна о обиму и природи посла, као и о захтјевима ефикасности и економичности.

4. Права повјерена локалним властима ће по правилу бити пуна и искључива. Она не смију бити ускраћена или ограничена од стране неке друге – централне или регионалне власти, осим у случајевима предвиђеним законом.

5. У случајевима преношења овлашћења са централних и регионалних на локалне власти, локалним властима ће, у што је могуће већој мјери, бити дозвољено да прилагођавају њихово провођење у локалним условима.

6. Локалне власти ће бити консултоване, у највећој могућој мјери, правремено и на одговарајући начин, у процесу планирања и доношења одлука о свим стварима које их се директно тичу.

Ц) Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 49/06 и 51/09)

Члан 8.

- 1) Јединица локалне самоуправе има властите надлежности установљене уставом и законом и има право бавити се свим питањима од локалног значаја која нису искључена из њене надлежности, нити додијељена у надлежност неке друге власти на основу устава и закона.
- 2) Она ће бити самостална у одлучивању о питањима из властитих надлежности, које не могу бити ограничене или ускраћене од федералних или кантоналних власти, осим у случајевима и у оквирима утврђеним уставом и законом.
- 3) У властите надлежности јединице локалне самоуправе посебно спадају:
...
- организовање, провођење и одговорност за мјере заштите и спашавања људи и материјалних добара од елементарних непогода и природних катастрофа; ...

- 4) Осим уколико закон не одреди да неку надлежност треба сматрати повјереном, надлежност, установљена или предвиђена законом, сматра се властитом надлежности јединице локалне самоуправе.

Члан 10.

Послови федералних и кантоналних власти могу бити повјерени јединици локалне самоуправе законом након консултовања органа локалних власти којима се наведени послови повјеравају, узимајући у обзир принцип супсидијарности и способности локалних власти и њихове администрације да те послове ефикасно обављају.

Члан 11.

Пренос и повјеравање нових послова јединицама локалне самоуправе бит ће праћени додјелом средстава потребних за њихово ефикасно обављање.

Члан 53.

Федералне, односно кантоналне власти дужне су размотрити иницијативе, приједлоге и сугестије јединица локалне самоуправе и о свом ставу и предузетим активностима обавијестити јединице локалне самоуправе у року од 30 дана од дана пријема иницијативе, приједлога или сугестије.

Члан 56.

Федералне, односно кантоналне власти дужне су у највећој могућој мјери консултовати јединице локалне самоуправе у поступку доношења прописа који их се директно тичу.

Консултовање, у смислу из претходног става овог члана, федералне, односно кантоналне власти врше путем савеза општина и градова.

Члан 58.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о основама локалне самоуправе ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 6/95).

Федерација БиХ и кантони дужни су ускладити своје законе са овим законом, те извршити пренос послова и надлежности, као и одговорности додијелих јединицама локалне самоуправе овим законом у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Јединице локалне самоуправе дужне су ускладити своје статуте са овим законом у року од 12 мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе одредбе кантоналних закона о локалној самоуправи и одредбе статута јединица локалне самоуправе које су у супротности са одредбама овог закона.

Д) Закон о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине Федерације БиХ“, број: 39/03)

Члан 2. став 2.

Послови заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа су од општег значаја за Федерацију.

Е) Закон о заштити од пожара и ватрогаству („Службене новине Федерације БиХ“, број: 64/09)

Члан 1.

Овим се законом уређује организација и функционисање заштите од пожара и ватрогаства, планирање и provedба мјера заштите од пожара, организација и функционисање ватрогаства и гашење пожара (ватрогасне интервенције), стручно оспособљавање и усавања запослених лица и ватрогасаца, финансирање и друга питања битна за организацију и функционисање заштите од пожара и ватрогаства у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерације).

Члан 3.

Заштита од пожара и ватрогаство чине саставни дио јединственог система заштите и спасавања људи и материјалних добара од природних непогода и других несрећа (у даљем тексту: природне и друге несреће) у Федерацији који је уређен Законом о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине Федерације БиХ“, број: 39/03 и 22/06), због чега се заштита од пожара и ватрогаство организују и функционишу у оквиру тог система, а врши се на начин прописан овим законом.

Члан 114. (оспорени члан закона)

Због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова ватрогаства из члана 68. овог закона, висина средстава за

плате старјешине професионалне ватрогасне јединице, њихове замјенике и ватрогасце у професионалној ватрогасној јединици тијела управе цивилне заштите Федерације, кантона, општине и града, као и за инспекторе из члана 146 став 1, члана 148. став 1. и члана 151. став 3. овог закона, одређују се као за државне службенике и намјештенике, увећана за 30%, а остали службеници и намјештеници на пословима у професионалним ватрогасним јединицама имају додатак на плату до 20%.

Радна мјеста из става 1. овог члана за која припада увећање плате за 30%, односно до 20%, утврђују се у правилнику о платама и накнадама тијела управе цивилне заштите Федерације, кантона, општине и града, а према радним мјестима која су за професионалну ватрогасну јединицу утврђена у правилнику о унутрашњој организацији тих тијела.

Ф) Закон о заштити од пожара и ватрогаству
(„Службене новине Зеничко-добојског кантона“, број: 5/11)

Члан 1.
(Предмет закона)

Овим законом уређује се организација и функционисање заштите од пожара и ватрогаства, планирање и провођење мјера заштите од пожара, организација и функционисање ватрогаства и гашење пожара (ватрогасне интервенције) стручно оспособљавање и усавршавање запослених лица и ватрогасаца, финансирање и друга питања од значаја за организацију и функционисање заштите од пожара и ватрогаства у Зеничко-добојском кантону (у даљем тексту: Кантон).

Члан 3.
(Систем заштите и спашавања)

Заштита од пожара и ватрогаство чине саставни дио јединственог система заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних непогода и других несрећа (у даљем тексту: природне и друге несреће) у Кантону, који је уређен Законом о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа „Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 39/03, 22/06 и 43/10) и Законом о надлежностима кантоналних органа Зеничко-добојског кантона у области заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних и других несрећа („Службене новине Зеничко-добојског кантона“, број: 9/08) (у даљем тексту: Закон о надлежностима кантоналних органа у области заштите и спашавања), па се ради

тога заштита од пожара и ватрогаство организују и функционишу у оквиру тог система, а врше се на начин предвиђен овим законом.

Члан 106. (оспорени члан закона)
(Плате и накнаде)

(1) Због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова ватрогаства из члана 61. овог закона, висина средстава за плате старјешине професионалне ватрогасне јединице, њихове замјенике и ватрогасце у професионалној ватрогасној јединици органа управе цивилне заштите општине и Кантона, као и за инспекторе из члана 136. став (1) и члана 139. став (2) овог закона, одређују се као за државне службенике и намјештенике, увећана за 30%, а остали службеници и намјештеници на пословима у професионалним ватрогасним јединицама имају додатак на плату до 20%.

(2) Радна мјеста из става (1) овог члана за која припада увећање плате за 30% односно до 20%, утврђују се у правилнику о платама и накнадама органа управе цивилне заштите општине и кантона, а према радним мјестима која су за професионалну ватрогасну јединицу утврђена у правилнику о унутрашњој организацији тих органа.

Г) Статут Општине Тешањ
(„Службени Гласник Општине Тешањ“, број: 11/07)

Члан 11.

Општина у оквиру самоуправног дјелокола:

1. осигурава локалне потребе становништва у области бриге о дјечи, образовања и васпитања, информисања, рада и запошљавања, социјалне заштите, културне физичке културе и спорта; заштите животиња, биља и човјекове околине, ако законом није друкчије одређено;
2. предузима мјере за осигурање хигијене и здравља људи, у складу са законом,
3. води рачуна о сигурности људи и имовине и управља општинском имовином;

8. Судска пракса

Пресуде Уставног суда Федерације број: У-9/16 од 30.11.2016. године, објављена у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 1/17.

9. Чињенично стање и став Уставног Суда Федерације

Дана 14.06.2017. године Уставни суд Федерације је одржао сједницу суда без јавне расправе у смислу члана 25. Пословника Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, из разлога што није било потребе за непосредним расправљањем односно разјашњавањем питања значајних за доношење одлуке. На споменутој сједници Уставни суд Федерације је на основу стања у предмету утврдио следеће:

Подносилац у захтјеву тврди, да је оспореним члановима федералног и кантоналног закона повријеђено право на локалну самоуправу Општини Тешањ, као јединици локалне самоуправе, јер се њима намеће обавеза Општини Тешањ да, због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова у ватрогаству, висина средстава за плате старјешина професионалне ватрогасне јединице, њихових замјеника и ватрогасаца у професионалној ватрогасној јединици органа управе цивилне заштите општине и кантона, као и за инспекторе, увећава за 30%, а за остале службенике и намјештенике на пословима професионалне ватрогасне јединице, се увећава за 20%, на име додатка на плату, коју им исплаћује Општина Тешањ. Надаље, да нису консултовани у поступку доношења закона, у смислу чл. 56 и 58. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, због чега им је повријеђено право на локалну самоуправу.

Парламент Федерације Босне и Херцеговине није доставио тражени одговор на наводе подносиоца захтјева, а одговору је Скупштина Зеничко-добојског кантона оспорила наводе из захтјева подносиоца, истичући да је Општина Тешањ активно учествовала у изради предметног закона путем јавне расправе која је одржана у Општини Тешањ. Одговор у том правцу су поткријепили бројним документима, истичући да је испоштован принцип утврђен чланом 4. ставом 6. Европске конвенције о локалној самоуправи и чланом 56. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине. Поред тога, оспорени члан 106. кантоналног закона не прописује износ основице или висине плате него процентуалну разлику плате (30%, 20%, односно, до 20%), за

старјешине професионалне ватрогасне јединице, њихове замјенике и ватрогасце у професионалној јединици органа због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова. Такође, да је закон донесен у уставној процедури, као обавезан пропис који проистиче из федералног закона.

У рјешавању овога уставноправног предмета Уставни суд Федерације је разматрао захтјев подносиоца, одговор Скупштине Зеничко-добојског кантона и приложену документацију, те на основу јасно утврђеног чињеничног стања примијенио релевантне одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине, Европске повеље о локалној самоуправи и Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, те притом анализирао одредбе федералног и кантоналног закона као и Статут Општине Тешањ.

Заштиту права на локалну самоуправу, према релевантним одредбама Устава Федерације Босне и Херцеговине осигурава Уставни суд Федерације.

Федералним Законом, у члану 1. прописано је да се овим Законом уређује организовање и функционисање заштите од пожара и ватрогаства, планирање и provedба мјера заштите од пожара, организовање и функционисање ватрогаства и гашење пожара (ватрогасне интервенције), стручно оспособљавање и усавршавање запослених лица и ватрогасаца, финансирање и друга питања битна за организовање и функционисање заштите од пожара и ватрогаства у Федерацији Босне и Херцеговине. У члану 3. истог Закона прописано је да заштита од пожара и ватрогаства чине саставни дио јединственог система заштите и спашавања људи и материјалних добара од природних непогода и других могућих несрећа у Федерацији, који је уређен Законом о заштити и спашавању људи и материјалних добара од природних и других несрећа, због чега се заштита од пожара и ватрогаства организују и функционишу у оквиру тог система, а врши се на начин предвиђен овим Законом. Стога је, ради боље и ефикасније организације заштите и спашавања људи и материјалних добара извршена подјела права и дужности тијела Федерације, кантона, општине и града, са тачно одређеним надлежностима. Аналогно овоме, федералним законом је прописано да се финансијска средства за потребе заштите од пожара и ватрогаства из мјеродавности Федерације осигуравају у буџету Федерације (члан 11.), а за потребе заштите од пожара и ватрогаства из мјеродавности кантона у буџету кантона (члан 14.), те за мјеродавности општине и града у буџету општине, односно града (члан 16.). Слично овоме, прописан је

радно-правни статус ватрогасаца и њихове накнаде (члан 104), при чему је прописано да се на радне односе ватрогасаца који се налазе у професионалној ватрогасној јединици кантона, општине и града примјењују прописи о радним односима, који важе за државне службенике и намјештенике тијела државне службе и то: за ватрогасце који имају високу стручну спрему, најмање VII степен и примјењују се одредбе Закона о државној служби у Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 и 4/12), а за ватрогасце који имају вишу или средњу стручну спрему и имају статус намјештеника, примјењује се одредбе Закона о намјештеницима у органима државне службе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 49/05), те питања која су одређена овим законом. Идентичне одредбе о радно правном статусу ватрогасца и накнаде садржи и кантонални Закон (чл. 96.-106.). Из напријед изложене анализе може се закључити да је у вези са организовањем и функционисањем заштите од пожара и ватрогаства, планирања и provedбе мјера заштите од пожара, организације и функционисања ватрогаства и гашења пожара, запошљавања, стручног усавршавања запослених лица и ватрогасаца, те финансирања и осталих питања битних за организовање и функционисање заштите од пожара и ватрогаству Федерације Босне и Херцеговине стриктно извршена како подјела мјеродавности у области заштите од пожара и ватрогаства, тако и финансирање тих мјеродавности, између Федерације, кантона и општина, односно града.

Међутим, према наводима подносиоца захтјева разлог за покретање поступка заштите права на локалну самоуправу је тај што је Парламент Федерације Босне и Херцеговине, а касније и Скупштина Зеничко-добојског кантона, у оспореном члану федералног Закона, односно оспореном члану кантоналног Закона, прописали да због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова ватрогаства, висина плате за старјешине професионалне ватрогасне јединице, њихових замјеника и ватрогасаца у професионалној ватрогасној јединици тијела управе цивилне заштите Федерације Босне и Херцеговине, кантона, општине и града, као и за инспекторе, одређује се као за државне службенике и намјештенике, увећана за 30%, а да остали службеници и намјештеници на пословима у професионалним ватрогасним јединицама имају додаток на плату до 20%. Сем тога, ови виши органи власти у односу на јединицу локалне самоуправе, у поступку доношења поменутих закона нису, према релевантним одредбама члана 4. став 6. Европске повеље о локалној самоуправи и члана 56. Закона о принципима

локалне самоуправе у Федерацији, провели прописане процедуре консултације, нити су приликом прописивања наведених увећања на име додатка на плату за 30%, односно, додатка на плату до 20%, извршили пренос потребних финансијских средстава, како би јединицама локалне самоуправе осигурали одговарајућа финансијска средства за увећање плата запосленицима на пословима у професионалној ватрогасној јединици и тијелима управе цивилне заштите, како је то прописано оспореним члановима федералног, односно кантоналног Закона.

Према наводима подносиоца и поднеска Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине, број: 7/17 од 05.01.2017. године, недвосмислено је да Парламент Федерације Босне и Херцеговине, као ни Скупштина Зеничко-добојског кантона нису вршили никакве консултације са тим савезом, а Парламент Федерације Босне и Херцеговине ни са јединицама локалне самоуправе, имајући у виду да није оспорио наводе подносиоца нити се изјаснио о њима. Чланом 56. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине, прописано је да су федералне, односно кантоналне власти дужне у највећој могућој мјери консултовати јединице локалне самоуправе у поступку доношења прописа који их се издржавају, те да се консултовање у смислу претходног става овога члана врши путем Савеза општина и градова Федерације Босне и Херцеговине. Сличну одредбу о обавези консултације јединица локалне самоуправе садржи и Европска повеља о локалној самоуправи (члан 4. став 6.). Стога се захтјев подносиоца захтјева може сматрати основаним и са тог процедуралног аспекта, а не само материјално-правног, на шта указује и подносилац захтјева.

У том смислу, Уставни суд Федерације констатује да је чланом 10. Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине прописана могућност да послови федералне и кантоналне власти могу бити повјерени јединици локалне самоуправе, након консултације тијела јединице локалних власти којим се послови повјеравају, али како је то прописано чланом 11. истога Закона, пренос и повјеравање послова јединицама локалне самоуправе бит ће праћено додјелом средстава потребних за њихово дјелотворно обављање.

За мериторно рјешавање овог уставноправног предмета, Уставни суд Федерације је као неспорно утврдио да је оспореним чланом федералног Закона, као и оспореним чланом кантоналног Закона, наметнуте обавезе јединици локалне самоуправе да, због посебних услова рада, тежине и природе посла и одговорности за обављање послова ватрогаства,

висина средстава за плате старјешина професионалне ватрогасне јединице, њихове замјенике и ватрогасце у професионалној ватрогасној јединици тијела управе цивилне заштите Федерације, кантона, општине и града, као и за инспекторе, одређују се као за државне службенике и намјештенике, увећана за 30%, а остали службеници и намјештеници на пословима у професионалним ватрогасним јединицама имају додатак на плату до 20%. Надаље, да се радна мјеста за која се предвиђају наведена увећања плата утврђују у правилнику о платама и накнадама органа цивилне заштите општине и кантона, а према радним мјестима која су за професионалну ватрогасну јединицу утврђена у правилнику о унутрашњој организацији тих органа. Ове законске норме су когентне природе и обавезују Општину Тешањ као послодавца да врши споменуте исплате уз наведене проценте увећаних плата, независно од својих могућности, а на штету осталих општинских запосленика, којим се, такође из истог буџета општине исплаћује плата, а та новчана средстава у општинском буџету су ограничена. Стога пренос послова и предвиђеног увећања плата, без обзира што није утврђена основица истих, свакако оптерећују буџет послодавца - Општине Тешањ и наведена повећања требају да прате и одговарајући извори финансирања, однос пренос финансијских средстава нужан да би се ефикасно обављале законске обавезе из овог значајног подручја заштите од пожара и ватрогаства.

Из свих напријед наведених разлога, Уставни суд Федерације донио је пресуду као у изреци, те ће објављивањем ове пресуде у „Службеним новинама Федерације БиХ“ престати обавеза Општине Тешањ на провођење оспореног члана федералног и кантоналног закона.

Ову пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: Весна Будимир, председница Суда, Мир ајна Чучковић, др сц. иур. Шах а Цихановић, Александра Мартиновић, проф. др Един Муминовић, др сц. Ката Сењак и Младен Ср дћ, судије Суда.

Број: У-34/16
Сарајево, 14.06.2017. године

Предсједница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине

Весна Будимир, с.р.

СКУПШТИНА

267.

На основу чланка 37. ставак 1. тачка ф) Устава Зеничко-добојског кантона, Скупштина Зеничко-добојског кантона на 44. сједници, одржаној 18.07.2017. године, donosi

ZAKON

o izmjeni Zakona o

Javnoj ustanovi Univerzitet u Zenici

Članak 1.

(Izmjena članka 6. – Organizacione jedinice Univerziteta u Zenici)

У Закону о Јавној установи Универзитет у Зеници („Службене новине Зеничко-добојског кантона“, број: 6/05, 11/06, 6/09, 10/11, 16/11, 15/12, 13/13 и 6/16), у чланку 6., ставак 1., алинеја 1., ријечи: „Факултет за металургију и материјале“ замjenjuju се ријечима: „Металуршко-технолошки факултет“.

Članak 2.

(Prečišćeni tekst)

Овлашћује се Законодавно-правно Повјеренство Скупштине Зеничко-добојског кантона да утврди Прочишћени текст Закона о Јавној установи Универзитет у Зеници.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Зеничко-добојског кантона“.

Број: 01-02-10395/17

Датум, 18.07.2017. године

Зеница

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

.....

268.

Na temelju članka 37. točka f), Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 45. sjednici održanoj dana 28.07.2017. godine, d o n o s i:

ZAKON O SREDNJOJ ŠKOLI

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim Zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja, osnivanje, organiziranje i financiranje srednje škole, prava i obveze učenika, roditelja/staratelja, upravljanje i rukovođenje u srednjoj školi, rad stručnih organa u srednjoj školi, status nastavnika, stručnih suradnika, suradnika i ostalih radnika u srednjoj školi, pedagoško-stručni nadzor i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja i djelatnost domova učenika na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (2) Odredbe ovog Zakona primjenjivat će se i na srednje škole koje su od posebnog javnog interesa, ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije regulirano.

Članak 2. (Uporaba rodnoosjetljivog jezika)

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba roda.

Članak 3. (Značenje pojedinih izraza)

- (1) Definicije koje se koriste u ovom Zakonu, imaju sljedeće značenje:
 - a) Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika/polaznika koji su završili osnovnu školu.
 - b) Dom učenika je ustanova koja obezbjeđuje učenicima smještaj, ishranu, odgojno-obrazovni rad, staranje o zdravlju, kulturno-zabavne i sportsko-rekreativne aktivnosti.
 - c) Registar srednjih škola i domova učenika je dokument u koji se upisuju podaci o srednjim

školama i domovima učenika koje ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja, koji vodi Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.

- d) Učenik srednje škole je subjekt u obrazovno-odgojnom procesu u svim njegovim etapama od planiranja, preko realiziranja do vrednovanja koji na dan upisa nije stariji od 18 godina.
- e) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama su učenici koji otežano prate nastavni proces usljed prisutnog invaliditeta ili poteškoće, kao i nadareni učenici, (uzroci su tjelesna, senzorna ili intelektualna ometenost, poremećaji u ponašanju, teška kronična oboljenja, emocionalni poremećaji, poremećaji govorno-jezičke komunikacije, kombinirane smetnje, dugotrajne bolesti i mogu biti stalni i prolazni).
- f) Vijeće učenika sačinjavaju demokratski odabrani predstavnici odjeljenjskih zajednica (odjeljenja) koji udruženo djeluju u srednjoj školi na polju ostvarivanja neposredne suradnje sa organima škole, lokalnom i širom društvenom zajednicom, domaćim i stranim vladinim i nevladinim udrugama, a sve u cilju unapređenja djelotvornosti rada škole.
- g) Roditelji-staratelji-usvojitelji (u daljem tekstu: *roditelji*) su osnovni odgovornosti svoje djece i obvezni su svojoj djeci osigurati redovito pohađanje odabrane srednje škole.
- h) Vijeće roditelja sačinjavaju demokratski odabrani predstavnici roditelja ispred svakog odjeljenja koji udruženo djeluju u srednjoj školi na polju ostvarivanja neposredne suradnje sa organima škole, lokalnom i širom društvenom zajednicom, domaćim i stranim vladinim i nevladinim udrugama, a sve u cilju unapređenja djelotvornosti rada škole.
- i) Nastavnik je osoba kvalifikovana za izvođenje nastave, odnosno za obrazovno-odgojni rad sa djecom, mladima i odraslima koji treba imati široko opće obrazovanje, poznavati psihološko-pedagoške i didaktičko-metodičke osnove nastave i odgoja, te imati ljudske kvalitete za nastavničku profesiju.
- j) Stručni suradnik je osoba kvalifikovana za obavljanje pedagoških, psiholoških, pedagoško-psiholoških i drugih poslova u srednjoj školi.
- k) Suradnik je kvalifikovana osoba angažovana u obrazovno-odgojnom radu pod stručnim nadzorom nastavnika.

- l) Vježbenik je osoba koja prvi put zasniva radni odnos u srednjoj školi na poslovima i radnim zadacima nastavnika ili stručnog suradnika radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad.
- m) Volonter je osoba sa poslovnom sposobnošću ili umanjenom poslovnom sposobnošću koje volontira i koje se kao takvo može angažovati u srednjoj školi, (volonterski rad) sukladno sa zakonom.
- n) Nastavničko vijeće je stručni organ u srednjoj školi, a sačinjavaju ga svi nastavnici i stručni suradnici kojim rukovodi ravnatelj srednje škole.
- o) Razredno vijeće je stručni organ u srednjoj školi i sačinjavaju ga nastavnici koji realizuju nastavu u istom razredu, a u srednjoj školi formira se onoliko razrednih vijeća koliko je razreda, kojim rukovode razrednici.
- p) Stručni aktiv je stručni organ u srednjoj školi, a sačinjavaju ga nastavnici određene oblasti ili srodnih nastavnih oblasti, kojim rukovodi predsjednik stručnog aktiva.
- r) Razrednik je stručni voditelj odjeljenja.
- s) Ravnatelj je organ rukovođenja u srednjoj školi i domu učenika.
- t) Školski odbor je organ upravljanja u srednjoj školi.
- u) Školska godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne godine.
- v) Nastavna godina traje 35 nastavnih tjedana, odnosno 30 nastavnih tjedana za učenike završnih razreda i u pravilu počinje prvog radnog dana u mjesecu rujnu.
- z) Pedagoški standardi i Normativi školskog prostora su podzakonski akti kojim se utvrđuju zajednički kriteriji za: veličinu škole i školski prostor; broj učenika u odjeljenju i odgojnoj grupi; broj i strukturu nastavnog kadra, normu časova i obim rada u okviru 40-satnog radnog tjedna, broj i strukturu stručnih suradnika i suradnika; broj rukovodnog osoblja; broj administrativno-financijskog osoblja; broj pomoćnog i tehničkog osoblja; vannastavne aktivnosti; društvenu i kulturnu djelatnost škole; učenički standard, te normativi školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i pomagala za srednju školu.
- aa) Godišnji program rada škole je dokument koji sadrži cjelokupni plan i program rada srednje škole za jednu školsku godinu.
- ab) Nastavni plan i program je dokument na temelju kojeg se ostvaruje obrazovno-odgojni rad u srednjoj školi, kojim se utvrđuju ciljevi, zadaci, sadržaji, oblici i postupci –obrazovno-odgojnog rada, izvođenje općeobrazovne, stručno-teoretske i praktične nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave, a koji donosi Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.
- ac) Modularni nastavni planovi i programi su nastavni planovi i programi razvijeni na temelju reformskih programa srednjeg stručnog obrazovanja primjenom modularne metodologije.
- ad) Modul je zaokružena cjelina, nezavisni, ali koherentni i samostojeći skup ishoda učenja, u sklopu šireg predmeta ili sam, sa jasno definiranim sadržajem i unaprijed određenom metodologijom i standardima ocjenjivanja.
- ae) Nastava je institucionalno organizovani i vaninstitucionalni stvaralački napor u savladavanju propisanih nastavnih sadržaja i sticanja znanja, sposobnosti, navika, vještina i osposobljavanje za dalji permanentni rad s ciljem da se razvije kritička, slobodna, autonomna, stvaralačka, humana, obrazovana, multikulturna, multietična i multikonfesionalna osobnost učenika, otvorena za sve sadašnje i buduće progresivne promjene u sebi i društvu (sredini) u kojem se nalazi.
- af) Vannastavne aktivnosti su jedan od ostalih oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada, a odnose se na aktivnosti učenika koje se organizuju radi produbljivanja i razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti, sticanja pozitivnih navika i vještina u slobodnom vremenu.
- ag) Ocjenjivanje je postupak vrednovanja svih relevantnih činjenica o postignućima učenika tokom praćenja, provjeravanja i ispitivanja, a izražava se brojčanom ocjenom.
- ah) Odgojno-disciplinske mjere u srednjoj školi su mjere koje se izriču učeniku koji se neprimjereno odnosi prema učenju, nastavnicima, drugim učenicima, vannastavnim aktivnostima, te školskoj imovini.
- ai) Pedagoško-stručni nadzor je postupak nadzora nad organiziranjem, izvođenjem nastave i drugim oblicima obrazovno-odgojnog rada, radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u svim srednjim školama radi kontinuiranog unapređivanja obrazovno-odgojnog rada.

- aj) Inkluzivno obrazovanje se odnosi na praksu uključivanja svih učenika bez obzira na njihove razlike u odgovarajuće srednje škole, sukladno sa njihovim individualnim potrebama i mogućnostima.
- ak) Mentor je iskusen nastavnik/stručni suradnik koji interaktivnim radom, praćenjem i pružanjem podrške nastavniku početniku/stručnom suradniku početniku, pomaže prilikom sticanja iskustva u realizaciji obrazovno-odgojnog procesa.

Članak 4. (Tip srednje škole)

- (1) Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu.
- (2) Srednje škole su:
 - a) gimnazija, u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;
 - b) srednja umjetnička škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti glazbe, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);
 - c) srednja tehnička i srodna škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program za IV stupanj stručnog zvanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);
 - d) srednja stručna škola, u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi za III stupanj stručne spreme, te stiču zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);
 - e) mješovita srednja škola, u kojoj se mogu ostvariti programi gimnazije, tehničke i srodnih škola i stručnih škola;
 - f) srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju, u kojoj se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje učenika sa teškoćama u razvoju i u kojoj se obrazuju učenici za polukvalificirana zanimanja.
 - g) srednja vjerska škola, u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

- (3) Srednja škola ima svojstvo pravne osobe.

Članak 5. (Pojam srednjeg stručnog obrazovanja i obuke)

- (1) Srednje stručno obrazovanje i obuka predstavljaju integralni dio obrazovnog sustava u Bosni i Hercegovini koje osigurava sticanje vještina i znanja iz određenih zanimanja i osnovu kontinuirane obuke s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljnjeg obrazovanja, a podrazumijeva različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja kroz početno kontinuirano, redovno ili obrazovanje odraslih i obavljanje prakse, a obuhvata i stručnu obuku učenika i odraslih osoba.
- (2) Škole srednjeg stručnog obrazovanja i obuke se organizuju kao: srednja tehnička i stručna škola, umjetnička škola, škola posebne namjene i druge vrste škola koje ispunjavaju uvjete za obavljanje djelatnosti obrazovanja propisane ovim zakonom (u daljem tekstu: srednja stručna škola).

Članak 6. (Klasifikacija zanimanja srednjeg stručnog obrazovanja i obuke)

- (1) Klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuke je akt kojim se utvrđuje obitelj zanimanja, dužina školovanja, razina i oblik obrazovanja i tip škole.
- (2) Klasifikacija se, prema potrebi, strukturi i revidira sukladno s kretanjem na tržištu rada i usaglašava s evropskom praksom i evropskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje.
- (3) Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, (u daljem tekstu: Agencija za obrazovanje), inicira i predlaže Ministarstvu za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) struktuiranje i revidiranje klasifikacije zanimanja.

Članak 7. (Poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda)

- (1) Škola ima odgovornost da, u vlastitoj i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana, kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina.
- (2) U školi ne smije postojati bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja i drugih

negativnih pojava štetnih po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava u školskim prostorima.

- (3) Prava učenika koja se odnose na obrazovanje, ispravna briga za dobrobit njegovog tjelesnog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima, a u slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu učenika.
- (4) Prava učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, koja mogu imati invaliditet, poteškoću ili biti u nepovoljnom položaju, poštivat će se u najvećoj mjeri prije svega ispravnim izborom zanimanja/zvanja.
- (5) Nastava u srednjoj školi se izvodi na jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine sukladno sa Ustavom Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski, hrvatski i srpski.
- (6) Jezik i kultura nacionalnih manjina koje žive u Bosni i i Hercegovini poštivat će se u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, sukladno s Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina.
- (7) U ovisnosti od potreba učenika u uporabi je i znakovni jezik.
- (8) Ministarstvo će ustanoviti Nastavni plan i program koji će odgovarati potrebama date nacionalne manjine, a koji uključuje jezik, književnost, povijest i kulturu te manjine.
- (9) Škola će unapređivati i štititi vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.
- (10) Učenik će pohađati nastavu vjeronauke/a samo ako je sukladno s njegovim ubjeđenjem i ubjeđenjem njegovih roditelja.
- (11) Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.
- (12) Za učenike koji ne žele pohađati vjeronauk/u organizira se nastava iz alternativnog predmeta.

Članak 8. (Zabrana djelovanja političkih stranaka i njihovih podmladaka)

- (1) U školi je zabranjeno djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka, (kao što su: održavanje različitih političkih skupova, tribina i/ili bilo kakvih promocija političkih stranaka odnosno njihovih programa i kandidata).
- (2) Za vrijeme trajanja povjerenog mandata, imenovanim ravnateljima i pomoćnicima ravnatelja, zabranjuje se svaki oblik političkog angažiranja u tijelima i organima političkih stranaka.

Članak 9. (Programi stručnog obrazovanja)

- (1) Programi za polukvalificirane ili pomoćne radnike mogu se realizirati u stručnoj školi nakon završene osnovne škole.
- (2) U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stupanj stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.
- (3) Sticanjem obrazovanja iz prethodnog stavka ne stiče se srednja stručna sprema.
- (4) Programi i uvjeti obrazovanja i osposobljavanja iz prvog stavka utvrđuju se nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo na prijedlog škole.

Članak 10. (Programi dopunskog i stručnog usavršavanja polaznika)

- (1) U srednjoj školi, pored realiziranja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz članka 9. ovog Zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja polaznika.
- (2) Način realiziranja programa dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja polaznika utvrđuje se Pravilnikom o dopunskom obrazovanju i stručnom usavršavanju koji donosi Ministarstvo na prijedlog škole.

Članak 11.

(Jezici i pisma na kojima se organizira nastava)

- (1) Nastava u srednjoj školi se izvodi na jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine sukladno sa Ustavom Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski, hrvatski i srpski, uz ravnopravnu uporabu oba pisma (latinice i ćirilice).
- (2) Dio nastavnih predmeta i sadržaja, utvrđenih Nastavnim planom i programom, može se osim na jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, izvoditi i na nekom od svjetskih jezika, uz prethodno odobrenje Ministarstva.
- (3) Ne može se vršiti diskriminacija nastavnika ili drugog uposlenog pri izboru, uvjetima upošljavanja, napredovanju ili bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tu osobu, niti diskriminacija učenika škole, na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od zvaničnih jezika iz prethodnog stavka.
- (4) Kada u srednjoj školi ima značajniji broj učenika pripadnika jedne nacionalne manjine, koji žele pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika, za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika sukladno sa Zakonom.
- (5) Nastavnik koji izvodi nastavu iz maternjeg jezika učenika pripadnika nacionalne manjine, treba da ima znanje datog jezika kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.
- (6) U srednjoj školi, u kojoj se obrazuju učenici samo jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava izvodi se na jeziku te nacionalne manjine, uz obvezno savladavanje nastave jednog od jezika iz članka 7., stavak (5), ovog Zakona.

Članak 12.

(Sticanje srednjeg obrazovanja i odgoja)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj u školama Zeničko-dobojskog kantona, (u daljem tekstu: Kanton), po odredbama ovog zakona.
- (2) Učenici koji nemaju državljanstvo Bosne i Hercegovine, za vrijeme školovanja u Bosni i Hercegovini, moraju imati reguliran boravišni status u Bosni i Hercegovini sukladno sa odredbama Zakona o strancima, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 88/15).

- (3) Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj u školama na području Kantona, po odredbama ovog zakona, sukladno sa konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Članak 13.

(Značaj srednjeg obrazovanja i odgoja)

- (1) Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značaja.
- (2) Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se dugoročnim planom koji donosi Skupština Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona), uz prethodno pribavljena mišljenja općinskih/gradskog vijeća.
- (3) Planom iz prethodnog stavka naročito se utvrđuje potreba društva, obim i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Kantonu.

DIO DRUGI - OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Članak 14.

(Osnivanje srednje škole)

- (1) Srednju školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba u svim oblicima svojine, sukladno sa ovim Zakonom i dugoročnim planom iz članka 13. stavak (2) ovog Zakona, a srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica.
- (2) Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona uz prethodno pribavljeno mišljenje općinskog/gradskog vijeća.
- (3) Privatna škola može početi sa radom po dobivanju suglasnosti Ministarstva za primjenu Nastavnog plana i programa, kada, sukladno s važećim propisima, osigura i druge standarde i uvjete koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost sukladno sa specifičnostima datih privatnih škola u koje spadaju i vjerske škole.
- (4) Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajednička jezgra nastavnih planova i programa.
- (5) Privatne škole, kao i javne ustanove, ne mogu se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih,

vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smiju vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promovišu.

- (6) Za osnivanje privatne srednje škole potrebno je dostaviti dokaz o osiguranju sredstava za financiranje škole, kao i bezuvjetnu bankovnu garanciju na ime osiguranja financijskih sredstava za omogućavanje nesmetanog nastavka započetog srednjeg obrazovanja za učenike u slučaju statusnih promjena ili prestanka rada te škole.
- (7) Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, njen djelokrug sukladno sa nastavnim planovima i programima koje donosi ili odobrava Ministarstvo i uređuju druga pitanja od značaja za rad srednje škole.
- (8) Prava i obveze osnivača i srednje škole utvrđuju se ugovorom, sukladno sa aktom o osnivanju.
- (9) Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, obveze iz prethodnog stava ovog članka u ime Skupštine, vrši Vlada Kantona.

Članak 15.

(Pedagoški standardi i financiranje rada srednje škole)

- (1) Srednje škole se osnivaju i rade sukladno sa Pedagoškim standardima za srednje škole (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava za srednje škole (u daljem tekstu: Normativi).
- (2) Ukoliko srednja škola nije u državnoj svojini, njeno sufinanciranje može preuzeti Kanton ukoliko Skupština Kantona utvrdi javni interes.
- (3) Pedagoške standarde i Normative, iz stavka (1) ovog članka, donosi Ministarstvo, uz prethodnu suglasnost Vlade Kantona.
- (4) Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole sukladno sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Članak 16.

(Elaborat o osnivanju srednje škole)

- (1) Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ili privatne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: Elaborat), uz prethodno mišljenje Ministarstva.

- (2) Elaborat obvezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenih kadrova, osigurana sredstva za financiranje rada i bankovnu garanciju iz članka 14., stavak (6), dužinu trajanja obrazovanja, profil i stupanj stručne spreme koji se stiču po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i Normativima i sredstva potrebna za ispunjavanje uvjeta rada srednje škole.

Članak 17.

(Formiranje Povjerenstva za osnivanje srednje škole)

- (1) Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira Povjerenstvo koje će, sukladno sa ovim Zakonom, izvršiti pripreme za početak rada i izvršiti izbor prvih nastavnika škole.
- (2) Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, Povjerenstvo iz stavka (1) ovog članka formira Vlada Kantona.

Članak 18.

(Uvjeti za osnivanje srednje škole)

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- a) dovoljan broj odjeljenja sukladno sa Pedagoškim standardima, izuzev škole u privatnoj svojini;
- b) odgovarajući stručni nastavni kadar sukladno sa nastavnim planovima i programima;
- c) obezbjeđena sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
- d) školske prostorije, opremu i nastavna sredstva, sukladno odgovarajućim normativima;
- e) broj učenika u odjeljenjima i grupama stručnih zvanja i zanimanja, u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima;
- f) srednja škola u privatnoj svojini može raditi i sa manjim brojem učenika u odjeljenju u odnosu na utvrđeni broj u Pedagoškim standardima ako je to u interesu osnivača.

Članak 19.

(Početak rada, upis u registar srednjih škola i domova učenika i brisanje srednje škole iz Registra)

- (1) Srednja škola i dom učenika može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti shodno odredbama ovog Zakona.

- (2) Novoosnovana srednja škola i dom učenika počinje sa radom početkom školske godine.
- (3) Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje uvjeta rada, sukladno sa stavkom 1. ovog članka.
- (4) Srednja škola i dom učenika koji ispunjavaju uvjete za rad upisuju se u Registar srednjih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.
- (5) Srednja škola i dom učenika upisuju se u mjerodavni sudski registar i danom upisa stiču svojstvo pravne osobe.
- (6) Škola i dom učenika koji su upisani u Registar izdaju svjedodžbu i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.
- (7) Srednja škola i dom učenika brišu se iz Registra kada prestanu da ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom.
- (8) Spisak statusnih promjena verifikovanih srednjih škola i domova učenika objavljuje se u Službenim novinama Kantona, najkasnije do početka drugog polugodišta tekuće školske godine.
- (9) Postupak utvrđivanja uvjeta, sadržaja i načina vođenja Registra bliže se reguliše propisom koje donosi Ministarstvo.

Članak 20. (Statusne promjene srednje škole)

- (1) Srednja škola može vršiti statusne promjene uz prethodnu suglasnost Ministarstva sukladno sa Pravilnikom o upisu u Registar srednjih škola i domova učenika.
- (2) Statusne promjene se odnose na promjenu: osnivača škole, adrese škole, naziva škole i djelatnosti škole.
- (3) Statusne promjene srednje škole, koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.
- (4) Statusne promjene srednje škole nemaju uticaja na tekuće mandate tijela upravljanja i tijela rukovođenja u školi.

- (5) Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obveze osnivača iz stavka (3) ovog članka, vrši Vlada Kantona.

Članak 21. (Udruživanje srednjih škola)

- (1) Radi međusobne suradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole se mogu udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravne osobe.
- (2) Srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju može svoj rad organizovati u okviru zajednice srednjih škola, sastavljenog od različitih razina obrazovanja u svojstvu jedne pravne osobe.
- (3) Obrazovno-odgojni rad i stručni nadzor nad radom zajednice srednjih škola obavlja se sukladno s odgovarajućim nastavnim planovima i programima za svaku razinu obrazovanja koji je u sastavu zajednice srednjih škola.
- (4) Srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju može da predstavlja resursni centar za pomoć i podršku inkluzivnom obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u ostalim srednjim školama, na osnovu odluke Ministarstva.
- (5) Prava, obveze i međusobni odnosi srednjih škola, udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.
- (6) Zajednica srednjih škola ima pravila kojim se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice srednjih škola.
- (7) Na Pravila zajednice srednjih škola suglasnost daje Ministarstvo.

Članak 22. (Zajednice srednjih škola)

- (1) Zajednice srednjih škola se formiraju isključivo s ciljem uspostave funkcionalne mreže srednjih škola, profesionalne suradnje, razmjene stručnih i stečenih iskustava u pogledu dogovora o nastavnim metodama, kao i svim ostalim aktivnostima koje su vezane za unapređenje nastavnog procesa, odnosno cjelovitog obrazovno-odgojnog rada škola udruženih u Zajednicu.

- (2) Zajednica može imati svojstvo pravne osobe uz uvjet da škole daju svoju suglasnost na Statut zajednice kojim bliže regulišu način rada, sjedište, prava i obveze, radno-pravni status radnika, tijela upravljanja i rukovođenja, kao i sva druga prateća pitanja vezana za funkcioniranje zajednice kao posebne pravne osobe.
- (3) Srednje škole koje formiraju zajednicu svoja međusobna prava reguliraju ugovorom, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (3) Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču prestanak rada škole.
- (4) Ako osnivač ne donese akt o prestanku rada srednje škole u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga o prestanku rada, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja škole iz Registra.
- (5) U slučaju prestanka rada srednje škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima omogući nastavak i završetak obrazovanja u toj školskoj godini.

Članak 23.

(Tripartitno savjetodavno vijeće)

- (1) Ministarstvo će osigurati da se potrebe i zahtjevi tržišta rada usaglašavaju sa potrebom osnivanja i organiziranja institucija za stručno obrazovanje.
- (2) Da bi se osigurale veze između srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i tržišta rada na razini Kantona, osnovat će se tripartitno savjetodavno vijeće koje ima savjetodavnu ulogu, a koje sačinjavaju ovlašteni predstavnici poslodavaca u okviru Gospodarske komore Zeničko-dobojskog kantona, Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, znanosti i kulture Bosne i Hercegovine - Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Sindikat) i Ministarstva.

Članak 24.

(Rad srednje škole)

- (1) Rad srednje škole je javan.
- (2) Srednja škola kao javna ustanova u državnoj svojini ima svoj pečat sa grbom Kantona.
- (3) Srednja škola u privatnoj svojini utvrdit će oblik, veličinu i sadržaj pečata pravilima škole, uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.

Članak 25.

(Prestanak rada srednje škole)

- (1) Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim radom.
- (2) Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim Zakonom, odredit će rok u kojem se moraju otkloniti utvrđeni nedostaci.

- (6) Aktom o prestanku rada škole odredit će se rok prestanka rada koji ne može biti prije završetka školske godine.
- (7) Prestanak rada srednje škole objavljuje se u Službenim novinama Kantona.
- (8) Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obveze osnivača iz stavova (2), (3) i (4) ovoga članka, vrši Vlada Kantona.

Članak 26.

(Primjena općih propisa u srednjim školama)

Na osnivanje, rad i prestanak rada srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama ukoliko ovim Zakonom nije drugačije propisano.

DIO TREĆI - OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

POGLAVLJE I. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 27.

(Obrazovanje učenika u srednjim školama)

U srednjoj školi se obrazuju:

- a) učenici koji su završili osnovnu školu;
- b) osobe koja žele da se obrazuju, stručno usavršavaju i dopunski obrazuju putem raznih oblika obrazovanja.

Članak 28.

(Obrazovanje odraslih u srednjim školama)

- (1) Srednja škola može organizirati obuku odraslih u okviru svoje registrirane djelatnosti uz suglasnost Ministarstva, a sukladno sa Zakonom o obrazovanju

odraslih („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14), (u daljem tekstu: Zakon o obrazovanju odraslih).

- (2) Uz odobrenje Ministarstva, srednje škole mogu razvijati nove organizacione oblike i primjenjivati nove pristupe u sadržaju i metodu stručnog obrazovanja s ciljem uvođenja korisnih promjena u sistem srednjeg obrazovanja i obuke.
- (3) Nastavne planove i programe za obrazovanje i obuku odraslih odobrava Ministarstvo.
- (4) Prijedlog nastavnog plana i programa može da donese škola uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (5) Polaznicima obuke za odrasle naplaćuje se naknada za obuku, a visinu naknade utvrđuje i donosi školski odbor uz suglasnost Ministarstva.

Članak 29.

(Ostvarivanje općih ciljeva srednjeg obrazovanja)

Nastavni plan i program koji donosi Ministarstvo će u Kantonu osigurati i garantovati ostvarivanje općih ciljeva obrazovanja utvrđenih u članku 3. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj:18/03), (u daljem tekstu: Okvirni zakon), kao i ciljeva utvrđenih člankom 3. Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 63/08), (u daljem tekstu: Okvirni zakon o srednjem stručnom obrazovanju).

Članak 30.

(Nastavni planovi i programi za srednje škole)

- (1) Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u ovisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeoobrazovnog, stručno-teoretskog i praktičnog dijela programa.
- (2) Nastavnim planom i programom za srednje stručno obrazovanje posebno se utvrđuje svrha, ciljevi i zadaci programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i sedmični broj sati nastave, praktične obuke, broj sati za svaki predmet, profil i stručna sprema nastavnika, didaktički i drugi uvjeti za izvođenje nastavnog plana i programa.
- (3) Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih sati i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Članak 31.

(Sadržaji nastavnih planova i programa)

- (1) Sastavni dio Nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta, odnosno predmet, čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.
- (2) Sadržaje iz prethodnog stavka utvrđuje osnivač srednje škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Pedagoškog zavoda i suglasnost Ministarstva.
- (3) Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obveze osnivača iz stavka (1) ovog članka vrši Vlada Kantona.
- (4) Izuzetno, u vjerskim i privatnim školama sadržaji specifičnih predmeta iz stavka (1) ovog članka mogu biti i veći od 25% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Članak 32.

(Odobranje i donošenje nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje i obuku)

- (1) Nastavni plan i program za srednje stručno obrazovanje i obuku sastoji se od zajedničkog jezgra sastavljenog sukladno sa Okvirnim zakonom i Okvirnim zakonom o srednjem stručnom obrazovanju i obuci, planova i programa za stručne predmete i dijela nastavnog plana i programa koji se osmišljavaju u školama.
- (2) Prilikom osmišljavanja nastavnog plana i programa uzimaju se u obzir potrebe lokalnog tržišta rada.
- (3) Dio Nastavnog plana i programa za srednje stručno obrazovanje i obuku koji se izrađuje u školama ne može obuhvatiti više od 30% sveukupnog nastavnog plana i programa.
- (4) Dio Nastavnog plana i programa za svaki stručni predmet, na prijedlog stručnog aktiva, utvrđuje nastavničko vijeće škole, a odobrava Ministarstvo na osnovu mišljenja Pedagoškog zavoda.
- (5) Nastavni plan i program iz stavka (1) članka razvija se koliko god je to moguće primjenom modularne metodologije.
- (6) Nastavni plan i program za srednje stručno obrazovanje i obuku, na prijedlog Pedagoškog zavoda, donosi Ministarstvo.

Članak 33.

(Zajednička jezgra nastavnih planova i programa)

- (1) U svim javnim i privatnim školama u Kantonu uspostaviti će se i primjenjivati zajednička jezgra nastavnih planova i programa.
- (2) Zajednička jezgra nastavnih planova i programa sastoji se od nastavnih planova i programa sa što je moguće širom zajedničkom jezgrom za sve predmete srednjeg obrazovanja baziranim na ishodima učenja.

Članak 34.

(Realizovanje obrazovnih sadržaja prema zahtjevima tržišta rada)

- (1) Sukladno zahtjevima tržišta rada, Ministarstvo može utvrditi, za obavljanje manje složenih i jednostavnih poslova, obrazovanje i obuku kraće od tri godine, kao i vrstu stečene kvalifikacije prema postojećem srodnom zanimanju.
- (2) U skladu sa Okvirnim zakonom i Okvirnim zakonom o srednjem stručnom obrazovanju škole uživaju autonomiju, što posebno podrazumijeva slobodu škole da izrađuje i realizira obrazovne sadržaje prema zahtjevima lokalnog tržišta rada.

Članak 35.

(Donošenje i utvrđivanje nastavnog plana i programa)

- (1) Prijedlog nastavnog plana i programa, utvrđuje Pedagoški zavod.
- (2) Nastavni plan i program donosi Ministarstvo.

Članak 36.

(Školska godina)

- (1) Školska godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza naredne kalendarske godine.
- (2) Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 37 radnih tjedana, s tim da nastavnici programske sadržaje planiraju i realizuju u okviru 35 nastavnih tjedana.
- (3) Za škole koje rade po modularnom nastavnom planu i programu nastavnici programske sadržaje realizuju u okviru 34 nastavna tjedna, a preostali tjedan realiziraju kao projekat tjedan.
- (4) Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radna tjedna, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 nastavnih tjedana.

- (5) Razlika u broju radnih i nastavnih tjedana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnu i sportsku djelatnost škole, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u razrednoj knjizi.

- (6) Na početku svakog polugodišta, nastava počinje intoniranjem himne Bosne i Hercegovine uz obavezno isticanje državnih simbola Bosne i Hercegovine.

Članak 37.

(Nastava i vannastavne aktivnosti)

- (1) Nastava u prvom polugodištu počinje u pravilu prvog radnog dana u rujnu.
- (2) Srednja škola organizuje nastavni proces, u pravilu, u petodnevnom radnom tjednu.
- (3) Ukoliko se vannastavne aktivnosti, zbog ograničenja prostornih kapaciteta škole, ne mogu realizirati u petodnevnom radnom tjednu, iste se mogu realizirati jedne subote u mjesecu.
- (4) Ukupno opterećenje učenika redovnom nastavom ne može iznositi više od 35 nastavnih sati tjedno, odnosno 7 nastavnih sati dnevno.

Članak 38.

(Nastavni sat)

- (1) Nastavni sat općeobrazovne, stručno-teoretske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a u srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju 40 minuta.
- (2) Trajanje nastavnog sata, način i uvjeti za izvođenje praktične nastave koja se izvodi izvan škole (u privrednim društvima, ustanovama ili kod obrtnika), bit će regulirani posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Članak 39.

(Odmor za učenike u toku školske godine)

- (1) Zimski odmor za učenike srednje škole traje tri tjedna, proljetni odmor jedan tjedan, a ljetni odmor traje od završetka nastavne godine do početka nove školske godine.
- (2) Zimski odmor koristi se nakon završetka prvog polugodišta, a proljetni odmor za učenike srednje škole u pravilu posljednjih pet radnih dana u mjesecu ožujku.

- (3) Za vrijeme trajanja proljetnog raspusta, škola može organizovati određene vannastavne sadržaje na prethodno usaglašene prijedloge sa vijećem roditelja i vijećem učenika, ukoliko se planiraju godišnjim programom rada škole.
- (4) Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području Kantona je, u pravilu, istovremen i reguliše se kalendarom koji donosi Ministarstvo za svaku školsku godinu, na prijedlog Pedagoškog zavoda.
- (5) Ministarstvo može odobriti, ovisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jedan radni tjedan, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i budu realizirani programski sadržaji.
- (6) Srednja škola će prilikom utvrđivanja rasporeda sati, a ne remeteći realiziranje nastavnog plana i programa i sukladno mogućnostima, uskladiti obavljanje neodložnih vjerskih obaveza učenika i nastavnika.
- (7) Srednja škola može, radi obilježavanja vjerskih praznika, odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 40.

(Prekid obrazovno-odgojnog rada)

- (1) Obrazovno-odgojni rad se ne smije prekidati u toku polugodišta, odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemija i drugih naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.
- (2) U slučaju prekida nastavnog procesa zbog obustave rada, godišnji fond nastavnih sati, predviđen Nastavnim planom i programom, mora biti nadoknađen prije završetka školske godine.
- (3) Nastavni proces ne smije se prekidati zbog obustave rada iz prethodnog stavka u završnom razredu srednje škole, ukoliko će ugroziti završetak planiranog nastavnog procesa.

Članak 41.

(Organizacija obrazovno-odgojnog rada sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama)

- (1) U ovisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba, u srednjoj školi može se organizirati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja za

učenike sa posebnim obrazovnim potrebama sukladno sa njihovim individualnim mogućnostima, odnosno interesovanjima, po odgovarajućim nastavnim planovima i programima.

- (2) Nastavni planovi i programi iz prethodnog stavka, mogu početi sa primjenom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti sukladno sa ovim Zakonom.

Članak 42.

(Organiziranje obrazovno-odgojnog rada izvan sjedišta srednje škole)

- (1) Srednja škola može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta ukoliko u tom mjestu nema srednje škole tog tipa.
- (2) Obrazovno-odgojni rad, iz stavka (1) ovog članka, može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje optimalan broj učenika za jedno odjeljenje.
- (3) Zahtjev za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stavka (1) i (2) ovog članka, podnosi općina/grad na čijem području se to obrazovanje obavlja.
- (4) Obrazovno-odgojni rad iz stavka (1) ovog članka može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad, sukladno sa ovim Zakonom.

Članak 43.

(Ostvarenje godišnjeg fonda nastavnih sati)

- (1) Srednja škola je dužna da ostvari godišnji fond nastavnih sati predviđen planom i programom.
- (2) Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati predviđenih planom i programom u okviru predviđenog broja nastavnih tjedana, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.
- (3) Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih sati ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Članak 44.

(Godišnji program rada škole)

- (1) Obrazovno-odgojni rad provodi se na temelju Nastavnog plana i programa i Godišnjeg programa rada srednje škole (u daljem tekstu: Godišnji program rada).

- (2) Godišnji program rada škole utvrđuje se na osnovu jedinstvene metodologije koju donosi Pedagoški zavod.
- (3) Prijedlog Godišnjeg programa rada škole utvrđuje nastavničko vijeće na prijedlog ravnatelja, a donosi školski odbor, najkasnije do 30. rujna za tekuću školsku godinu, uz prethodnu suglasnost Pedagoškog zavoda.
- (4) Škola je dužna dostaviti Prijedlog godišnjeg programa rada škole na pregled i davanje suglasnosti Pedagoškom zavodu, najkasnije do 15. rujna za tekuću školsku godinu.
- (5) Zvaničnu verziju Godišnjeg programa rada škola dostavlja Ministarstvu i Pedagoškom zavodu, najkasnije do 15. listopada tekuće školske godine.
- (6) Izmjene i dopune u Godišnjem programu rada škole se dostavljaju Ministarstvu i Pedagoškom zavodu.
- (7) Izvješće o uspjehu učenika u učenju i vladanju za proteklu školsku godinu škola je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu, najkasnije do 30. rujna tekuće školske godine.

Članak 45.

(Organiziranje vannastavnih aktivnosti)

- (1) U srednjoj školi organiziraju se vannastavne aktivnosti učenika uključivanjem u razne oblike rada koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, zatim ostvarivanju suradnje sa nevladinim udrugama i slično.
- (2) Zadaci i programski sadržaji vannastavnih aktivnosti utvrđuju se Godišnjim programom rada, sukladno sa Pedagoškim standardima.
- (3) Vannastavne aktivnosti učenika ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika.
- (4) Učeničku zadrugu može organizirati najmanje 30 učenika srednje škole.
- (5) Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole i na njih se ne plaćaju porezi i doprinosi utvrđeni posebnim zakonom.
- (6) Djelokrug rada Vijeća učenika regulirat će Poslovnik o radu Vijeća učenika.

Članak 46.

(Izleti, stručne posjete, ekskurzije, logorovanja i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada)

- (1) Izleti, stručne posjete, ekskurzije, logorovanja i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada predviđeni Godišnjim programom rada škole, organiziraju se i izvode u okviru radnih dana.
- (2) Organiziranje i izvođenje izvanškolskih aktivnosti iz stavka (1) ovog članka, bliže se utvrđuje posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 47.

(Osnivanje eksperimentalne škole)

- (1) Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada, Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnim ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.
- (2) Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovog Zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika nastavnim satima, načinu ocjenjivanja znanja, organiziranja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.
- (3) Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim uređuje se bližim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 48.

(Pedagoško-metodička praksa u srednjoj školi)

- (1) Na prijedlog ustanove u kojoj se obrazuju nastavnici, Ministarstvo u sjedištu te ustanove, određuje srednje škole za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata.
- (2) Za obavljanje pedagoško-metodičke prakse mogu se odrediti i druge škole na području Kantona, ako se za to ukaže potreba.
- (3) Uvjeti za obavljanje pedagoško-metodičke prakse, iz stavova (1) i (2) ovog članka utvrđuju se posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 49.

(Udžbenici i nastavna sredstva u srednjoj školi)

- (1) U nastavnom procesu srednje škole koriste se školski udžbenici i nastavna sredstva koja odobrava Ministarstvo.

- (2) Privatne srednje škole su dužne pribaviti suglasnost mjerodavnog Ministarstva za primjenu udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava, najkasnije do 15. kolovoza tekuće školske godine, kako bi se isti uvrstili na spisak odobrenih udžbenika, radnih udžbenika i nastavnih sredstava, koja će se primjenjivati na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (3) Školski udžbenik je temeljno nastavno sredstvo koje obuhvata sadržaje iz Nastavnog plana i programa za srednje škole i koji je urađen na temelju koncepcije udžbenika.
- (4) Pod školskim udžbenikom kao nastavnim sredstvom podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga stručna literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, izrađena sukladno koncepciji udžbenika.
- (5) Za primjenu nastavnog plana i programa koriste se odgovarajući udžbenici napisani na jezicima koji su u službenoj uporabi na području Kantona.

Članak 50. (Inkluzivno obrazovanje)

- (1) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama, pod određenim uvjetima, mogu se uključiti u redovno srednjoškolsko obrazovanje, po principu inkluzivnog obrazovanja.
- (2) Inkluzivno obrazovanje u srednjim školama se odvija sukladno sa Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, kojim će se definirati postupak identifikacije, socijalizacije, vođenje evidencije i dokumentacije, planiranje i način rada, profil, obuka i profesionalni razvoj stručnog kadra za rad sa učenicima sa posebnim potrebama, koji donosi Ministarstvo.
- (3) U srednjoj stručnoj školi mogu se formirati odjeljenja učenika za odgovarajuća zanimanja I, II i III stupnja stručne spreme, a koji su osnovnu školu završili prema individualnim obrazovnim programima na temelju nalaza i mišljenja stručnjaka iz odgovarajućih ustanova zdravstvenog ili socijalnog tipa.

Članak 51. (Pravila škole i Pravilnik o kućnom redu s etičkim kodeksom)

- (1) Srednja škola ima pravila i druga akta sukladno sa zakonskim propisima koja usvaja školski odbor srednje škole na prijedlog ravnatelja.

- (2) Pravila škole sadrže, naročito: naziv i sjedište škole, podatke o osnivaču, obveze škole prema osnivaču, djelatnost škole, organ upravljanja, (broj članova, način izbora, mjerodavnost), organ rukovođenja (izbor, prava i obveze), odredbe koje se odnose na obveze i radnu disciplinu uposlenika i povredu radne odgovornosti, podatke o načinu sticanja i raspoređivanju sredstava za rad, popis obveznih akata škole.
- (3) Pravilima srednje škole uređuju se pitanja koja se odnose i na:
 - a) način ostvarivanja javnosti rada škole;
 - b) utvrđivanje vrste, oblika i organizacije obrazovno-odgojnog rada;
 - c) način školovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama;
 - d) utvrđivanje oblika i načina obrazovanja odraslih;
 - e) uvjete natjecanja za prijem nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, kao i ostalih radnika škole;
 - f) način donošenja Pravilnika o kućnom redu sa etičkim kodeksom;
 - g) način ostvarivanja suradnje sa roditeljima učenika;
 - h) način organiziranja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, sticanje i raspoređivanje sredstava;
 - i) rad zajednice učenika škole;
 - j) postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa;
 - k) organizaciju ferijalne prakse;
 - l) organizaciju rada učeničkih zadruga u školi, te sticanje i raspoređivanje sredstava;
 - m) postupak stručnog usavršavanja nastavnika;
 - n) praćenje i vrednovanje rada nastavnika i postupak izbora u zvanja;
 - o) izrečene odgojno-disciplinske mjere, odnosno utvrđivanje žalbenog postupka roditelja učenika prilikom izrečenih odgojno-disciplinskih mjera;
 - p) uređenje drugih pitanja i drugih akata sukladno sa ovim Zakonom.
- (4) Pravilnik o kućnom redu sa etičkim kodeksom, na prijedlog ravnatelja, uz prethodne konsultacije sa nastavničkim vijećem i vijećem roditelja, usvaja školski odbor.

POGLAVLJE II. TIPOVI SREDNJIH ŠKOLA

Odjeljak A. Gimnazija

Članak 52. (Obrazovanje učenika u gimnaziji)

- (1) Gimnazija je škola općeg četverogodišnjeg obrazovanja čiji je cilj priprema učenika za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.
- (2) U gimnaziji se realizuje obrazovanje redovnih učenika po općeobrazovnom programu sa izbornim područjima i polaznika obrazovanja odraslih kako je regulirano Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (3) U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

Članak 53. (Upis učenika u gimnaziju)

- (1) Za upis u gimnaziju mogu se prijaviti učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje prema Nastavnom planu i okvirnom programu za osnovnu školu .
- (2) Upis se vrši na temelju uspjeha učenika u završnim razredima osnovne škole.
- (3) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu upisa učenika u gimnaziju donosi Ministarstvo.

Članak 54. (Polaganje mature u gimnaziji)

- (1) Na završetku obrazovanja u gimnaziji se polaže matura po programima utvrđenim za ovaj tip škole.
- (2) Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede gimnazije završili s odličnim uspjehom i imaju primjerno vladanje.
- (3) Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u gimnaziji donosi Ministarstvo.

Odjeljak B. Umjetnička škola

Članak 55. (Obrazovanje učenika u srednjoj umjetničkoj školi)

- (1) U umjetničkoj školi obrazuju se redovni učenici po općeobrazovnom i programu iz oblasti glazbene, likovne i baletske umjetnosti u trajanju od četiri

godine, za odgovarajuće djelatnosti i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim visokoškolskim institucijama.

- (2) Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Članak 56. (Upis učenika u srednju umjetničku školu)

- (1) U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili osnovno obrazovanje prema Nastavnom planu i okvirnom programu za osnovnu školu.
- (2) U umjetničku školu mogu se redovno upisati učenici i prije završetka osnovnog obrazovanja ukoliko u toku osnovnog obrazovanja pokažu izuzetan talenat i nadarenost za umjetničko obrazovanje, odnosno osvoje specijalne ili prve nagrade na federalnom, državnom ili međunarodnom natjecanju.
- (3) Upis se vrši na temelju uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnih za određenu oblast umjetnosti.
- (4) Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.
- (5) Program i način polaganja prijemnog ispita uređuje se nastavnim planom i programom za svaku umjetnost.
- (6) Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu uređuje se općim aktom škole.
- (7) Prijemni ispit je eliminatoran.
- (8) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu upisa u srednju umjetničku školu donosi Ministarstvo.

Članak 57. (Polaganje mature u srednjoj umjetničkoj školi)

- (1) Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi se polaže matura.
- (2) Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede u umjetničkoj školi završili s odličnim uspjehom i imaju primjerno vladanje.
- (3) Program i način polaganja mature uređuje se nastavnim planom i programom za svaku oblast umjetnosti.

(4) Organiziranje provjere znanja i sposobnosti učenika na polaganju mature u umjetničkoj školi uređuje se aktom škole.

(5) Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u srednjoj umjetničkoj školi donosi Ministarstvo.

Odjeljak C. Tehnička i srodna škola

Članak 58.

(Obrazovanje učenika u tehničkoj i srodnoj školi)

(1) U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redovni učenici u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja.

(2) Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole za svaki tip škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog, stručno-teoretskog sadržaja i praktičnog dijela nastave.

(3) U tehničkoj i srodnoj školi stiču se odgovarajuća stručna zvanja/zanimanja.

Članak 59.

(Upis učenika u tehničku i srodnu školu)

(1) U tehničku i srodnu školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili osnovno obrazovanje prema Nastavnom planu i okvirnom programu za osnovnu školu i polaznici obrazovanja odraslih kako je regulirano Zakonom o obrazovanju odraslih .

(2) Upis se vrši na osnovu općeg uspjeha u završnim razredima osnovne škole i uspjeha iz predmeta značajnih za dati tip škole.

(3) Bliži propis o kriteriju, sadržaju i načinu upisa u tehničku i srodnu školu donosi Ministarstvo.

Članak 60.

(Izvođenje praktične nastave)

(1) Praktična nastava u tehničkoj i srodnoj školi izvodi se sukladno nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu opremljenim sukladno odgovarajućim normativima.

(2) Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u gospodarskim društvima, ustanovama ili kod obrtnika ako imaju odgovarajuću savremenu

opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uslove u skladu sa Nastavnim planom i programom.

(3) Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora reguliše se ugovorom srednje škole sa gospodarskim društvima, ustanovama ili kod obrtnika.

Članak 61.

(Ferijalna praksa u tehničkoj i srodnoj školi)

(1) Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole može se utvrditi obveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika, kao dopuna praktičnoj nastavi.

(2) Uvjete, oblike, metode, postupke i fond sati izvođenja ferijalne prakse, propisuje Ministarstvo posebnim pravilnikom, na temelju koga škole ugovorom sa gospodarskim društvima, ustanovama i obrtnicima regulišu škola i drugi zainteresovani subjekti.

(3) Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike tehničke i srodne škole utvrđuju se ugovorom sa privrednim društvom, ustanovom ili obrtnikom, u ovisnosti od toga gdje se ona izvodi.

Članak 62.

(Eksperimentalna nastava u tehničkoj i srodnoj školi)

(1) U tehničkoj i srodnoj školi može se organizirati izvođenje eksperimentalne nastave po posebnom nastavnom planu i programu.

(2) Uvođenje eksperimentalnog nastavnog plana i programa odobrava Ministarstvo na temelju zahtjeva škole.

Članak 63.

(Polaganje mature u tehničkoj i srodnoj školi)

(1) Na završetku obrazovanja u tehničkoj i srodnoj školi polaže se matura.

(2) Od polaganja mature se oslobađaju učenici koji su sve razrede u tehničkoj i srodnoj školi završili s odličnim uspjehom i imaju primjerno vladanje.

(3) Nastavnim planom i programom škole utvrđuje se program polaganja mature.

(4) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu polaganja mature u tehničkoj i srodnoj školi donosi Ministarstvo.

(4) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu polaganje završnog ispita u stručnoj školi donosi Ministarstvo.

Članak 64.
(Osposobljenost učenika)

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na visokoškolskoj ustanovi.

Odjeljak D. Stručna škola

Članak 65.
(Obrazovanje učenika u stručnoj školi)

- (1) U stručnoj školi obrazuju se učenici koji su sa uspjehom završili osnovnu školu i polaznici obrazovanja odraslih kako je regulirano Zakonom o obrazovanju odraslih za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju.
- (2) Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teoretskih sadržaja i praktične nastave.

Članak 66.
(Upis učenika u stručnu školu)

- (1) U stručnu školu mogu se upisati učenici na temelju:
 - a) općeg uspjeha u završnim razredima osnovne škole i uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za dati tip škole;
 - b) pedagoškog kartona učenika koji su radili po individualnim obrazovnim programima u osnovnoj školi.
- (2) Bliži propis o kriteriju, sadržaju i načinu upisa u stručnu školu donosi Ministarstvo.

Članak 67.
(Polaganje završnog ispita)

- (1) Na završetku obrazovanja u stručnoj školi polaže se završni ispit.
- (2) Od polaganja završnog ispita se oslobađaju učenici koji su sve razrede u stručnoj školi završili s odličnim uspjehom i imaju primjerno vladanje.
- (3) Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Članak 68.
(Sticanje majstorskog zvanja)

- (1) Učenici stručne škole mogu se dalje obrazovati za sticanje majstorskog zvanja u odgovarajućoj stručnoj školi koja ispunjava uvjete za to obrazovanje sukladno ovom Zakonom.
- (2) Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Članak 69.
(Izvođenje praktične nastave)

- (1) Praktična nastava u stručnoj školi izvodi se sukladno nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu opremljenim sukladno odgovarajućim normativima.
- (2) Praktična nastava se izvodi pod stručnim nadzorom srednje škole u gospodarskom društvu, ustanovi ili kod obrtnika ako imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete sukladno Nastavnom planu i programu.
- (3) Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora reguliraju se ugovorom srednje škole sa gospodarskim društvom, ustanovom ili obrtnikom.

Članak 70.
(Ferijalna praksa u stručnoj školi)

- (1) Nastavnim planom i programom stručne škole može se utvrditi obveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika, kao dopuna praktične nastave.
- (2) Uvjete, oblike, metode, postupke i fond časova izvođenja ferijalne prakse, propisuje Ministarstvo posebnim pravilnikom, na osnovu koga srednje škole ugovorom sa gospodarskim društvima, ustanovama i obrtnicima regulišu škola i drugi zainteresovani subjekti.
- (3) Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike stručne škole utvrđuju se pojedinačnim ugovorom sa gospodarskim društvom, ustanovom ili obrtnikom, u ovisnosti gdje se ona izvodi.

Članak 71.
(Eksperimentalna nastava u stručnoj školi)

- (1) U stručnoj školi može se organizirati izvođenje eksperimentalne nastave po posebnom nastavnom planu i programu.
- (2) Uvođenje eksperimentalnog nastavnog plana i programa odobrava Ministarstvo na temelju zahtjeva škole.

Odjeljak E. Srednje škole za učenike sa teškoćama u razvoju

Članak 72.
(Obrazovanje učenika u srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju)

- (1) U srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju obrazuju se učenici koji imaju poteškoće u savladavanju Nastavnog plana i programa srednje stručne škole.
- (2) U srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju učenici se obrazuju po posebno prilagođenim nastavnim planovima i programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stupnja stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.
- (3) Nastavnim planovima i programima utvrđuje se stupanj obrazovanja, zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih, stručno-teoretskih i sadržaja praktične nastave.
- (4) U srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju mogu se obrazovati i polaznici obrazovanja odraslih sa posebnim obrazovnim potrebama sukladno Zakonu o obrazovanju odraslih, („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14), (u daljem tekstu: Zakon o obrazovanju odraslih).

Članak 73.
(Upis u srednju školu za učenike sa teškoćama u razvoju i sticanje zanimanja)

- (1) U srednju školu za učenike sa teškoćama u razvoju mogu se upisati učenici na temelju svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi za djecu sa teškoćama u razvoju ili završenom osnovnom obrazovanju u odjeljenju za obrazovanje djece sa teškoćama u razvoju pri redovnoj osnovnoj školi ili završenoj redovnoj osnovnoj školi po individualnom obrazovnom programu i na osnovu nalaza i mišljenja

stručnjaka iz odgovarajućih ustanova zdravstvenog ili socijalnog tipa kojim se određuje način obrazovanja.

- (2) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu upisa u srednju školu za učenike sa teškoćama u razvoju, donosi Ministarstvo.
- (3) Bliži propis o kriterijima, sadržaju i načinu polaganja završnog ispita i provjeri stručne osposobljenosti s ciljem sticanja zanimanja donosi Ministarstvo.

Odjeljak F. Srednja vjerska škola

Članak 74.
(Obrazovanje učenika u srednjoj vjerskoj školi)

- (1) Srednja vjerska škola je škola u kojoj se obrazuju učenici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.
- (2) U srednjim vjerskim školama, ovisno od tipa, učenici stiču zvanje sukladno Nastavnom plani i programu.
- (3) U srednjoj vjerskoj školi ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.
- (4) Srednja vjerska škola se može organizirati sa domom za učenike.
- (5) Za srednju vjersku školu sa domom za učenike primjenjuju se odredbe članova od 153. do 163. koje se odnose na rad doma učenika.

Članak 75.
(Osnivanje srednje vjerske škole)

Srednju vjersku školu može osnovati vjerska zajednica uz suglasnost Ministarstva.

Članak 76.
(Upis učenika u srednju vjersku školu)

- (1) U srednju vjersku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili osnovno obrazovanje prema Nastavnom planu i okvirnom programu za osnovnu školu i ako polože prijemni ispit.
- (2) Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura, od koje se oslobađaju učenici koji su sve razrede u srednjoj vjerskoj školi završili s odličnim uspjehom i imaju primjerno vladanje.

- (3) Način polaganja prijemnog ispita bliže se uređuje propisom koji, na prijedlog vjerske zajednice, donosi Ministarstvo.

**Članak 77.
(Polaganje mature)**

- (1) Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.
- (2) Način polaganja mature bliže se uređuje propisom koji, na prijedlog vjerske zajednice, donosi Ministarstvo.

**Članak 78.
(Nastavni plan i program)**

- (1) Nastavni plan i program srednje vjerske škole donosi Ministarstvo na prijedlog vjerske zajednice i pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda.
- (2) Nastavnim planom i programom srednje vjerske škole utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

**Članak 79.
(Osposobljenost učenika)**

Učenik koji završi srednju vjersku školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na visokoškolskoj ustanovi.

POGLAVLJE III. UČENICI

**Članak 80.
(Status učenika)**

- (1) Status učenika srednje škole stiče se upisom.
- (2) Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.
- (3) Upis učenika u srednju školu vrši se na temelju natječaja koji se objavljuje putem sredstava informiranja najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.
- (4) Pravo konkurisanja imaju svi učenici koji podnesu dokaz o zdravstvenom stanju sukladno sa ovim Zakonom i koji na dan upisa nisu stariji od 18 godina.

- (5) Ukoliko je učenik sa teškoćama u razvoju, pored dokaza o zdravstvenom stanju dostavlja:

- a) Pedagoški dosije iz osnovne škole;
- b) nalaz i mišljenje stručnjaka iz odgovarajuće ustanove zdravstvenog ili socijalnog tipa kojim se određuje način edukacije.

- (6) Bliži uvjeti i kriteriji za upis učenika u srednju školu, na području Kantona, utvrđuju se Pravilnikom o upisu učenika u srednju školu, koji donosi Ministarstvo.

- (7) Upis učenika u I razred srednjih škola u državnoj svojini na području Kantona se vrši na temelju objedinjenog natječaja objavljenog u javnim glasilima.

- (8) Način upisa u srednju školu utvrđuje se aktom srednje škole sukladno sa uvjetima i kriterijima propisanim ovim Zakonom.

**Članak 81.
(Povjerenstvo za upis učenika u srednju školu)**

- (1) Upis učenika u srednju školu obavlja školsko Povjerenstvo koju sačinjavaju pedagog (stručni suradnici) i dva člana nastavničkog vijeća škole.
- (2) Povjerenstvo iz prethodnog stavka imenuje nastavničko vijeće škole.

**Članak 82.
(Izvješće o upisu učenika)**

- (1) Srednja škola dužna je da obavi upis učenika i da Ministarstvu podnese izvješće do 30. kolovoza tekuće godine.
- (2) Srednja škola, registrovana za obrazovanje odraslih, podnosi Ministarstvu izvješće o upisu odraslih, najkasnije deset dana nakon početka nastave.

**Članak 83.
(Upis učenika koji nastavljaju obrazovanje)**

- (1) Učenici koji su se obrazovali u drugom kantonu ili entitetu upisuju se i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u Kantonu.
- (2) Kod upisa učenika iz stavka (1) ovog članka u II, III i IV razred nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obvezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete koje učenici nisu izučavali.

- (3) U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Članak 84.

(Nostrifikacija i ekvivalentno prevođenje)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine koji su završili osnovno, ili srednje obrazovanje, odnosno dijelove srednjeg obrazovanja u inozemstvu, mogu se uvjetno upisati u osnovnu, odgovarajuću srednju školu ili visokoobrazovnu instituciju dok se ne izvrši nostrifikacija, odnosno ekvivalencija njihovih svjedočanstava, a najkasnije do završetka prvog polugodišta tekuće godine, odnosno roka predviđenog za upis u visokoobrazovnu instituciju.
- (2) Nostrifikacija i ekvivalentno prevođenje svjedodžbi i diploma se vrši na temelju pravilnika koje donosi Ministarstvo.

Članak 85.

(Upis stranih državljana u srednju školu)

- (1) Strani državljani i osobe bez državljanstva upisuju se u srednju školu pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine ako ugovorima ili međunarodnim konvencijama nije drugačije određeno.
- (2) Strani državljani i osobe bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja ako međunarodnim ugovorima, sporazumima ili drugim aktima nije drugačije utvrđeno.
- (3) Troškove obrazovanja iz prethodnog stavka uređuje posebni propis koji donosi Ministarstvo.

Članak 86.

(Učenička knjižica)

- (1) Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje učeničku knjižicu.
- (2) Učenička knjižica je javna isprava kojom se dokazuje status učenika srednje škole.
- (3) Sadržaj i oblik učeničke knjižice propisuje Ministarstvo sukladno ovom Zakonom.

Članak 87.

(Obrazovanje učenika u slučaju težih oboljenja)

- (1) Učeniku srednje škole koji ima teže oboljenje, te iz tog razloga ne može pohađati nastavu u školi gdje je registrovan, obrazovanje će biti pruženo u bolnici ili kući na zahtjev roditelja.

- (2) Škola je dužna učenicima iz stavka (1) ovog članka, napraviti plan realiziranja nastavnog plana i programa za dati tip škole.

- (3) Ukoliko škola nije u mogućnosti zadovoljiti potrebe učenika iz stavka (1) ovog članka konačnu odluku donosi Ministarstvo.

- (4) Pravilnik o organizovanju i izvođenju nastave za učenike koji ne pohađaju nastavu u školi zbog težeg oboljenja, donosi Ministarstvo.

Članak 88.

(Istovremeno pohađanje drugog programa srednje škole)

- (1) Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi i kao polaznik obrazovanja odraslih steći drugo obrazovanje, izuzev u gimnaziji i srednjoj vjerskoj školi.
- (2) Izuzetno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovno pohađaju i drugu srednju školu.
- (3) Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti sticanja obrazovanja u smislu stavka (1) ovog članka.

Članak 89.

(Prestanak statusa učenika)

- (1) Status učenika srednje škole prestaje:
- a) završavanjem obrazovanja u srednjoj školi,
 - b) ispisivanjem iz srednje škole,
 - c) gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi,
 - d) isključivanjem iz srednje škole,
 - e) napuštanjem srednje škole.
- (2) Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Članak 90.

(Ponavljanje razreda)

- (1) Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred ima pravo da ponovi razred.
- (2) U toku redovnog obrazovanja učenik može samo jedanput da ponovi razred.

Članak 91.
(Ispisivanje učenika iz srednje škole)

- (1) Učenik se može ispisati iz srednje škole:
 - a) kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
 - b) kada prelazi u drugu srednju školu.
- (2) Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.
- (3) Srednja škola može učenicima koji su proglašeni vrhunskim sportistima ili nagrađenim učenicima sa međunarodnih natjecanja odobriti odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na natjecanjima sukladno pravilima škole.

Članak 92.
(Promjena započeto obrazovanja)

- (1) Srednja škola je dužna da u toku obrazovanja sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihovog rada.
- (2) Redovnom učeniku se može odobriti promjena započeto obrazovanja, na način koji se reguliše Pravilnikom koje donosi Ministarstvo.

Članak 93.
(Ocjenjivanje učenika)

- (1) Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno, kontinuirano i brojčano.
- (2) Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti/modula su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2), nedovoljan (1).
- (3) Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.
- (4) Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika bliže se uređuju propisom koji donosi Ministarstvo sukladno sa ustanovljenim standardima uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata od strane Agencije za obrazovanje.
- (5) Napredovanje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika, koji se obrazuju po modularnom nastavnom planu i programu, bliže se uređuju propisom koji donosi Ministarstvo sukladno ustanovljenim standardima uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata od strane Agencije za obrazovanje.

Članak 94.
(Opći uspjeh i zaključivanje ocjena)

- (1) Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje razredno vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.
- (2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit poslije obavljenih ispita.
- (3) Nastavničko vijeće nakon svakog polugodišta analizira rad i rezultate rada odjeljenja, razreda i škole, razrednih vijeća i nastavnika, te usvaja izvješće o uspjehu učenika.

Članak 95.
(Prigovor roditelja na zaključnu ocjenu)

- (1) Učenik i njegov roditelj imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.
- (2) Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika u Povjerenstvu.
- (3) Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću u roku od tri dana od dana zaključivanja ocjene i obavještenja roditelja.
- (4) Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana od prijema prigovora donese odluku o prigovoru.
- (5) Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će Povjerenstvo koje će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana od usvajanja prigovora.
- (6) Ocjena Povjerenstva je konačna.

Članak 96.
(Utvrđivanje općeg uspjeha učenika)

- (1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na temelju prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.
- (2) Učenik je završio razred sa uspjehom:
 - a) odličan (5), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
 - b) vrlo dobar (4), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
 - c) dobar (3), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
 - d) dovoljan (2), ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

- (3) Pored općeg uspjeha u svjedodžbama i drugim dokumentima o postignutom uspjehu upisuje se brojčana ocjena zaokružena na dvije decimale.
- (4) Učenik je završio razred, odnosno obrazovanje, kada je završio sve obveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema zaključenih nedovoljnih ocjena.
- (5) Svake godine škola bira učenika generacije iz završnog razreda.
- (6) Pravilnik o izboru učenika generacije donosi Ministarstvo, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Članak 97. (Popravni ispit)

- (1) Učenik koji na kraju drugog polugodišta, odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u kolovoznom ispitnom roku.
- (2) Učenik koji ne položi popravni ispit upućuje se da ponovi razred.
- (3) Učenik koji na kraju drugog polugodišta ima tri i više nedovoljnih ocjena upućuje se da ponovi razred.
- (4) Učenik srednje škole može u toku obrazovanja ponoviti samo jedan razred.

Članak 98. (Ocjenjivanje vladanja učenika)

- (1) U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.
- (2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.
- (3) Ocjenu iz vladanja utvrđuje razredno vijeće na prijedlog razrednika.

Članak 99. (Završavanje dva razreda u toku školske godine)

- (1) Učenik koji u toku obrazovanja pokaže izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.
- (2) Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Članak 100. (Svjedodžba i diploma)

- (1) O završenom razredu, odnosno obrazovanju, srednja škola izdaje svjedodžbu, a učeniku koji s uspjehom položi maturski, odnosno završni ispit srednje škole izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi, uz navođenje općeg uspjeha izračunatog na dvije decimale i srednje ocjene.
- (2) Učeniku koji je oslobođen polaganja mature, odnosno završnog ispita izdaje se diploma sa napomenom da je oslobođen.
- (3) Svjedodžba, odnosno diploma koju izdaje verificirana srednja škola ima važnost javne isprave.

Članak 101. (Vrednovanje svjedodžbi i diploma)

Svjedodžba, odnosno diploma stečena na području Bosne i Hercegovine u registriranim srednjim školama ima istu vrijednost kao i svjedodžba, odnosno diploma stečena u odgovarajućim srednjim školama na teritoriji Kantona.

Članak 102. (Izdavanje duplikata javnih isprava)

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe, odnosno diplome, na temelju podataka iz matične knjige.

Članak 103. (Dokumentacija i evidencija u srednjoj školi)

- (1) Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, odjeljenjske knjige, registre i sl.
- (2) Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.
- (3) Sadržaj svjedodžbe, diplome i način vođenja evidencije i dokumentacije u svim tipovima srednjih škola bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 104. (Dopunski i razredni ispit)

- (1) Učenik može polagati dopunski i razredni ispit.
- (2) Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka

srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije ukoliko je isti potreban.

- (3) Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obim polaganja dopunskog ispita.
- (4) Razredni ispit polažu redovni učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine, odnosno obrazovanja.
- (5) Razredni ispiti se organizuju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih sati u drugom polugodištu.
- (6) U slučaju utvrđenih nepravilnosti nastavničko vijeće će poništiti ispit.
- (7) Organizacija, način, vrijeme i uvjeti polaganja ispita u srednjoj školi bliže se uređuju propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 105.

(Posebna diploma za postignute rezultate)

- (1) Učeniku koji u toku srednjeg obrazovanja i odgoja postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje tokom trogodišnjeg ili četvorogodišnjeg obrazovanja izdaje se, pored svjedodžbe o završenim razredima i diplome o završenom obrazovanju, i posebna diploma u znak priznanja za postignute rezultate.
- (2) Učeniku generacije izdaje se, pored svjedodžbe o završenim razredima i diplome o završenom obrazovanju, i diploma za učenika generacije.
- (3) Učeniku koji postiže naročite rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.
- (4) Obrasce iz stavka (1), (2) i (3) ovog članka, propisuje Ministarstvo.

Članka 106.

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Učeniku koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, drugim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima, te školskoj imovini mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

(2) Odgojno-disciplinske mjere mogu biti:

- a) ukor razrednika,
- b) ukor razrednog vijeća,
- c) ukor ravnatelja,
- d) ukor nastavničkog vijeća,
- e) isključenje iz srednje škole.

(3) Ukori nastavničkog vijeća i isključenje iz škole izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

(4) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika i naknadu počinjene materijalne štete utvrđuju se posebnim propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 107.

(Prigovor roditelja na ocjenu iz vladanja)

- (1) Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.
- (2) Učenik, odnosno njegov roditelj, protiv odgojno-disciplinske mjere ukori nastavničkog vijeća ili isključenje iz škole mogu izjaviti žalbu školskom odboru.
- (3) Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti.
- (4) Ukoliko učenik u kontinuitetu od dva mjeseca ima izrečenu jednu od odgojno-disciplinskih mjera ne može mu se ublažiti ili ukinuti ista.

Članak 108.

(Vijeće učenika)

- (1) U srednjoj školi formira se vijeće učenika radi ostvarivanja neposredne suradnje sa organima škole.
- (2) Srednja škola je obvezna da na početku školske godine upozna učenike sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim Zakonom i pravilima škole.
- (3) Učenici obrazuju vijeće učenika odjeljenja i vijeće učenika škole.

- (4) Vijeće učenika škole sačinjavaju predstavnici vijeća odjeljenja.
- (5) Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da: promoviše interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi, predstavlja stavove učenika školskom odboru škole, podstiče angažman učenika u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno ili, po zahtjevu školskog odbora, daju svoj doprinos o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.
- (6) Bliže odredbe o radu vijeća učenika škole uređuju se općim aktima škole.
- (9) Ukoliko na inicijativu škole, roditelji ne odvedu dijete u odgovarajuću ustanovu zdravstvenog ili socijalnog tipa radi procjene njegovih individualnih sposobnosti, podliježu kaznenim odredbama utvrđenim ovim Zakonom.
- (10) Roditelj je odgovoran i dužan izmiriti materijalnu štetu koji počinu učenik srednje škole u iznosu procjenjene štete.

Članak 110. (Vijeće roditelja)

- (1) Srednja škola je obvezna da na početku školske godine upozna roditelje sa njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim Zakonom i pravilima škole.

POGLAVLJE IV. PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 109. (Prava i obveze roditelja)

- (1) Roditelji su odgovajatelji svoje djece.
- (2) Roditelji imaju pravo i obvezu starati se o odgoju i obrazovanju svoje djece.
- (3) Pravo je roditelja da, sukladno s njihovim interesima, odaberu obrazovanje koje će njihova djeca sticati, pod uvjetom da se takvim izborom ostvaruju odgovarajuće obrazovne potrebe djeteta.
- (4) Roditelji imaju pravo obrazovati djecu u javnoj ili privatnoj školi.
- (5) Privatne škole, u pogledu uvjeta i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim učenicima.
- (6) U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.
- (7) Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promoviraju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom Zakonu.
- (8) Roditelj je, prema zahtjevu i nalogu škole, obavezan da odvede dijete u odgovarajuću ustanovu zdravstvenog ili socijalnog tipa radi procjene njegovih individualnih sposobnosti.
- (2) Obveza roditelja je da u suradnji sa nastavnicima pomogne u procjeni i izboru tipa srednje škole koja će biti sukladno sa interesima, sklonostima i mogućnostima učenika.
- (3) Roditelji učenika imaju pravo, a škola obvezu, pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja, čije članove biraju roditelji učenika, a način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja utvrđuje se općim aktima škole.
- (4) Vijeće roditelja promoviše interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi, predstavlja stavove roditelja školskom odboru, potiče angažman roditelja u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili, po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, učestvuje u izradi i realiziranju odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi.

POGLAVLJE V. NASTAVNICI, STRUČNI SURADNICI, SURADNICI I OSTALI RADNICI U ŠKOLI

Članak 111. (Profil i stručna sprema nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi)

- (1) Nastavnim planovima i programima, u ovisnosti o tipu srednje škole, utvrđuje se profil i stručna sprema nastavnika općeobrazovne, stručno-teoretske i praktične nastave.

- (2) U gimnazijama sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizovati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike najmanje VII stupanj stručne spreme ili najmanje II (drugim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od jedne godine (60 ECTS bodova) ili dvije godine (120 ECTS bodova) - ukupno (300 ECTS bodova) bolonjskog studija, sa bodovima prvog ciklusa, koji su stekli akademsku titulu i zvanje magistra ili ekvivalenta za određenu oblast.
- (3) U srednjim tehničkim i srodnim školama programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike najmanje VII stupnja stručne spreme ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje četiri godine (240 ECTS bodova) bolonjskog studija, koji su stekli akademsku titulu odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast.
- (4) U srednjim stručnim školama programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike najmanje VII stupanj stručne spreme ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine (180 ECTS bodova) bolonjskog studija, koji su stekli akademsku titulu, odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast.
- (5) U srednjim tehničkim i srodnim školama programske sadržaje stručno-teorijskih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike najmanje VII stupanj stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje četiri godine (240 ECTS bodova) bolonjskog studija, koji su stekli akademsku titulu, odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.
- (6) U srednjim stručnim školama programske sadržaje stručno-teorijskih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete koji obrazuju nastavnike najmanje VII stupnja stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine (180 ECTS bodova) bolonjskog studija, koji su stekli akademsku titulu, odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast.
- (7) U srednjim tehničkim i srodnim i stručnim školama praktičnu nastavu mogu izvoditi nastavnici sa završenim najmanje V stupnjom stručne spreme, specijalisti, odnosno sa završenim majstorskim ispitom ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja bolonjskog studija u trajanju od tri godine (180 ECTS bodova), koji su stekli akademsku titulu, odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva sukladno sa stručnim zvanjem i dopunskim psihološko-pedagoškim i metodičkim obrazovanjem stečenim na fakultetu koji obrazuje nastavnike.
- (8) Stručnu pomoć i podršku tokom školovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama pružaju defektoloz i različiti usmjerenja ili edukatori-rehabilitatori za rad u nastavi sa završenim najmanje VII stupnjem stručne spreme ili najmanje I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od najmanje četiri godine (240 ECTS bodova) bolonjskog studija, koji su stekli akademsku titulu, odnosno stručno zvanje bachelor ili ekvivalenta za određenu oblast.
- (9) Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, sukladno stavku (1), (2), (3) i (4) ovog članka, u srednjoj školi izvode i osobe sa završenim I, II ili III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i dopunskim pedagoško-psihološkim i didaktičko-metodičkim obrazovanjem stečenim na fakultetu koji obrazuje nastavnike.
- (10) Za inkluzivno obrazovanje potrebne su vještine u individualiziranju nastavnog procesa sukladno sa različitim mogućnostima i dinamikom učenja svih učenika, što obavezuje nastavnike da se stručno usavršavaju za pružanje podrške učenicima u procesu učenja na fleksibilan način.
- (11) Poslove nastavnika predsjednika stručnih aktivna može obavljati nastavnik koji ima položen stručni ispit.
- (12) Na poslove mentora za stručno osposobljavanje vježbenika imenuje se nastavnik koji ispunjava

uvjete da ima ocjenu o radu naročito se ističe ili 5 godina radnog staža u struci, a ukoliko škola ne raspolaže ovim kadrom može se angažovati najmjeroдавniji nastavnik te struke, na obrazloženi prijedlog ravnatelja.

(13) U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stavka (1) ovog članka, rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

(14) Rješenje iz prethodnog stavka je konačno i protiv istog se ne može izjaviti žalba.

Članak 112.

(Prava, obveze i poslovi nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi)

(1) Pravo i obveza nastavnika, stručnih suradnika i suradnika je da organiziraju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, potiču i pomažu razvoj učenika, stalno se stručno usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene ovim zakonom i aktima škole.

(2) Stručnu pomoć nastavnicima, stručnim suradnicima i suradnicima pruža Pedagoški zavod kroz savjetodavno-instruktivni rad.

(3) Ako radnik škole, odnosno druga osoba koja je imenovana na funkciju ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme u školi na području Zeničko-dobojskog kantona, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata.

(4) Obrazovno-odgojni rad u školi obavljaju nastavnici, stručni suradnici i suradnici.

(5) Primarni zadatak nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u školi je neposredan obrazovno-odgojni rad u okviru nastavnih planova i programa, uvažavajući funkcionalnu kreativnost pedagoškog rada, principe demokratičnosti i ljudskih prava.

(6) Osobe iz stavka (1) ovog članka obavljaju sljedeće poslove:

- a) ostvaruju ciljeve i zadatke obrazovanja i odgoja utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima;
- b) realiziraju nastavne planove i programe u okviru 40-časovne radne sedmice i godišnjeg programa rada škole;

c) prate i vrednuju uspjeh u učenju i vladanju učenika;

d) vode evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnom radu;

e) surađuju sa organima upravljanja i organima rukovođenja u školi, roditeljima učenika i međusobno u domenu unapređenja obrazovanja i odgoja;

f) učestvuju u radu stručnih organa škole radi unapređenja djelotvornosti rada škole i

g) izvršavaju i druge obveze po nalogu ravnatelja škole koje proizlaze iz općih akata škole i godišnjeg programa rada škole.

Članak 113.

(Stručni suradnici i suradnici)

(1) Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalne, zdravstvene, bibliotekarske i druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni suradnici sa završenim stupnjom i vrstom stručne spremlje utvrđenim Pedagoškim standardima, kao i položenim stručnim ispitom.

(2) Organiziranje i realiziranje poslova stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi planira se i obavlja sukladno Pedagoškim standardima uz suglasnost Ministarstva.

Članak 114.

(Uvjeti za zasnivanje radnog odnosa nastavnika, stručnih suradnika i suradnika)

(1) Poslove nastavnika, stručnog suradnika i suradnika može obavljati osobe koje osim uvjeta utvrđenih zakonom, ispunjava i sljedeće uvjete:

a) ima razinu obrazovanja sukladno Nastavnom planu i programu, odnosno Pedagoškim standardima za srednju školu;

b) ima položen stručni ispit za samostalan obrazovno-odgojni rad;

c) da je zdravstveno sposoban za obavljanje poslova nastavnika ili stručnog suradnika.

(2) Na nastavnika, odnosno stručnog suradnika koji se prima u svojstvu vježbenika, ne odnosi se traženi uvjet iz stavka (1) točka b) ovog članka.

- (3) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. travnja 1992. godine sa istim stupnjem i vrstom školske spreme koja se traži za nastavnike i stručne suradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a na temelju Zakona o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 23/4).
- (4) Za dokazivanje ispunjavanja uvjeta iz stavka (1) točka c) ovog članka, priznaje se samo ljekarsko uvjerenje koje izdaje ovlaštena zdravstvena ustanova.
- (5) Poslove nastavnika u srednjoj školi na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja ima odgovarajuću školsku spremu definiranu Nastavnim planom i programom i položen stručni ispit za nastavnika.
- (6) Poslove stručnog suradnika ili suradnika u srednjoj školi na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja ima odgovarajuću školsku spremu definiranu Pedagoškim standardima i položen stručni ispit za stručnog suradnika ili suradnika.
- Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona, koje donosi Ministarstvo.
- (3) Natječaj se raspisuje najmanje dva puta u toku školske godine i to prije početka školske godine i prije početka drugog polugodišta, objavljuje u jednom dnevnom ili tjednom listu za koji se objektivno može pretpostaviti da je dostupan javnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (4) Ostali radnici primaju se u radni odnos putem javnog oglasa koji se objavljuje u jednom dnevnom ili tjednom listu za koji se objektivno može pretpostaviti da je dostupan javnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (5) Izuzetno, radi obezbjeđenja stručne zastupljenosti nastave, odnosno nesmetanog odvijanja obrazovno-odgojnog procesa, a do okončanja postupka po raspisanom natječaju/oglasu, ravnatelj škole može, bez natječaja/oglasa, primiti u radni odnos na određeno vrijeme osoba koja ispunjava uvjete utvrđene ovim zakonom, na period ne duži od 60 dana.

Članak 115.

(Ostali radnici u srednjoj školi)

- (1) Administrativno-financijske, analitičke, normativno-pravne, personalne, statističke i druge poslove, obavljaju administrativno-financijski radnici i tajnici sa završenim stupnjem i vrstom stručne spreme utvrđene Pedagoškim standardima.
- (2) Pomoćno-tehničke i druge poslove obavlja pomoćno-tehničko osoblje sa završenim stupnjem i vrstom stručne spreme utvrđene Pedagoškim standardima.
- (6) Izuzetno, ako se po okončanju natječaja ne bude moglo izabrati stručna osoba, ravnatelj škole može angažirati osobu na poslove instruktivne nastave.
- (7) Angažiranje osobe iz stavka (6) ovog članka, se vrši u svojstvu radnika na određeno vrijeme odnosno na period do kraja polugodišta sukladno sa posebnim naputkom koje donosi Ministarstvo.

Članak 116.

(Upošljavanje u srednjoj školi)

- (1) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona je dužna sukladno Nastavnom planu i programu, odnosno Pedagoškim standardima, da dostavi Ministarstvu podatke o potrebama za popunom upražnjenih radnih mjesta.
- (2) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona dužna je vršiti prijem nastavnika, stručnih suradnika i ostalih radnika u školi na osnovu javnog natječaja/oglasa, koji raspisuje školski odbor srednje škole, uz prethodnu suglasnost Ministarstva i sukladno sa Programom zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška, kao i
- (8) Radno-pravni status radnika škole čiji je osnivač Skupština Kantona, koji je ostao djelimično ili u cjelosti bez poslova i radnih zadataka u školi, rješava se sukladno ovom zakonu i Okvirnom programom zbrinjavanja tehnološkog viška radnika u školama na području Zeničko-dobojskog kantona.
- (9) Škola čiji je osnivač druga pravna ili fizička osoba vrši prijem radnika na temelju javnog natječaja/oglasa, sukladno sa uvjetima, kriterijima i postupkom utvrđenim općim aktima škole.
- (10) U slučajevima kada je neophodno angažovati nastavnika ili osobu za realizaciju nastave koje nije završilo nastavnički fakultet, škola može angažirati radnika ugovorom o djelu, a koji se zbog specifičnih razloga, odnosno opravdanih potreba pedagoške prirode, može obnavljati do kraja nastavne godine.

- (11) Propisom koji donosi Ministarstvo, uz prethodna usaglašavanja sa ovlaštenim predstavnicima obrazovnog sindikata, bliže se uređuju uvjeti, kriteriji i postupak upošljavanja u školama čiji je osnivač Skupština Kantona.

Članak 117.

(Zbrinjavanje tehnološkog viška)

- (1) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona je dužna sukladno sa Pedagoškim standardima dostaviti Ministarstvu podatke o radnicima škole za čijim je radom djelimično ili u cjelosti prestala potreba na razini škole.
- (2) Škole su dužne, prije raspisivanja natječaja/oglasa, napraviti listu nastavnika, stručnih suradnika, suradnika i ostalih radnika koji su utvrđeni kao tehnološki višak, prema Okvirnom programu zbrinjavanja mogućeg tehnološkog viška radnika u osnovnim i srednjim školama na području Zeničko-dobojskog kantona.

Članak 118.

(Ljekarski i sistematski pregled radnika)

- (1) Svi radnici srednje škole moraju biti ljekarski pregledani do početka nastave za tu školsku godinu.
- (2) Troškovi sistematskog pregleda padaju na teret osnivača.
- (3) Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik ili drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti, ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, utvrđene od strane ovlaštene zdravstvene ustanove, bit će oslobođen od izvođenja nastave i neposrednog kontakta sa učenicima do izlječenja.
- (4) Podaci o zdravstvenom stanju radnika se moraju koristiti sukladno važećim propisima zaštite osobnih podataka.
- (5) Osoba koja boluje od zarazne ili duševne bolesti ili je prema nalazu stručnog ljekara postalo ovisnik, ne može raditi u srednjoj školi.
- (6) Bliže odredbe ovog članka regulirati će se Pravilima škole.

Članak 119.

(Upućivanje radnika na ocjenu radne sposobnosti)

- (1) U slučaju osnovane sumnje da je radniku škole psihičko ili tjelesno zdravlje narušeno u mjeri koja

bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, na temelju mišljenja i prijedloga Nastavničkog vijeća, Pedagoškog zavoda, koji vrši pedagoško-stručni nadzor i Inspekcije za oblast obrazovanja, ravnatelj škole donosi odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.

- (2) Na odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti nezadovoljni radnik ima pravo podnijeti žalbu školskom odboru.
- (3) Odluka školskog odbora na podnesenu žalbu je konačna.
- (4) Radnik čija je žalba odbačena ili odbijena, obavezan je na temelju konačne odluke školskog odbora podvrgnuti se ocjeni radne sposobnosti.
- (5) Troškovi vezani za ocjenu radne sposobnosti padaju na teret škole.
- (6) Radnik škole koji odbije izvršiti odluku iz stavka (4) ovog članka, čini povredu radne dužnosti.
- (7) Ako se ocjenom radne sposobnosti od strane ovlaštene ustanove utvrdi da nastavnik, stručni suradnik ili suradnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obveze u obrazovno-odgojnom radu ili da drugi radnici ne mogu obavljati poslove na koje su raspoređeni zbog trajno narušenog psihičkog ili fizičkog zdravlja, ponudit će im se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti, ako za to postoje uvjeti.
- (8) Radnik iz prethodnog stavka ostvaruje sva pripadajuća prava sukladno sa važećim zakonskim propisima.

Članak 120.

(Podobnost za rad sa učenicima)

- (1) Za rad sa učenicima nepodoban je radnik škole koji je pravosnažnom presudom osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo protiv ustavnog poretka, protiv čovječnosti i međunarodnog prava, protiv života i tijela, protiv dostojanstva osoba i morala, protiv braka i obitelji, protiv službene i druge odgovorne dužnosti, kao i drugih krivičnih djela koji zbog svoje prirode ne dozvoljavaju rad sa učenicima, odnosno rad u školi, osim ako je nastupila rehabilitacija po posebnom zakonu.
- (2) Radniku škole iz stavka (1) ovog članka, koji je pravosnažnom presudom osuđen na izdržavanje kazne zatvora u trajanju od najmanje tri mjeseca, otkazat će se ugovor o radu bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka.

Članak 121.
(Privremena ili trajna suspenzija radnika)

- (1) Radnik škole privremeno se suspendira sa poslova i radnih zadataka koje vrši ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za djela iz članka 120. stavak (1) ovog Zakona, do okončanja krivičnog postupka.
- (2) Radnik škole može se privremeno suspendirati ako postoje osnovi sumnje da je učinio krivično djelo iz članka 120. stavak (1) ovog zakona ili je protiv njega pokrenut disciplinski postupak za težu povredu radne dužnosti, do okončanja istražnog, odnosno disciplinskog postupka.
- (3) Odluku o privremenoj suspenziji donosi ravnatelj škole sukladno sa Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti koji donosi Ministarstvo.
- (4) Tokom suspenzije radnik ima pravo na iznos plate sukladno sa propisima.
- (5) Radniku pripada razlika između primljene plaće koju bi ostvario da nije suspendovan, kao i druga prava iz radnog odnosa koja nije ostvario zbog suspenzije, u slučaju:
 - a) ako mu ne bude izrečena disciplinska mjera zbog povrede radne dužnosti;
 - b) ako je na temelju pravosnažne sudske odluke krivični postupak protiv njega obustavljen ili je oslobođen optužbe, ili je optužba odbijena, ali ne zbog nemjerodavnosti.
- (6) Postupak utvrđivanja povrede radne dužnosti uposlenih u školi obvezno će se regulirati Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti koji donosi Ministarstvo.

Članak 122.
(Prestanak rada nastavnika)

- (1) Nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi ako Nastavničko vijeće, Pedagoški zavod koji vrši pedagoško-stručni nadzor i Inspekcija za oblast obrazovanja, (u daljem testu: Inspekcija), utvrdi da nastavnik ne izvršava svoje obveze sukladno Nastavnom planu i program, ovom zakonom, te drugim aktima škole.
- (2) U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredni obrazovno-odgojni rad srednja škola može takvog nastavnika rasporediti na druge poslove odnosno radne zadatke, koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

- (3) Kada nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove, ostvarivat će svoja prava shodno Zakonu o radu.

Članak 123.
(Raspored radnog vremena)

- (1) Pravilnikom o radu srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u okviru 40-satnog radnog tjedna i korištenja dnevnog odmora u toku radnog dana sukladno sa Pedagoškim standardima.
- (2) Norme sati nastavnika utvrđuju se Pedagoškim standardima.

Članak 124.
(Broj sati neposrednog obrazovno-odgojnog rada)

- (1) Norma časova redovne nastave po predmetima utvrđena je Pedagoškim standardima.
- (2) Neposredni obrazovno-odgojni rad podrazumijeva časove redovne, izborne, dopunske, dodatne i instruktivne nastave i pisanje pripreme za nastavu, vrijeme za pregled pismenih zadataka, razredništvo, čas odjeljenske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti.
- (3) Izuzetno, ukoliko se po okončanju natječajne procedure, nastava nije mogla stručno zastupiti, niti se mogla angažovati osoba na poslove instruktivne nastave, nastavnik može, po nalogu ravnatelja, raditi više od nastavne norme utvrđene Pedagoškim standardima do pet nastavnih časova sedmično.
- (4) Rad iz stavka (3) ovog članka smatra se prekovremenim radom.

Članak 125.
(Godišnji odmor)

- (1) Nastavnici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika, koji traje 30 radnih dana, a ostali radnici sukladno Pravilniku o radu škole i Zakonu o radu.
- (2) Nastavnici, stručni suradnici i suradnici koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu koristiti godišnji odmor shodno Zakonu o radu.

**Članak 126.
(Vježbenik)**

- (1) Vježbenik je osoba koja prvi put zasniva radni odnos u zanimanju za koje se obrazovalo radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad.
- (2) Osobi koja prvi put zasniva radni odnos na određeno vrijeme u zanimanju za koje se obrazovalo, za puno radno vrijeme pripada iznos plate pripadajućeg radnog mjesta, sukladno sa Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja za teritorij Zeničko-dobojskog kantona, kao i druge naknade koje nemaju karakter plate.

**Članak 127.
(Osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)**

Ako je stručni ispit ili radno iskustvo zakonski utvrđeno, odnosno uvjet za obavljanje poslova određenog zanimanja u obrazovanju, škola može osoba koja završi obrazovanje, za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, sukladno sa zakonom.

**Članak 128.
(Osposobljavanje vježbenika za samostalan rad)**

- (1) Nastavnik, stručni suradnik i suradnik koji prvi put zasniva radni odnos u statusu vježbenika, stiče pravo polaganja stručnog ispita po isteku vježbeničkog staža koji traje 9 mjeseci.
- (2) Program vježbeničkog stažiranja, polaganja stručnog ispita, sastav Povjerenstva pred kojom se polaže stručni ispit, škola u kojoj će se održati nastavni sat – praktični dio stručnog ispita, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim oblici, način i program stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, kao i vođenje evidencije o stručnom ispitu, bliže se uređuju propisima koje donosi Ministarstvo.
- (3) Za osposobljavanje vježbenika za samostalan obrazovno-odgojni rad odgovorni su ravnatelj i mentor.

**Članak 129.
(Verifikovanje nastave nastavnika, stručnog suradnika i suradnika)**

- (1) Verifikovanje nastave nastavnika i aktivnosti stručnog suradnika za vrijeme osposobljavanja za samostalan obrazovno-odgojni rad vrši mentor.

- (2) Do momenta sticanja uvjeta za samostalan obrazovno-odgojni rad nastavnik, stručni suradnik i suradnik radi uz instrukcije i pod nadzorom mentora.

**Članak 130.
(Praćenje i vrednovanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika)**

- (1) Rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika prati se i vrednuje kontinuirano, a ocjena rada se utvrđuje jedanput u četiri godine.
- (2) Rezultati vrednovanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi omogućavaju sticanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.
- (3) Postupak praćenja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi, vrednovanja rada, te sticanja zvanja na temelju vrednovanja i vođenje dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuje propisima koje donosi Ministarstvo.

**POGLAVLJE VI. NADZOR NAD RADOM
SREDNJE ŠKOLE**

**Članak 131.
(Nadzor)**

- (1) Nadzor u smislu ovog Zakona podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada srednje škole, inspekcijski nadzor i pedagoško-stručni nadzor.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada srednje škole i inspekcijski nadzor vrši Inspekcija za oblast obrazovanja Ministarstva za obrazovanje znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor nad radom srednje škole vrši Pedagoški zavod.

**Članak 132.
(Inspekcijski nadzor)**

- (1) Inspekcijski nadzor odnosi se na:
 - a) postojanje propisanih uvjeta za rad obrazovno-odgojnih ustanova i drugih pravnih osoba koja obavljaju djelatnost obrazovanja i odgoja (u daljem tekstu obrazovno-odgojne ustanove);
 - b) ostvarivanje obrazovno-odgojne, odnosno znanstveno-nastavne djelatnosti;

- c) uporabu nastavnih planova i programa, udžbenika i drugih nastavnih sredstava;
 - d) uvjete za upis u obrazovno-odgojnu ustanovu;
 - e) vođenje propisane evidencije i dokumentacije;
 - f) primjenu odgojno-disciplinskih mjera prema učenicima;
 - g) primjenu ostalih propisa koji se odnose na nesmetan rad i funkcioniranje škole do donošenja konačnih odluka organa upravljanja školom.
- (2) Nadzor nad primjenom propisa o radu (zaključivanje ugovora u radu, otkazivanje ugovora o radu i prestanak radnog odnosa, ostvarivanje prava, obveza i odgovornosti iz radnog odnosa), vrši mjerodavna inspekcija rada.
- (3) Inspekcijski nadzor u srednjoj školi obavlja se najmanje dva puta u toku školske godine.
- (4) Izvješće o izvršenom inspekcijskom nadzoru mjerodavna inspekcija dostavlja Ministarstvu, a zapisnike o obavljenom inspekcijskom nadzoru ravnatelju škole i školskom odboru.

Članak 133. (Pedagoško-stručni nadzor)

- (1) Pedagoško-stručni nadzor obuhvata aktivnosti nadzora nad procesom planiranja i programiranja rada škole, organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, te nadzor nad radom ravnatelja i pomoćnika ravnatelja srednje škole radi unapređenja obrazovno-odgojnog rada škole.
- (2) Pedagoško-stručni nadzor u srednjoj školi obavlja Pedagoški zavod.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor iz stavka (1) ovog članka posebno se odnosi na:
 - a) pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organizaciji obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika;
 - b) praćenje primjene i realizacije Nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;
 - c) praćenje i vrednovanje rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u nastavi, kao i rada ravnatelja i pomoćnika ravnatelja srednje škole, te

- d) praćenje i unapređenje nastavne tehnike i tehnologije, organizovanje, obučavanje i usavršavanje nastavnika i suradnika za primjenu novih nastavnih metoda i nove nastavne tehnologije, te izdavanje publikacija iz oblasti nastavne teorije i prakse;
 - e) praćenje, proučavanje i analiza sistema obrazovanja i odgoja, te predlaganje mjera za njegovo unapređenje.
- (4) Pedagoško-stručni nadzor u srednjoj školi obavlja se najmanje dva puta u toku školske godine: na kraju prvog polugodišta tekuće školske godine i na kraju školske godine.
- (5) Tokom obavljanja pedagoško-stručnog nadzora sačinjava se zapisnik.
- (6) Pedagoško-stručni nadzor u srednjoj školi odvija se sukladno sa pravilnikom kojeg donosi Ministarstvo.
- (7) O obavljenom pedagoško-stručnom nadzoru Pedagoški zavod podnosi zbirno izvješće Ministarstvu.

Članak 134. (Obveza škole pri vršenju nadzora)

- (1) Škola je dužna da omogući nesmetano vršenje inspekcijskog nadzora i pedagoško-stručnog nadzora, kao i uvid u odgovarajuću dokumentaciju i evidenciju koja se vodi u školi sukladno s predmetom nadzora.
- (2) Inspekcijski nadzor se odvija uz prisustvo ravnatelja škole.
- (3) Pedagoško-stručni nadzor se odvija uz prisustvo ravnatelja škole i pomoćnika ravnatelja škole.
- (4) Škola je dužna da, nakon upoznavanja nastavničkog vijeća i školskog odbora o izvršenom nadzoru, zapisnike i izvještaje o obavljenom nadzoru odlaže u arhivu na način koji je definiran propisima kojima se tretira pojedini oblik nadzora u školi.

DIO ČETVRTI - ORGAN UPRAVLJANJA I ORGAN RUKOVOĐENJA

Članak 135. (Organ upravljanja i organ rukovođenja)

- (1) Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor.
- (2) Organ rukovođenja je ravnatelj srednje škole.
- (3) Organ rukovođenja u školskom centru je ravnatelj centra.

Članak 136.

(Sastav i imenovanje članova školskog odbora)

- (1) Školski odbor srednje škole, kao javne ustanove, broji pet članova i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik lokalne zajednice, jedan predstavnik Vijeća roditelja učenika srednje škole na prijedlog Vijeća roditelja i dva predstavnika škole koji se biraju iz reda nastavnika, stručnih suradnika i suradnika škole na prijedlog Nastavničkog vijeća.
- (2) Predstavnik osnivača:
 - a) treba da ima najmanje VI stupanj stručne spreme (ili završen najmanje dodiplomski visokoškolski studij ili stručni studij na kojem se stiče najmanje 180 ECTS bodova);
 - b) ne može biti ravnatelj škole registrovane u Kantonu;
 - c) ne može biti državni službenik/namještenik Ministarstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.
- (3) Školski odbor po svom sastavu, u pravilu, odražava etnički sastav učenika i roditelja, radnika, te škole i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje, a sukladno sa posljednjim objavljenim popisom stanovništva u Bosni i Hercegovini.
- (4) Članove školskog odbora srednje škole kao javne ustanove, na temelju raspisanog javnog oglasa, konačno imenuje i razrješava Vlada Kantona na način i u postupku propisanim Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13), kao i Pravilnikom o radu školskog odbora srednje škole.
- (5) U proceduri koja prethodi postupku imenovanja članova školskog odbora, kandidati za članove školskog odbora iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika i radnika škole obavezni su u pisanom obliku obezbijediti većinsku podršku Vijeća roditelja škole (u daljem tekstu: Vijeće roditelja), odnosno većinsku podršku radnika škole pribavljenu na proširenoj sjednici Nastavničkog vijeća, koju čine svi radnici škole.
- (6) Predsjednika i članove školskog odbora srednje škole kao javne ustanove konačno imenuje i razrješava Vlada Kantona sukladno sa kriterijima koje donosi Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva, a predsjed-

dnika i članove školskog odbora srednje škole u privatnom vlasništvu, imenuje i razrješava osnivač.

- (7) Ista osoba može biti predsjednik ili član samo u jednom školskom odboru odgojno-obrazovne ustanove na području Kantona.
- (8) U školskom odboru ne može se dozvoliti angažman osobi za koju se u zakonom propisanom postupku, a na temelju relevantne medicinske dokumentacije utvrdi da je: ovisnik o opijatima, kao i osoba koja boluje od duševne bolesti, a što će se preciznije urediti Pravilnikom iz stavka (4) ovog članka.
- (9) U slučaju kada je protiv osobe koja je član školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu: krivični zakon) može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, škola je obvezna obavijestiti o tome osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih osoba do okončanja krivičnog postupka.
- (10) O osobama iz stavka (9) ovog članka kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stavka (9) ovog članka škola je obvezna obavijestiti osnivača odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješanju.
- (11) U školskom odboru se ne mogu angažirati osobe koje su izabrani dužnosnici, nositelji izvršnih funkcija i savjetnici u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, shodno odredbama Zakona o sukobu interesa u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/08), kao i osobe iz članka 5., Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 12/03, 34/03 i 65/13).

Članak 137.

(Mjerodavnost školskog odbora)

- (1) Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa srednje škole i brine se o zakonitom radu škole, organa rukovođenja i stručnih organa škole.
- (2) Mjerodavnosti školskog odbora su:
 - a) vrši izbor nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;

- b) izbor i konačno imenovanje i razrješenje ravnatelja škole;
 - c) rješava u drugom stupnju i donosi konačne odluke po svim podnesenim prigovorima i žalbama;
 - d) odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
 - e) razmatranje i donošenje godišnjeg programa rada škole za tekuću godinu i izvješća o realizaciji godišnjeg programa rada za prethodnu školsku godinu;
 - f) donosi odluke o broju, organizovanju i ukidanju odjeljenja srednje škole;
 - g) razmatra ostvarenje godišnjeg programa rada škole i realizaciju nastavnog plana i programa;
 - h) usvaja pravila škole i druga akta srednje škole;
 - i) odlučuje o prigovoru roditelja učenika na rad nastavnika, stručnih uradnika i suradnika;
 - j) postupa po žalbi učenika, odnosno roditelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz članka 107. stavak (2) ovog Zakona;
 - k) donosi odluku o raspisivanju javnog natječaja/ oglasa;
 - l) postupa po žalbama i prigovorima kandidata po javnom natječaju;
 - m) razmatra žalbe i prigovore nastavnika, stručnih suradnika i suradnika na rješenje o ocjeni rada ravnatelja srednje škole i drugim pravima, obvezama i odgovornostima iz radnog odnosa i o tome podnosi izvješće osnivaču, odnosno Ministarstvu;
 - n) postupa po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad ravnatelja škole;
 - o) podnosi godišnje izvješće o rezultatima rada srednje škole Ministarstvu;
 - p) imenovanje svih Povjerenstva za poslove iz svoje mjerodavnosti, a sukladno s Pravilima škole;
 - r) razmatra prijedloge odluka i preporuka koji se upute školskom odboru s ciljem preduzimanja odgovarajućih mjera;
 - s) donošenje općeg akta o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i drugih općih akata sukladno sa relevantnim propisima.
- (3) Školski odbor je mjerodavan za odlučivanje u drugom stupnju po žalbama i prigovorima na odluke ravnatelja škole na koje je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i drugih radnika škole.
 - (4) Školski odbor, osim mjerodavnosti propisanih u stavovima (2) i (3) ovog članka, obavlja i sljedeće:
 - a) razmatra odluke i preporuke nastavničkog vijeća i sindikata i preduzima odgovarajuće mjere;
 - b) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem;
 - c) razmatra i odobrava službena putovanja ravnatelja škole;
 - d) u vanrednim situacijama kada je ravnatelj spriječen da obavlja dužnost, a škola nema pomoćnika ravnatelja, uz suglasnost Ministarstva, imenuje nastavnika ili stručnog suradnika koji ispunjava uvjete za ravnatelja koji će obavljati poslove i radne zadatke ravnatelja, sve dok traje takva objektivna spriječenost;
 - e) vrši i druge poslove sukladno s relevantnim propisima i pravilima škole.
 - (5) Ukoliko Osnivač ne prihvati izvješće o radu školskog odbora iz stavka (2) ovog članka i ako školski odbor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, odnosno nedostataka ili ako školski odbor postupi suprotno aktima suda, Ministarstva ili mjerodavne inspekcije, Ministarstvo pokreće proceduru razrješenja članova školskog odbora.

Članak 138. (Rad školskog odbora)

- (1) Način rada školskog odbora reguliše se Pravilnikom o formiranju i radu školskih odbora.
- (2) Odluke školskog odbora su valjane ako za njih glasa većina od ukupnog broja imenovanih članova školskog odbora.
- (3) Obavljanje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.
- (4) Procedure za imenovanje članova školskog odbora počinju najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata.

- (5) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva ravnatelj škole najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o imenovanju članova školskog odbora.
- (6) Ministarstvo donosi Pravilnik o formiranju i radu školskih odbora.

Član 139.

(Razrješenje članova školskog odbora)

- (1) Status člana školskog odbora prestaje istekom mandata.
- (2) Mandat člana školskog odbora iz reda roditelja, člana iz reda radnika škole i predstavnika lokalne zajednice prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana prestanka statusa redovnog učenika čiji je on roditelj, odnosno prestanka statusa radnika u datoj školi, odnosno isteka mandata predstavnika lokalne zajednice, kao i donošenja odluke Nastavničkog vijeća i Vijeća roditelja o razrješenju članova školskog odbora.
- (3) Odmah nakon nastupanja okolnosti iz stavova (1) i (2) ovog članka, srednja škola je obvezna provesti proceduru popune te pozicije i o tome obavijestiti Ministarstvo, a ako je istekao mandat predstavniku osnivača ili predstavniku lokalne zajednice Vlada Kantona će popuniti tu poziciju.
- (4) Vlada Kantona će razriješiti članove školskog odbora, odnosno školski odbor i prije isteka mandata u slučajevima kada se utvrdi da:
- a) član ne ispunjava obveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju škole i pravilima srednje škole i pravilnikom kojim se reguliše rad školskog odbora;
 - b) školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga sukladno sa zakonom, aktom o osnivanju škole, pravilima srednje škole, pravilnikom kojim se reguliše rad školskog odbora, odnosno ako ne postupi po naloženim instrukcijama Ministarstva, kao i u drugim slučajevima predviđenim pravilima srednje škole.
- (5) Odluku o razrješenju školskog odbora, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, donosi Vlada Kantona, te sukladno sa zakonom imenuje, na kraći period, školski odbor, najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga.
- (6) U slučaju razrješenja člana školskog odbora, odnosno

razrješenju školskog odbora iz stavova (1) i (4) ovog članka, mandat novom članu, odnosno školskom odboru traje do isteka mandata razrješenog člana, odnosno razrješenog školskog odbora.

- (7) Članovi školskog odbora koji su razrješeni u slučajevima utvrđenim u stavku (4) ovog članka, ne mogu biti ponovo imenovani u školske odbore osnovnih i srednjih škola Kantona.

- (8) Evidenciju ovih osoba vodi Ministarstvo.

Članak 140.

(Opći uvjeti za obavljanje poslova ravnatelja škole)

- (1) Srednjom školom rukovodi ravnatelj škole.
- (2) Za ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja, osim općih, ispunjava i sljedeće posebne uvjete:
- a) da u pogledu stručne spreme ispunjava uvjete za nastavnika u srednjoj školi, odnosno stručnog suradnika u srednjoj školi;
 - b) da ima najmanje 5 godina radnog staža na poslovima u nastavi, odnosno obrazovno-odgojnom procesu, a naročito se ističe svojim radom, sposobnostima organizacije obrazovno-odgojnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi o čemu posjeduje mjerljive pokazatelje, odnosno relevantnu dokumentaciju;
 - c) da ima najmanje VII stupanj stručne spreme, odnosno završen studij po bolonjskom sistemu (najmanje 240 ECTS bodova) za srednje tehničke i srodne i stručne škole;
 - d) da ima najmanje VII stupanj stručne spreme, odnosno završen studij po bolonjskom sistemu (najmanje 300 ECTS bodova), za gimnazije;
 - e) kao i druge posebne uvjete propisane pravilnikom iz stavka (3) ovog članka.
- (3) Ravnatelja srednje škole kao javne ustanove, čiji je osnivač Skupština Kantona, imenuje školski odbor, na temelju raspisanog javnog natječaja uz prethodno mišljenje Ministarstva i suglasnost Vlade Kantona, na način i u postupku propisanom Pravilnikom o izboru, imenovanju i razrješenju ravnatelja srednje škole, koje donosi Ministarstvo.
- (4) U slučaju da predloženi kandidat ne dobije suglasnost Vlade Kantona, školski odbor će imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja na period od najduže 6 mjeseci, uz obvezu da se raspiše novi natječaj.

Članak 141.

(Posebni uvjeti za obavljanje poslova ravnatelja škole)

- (1) Prilikom prijave na natječaj za izbor i imenovanje ravnatelja škole, odnosno prilikom imenovanja pomoćnika ravnatelja, kandidati su dužni dostaviti slijedeću dokumentaciju:
 - a) ovjerenu i potpisanu izjavu da nisu članovi tijela ili organa niti jedne političke stranke, te da za sve vrijeme obnašanja povjerenih javnih dužnosti neće politički djelovati u smislu postupanja po datim političkim naporima ili preporukama, smjernicama i komentarima političkih stranaka, javnog angažovanja u radu stranačkih tijela ili organa, učešća u organizovanju javnih političkih istupa uključujući i javna istupanja na političkim skupovima stranaka ili njihovih organa i tijela, kao i svim drugim oblicima javnog podržavanja iznesenih stavova političkih stranaka, a na temelju kojih bi se u javnosti ili školi, mogla dovesti u pitanje njihova opredjeljena politička nepristrasnost;
 - b) ovjerenu i potpisanu izjavu da nisu u bilo kakvom srodstvu sa članovima školskog odbora.
- (2) Sve prijave, odnosno informacije o političkom djelovanju potpisnika Izjave iz prethodnog stavka, dostavljaju se Povjerenstvu koje imenuje Vlada Zeničko-dobojskog kantona, a koja se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik i to: dva člana imenovana na prijedlog skupštinskog Povjerenstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport, jednog člana imenovanog na prijedlog Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja u Federaciji Bosne i Hercegovine, jednog člana imenovanog na prijedlog Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, znanosti i kulture BiH, te jednog člana iz Ministarstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport, imenovanog na prijedlog Ministra pomenutog Ministarstva, koja će razmotriti sve navode iz dostavljene prijave i svoje mišljenje o istoj dostaviti kantonalnoj inspekciji za obrazovanje i znanost, na daljnje postupanje.
- (3) Povjerenstvo će razmotriti sve navode iz dostavljene prijave i svoje mišljenje o istoj dostaviti Kantonalnoj inspekciji za obrazovanje i znanost, na daljnje postupanje.
- (4) Vlada Kantona daje suglasnost za kandidata kojeg predloži školski odbor, a koji ispunjava uvjete natječaja i kriterije iz Pravilnika koji donosi Ministarstvo.
- (5) U proceduri koja prethodi postupku izbora i imenovanja ravnatelja škole, članovi školskog odbora iz reda roditelja i radnika škole obvezni su podržati obrazložen prijedlog Vijeća roditelja, odnosno radnika koji se dobija neposrednim i tajnim izjašnjavanjem svih prisutnih članova Vijeća roditelja na sjednici Vijeća roditelja, odnosno radnika na sjednici Nastavničkog vijeća u proširenom sastavu.
- (6) Ravnatelja srednje škole čiji osnivač nije Skupština Kantona imenuje školski odbor na temelju javnog natječaja i uz suglasnost osnivača.
- (7) Ravnatelj srednje škole se imenuje na period od četiri godine s mogućnošću jednog reizbora u toj srednjoj školi.
- (8) Školski odbor raspisuje natječaj za ravnatelja srednje škole, najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata, koji se objavljuje u sredstvu informiranja, o čemu obavještava Ministarstvo.
- (9) Postupak izbora i imenovanja ravnatelja škole školski odbor sprovodi uz poštivanje načela zakonitosti, otvorenosti i transparentnosti, kvalitete, zastupljenosti pri upošljavanju i neovisne provjere, sukladno sa važećim zakonima.
- (10) Nadzor nad sprovođenjem procedure izbora i imenovanja ravnatelja škole provodi Ministarstvo.
- (11) Na prava i obveze radnika koji su imenovani za ravnatelja škole primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja, kojima se uređuju prava i obveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim Zakonom.
- (12) Za ravnatelja srednje škole i vršitelja dužnosti ravnatelja srednje škole ne može se imenovati:
 - a) osoba za koju se, u zakonom propisanom postupku, a na temelju relevantne medicinske dokumentacije, utvrdi da boluje od duševne ili zarazne bolesti, ovisnik o opijatima, a što će se preciznije urediti Pravilima škole;
 - b) osoba protiv koje je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više;
 - c) osoba koja je član organa zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti ili savjetnik u smislu Zakona o

sukobu interesa (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 16/02.), kao i članovi organa i tijela političkih partija;

d) osoba protiv koje je pokrenut krivični postupak.

(13) Pitanja imenovanja i razrješenja ravnatelja škola bliže se uređuju Pravilima škole i Pravilnikom kojeg donosi Ministarstvo.

Članak 142.

(Prava i obveze ravnatelja škole)

(1) Ravnatelj škole je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad škole.

(2) Ravnatelj škole, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- a) priprema nacrt godišnjeg programa rada škole nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje;
- b) planira rad, saziva i vodi sjednice razrednih i nastavničkih vijeća;
- c) predlaže okvirni financijski plan škole Ministarstvu i odgovoran je za praćenje realizacije usvojenog financijskog plana škole;
- d) odlučuje o raspoređivanju nastavnika, stručnih suradnika, suradnika i ostalih radnika srednje škole na određene poslove i zadatke sukladno sa njihovom stručnom spremom/zvanjem i rezultatima rada;
- e) sukladno s odredbama ovog zakona vrši izbor i postavljenje ostalih radnika i s njima zaključuje ugovor o radu;
- f) brine se o zbrinjavanju tehnološkog viška radnika sukladno sa odredbama ovog Zakona;
- g) osigurava uvjete za stručno usavršavanje nastavnika i stručnih suradnika, te stručno osposobljavanje ostalih radnika u školi;
- h) brine se o sigurnosti i zdravlju, te o pravima, obvezama i interesima učenika i radnika škole;
- i) surađuje s učenicima i roditeljima učenika;
- j) predlaže školskom odboru pravila škole i druge opće akte usaglašene sa reprezentativnim sindikatom;
- k) vrši evaluaciju rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u školi;

l) posjećuje redovnu nastavu i ostale oblike neposrednog obrazovno-odgojnog rada u školi;

m) poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obveza iz radnog odnosa;

n) surađuje s osnivačem škole, Ministarstvom i Pedagoškim zavodom, te drugim ustanovama i drugim organima od značaja za život i rad srednje škole kojom rukovodi;

o) za svaku školsku godinu utvrđuje raspored nastavnika i drugih radnika škole na određene poslove, sukladno s općim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi;

p) utvrđuje raspored radnog vremena svih radnika škole sukladno s zakonom o radu i kolektivnim ugovorima;

r) predlaže raspored časova nastavničkom vijeću;

s) rješava u prvom stupnju po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, kao i drugih radnika u školi;

t) rješava u prvom stupnju po žalbama i prigovorima roditelja učenika;

u) odgovoran je za izvršenje naputka, upozorenja i instrukcija Ministarstva, Inspekcije za oblast obrazovanja u slučaju neprimjerenog ponašanja nastavnika, stručnih suradnika, suradnika i drugih radnika i njihovog negativnog uticaja na učenike i ostale radnike škole;

v) provodi odluke školskog odbora i nastavničkog vijeća;

z) podnosi Školskom odboru izvješće o rezultatima rada;

aa) vrši i druge poslove utvrđene Zakonom, podzakonskim aktima i pravilima škole.

Članak 143.

(Prava ravnatelja škole iz radnog odnosa)

(1) Radnik škole, odnosno druga osoba koja je imenovana na funkciju ravnatelja škole, postavlja se rješenjem o postavljenju na period od četiri godine koje na temelju prethodne odluke školskog odbora o konačnom imenovanju, donosi predsjednik školskog odbora.

(2) Ako radnik škole, odnosno druga osoba koja je imenovana na funkciju ravnatelja iz stavka (1) ovog članka, ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme u

školi, na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najduže za vrijeme trajanja dva uzastopna mandata.

- (3) Zahtjev iz stavka (2) ovog članka radnik škole podnosi školskom odboru u pisanoj formi, u roku od 30 dana od dana prijema rješenja iz stavka (1) ovog članka.
- (4) Radnik škole, odnosno druga osoba koje je imenovana na funkciju ravnatelja škole iz stavka (1) ovog članka, ima se pravo vratiti na rad u školu u kojoj je prethodno radio, ako se na te poslove, uz prethodnu pisanu obavijest školskom odboru, vrati u roku od 30 dana od dana prestanka obavljanja poslova ravnatelja, u protivnom mu prestaje radni odnos.
- (5) Ako je za sticanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, radniku škole, odnosno drugoj osobi koja je imenovana na funkciju ravnatelja škole iz stavka (1) ovog članka, nakon povratka na rad, period mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekidno trajanje radnog odnosa.
- (6) Radnika škole iz stavka (1) ovog članka do povratka na poslove za koje mu ugovor o radu miruje zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva isključivo na određeno vrijeme.
- (7) Na prava i obveze radnika škole, odnosno druge osobe koja je imenovana na funkciju ravnatelja škole iz stavka (1) ovog članka, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i važećih kolektivnih ugovora, kojima se uređuju prava i obveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim zakonom.

Članak 144.

(Prestanak dužnosti ravnatelja škole)

- (1) Dužnost ravnatelja škole prestaje:
 - a) istekom mandata;
 - b) na osobni zahtjev;
 - c) razrješenjem;
 - d) ako je, zbog provođenja odluke ili akta koje je donio, došlo do povrede prava radnika ili imovine srednje škole, ako je njegovim odnosom nanesena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
 - e) sticanjem uvjeta za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u mirovinu;
 - f) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima škole.

- (2) Konačnu odluku o prestanku dužnosti ravnatelja škole donosi školski odbor u okviru svojih mjerodavnosti, a u izuzetnim slučajevima nepostupanja po datim naputcima i smjernicama Ministarstva i na obrazloženi prijedlog Ministra.

Članak 145.

(Razrješenje ravnatelja škole)

- (1) Školski odbor je obavezan razriješiti ravnatelja prije isteka mandata ako se utvrdi da:
 - a) ne izvršava obveze iz ovog Zakona;
 - b) u zakonom propisanom postupku, a na temelju relevantne medicinske dokumentacije boluje od zarazne ili duševne bolesti, ovisnik je o opijatima, a što će se preciznije urediti Pravilima škole;
 - c) je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više;
 - d) je škola, odnosno ravnatelja odgovoran za teži prekršaj iz ovog Zakona;
 - e) škola ne ostvaruje utvrđeni nastavni plan i program ili ga ostvaruje s utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima;
 - f) ravnatelj ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, mjeri Ministarstva ili inspektora za oblast obrazovanja za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka ili ako ravnatelj postupi suprotno aktima suda, instrukcijama, naputcima ili smjernicama Ministarstva, Pedagoškog zavoda ili mjerodavne inspekcije za oblast obrazovanja;
 - g) školski odbor ili Ministarstvo utvrde nesavjesno i nestručno obavljanje poslova ravnatelja;
 - h) postupajući suprotno Zakonu i podzakonskim aktima, onemogućuje rad stručnih organa škole i rad školskog odbora;
 - i) dostavi Ministarstvu netačne podatke o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika;
 - j) fizički kažnjava, omalovažava i vrijeđa osobnost učenika, radnika ili roditelja, ili neprimjerenim ponašanjem narušava ugled škole, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini, a što se preciznije uređuje Pravilnikom o kućnom redu s etičkim kodeksom koji donosi Ministarstvo;
 - k) u toku mandata ne ispunjava uvjete ili je predao dokumente ili izjave tokom postupka prijave na javni natječaj, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni;

- 1) postoje nepravilnosti u drugim slučajevima sukladno sa zakonom.
- (2) U slučaju kršenja zakona, profesionalne nekompetentnosti ili nemarnosti, školski odbor je obavezan po žurnom postupku suspendovati ravnatelja, do konačnog rješenja sukladno sa zakonom, a suspendovani ravnatelj ostvaruje prava sukladno sa zakonom i važećim kolektivnim ugovorima.
- (3) U slučaju kada je protiv ravnatelja potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, škola je obavezna obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka, a suspendovani ravnatelj ostvaruje prava sukladno sa Zakonom i važećim kolektivnim ugovorima.
- (4) Dok traje postupak razrješenja ravnatelja iz stavka (1) ovog članka, školski odbor je dužan suspendovati ravnatelja škole do okončanja postupka sukladno sa Zakonom.
- (5) Za vrijeme suspenzije ravnatelja škole školski odbor će ovlastiti pomoćnika ravnatelja, odnosno nastavnika ili stručnog suradnika škole koji ispunjava uvjete iz članka 140. stavak (2) ovog zakona, da obavlja poslove iz mjerodavnosti ravnatelja, koji ne trpe odlaganje.
- (6) Ravnatelj koji je razriješen prije isteka mandata iz razloga navedenih u stavovima (1) i (2) ovog članka ne može biti ponovo imenovan za ravnatelja škole ili vršitelja dužnosti ravnatelja škole.
- (7) Ministarstvo može predložiti školskom odboru srednje škole da ravnatelja srednje škole razriješi i prije isteka vremena na koje je imenovan ako školski odbor ne prihvati izvješće ravnatelja iz članka 143. alineja b), ovog Zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u obrazovno-odgojnom radu srednje škole.
- (8) Ukoliko je osnivač srednje škole Skupština Kantona, prava i obveze osnivača iz ovog članka vrši Vlada Kantona.
- (9) Način i procedure razrješenja ravnatelja škole bliže se uređuje pravilnikom koji donosi Ministarstvo.
- (2) Ukoliko ravnatelja škole nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, školski odbor će po žurnom postupku iz reda nastavnika ili stručnih suradnika škole imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja škole na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja, i u roku od 30 dana raspisati javni natječaj za izbor i imenovanje ravnatelja škole.
- (3) U slučaju privremene spriječenosti ravnatelja da obavlja poslove, a koji nije uspio ovlastiti osobu koja će obavljati neodložne poslove ravnatelja škole, školski odbor će ovlastiti pomoćnika ravnatelja, odnosno osobu iz reda nastavnika i stručnih suradnika koji će obavljati privremene i neodložne poslove ravnatelja škole.
- (4) Vršitelj dužnosti se imenuje na period najduže od 6 mjeseci, uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva.
- (5) Osnivač srednje škole u privatnoj svojini ima pravo imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja škole bez suglasnosti Vlade Kantona, a sukladno sa pravilima škole i uvjetima iz članka 141. ovog Zakona.
- (6) Ako osoba imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja škole ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme, na njezin će zahtjev školskom odboru u pisanoj formi, ugovor o radu mirovati u periodu u kojem će obavljati poslove ravnatelja škole.
- (7) Vršitelj dužnosti ravnatelja škole ima sva prava i obveze kao i ravnatelj škole, pri čemu se mandat vršitelja dužnosti ne smatra prekidom mandata u odnosu na dva prethodna uzastopna mandata ravnatelja te škole.

Članak 147.

(Pomoćnik ravnatelja škole)

- (1) Srednja škola, sukladno sa Pedagoškim standardima, može na poslovima rukovođenja, općim aktom, utvrditi i poslove pomoćnika ravnatelja škole.
 - (2) Izbor pomoćnika ravnatelja škole vrši školski odbor, na prijedlog ravnatelja škole, iz reda nastavnika i stručnih suradnika te škole i uz suglasnost Ministarstva, koja se pribavlja svake školske godine za narednu školsku godinu.
 - (3) Za pomoćnika ravnatelja škole može se imenovati osoba koje ispunjava iste uvjete kao i ravnatelj škole.
- Članak 146.**
(Vršitelj dužnosti ravnatelja škole)
- (1) Vršitelj dužnosti ravnatelja škole imenuje se u slučajevima propisanim zakonom, bez natječaja.

- (4) Postupak izbora i razrješenja pomoćnika ravnatelja škole, njegova ovlaštenja i dužnosti, bliže se utvrđuju pravilima škole.

DIO PETI – STRUČNI I SAVJETODAVNI ORGANI ŠKOLE

Članak 148. (Stručni organi u srednjoj školi)

- (1) U srednjoj školi djeluju stručni organi:
- a) nastavničko vijeće, koje sačinjavaju nastavnici i stručni suradnici;
 - b) razredno vijeće, koje sačinjavaju nastavnici tih razreda;
 - c) stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.
- (2) Način rada stručnih organa reguliše se poslovníkom o radu stručnih organa.
- (3) Razrednik je stručni voditelj odjeljenja.
- (4) Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika sadrže akti srednje škole (pravila škole, godišnji program rada i dr.).

Članak 149. (Nastavničko vijeće)

- (1) Nastavničko vijeće je stručni organ, a obavlja sljedeće poslove i zadatke:
- a) stara se o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u školi i preduzima mjere za unapređenje tog rada;
 - b) utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada škole;
 - c) analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća;
 - d) na prijedlog ravnatelja određuje razrednike;
 - e) vrši izbor oblika nastave i suglasno tome vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u 40-satnoj radnoj sedmici;
 - f) odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
 - g) prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;

- h) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
 - i) utvrđuje prijedlog i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih organa, tijela i Povjerenstvo;
 - j) utvrđuje program i prati realiziranje stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih suradnika i suradnika;
 - k) analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređenje obrazovno-odgojnog rada;
 - l) analizira i koordinira rad stručnih aktiva;
 - m) vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
 - n) imenuje Povjerenstva za polaganje ispita;
 - o) imenuje članove Povjerenstva za upis učenika u prvi razred srednje škole;
 - p) odobrava i organizuje polaganje razrednih ispita, mature, odnosno završnih ispita koji se obavljaju u školi sukladno sa ovim Zakonom, te razmatra i usvaja izvješće o ispitima;
 - r) donosi odluku o poništenju ispita;
 - s) stara se o zajednici učenika škole;
 - t) razmatra izvješće o izvršenom pedagoško-stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, preduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;
 - u) obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima srednje škole;
- (2) Radom nastavničkog vijeća rukovodi ravnatelj srednje škole ili član nastavničkog vijeća kojeg on odredi.

Članak 150. (Razredno vijeće)

- (1) Razredno vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:
- a. analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenjima određenog razreda;
 - b. neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
 - c. odlučuje o programima za nadarene učenike, za učenike s teškoćama u razvoju i o oblicima nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini ili za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno;

- d. usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
 - e. utvrđuje zaključne ocjene;
 - f. izriče i drugim organima predlaže odgojno-disciplinske mjere prema učenicima;
 - g. analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređenje obrazovno-odgojnog rada;
 - h. vrši i druge poslove utvrđene pravilima škole.
- (2) Razrednim vijećem rukovodi razrednik.

Članak 151.
(Stručni aktiv)

- (1) U školi se obrazuju stručni aktivni, čiji su članovi nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Stručnim aktivom rukovodi predsjednik stručnog aktiva.
- (3) Stručni aktiv obavlja sljedeće poslove:
- a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređenje,
 - b) usaglašava kriterije ocjenjivanja,
 - c) predlaže izmjene nastavnog plana i programa sukladno s tehnološkim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
 - d) daje prijedlog ravnatelju u svezi s podjelom predmeta na nastavnike,
 - e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika,
 - f) obavlja i druge poslove utvrđene Pravilima škole.
- (4) Način rada stručnih organa reguliše se poslovníkom o radu stručnih organa škole.
- (5) Bliže odredbe o radu stručnih organa i rada razrednika u srednjoj školi sastavni su dio pravila škole.

Članak 152.
(Savjetodavno vijeće)

- (1) Svaka srednja stručna škola formira savjetodavno vijeće izabrano od predstavnika lokalnog tržišta rada koje je u svezi s obrazovanjem određenih profila zanimanja.

- (2) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja, njenih programa, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomažu jačanju veza između škole i lokalnog tržišta rada.
- (3) Sastav savjetodavnog vijeća i procedure imenovanja njegovih članova regulišu se Pravilima škole.
- (4) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i besplatno.

DIO ŠESTI – DOMOVI UČENIKA

Članak 153.
(Rad doma učenika)

Dom učenika je ustanova koja obezbjeđuje učenicima smještaj, ishranu, odgojno-obrazovni rad, staranje o zdravlju, kulturno-zabavne i sportsko-rekreativne aktivnosti.

Članak 154.
(Osnivanje doma učenika)

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim Zakonom, obezbijedi sredstva i uvjete sukladno sa Pedagoškim standardima i higijensko-tehničkim normativom prostornih uvjeta za rad srednjih škola.

Članak 155.
(Program odgojno-obrazovnog rada doma učenika)

- (1) Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika, a ostvaruju ga odgajatelji i stručni suradnici.
- (2) Jedinstveni program odgojno-obrazovnog rada za sve domove učenika donosi Ministarstvo.

Članak 156.
(Stručni organi doma učenika)

- (1) Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni suradnici i suradnici doma učenika, a vijećem rukovodi ravnatelj doma.
- (2) Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira, u ovisnosti od svojih potreba, sukladno sa pravilima doma.

(3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže Pravila doma učenika.

Članak 157. (Pravila doma učenika)

(1) Dom učenika ima Pravila doma učenika po kojima ustanova radi, a koja donosi školski odbor.

(2) Pravila doma učenika sadrže odredbe koje se odnose na:

- a) unutarnju organizaciju doma;
- b) djelatnost doma;
- c) prijem učenika u dom;
- d) prava i dužnosti učenika;
- e) suradnju doma sa školama i drugim domovima;
- f) odgajatelje, stručne suradnike i ostale uposlenike doma;
- g) organ upravljanja i rukovođenja doma i stručne organe doma;
- h) plan i program rada doma;
- i) financiranje i sredstva doma.

(3) Pravilnik o radu doma učenika bliže se uređuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Članak 158. (Organ upravljanja i organ rukovođenja doma učenika)

(1) Organ upravljanja u domu učenika je školski odbor, a organ rukovođenja je ravnatelj doma učenika.

(2) Domom učenika upravlja školski odbor koji ima pet članova.

(3) Dva člana školskog odbora biraju se iz reda odgajatelja i stručnih suradnika doma učenika, jedan iz reda ostalih uposlenika, jedan iz reda lokalne zajednice, a jednog bira osnivač.

(4) Osnivač će sprovesti proceduru izbora i imenovanja školskog odbora sukladno sa važećim zakonima, na način poštivanja načela zakonitosti, otvorene konkurencije i transparentnosti, ravnopravne zastupljenosti i kvalitete kandidata za konačno imenovanje.

(5) Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

(6) Mandat članova školskog odbora traje četiri godine i isti se ne mogu birati više od dva puta.

(7) Ukoliko je osnivač doma učenika Kanton, prava i obveze iz stavka (2) i (3) ovog članka, vrši Vlada Kantona.

Članak 159. (Ravnatelj doma učenika)

(1) Za ravnatelja doma učenika može biti imenovana osoba koja je državljanin Bosne i Hercegovine i posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima sedmi stupanj stručne spremlje, najmanje (240 bodova ECTS), ističe se organizacionim sposobnostima i ima najmanje pet godina radnog iskustva u odgojno-obrazovnom radu.

(2) Postupak imenovanja ravnatelja doma učenika reguliran je člankom 141., stavak (2) do stavka (9), ovog zakona.

(3) Posebni uvjeti za obavljanje poslova ravnatelja doma učenika regulisani su člankom 141., stavak (1) i stavak (2), ovog zakona.

(4) Prava i obveze ravnatelja doma učenika, prestanak dužnosti i razrješenje ravnatelja doma učenika reguliše se analogno odredbama članova 142., 143., 144. i 145. ovog zakona.

Članak 160. (Raspisivanje natječaja za imenovanje ravnatelja doma učenika)

(1) Školski odbor doma učenika raspisuje natječaj za ravnatelja doma koji se objavljuje u javnom glasilu za koje se može objektivno pretpostaviti da je dostupan javnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.

(2) U natječaju za izbor i imenovanje ravnatelja objavljuju se uvjeti iz članka 159. stavak (1), ovog Zakona.

Članak 161. (Odgajatelji doma učenika)

(1) Za odgajatelja doma učenika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stupnjom stručne spremlje, najmanje (240 ECTS bodova).

- (2) Osobi kojoj je izrečena pravosnažna presuda za krivično djelo koje, s obzirom na prirodu krivičnog djela, takvu osobu čini nepodobnom za rad s djecom neće biti dozvoljen rad u svojstvu odgajatelja, odnosno uposlenika u domu.

**Članak 162.
(Prijem učenika)**

- (1) Pravo na smještaj i ishranu u domu učenika imaju redovni učenici srednjih škola.
- (2) Prijem učenika u dom vrši se na temelju natječaja, kojeg raspisuje školski odbor, najkasnije do 1. Kolo-voza, a prijem učenika u dom se obavlja prije početka nove školske godine.
- (3) Prijem dokumenata po natječaju, raspodjelu mjesta i smještaj učenika, vrši Povjerenstvo za prijem učenika, koju imenuje ravnatelj doma.

**Članak 163.
(Organiziranje doma učenika)**

Odredbe ovog Zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvješću, nadzoru nad radom, upisu, pravima i obvezama učenika, izboru, vrednovanju rada i napredovanju odgajatelja, stručnih suradnika i suradnika, organu upravljanja i rukovođenja i vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika.

**DIO SEDMI – KOORDINIRANJE AKTIVNOSTI NA
PROVOĐENJU OBRAZOVNE
POLITIKE NA PODRUČJU
KANTONA**

**Članak 164.
(Aktivi ravnatelja)**

- (1) S ciljem uspostavljanja uzajamne suradnje, razmjene iskustava u pogledu dogovora o nastavnim metodama, primjerima dobre prakse i ostalim aktivnostima vezanim za unapređenje nastavnog procesa, mogu se formirati aktivni ravnatelja.
- (2) Aktiv ravnatelja srednjih škola, može se formirati za jednu ili više grad/općina, a čine ga ravnatelji srednjih škola sa područja jedne ili više grada/općina.
- (3) Aktom o formiranju aktiva ravnatelja utvrđuje se sastav, djelokrug rada i ostali poslovi aktiva ravnatelja.

- (4) Aktiv ravnatelja donosi Poslovnik o radu, uz suglasnost Ministarstva.
- (5) Aktivni ravnatelja iz stavka (2), ovog članka, mogu formirati Aktiv ravnatelja srednjih škola Zeničko-dobojskog kantona, koji nema svojstvo pravne osobe.

**Članak 165.
(Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju)**

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog Zakona, su:

- a) organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima suvremene znanosti, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- b) unapređenje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđenje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- c) obezbjeđenje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu nadprosječne rezultate;
- d) stipendiranje redovnih učenika;
- e) srednje obrazovanje odraslih;
- f) stručno usavršavanje nastavnika;
- g) srednje obrazovanje i odgoj učenika sa posebnim obrazovnim potrebama;
- h) definiranje udžbeničke politike.

**Članak 166.
(Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa
Kantona)**

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona stiču se na način utvrđen Zakonom o ustanovama.

**Članak 167.
(Sticanje prihoda u srednjoj školi)**

- (1) Srednja škola može sticati prihod i:
- a) donacijom pravnih i fizičkih osoba, te od domaćih i stranih vladinih ili nevladinih organizacija;
 - b) iz legata, poklona i zavještanja;
 - c) izradom i prodajom proizvoda i pružanjem usluga koje škola može da ima;
 - d) prodajom intelektualnih usluga;

- e) od upisnine učenika, uz suglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona u slučaju kada je osnivač srednje škole Skupština Kantona;
 - f) prodajom materijalnih dobara, uz suglasnost osnivača, odnosno Vlade Kantona u slučaju kada je osnivač srednje škole Skupština Kantona;
 - g) iznajmljivanjem prostora i opreme.
- (2) Srednja škola može sticati prihod, pored navedenog u stavku (1) ovog članka, i participacijom dijela novčanih sredstava za amortizaciju potrošnih sredstava, odnosno opreme.
- (3) Vlastiti prihod škole usmjerit će se za pokrivanje troškova škole.

Članak 168.

(Financijska i druga pomoć srednjim školama)

- (1) Srednja škola može primati financijsku i drugu pomoć za unapređenje rada, poboljšanje uvjeta školovanja i sve druge potrebe škole, i ista ne smije ni na koji način biti uslovljena.
- (2) Srednja škola može obavljati komercijalnu djelatnost, naročito u kontekstu stručne obuke, koju odobrava školski odbor na temelju plana nastavnčkog vijeća, a uz suglasnost Ministarstva.
- (3) Srednja škola raspolaže prihodom ostvarenim od komercijalne djelatnosti i koristi ga za svoje potrebe sukladno sa važećim zakonskim propisima iz oblasti financija i odgovarajućim obrazovnim propisima.

DIO OSMI - KAZNENE ODREDBE

Članak 169.

(Novčane kazne za školu i odgovornu osobu u školi)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola na račun materijalnih troškova, odnosno vlastitih prihoda, ako:
 - a) otpočne sa radom prije nego što ispuni uvjete za rad sukladno sa člankom 19. stavak (1) i (2) ovog zakona;
 - b) izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju prije upisa u Registar sukladno članku 19. stavak (5) ovog zakona;
 - c) izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji

nije donio mjerodavni organ sukladno članku 35. ovog zakona;

- d) bez odluke Ministarstva prekine nastavu sukladno članku 40. ovog zakona;
- e) primjenjuje nastavne planove i programe prije nego što ispuni uvjete za rad sukladno članku 41. stavak (2) ovog zakona;
- f) ne upotrebljava školske udžbenike sukladno članku 49. stavak (1) ovog zakona;
- g) ne posjeduje nalaz i mišljenje stručnjaka iz odgovarajućih ustanova zdravstvenog ili socijalnog tipa sukladno članku 73. stavak (1) ovog zakona;
- h) obavi dopunske ili razredne ispite suprotno propisu donesenom na temelju članka 104. ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 400 do 1.000 KM.

Članak 170.

(Novčane kazne za školu i odgovornu osobu u školi)

- (1) Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola na račun materijalnih troškova, odnosno vlastitih prihoda ako:
 - a) učenici u toku dana, odnosno tjedna imaju veći broj sati od broja sati utvrđenih člankom 37. ovog zakona;
 - b) ne realizuje godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom sukladno članku 43. stavak (1) i (2) ovog zakona;
 - c) ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu u predviđenom roku sukladno članku 44. stavak (2) ovog zakona;
 - d) organizuje eksperimentalnu nastavu suprotno određenjima iz članka 62. ovog zakona;
 - e) vrši vrednovanje rada, sistematsko praćenje razvoja učenika i usmjeravanje učenika suprotno članovima 93., 94., 95. i 96. ovog zakona;
 - f) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti sukladno članku 103. ovog zakona;
 - g) ne vrši ljekarski pregled radnika škole sukladno članku 118. stavak (1) ovog zakona;
 - h) jedanput u četiri godine ne izvrši vrednovanje rada nastavnika sukladno članku 130. stavak (1) ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz prethodnog stavka kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi novčanom kaznom od 500 do 1000 KM.

Članak 171.
(Novčane kazne za roditelje)

Novčanom kaznom od 100 do 500 KM, kaznit će se roditelj koji ne izvrši obveze definirane člankom 109. stavkom (8). i (9) ovog zakona.

DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE
ODREDBE

Članak 172.
(Usklađivanje propisa i akata sa odredbama ovog
zakona)

- (1) Ministarstvo će donijeti sljedeće propise, odnosno njihove izmjene i dopune, i to o:
- a) postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu vođenja Registra srednjih škola sukladno članovima 19. stavak (9) i 20. stavak (1) ovog zakona;
 - b) osnivanju i radu eksperimentalnih škola sukladno članku 47. stavak (3) ovog zakona;
 - c) sadržaju i obliku učeničke knjižice, svjedodžbe, odnosno diplome i posebne diplome i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u srednjoj školi sukladno sa članovima 86. stavak (3), 103. stavak (3) i 105. stavak (4) ovog zakona;
 - d) postupku odobravanja promjene započetog obrazovanja redovnim učenicima sukladno članku 92. stavak (2) ovog zakona;
 - e) praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika koji se obrazuju po modularnoj metodologiji sukladno članku 93. stavak (5) ovog zakona;
 - f) kriterijima o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih suradnika i ostalih radnika u srednjim školama i domovima učenika na području Zeničko-dobojskog kantona sukladno članku 116. stavak (11) ovog zakona;
 - g) polaganju stručnog ispita i kontinuiranom stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih suradnika i suradnika u srednjoj školi sukladno članku 128. stavak (2) ovog zakona;
 - h) postupku vrednovanja rada nastavnika, stručnih suradnika i suradnika, sticanju zvanja na temelju

vrednovanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu sukladno člank 130. stavak (3) ovog zakona.

- (2) Do donošenja propisa iz stavka (1) ovog članka, primjenjivat će se dosadašnji propisi.

Članak 173.
(Usklađivanje ostalih podzakonskih akata sa
odredbama ovog zakona)

- (1) Srednje škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i akta sukladno sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od njegovog stupanja na snagu.
- (2) Ministarstvo će sukcesivno sukladno sa potrebama primjene donositi planirane podzakonske akte, i to:
- a) Nastavni i planovi i programi za srednju školu sukladno članku 9. stavak (4) ovog zakona;
 - b) Pravilnik o dopunskom obrazovanju i stručnom usavršavanju sukladno članku 10. stavak (2) ovog zakona;
 - c) Pedagoške standarde za srednju školu sa člankom 15. stavak (3) ovog zakona;
 - d) Normative školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za srednje škole sukladno članku 15. stavak (3) ovog zakona;
 - e) Pravilnik o upisu u Registar srednjih škola i domova učenika sukladno članku 20. stavak (1) ovog zakona;
 - f) Pravilnik o utvrđivanu uvjeta za izvođenje praktične nastave izvan škole sukladno članku 38. stavak (2) ovog zakona;
 - g) Pravilnik o organizaciji i izvođenju ekskurzija, logorovanja i jednodnevnih izleta u srednjoj školi sukladno članku 46. stavak (2) ovog zakona;
 - h) Pravilnik za obavljanje pedagoško-metodičke prakse u srednjoj školi sukladno članku 48. stavak (3) ovog zakona;
 - i) Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama sukladno članku 50. stavak (2) ovog zakona;
 - j) Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse u tehničkim i srodnim školama i stručnim školama sukladno članovima 61. stavak (2) i 70. stavak (2) ovog zakona.
 - k) Pravilnik o upisu učenika u srednju školu sukladno članovima: 53. stavak (3), 56. stavak (8), 59. stavak (3), 66. stavak (2), 73. stavak (2), 76. stavak (3) i 80. stavak (6) ovog zakona;

- l) Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja mature i završnih ispita u srednjim školama sukladno članovima: 54. stavak (3), 57. stavak (5), 63. stavak (4), 67. stavak (4), 73. stavak (4) i 77. stavak (2) ovog zakona;
- m) Pravilnik o nostrifikaciji i ekvivalentnom prevođenju svjedodžbi i diploma srednjih škola sukladno članku 84. stavak (2) ovog zakona;
- n) Pravilnik o troškovima stranih državljanja u srednjoj školi sukladno članku 85. stavak (3) ovog zakona;
- o) Pravilnik o organiziranju i izvođenju nastave za učenike koji ne pohađaju nastavu zbog težeg oboljenja sukladno članku 87. stavak (4) ovog zakona;
- p) Pravilnik o promjeni započetog obrazovanja učenika srednjih škola sukladno članku 92. stavak (2) ovog zakona;
- r) Pravilnik o izboru učenika generacije srednjih škola sukladno članku 96. stavak (6) ovog zakona;
- s) Pravilnik o organiziranju, načinu, vremenu i uvjetima polaganja ispita u srednjoj školi sukladno članku 104. stavak (7) ovog zakona;
- t) Pravilnik o izricanju odgojno-disciplinskih mjera sukladno članku 106. stavak (4) ovog zakona;
- u) Pravilnik o postupku utvrđivanja povreda radne dužnosti uposlenih u srednjoj školi sukladno članku 121. stavak (6) ovog zakona;
- v) Pravilnik o pedagoško-stručnom nadzoru u srednjoj školi sukladno članku 133. stavak (6) ovog zakona;
- z) Pravilnik o formiranju i radu školskih odbora sukladno članku 138. stavak (6) ovog zakona;
- aa) Pravilnik o izboru, imenovanju i razrješenju ravnatelja srednje škole sukladno članku 140. stavak 3. ovog zakona;
- ab) Pravilnik o imenovanju i razrješenju ravnatelja srednje škole sukladno sa članovima 141. stavak (13) i 145. stavak (9) ovog zakona;
- ac) Program odgojno-obrazovnog rada domova učenika sukladno članku 155. stavak (2) ovog zakona;
- ad) Pravilnik o radu domova učenika sukladno članku 157. stavak (3) ovog zakona.

Članak 174. (Zatečeno stanje)

- (1) Nastavnici glazbene kulture, likovne kulture i tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji su završili odgovarajuću srednju školu, položili pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta, imaju više od 25 godina staža i imaju položen stručni ispit, mogu izvoditi nastavu svog predmeta u toj školi.
- (2) Nastavnici iz stavka 1., ovog članka koji imaju manje radnog staža od 35 odnosno 25 godina radnog staža, mogu nastaviti rad u toj školi u periodu ne dužem od šest godina, od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Tekući mandati ravnatelja škola smatraju se ograničenim sukladno sa člankom 141., stavak (7), ovog zakona.
- (4) Nastavnici sa završenom VŠS kojima je Nastavni plan i program omogućio rad u nastavi, a koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečeni u nastavi u srednjoj školi, mogu i dalje obavljati poslove na kojima se nalaze u smislu nesmetanog izvođenja nastavnog procesa.

Članak 175. (Nadzor nad provođenjem zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje, vrši Ministarstvo.

Članak 176. (Prestanak važenja prethodnog zakona)

Stupanjem na snagu ovog Zakona, prestaje da važi Zakon o srednjoj školi, ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14).

Članak 177. (Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana, od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-02-10922/17
Datum, 28.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ
Jasmin Duvnjak, v.r.

.....

- (3) Do donošenja novih podzakonskih akata iz stavka (2), ovog članka, primjenjivat će se propisi koji su bili na snazi u vrijeme donošenja.

269.

Članak 2.

Na temelju članka 37. stavak 1. točka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, a u svezi sa člankom 25. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/09, 9/13, 13/13 i 4/15), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 44. sjednici, održanoj 18.07.2017. godine, d o n o s i

O D L U K U

o usvajanju Elaborata o opravdanosti promjene naziva Metalurškog instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović“ u Zenici

Članak 1.

Usvaja se Elaborat o opravdanosti promjene naziva Metalurškog instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović u Zenici“.

Članak 2.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-05-10396/17
Datum, 18.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

270.

Na temelju članka 37. stavak 1. točka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, a u svezi sa člankom 25. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/09, 9/13, 13/13 i 4/15), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 44. sjednici, održanoj 18.07.2017. godine, d o n o s i

O D L U K U

o promjeni naziva Metalurškog instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović“ u Zenici

Članak 1.

Mijenja se naziv Metalurškog instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović“ u Zenici.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-05-10397/17
Datum, 18.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

271.

Na temelju članka 18. Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH”, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 1/96, 10/00, 10/00, 8/04 i 10/04) i članka 3. Zakona o utvrđivanju i obilježavanju Dana Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj 6/13), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 44. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj dana 18.07.2017. godine, d o n o s i

O D L U K U

o potvrđivanju Programa obilježavanja Dana Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu

I.

Potvrđuje se Program obilježavanja Dana Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu.

II.

Sastavni dio ove Odluke je Program obilježavanja Dana Zeničko-dobojski kantona za 2017. godinu.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-05-10398/17
Datum, 18.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

272.

Na temelju članka 3. stavak 1. Zakona o utvrđivanju i obilježavanju Dana Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/13), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 101. sjednici održanoj dana 03.07.2017. godine, d o n o s i

**P R O G R A M
OBILJEŽAVANJA DANA
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
za 2017. godinu**

I) 29. (utorak) 08.2017. godine

Polaganje cvijeća na spomen obilježje koje je najbliže sjedištu Kantona

1. Vrijeme: 9:30 sati
2. Mjesto: Zenica
3. Realizator: Predsjedatelj Skupštine i Ured Premijera

II) 29. (utorak) 08.2017. godine

Prijem kod predsjedatelja Skupštine Zeničko-dobojskog kantona i premijera za predstavnike braniteljskih udruga, udruga logoraša, civilnih žrtava rata i drugih udruga proizašlih iz rata,

1. Mjesto: Sala 109 zgrade Kantona
2. Vrijeme: 10:00 do 10:55 sati
3. Realizatori: Ured Premijera i Stručna služba Skupštine

III) Svečana sjednica Skupštine Zeničko-dobojskog kantona

1. Mjesto: Sala 301 anexa zgrade Kantona
2. Vrijeme: 11:00 sati

Sadržaj svečane sjednice:

- Uvodna riječ predsjedavajućeg Skupštine,
- Intoniranje himne Bosne i Hercegovine,
- Prigodan govor Premijera Kantona,
- Dodjela javnih priznanja Zeničko-dobojskog kantona,

3. Realizatori: Ured Premijera i Stručna služba Skupštine,

IV) Koncert za mlade u Gradu Zenici ili u nekoj od općina Zeničko-dobojskog kantona

1. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
2. Realizatori: Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i Povjerenstvo za mlade

V) Kulturno-umjetnički program kod spomen-ploče Kulin banu

1. Mjesto: u Zenici
2. Vrijeme: 29.08.2017. godine
3. Realizator: Udruženje Forum građana Zenice

VI) Posjeta Povjerenstva za mlade omladinskim udrugama u Zenici

1. Mjesto: Zenica
2. Vrijeme: u periodu 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za mlade u suradnji sa Ministarstvom za obrazovanje, znanost, kulturu i sport

VII) Posjeta Povjerenstva za mlade JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona

1. Mjesto: Zenica
2. Vrijeme: U periodu 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za mlade u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

VIII) Posjeta Povjerenstva za mlade nekom od kulturno-povijesnih spomenika na području Zeničko-dobojskog kantona

1. Mjesto: Zenica
2. Vrijeme: U periodu 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za mlade u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

IX) Posjeta Povjerenstva za braniteljska i invalidska pitanja braniteljskim udrugama Zeničko-dobojskog kantona, i to: Organizaciji obitelji šehida i poginulih branitelja Zeničko-dobojskog kantona i Zajednici udruga obitelji poginulih i nestalih branitelja Zeničko-dobojskog kantona,

1. Mjesto: Zenica
2. Vrijeme: U periodu 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za braniteljska i invalidska pitanja u suradnji sa Ministarstvom za braniteljska pitanja

X) Posjeta Povjerenstva za braniteljska i invalidska pitanja razvojačenim braniteljima koji se budu trenutno nalazili na liječenju u Kantonalnoj bolnici Zenica

1. Mjesto: Zenica
2. Vrijeme: U periodu 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za braniteljska i invalidska pitanja u suradnji sa Ministarstvom za braniteljska pitanja

XI) Posjeta Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode Savezu civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona u Maglaju

1. Mjesto: Maglaj
2. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

XII) Posjeta Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode Udruzi žena "Majska ruža" u Zavidovićima

1. Mjesto: Zavidovići
2. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

XIII) Posjeta Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama u Žepču

1. Mjesto: Žepče
2. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

XIV) Posjeta Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode Udruzi žena "Cicmanka" Gornji Šeher, Maglaj

1. Mjesto: Gornji Šeher, Maglaj
2. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode u suradnji sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

XV) Posjeta Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode Udruzi pčelara "Bagrem" Kakanj

1. Mjesto: Kakanj
2. Vrijeme: U periodu od 29.08-31.08.2017. godine
3. Realizatori: Povjerenstvo za ravnopravnost spolova, ljudska prava i građanske slobode u suradnji sa Ministarstvom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu

XVI) Prvi školski časovi školske 2017/2018., rujan 2017. godine

-Čas istorije o Kulinu Banu

1. Mjesto: Osnovne i srednje škole na području Zeničko-dobojskog kantona
2. Vrijeme: Prvi časovi školske 2017.-2018. godine
3. Realizator: Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport (Pedagoški zavod)

Broj: 02-05-9711/17
Datum, 3.07.2017. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević, v.r.

.....

273.

Na temelju članka 14. stavak 1. Zakona o Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/97, 15/97, 6/01 i 8/10), a u svezi sa člankom 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 12/03, 34/03 i 65/13), Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 43. sjednici održanoj dana 04.07.2017. godine, d o n o s i:

ODLUKU

o imenovanju na kraći period predsjednika i dva člana Nadzornog odbora Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Članak 1.

U Nadzorni odbor Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona imenuju se na kraći period, koji ne može biti duži od 3 (tri) mjeseca:

1. **Sejid Hajdarević** - predsjednik,
2. **Elmir Isaković** - član,
3. **Senad Halilović** - član.

Članak 2.

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 01-34-9763/17
Datum, 04.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

274.

Na temelju članka 37. stavak 1. točka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, članka 67. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16) i članka 38., 40. i 41. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 45. sjednici, održanoj 28.07.2017. godine, d o n o s i:

ODLUKU

O PRIHVATANJU ZADUŽENJA PO SPORAZUMU O FINANCIRANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE ASOCIJACIJE ZA RAZVOJ ZA REALIZACIJU PROJEKTA SVJETSKJE BANKE „ENERGETSKA EFIKASNOST U BOSNI I HERCEGOVINI“ ZA FEDERACIJU BIH U 2017. GODINI

Članak 1.

(Prihvatanje zaduženja)

Prihvata se zaduženje Zeničko-dobojskog kantona prema Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) u 2017. godini, po osnovu Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Međunarodne asocijacije za razvoj za realizaciju Projekta Svjetske banke „Energetska efikasnost u Bosni i Hercegovini“ za Federaciju BiH, u iznosu do 1.800.000,00 KM.

Članak 2.

(Namjena kreditnih sredstava)

Kreditna sredstva iz članka 1. ove Odluke namjenjena su za financiranje unaprijeđenja energetske efikasnosti na školskim objektima na području Zeničko-dobojskog kantona, kroz mjere energetske efikasnosti koje mogu uključivati sanaciju omotača zgrade, prozora, krova, unaprijeđenje sistema grijanja/hlađenja, osvjetljenja i druge mjere za unaprijeđenje energetske efikasnosti.

Članak 3.

(Ovlaštenje za potpisivanje podugovora)

- (1) Kreditna sredstva iz članka 1. ove Odluke, Federacija će posebnim podugovorom prenijeti na Zeničko-dobojski kanton.
- (2) Za potpisivanje posebnih podugovora o prenosu kreditnih sredstava po Projektu iz članka 1. ove Odluke, između Federacije i Zeničko-dobojskog kantona, ovlašćuje se ministar Ministarstva financija Zeničko-dobojskog kantona.

Članak 4.

(Uslovi kredita)

Kreditna sredstva iz točke I ove Odluke prihvataju se pod sljedećim uvjetima:

- a) Iznos kredita do 1.800.000,00 KM.
- b) rok otplatedo 10 godina
- c) grace period3 godine

- d) maksimalna stopa troškova održavanja kredita0,5% godišnje
- e) servisni troškovi.....0,75% godišnje
- f) kamatna stopa 1,25% godišnje
- g) Datum plaćanja glavnice i kamata..... 15. veljača i 15. kolovoz svake godine.

Članak 5.

(Osiguranje naplate dospjelih obveza)

- (1) U svrhu redovne otplate kredita, Zeničko-dobojski kanton je suglasan da Federacija, u slučaju neredovnog ispunavanja obveza po Kreditu, bez upozorenja može dospjele obveze direktno naplatiti sa računa javnih prihoda, i to iz dijela prihoda koji pripadaju Zeničko-dobojskom kantonu.
- (2) Zeničko-dobojski kanton se obvezuje da će u svrhu naplate svih potraživanja po ovom Kreditu, Federaciji dostaviti bjanko mjenice, Zeničko-dobojski kanton ovlašćuje Federaciju da primljene bjanko mjenice može koristiti za naplatu dospjelog potraživanja.

Članak 6.

(Osiguranje sredstava u Proračunu)

U periodu dospjeća obveza po Kreditu potrebno je osigurati sredstva iz Proračuna Zeničko-dobojski kanton za izmirenje dospjelih obveza.

Članak 7.

(Realizacija odluke)

- (1) Za realiziranje ove Odluke i izvještavanje zadužuje se Ministarstvo financija Zeničko-dobojskog kantona.
- (2) Ova Odluka će se dostaviti Federalnom ministru finansija/financija na dalje postupanje.

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u “Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona.

Broj: 01-14-10923/17
Datum, 28.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ
Jasmin Duvnjak, v.r.

275.

Na temelju članka 6. stavak (2) Zakona o javnim priznanjima Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/13 i 2/14), Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 45. sjednici održanoj dana 28.07.2017. godine, d o n i j e l a j e:

ODLUKU

O VERIFIKACIJI ODLUKE O DODJELI PLAKETE ZENIČKO – DOBOJSKO KANTONA - Muharemović Ahmo -

I

Skupština Zeničko-dobojskog kantona verificuje Odluku o dodjeli Plakete Zeničko-dobojskog kantona Muharemović Ahmi.

II

Odluka o dodjeli Plakete Zeničko-dobojskog kantona, donesena je kao priznanje za izuzetan doprinos razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u “Službenim novinama Zeničko- dobojskog kantona”.

Broj: 01-05-10925/17
Datum, 28.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ
Jasmin Duvnjak, v.r.

276.

Na temelju članka 6. stavak (1) Zakona o javnim priznanjima Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/13 i 2/14) i članka 3. Rješenja o imenovanju Odbora za javna priznanja Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-34-10796/16 od 30.05.2016. godine, Odbor za javna priznanja Zeničko-dobojskog kantona, na 6. sjednici, održanoj 24.07.2017. godine, d o n i o j e:

**ODLUKU
O DODJELI PLAKETE ZENIČKO – DOBOJSKOG
KANTONA
- Muharemović Ahmo -**

I

Javno priznanje Plaketa Kantona dodjeljuje se Muharemović Ahmi, kao priznanje za izuzetan doprinos razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

II

Ova odluka dostavlja se Skupštini Zeničko-dobojskog kantona na verifikaciju.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-34-10796-21/16
Datum, 24.07.2017. godine

**PREDSJEDNICA
ODBORA ZA JAVNA PRIZNANJA**

Nina Bunjevac Salkić, v.r.

.....

277.

Na temelju članka 6. stavak (2) Zakona o javnim priznanjima Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/13 i 2/14), Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 45. sjednici održanoj 28.07.2017. godine, d o n i j e l a j e:

**ODLUKU
O VERIFIKACIJI ODLUKE O DODJELI
PLAKETE ZENIČKO – DOBOJSKO KANTONA
- Savezu izviđača Grada Zenica –**

I

Skupština Zeničko-dobojskog kantona verifikuje Odluku o dodjeli Plakete Zeničko-dobojskog kantona Savezu izviđača Grada Zenica.

II

Odluka o dodjeli Plakete Zeničko-dobojskog kantona, donesena je kao priznanje za izuzetan doprinos razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u “Službenim novinama Zeničko- dobojskog kantona”.

Broj: 01-05-10924/17
Datum, 28.07.2017. godine
Z e n i c a

PREDSJEDATELJ

Jasmin Duvnjak, v.r.

.....

278.

Na temelju članka 6. stavak (1) Zakona o javnim priznanjima Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 6/13 i 2/14) i članka 3. Rješenja o imenovanju Odbora za javna priznanja Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-34-10796/16 od 30.05.2016. godine, Odbor za javna priznanja Zeničko-dobojskog kantona, na 6. sjednici, održanoj 24.07.2017. godine, d o n i o j e:

**ODLUKU
O DODJELI PLAKETE ZENIČKO – DOBOJSKOG
KANTONA**

I

Javno priznanje Plaketa Kantona dodjeljuje se Savezu izviđača Grada Zenica, kao priznanje za izuzetan doprinos razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

II

Ova odluka dostavlja se Skupštini Zeničko-dobojskog kantona na verifikaciju.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-34-10796-21/16
Datum, 24.07.2017. godine

**PREDSJEDNICA
ODBORA ZA JAVNA PRIZNANJA**

Nina Bunjevac Salkić, v.r.

.....

**MINISTARSTVO ZA RAD,
SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE**

279.

Na temelju članka 27. Zakona o ustanovama (“Službeni list RBiH”, broj: 6/92, 8/93 i 13/94), članka 15. Odluke o osnivanju Javne ustanove “Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama” Zeničko-dobojskog kantona br.01-05-16268/14, od 18.08.2014. godine i članka 13. Statuta Javne ustanove, broj 05-1, od 11.12.2014. godine, Upravni odbor na dvanaestoj sjednici, održanoj 03.03.2017. godine donosi :

**ODLUKU
o izmjenama i dopunama Statuta Javne ustanove
“Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim
potrebama” Ze-do kantona**

I

Odlukom o izmjenama i dopunama Statuta Javne ustanove “Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama” Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu Javna ustanova) vrši se izmjena i dopuna Statuta Javne Ustanove broj 05-1, od 11.12.2014. godine, a s ciljem usklađivanja internih akata Javne ustanove i unapređenja suradnje Upravnog odbora Javne ustanove i ravnatelja Javne ustanove.

II

Člank 15. mijenja se i glasi:

Za ravnatelja JU “Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama” može biti imenovana osoba koja pored općih uvjeta utvrđenih zakonom:

- ima univerzitetsku diplomu društvenog smjera, odnosno visoku stručnu spremu,
- da ima najmanje tri (3) godine radnog iskustva,
- posjeduje smisao za komunikaciju, te organizaciju rada u smislu osiguranja uspješnog rukovođenja.

III

Vrši se dopuna članka 18. stavak 1. i isti sada glasi:

(1) Upravni odbor može razriješiti ravnatelja prije vremena za koje je imenovan:

- ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad Ustanove,

- ako je njegovim nesavjesnim radom nanijeta materijalna šteta Javnoj ustanovi,
- ako koristi imovinu Javne ustanove u privatne svrhe,
- ako nesavjesno i neodgovorno obavlja poslove ravnatelja i to se negativno odražava na rad i čuvanje ugleda Javne ustanove,
- ako dobije negativnu ocjene za rad od strane Upravnog odbora kao posljedicu narušenih odnosa između ravnatelja i Upravnog odbora ili višekratnog nepoštivanja odluka donesenih od strane Upravnog odbora,
- ako ne izvršava odluke Upravnog odbora,
- ako nije sposoban da obavlja funkciju ravnatelja zbog zdravstvene nesposobnosti,
- na osobni zahtjev ravnatelja,
- u drugim slučajevima propisanim Zakonom i Statutom.

IV

Vrši se dopuna članka 29. stavak 3. i isti sada glasi:

- (3) Ravnatelj Ustanove uz suglasnost Upravnog odbora odlučuje i o drugim oblicima javnosti rada imajući u vidu potrebu zaštite određenih poslovnih, osobnih i drugih podataka shodno zakonu.

V

Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Javne ustanove stupa na snagu danom dobivanja suglasnosti od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona i ista će biti objavljena u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona.

Broj:05-1-2/17

Datum: 03.03.2017. godine

Predsjednik Upravnog odbora

Faruk Smajević v.r.

.....

280.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, rješavajući po zahtjevu Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona, ulica Vojvodića put bb, Zenica u postupku utvrđivanja reprezentativnosti udruge poslodavaca na području Zeničko-dobojskog kantona na temelju članka 130. stavak (4) Zakona o radu (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 26/16) i člana 200. stav 1. Zakona o upravnom postupku (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 2/98 i 43/99), d o n o s i

R J E Š E N J E
o utvrđivanju reprezentativnosti Saveza
udruženja/udruga poslodavca
Zeničko-dobojskog kantona

1. Utvrđuje se da je Savez udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona reprezentativna udruga za poslodavce u okviru područja djelatnosti članica Saveza udruženja/udruga poslodavca na području Zeničko-dobojskog kantona.
2. Ovo Rješenje objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

O b r a z l o ž e n j e

Savez udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona obratio se Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona zahtjevom broj: 02-40/16 od 21.12.2016. godine za utvrđivanjem reprezentativnosti poslodavaca na području Zeničko-dobojskog kantona.

Razmatrajući zahtjev i dokaze u spisu do donošenja rješenja, ovaj organ je utvrdio da uz zahtjev nije dostavljena sva dokumentacija na temelju koje bi se mogla donijeti valjana i na zakonu zasnovana odluka.

U tom smislu Ministarstvo je pozvalo podnositelja zahtjeva aktima broj: 09-34-20974-1/16 od 05.01.2017. godine i broj: 09-34-20974-3/16 od 01.02.2017. godine da dopuni predmetni zahtjev.

Postupajući po naprijed citiranim aktima Ministarstva podnositelj zahtjeva je dana 22.03.2017. godine dostavio dio nedostajuće dokumentacije, nakon čega je aktom od 23.05.2017. godine dostavio i ostatak dokumentacije koja je bila neophodna za odlučivanje o postavljenom zahtjevu.

Nakon kompletiranja sve potrebne dokumentacije u spis je uložena sljedeća dokumentacija:

1. Ovjerena preslika rješenja o registraciji Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona u Registar udruga Zeničko-dobojskog kantona broj:06-05-22410/14 od 24.11.2014. godine izdato od Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona;
2. Ovjerena preslika rješenja o upisu promjena u registar broj:06-05-22410-1/14 od 23.03.2016. godine izdato od Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona;
3. Odluka o osnivanju Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog;
4. Pristupnice članica-općinskih/gradskih udruga poslodavca Savezu udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona;
5. Pristupnice poduzeća svakom od općinskih/gradskih udruga poslodavaca;
6. Spiskove poduzeća članica općinskih/gradskih udruga poslodavaca sa točnim brojem uposlenih osoba u svakom od poduzeća, razvrstanih prema djelatnosti za koju su registrirani;
7. Bilanca uspjeha Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog za period od 01.01. do 31.12.2015. godine.

U daljem postupku Ministarstvo je sukladno sa člankom 130. stavak 2. Zakona o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16) aktom broj: 09-34-20974-2/16 od 05.01.2017. godine službenim putem od Federalnog zavoda za statistiku zatražilo podatke o ukupnom broju uposlenih u gospodarstvu na području Zeničko-dobojskog kantona.

Postupajući po aktu Ministarstva od 05.01.2017. godine Federalni zavod za statistiku je aktom broj: 06-32.9-62/17 od 23.01.2017. godine obavijestio Ministarstvo da Federalni zavod za statistiku od 2000. godine na prati uposlene u gospodarstvu i negospodarstvo, već samo ukupno prema područjima djelatnosti. U prilogu citiranog akta dostavljen je pregled ukupnog broja uposlenih prema područjima djelatnosti zaključno sa studenom 2017. Godine. Iz dostavljenog pregleda zaključuje se da ukupan broj uposlenih u gospodarskim djelatnostima (Klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 od A do I) iznosi 52.389 uposlenih, što je uzeto kao referentan podatak za

utvrđivanje procentualnog ispunjavanja uvjeta u pogledu broja uposlenih kod Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona.

U postupku utvrđivanja činjenice da li Savez udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona ispunjava zakonom propisani uvjet za utvrđivanje reprezentativnosti koji se odnosi na upošljavanje najmanje 20% od ukupnog broja uposlenih u gospodarstvu na teritoriji Federacije, odnosno području kantona, na temelju dostavljene dokumentacije u spisu utvrđeno je da u okviru Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona članice Saveza u gospodarskim djelatnostima za koje su registrovane (Klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 od A do I) upošljavaju ukupno 10.804 uposlenika, što je više od 20% od ukupnog broja uposlenih u gospodarstvu na području Zeničko-dobojskog kantona, budući da 20% od 52.389 iznosi 10.477.

Nakon razmatranja zahtjeva i svih dokaza priloženih u spisu pojedinačno i u međusobnoj vezi Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona utvrdilo je da je predmetni zahtjev za utvrđivanjem reprezentativnosti osnovan.

Naime, člankom 128. stavak (1) Zakona o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16) propisano je da se udruga poslodavaca smatra reprezentativnim a) ako je upisano u registar sukladno sa zakonom; b) ako ima potreban broj članova; c) ako se financira pretežno iz članarina i drugih vlastitih izvora. Stavkom (2) istog članka propisano je da se reprezentativnom udrugom poslodavaca smatra udruga poslodavca čiji članovi upošljavaju najmanje 20% od ukupnog broja uposlenih u gospodarstvu na području Federacije, odnosno području kantona.

Primjenom naprijed citiranih odredaba Zakona Ministarstvo je u postupku odlučivanja utvrdilo da su ispunjeni uvjeti iz članka 128. Zakona o radu FBiH budući da je nesporno utvrđeno da je Savez udruženja/udruga poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona registriran sukladno sa zakonom u Registar udruga Zeničko-dobojskog kantona na temelju rješenja broj:06-05-22410/14 od 24.11.2014., da upošljava više od 20% uposlenih u gospodarstvu na području Zeničko-dobojskog kantona, odnosno 10.804 uposlenika, te da se financira isključivo iz članarina što je utvrđeno na temelju uvida u bilancu uspjeha Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog za period od 01.01. do 31.12.2015. godine.

Na temelju svega iznesenog, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Rješenje Ministarstva je konačno i protiv istog se može tužbom pokrenuti upravni spor kod mjerodavnog suda u roku od 30 dana od dana prijema istog.

Broj: 09-34-20974-5/16

Datum, 11.07.2017. godine

Zenica

MINISTAR

Nurdehan Šahinović, v.r.

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT

281.

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, na temelju članka 18., stavak (1), Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 10/15), a u svezi sa člankom 8. Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila, ("Službeni glasnik BiH", broj: 46/12), te članova 2., Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/12, 20/12, 7/13, 2/14, 5/15, 13/16 i 7/17), kao i članka 4. Rješenja o privremenom imenovanju tajnika Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10-27-129-102/17., od 03.07.2017. godine, donosi:

RJEŠENJE

o izmjeni Rješenja o privremenom imenovanju tajnika Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona

Članak 1.

U članku 1. Rješenja o privremenom imenovanju tajnika Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10-27-129-102/17., od 03.07.2017. godine, vrši se sljedeća izmjena, i to:

Pod rednim brojem: „2) Eldin Durmić“, zamjenjuje se sa: „2) Azra Zukić“.

Članak 2.

Sve ostale odredbe Rješenja ostaju i dalje na snazi.

Članak 3.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj : 10-27-129-102-1/17.
Datum, 18.07.2017. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović, v.r.

282.

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, na temelju članka 18., stavak (1), Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 10/15), a u svezi sa člankom 179., stavak (2), Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u BiH, ("Službeni glasnik BiH", broj: 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 8/17), kao i člankom 8. Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila, ("Službeni glasnik BiH", broj: 46/12), te članka 22., Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/12, 20/12, 7/13, 2/14, 5/15, 13/16 i 7/17), donosi:

RJEŠENJE

**o izmjenama Rješenja o privremenom imenovanju
Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila
Zeničko-dobojskog kantona**

Članak 1.

U članku 1. Rješenja o privremenom imenovanju Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10-27-129-103/17., od 03.07.2017. godine, vrše se sljedeće izmjene, i to:

Pod rednim brojem: „ 1) Akif Smailhodžić“, zamjenjuje se sa: „1) Samka Lokmić“.

„108) Nermin Bajtarević-ispitivač iz upravljanja motornim vozilom“, briše se.

Članak 2.

Sve ostale odredbe Rješenja ostaju i dalje na snazi.

Članak 3.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj : 10-27-129-103-2/17.
Datum, 18.07.2017. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović, v.r.

283.

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, sukladno sa člankom 18. stavak 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a na temelju članka 177. stavak (7), Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10 i 18/13 i 8/17) i članka 2. Pravilnika o radu Povjerenstva za kontrolu polaganja ispita za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 03/16 i 04/16), donosi:

RJEŠENJE

**o izmjeni Rješenja imenovanju Povjerenstva za
kontrolu polaganja ispita za vozača motornih vozila**

Članak 1.

U članku 1., Rješenja o imenovanju Povjerenstva za kontrolu polaganja ispita za vozača motornih vozila na području Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10-27-129-30/17., od 20-02.2017. godine, vrši se sljedeća izmjena i to:

Pod rednim brojem: „2. Samka Lokmić – član“, briše se.

Članak 2.

Sve ostale odredbe Rješenja, ostaju i dalje na snazi.

Članak 3.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-27-129-30-1/17
Datum, 18.07.2017. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović, v.r.

284.

Na temelju članka 18. stavak 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave- („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a u svezi sa člankom 70. stavak 1., Zakona o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14), i člankom 114., stavak 1., Zakona o srednjoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14), Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i Sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja Zeničko-dobojskog kantona a i Sindikat srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, znanosti i kulture Zeničko-dobojskog kantona usaglasili su:

***Dopunu Kriterija o načinu bodovanja kandidata
prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih
suradnika i odgajatelja i ostalih uposlenika u osnovnim i
srednjim školama i đačkim domovima na području
Zeničko-dobojskog kantona***

Članak 1.
(Dopuna članka 2.)

U Kriterijima o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih suradnika i odgajatelja i ostalih uposlenika u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), u članku 2. stavak (3)., točka b), iza riječi: „radne knjižice,“ dodaje se dio teksta koji glasi:

„odgovarajuća potvrda izdata od strane ureda zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje ili potvrda ureda porezne uprave.“

Članak 2.
(Stupanje na snagu)

Ova dopuna Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih suradnika i odgajatelja i ostalih uposlenika u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona stupa na snagu danom potpisivanja od strane ovlaštenih predstavnika Sindikata osnovnog obrazovanja i odgoja Zeničko-dobojskog

kantona, Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, znanosti i kulture Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“, kao i na službenoj web-stranici Zeničko-dobojskog kantona.

Broj: 10-34-8387-1/17.
Zenica, 03.07.2017. godine

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport
MINISTAR

Mensur Sinanović, v.r.

Predsjednik Samostalnog sindikata osnovnog obrazovanja
i odgoja ZDK-a

Selvedin Šatorović, v.r.

Predsjednik Sindikata srednjeg i visokog obrazovanja,
odgoja, znanosti i kulture ZDK-a

Devad Hadžić, v.r.

285.

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, sukladno sa člankom 18. stavak 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a na temelju članka 179. stavak (2) Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 08/17), članka 8. Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i članka 2. Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17), donosi:

R J E Š E N J E

o privremenom imenovanju ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona

Članak 1. (Sastav Povjerenstva)

U ispitno Povjerenstvo za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona imenuju se:

- 1) Samka Lokmić - predsjednik Povjerenstva
- 2) Eladina Mujičić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 3) Irhana Beganović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 4) Jusuf Borić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 5) Refik Hadžić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 6) Violeta Šunje - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 7) Haris Hrgić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 8) Edin Kantić- ispitivač teoretskog dijela ispita
- 9) Zehnir Durmić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 10) Elbis Poračanin - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 11) Ismet Zejrirović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 12) Džemal Burina - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 13) Elmir Mujezinović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 14) Medina Varupa - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 15) Asmir Hakanović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 16) Sead Tahirović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 17) Tarik Prnjavorac – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 18) Ekrem Spahić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 19) Merima Šišić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 20) Admir Avdić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 21) Amir Mandžuka - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 22) Almir Buljubašić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 23) Amir Huseinbašić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 24) Dženan Starčević – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 25) Nermin Merdanović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 26) Amel Sinanović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 27) Mustafa Šibonjić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 28) Adil Husanović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 29) Nedim Bećirović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 30) Muamer Mustafić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 31) Aner Omeragić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 32) Esnef Sejkanović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 33) Muris Neimarlija - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 34) Dejana Jozinović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 35) Danijel Dropuljić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 36) Dario Zovko – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 37) Nedim Mehić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 38) Dževdet Rajkić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 39) Adil Husanović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 40) Ervin Rizvan – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 41) Nejra Veispahić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 42) Samed Ormanović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 43) Azem Husika - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 44) Uzeir Heganović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 45) Rizah Haračić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 46) Selma Parić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 47) Suvad Delić - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 48) Samir Škulj – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 49) Muhamed Barut - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 50) Josip Batina - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 51) Anela Mahmutović - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 52) Mirha Babić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 53) Edžnan Avdukić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 54) Edin Bešlija - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 55) Nedim Kamenjašević - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 56) Emina Halilović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 57) Dalila Ahmetović – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 58) Esad Mujić – ispitivač teoretskog dijela ispita
- 59) Adis Rožajac - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 60) Asmer Hajdarević - ispitivač teoretskog dijela ispita
- 61) Muris Brka - ispitivač teoretskog dijela ispita

- | | |
|--|--|
| 62) Hasib Hadžić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 94) Amela Subašić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 63) Sedin Jusubašić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 95) Nihad Šišić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 64) Eldin Čivić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 96) Mensud Hodžić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 65) Emina Pajt - ispitivač teoretskog dijela ispita | 97) Dejan Dragutinović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 66) Mirza Masnopita - ispitivač teoretskog dijela ispita | 98) Željko Krišto – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 67) Faruk Drugović - ispitivač teoretskog dijela ispita | 99) Nusret Baručija - ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 68) Zoran Miličević - ispitivač teoretskog dijela ispita | 100) Fahrudin Duvnjak – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 69) Mirzeta Ahmedspahić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 101) Vanda Zamboni -Hrnjić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 70) Tea Škoro - ispitivač teoretskog dijela ispita | 102) Besim Alić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 71) Ernad Čizmić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 103) Nermin Šarić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 72) Svjetlana Jurišić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 104) Husein Isaković – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 73) Anisa Kovač - ispitivač teoretskog dijela ispita | 105) Rašid Isaković – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 74) Amina Ohran - ispitivač teoretskog dijela ispita | 106) Edin Bakšić - ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 75) Haris Šehić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 107) Hamdo Kurdić - ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 76) Almir Ciriković - ispitivač teoretskog dijela ispita | 108) Indir Sarač – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 77) Armin Skulić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 109) Suad Prnjavorac – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 78) Remhad Zolota - ispitivač teoretskog dijela ispita | 110) Hazim Salkić - ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 79) Birsan Eljazović - ispitivač teoretskog dijela ispita | 111) Slavoljub Kuzmanović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 80) Almir Ahmetović - ispitivač teoretskog dijela ispita | 112) Mirzet Obralić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 81) Edvina Kadrić Velić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 113) Husein Sulejmanović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 82) Emin Omić - ispitivač teoretskog dijela ispita | 114) Ramiz Bečić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 83) Kadir Đidić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 84) Salko Osmić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 85) Mirnas Mešić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 86) Selma Skulić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 87) Muamer Skrobo - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 88) Semida Buljić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 89) Adnan Bajramović - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 90) Mustafa Mulić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 91) Tarik Mulasmajić - ispitivač teoretskog dijela ispita | |
| 92) Alen Begović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | |
| 93) Elvira Omerdić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | |

- | | |
|---|---|
| 115) Zvonko Pendić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 136) Kenan Hrnjić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 116) Esed Husić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 137) Zijad Tursum – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 117) Ismet Predžić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 138) Muhamed Džidić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 118) Ibrahim Maličbegović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 139) Rasim Emšo – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 119) Cvijetin Ristić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 140) Senad Memišević – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 120) Ibrahim Berbić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 141) Zlatija Kavaz – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 121) Nuriya Ferhat – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 142) Sead Pašić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 122) Enes Bakšić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 143) Samir Šečić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 123) Ševal Fejzić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 144) Vejiz Plećan – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 124) Enver Abduzaimović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 145) Amir Ahmedović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 125) Nedim Mušibegović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 146) Emir Horozović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 126) Suljo Čorbo – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 147) Ramiz Čaušević – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 127) Hariz Bulbulušić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 148) Muhamed Varupa – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 128) Dževad Šabić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 149) Nihad Zolota – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 129) Sead Brkić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 150) Sado Đipa – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 130) Refik Ahmetović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 151) Ramiz Selimbašić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 131) Sejad Halilović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 152) Munir Isaković – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 132) Sulejman Kovač – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 153) Mirsad Mešić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom |
| 133) Rizah Imamović – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 154) Ibrahim Gledo – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći |
| 134) Fadil Starčević – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 155) Alisa Kablar – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći |
| 135) Meho Hodžić – ispitivač iz upravljanja motornim vozilom | 156) Eldira Hadžić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći |

- 157) Enisa Muratović – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 158) Mahdi Brčaninović - ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 159) Haris Varupa – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 160) Suad Štaljo – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 161) Mubera Neslanović -Abdagić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 162) Halida Hakić-Bešlagić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 163) Eldin Hozić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 164) Adin Obralić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 165) Benis Džinić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 166) Mirel Čizmić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 167) Hamdija Mujarić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 168) Jasmin Šabić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 169) Slaven Radoš – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 170) Tanja Kosić - Radoš – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 171) Mejrema Ismić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 172) Samra Limo – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 173) Mahir Omanović – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 174) Senad Selimović – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 175) Alija Močević – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 176) Nedžada Irejiz – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 177) Almir Mrkonjić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 178) Edina Hamzić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 179) Mirza Ahmedspahić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 180) Mirsada Pašić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 181) Almir Alić – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći
- 182) Dženana Alimanović – ispitivač iz poznavanja pružanja prve pomoći

Članak 2.

(Obveze Povjerenstva)

Imenovani se zadužuju za obavljanje svih radnji neophodnih za provođenje ispita za vozače motornih vozila na području Zeničko-dobojskog kantona, propisanih odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17).

Članak 3.

(Naknada za rad)

Imenovanim za rad u ispitnom Povjerenstvu pripada novčana naknada, a sukladno sa odredbama Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17).

Članak 4.

(Mandat Povjerenstva)

Povjerenstvo se imenuje na period od 2 (dva) mjeseca.

U slučaju utvrđenog kršenja odredbi Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 08/17), Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17), imenovane osobe se mogu razriješiti i prije isteka perioda iz stavka 1. ovog članka.

Članak 5.
(Početak primjene)

Rješenje se primjenjuje počev od dana donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-27-11108/17
Datum, 02.08.2017. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović, v.r.

286.

Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, sukladno sa člankom 18. stavaka 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15), a na temelju članka 8. Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i članka 2. Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17), donosi:

R J E Š E N J E
o privremenom imenovanju tajnika ispitnog
Povjerenstva za vozače motornih vozila
Zeničko-dobojskog kantona

Članak 1.
(Sastav tajnika)

Za tajnike ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona imenuju se:

- 1) Arnel Mešić (ispitno mjesto Zenica);
- 2) Azra Zukić (ispitno mjesto Zenica);
- 3) Ajiša Deljić (ispitno mjesto Tešanj);
- 4) Ermin Mujaković (ispitno mjesto Doboje - Jug);
- 5) Iva Labudović (prijavno mjesto Usora);
- 6) Sead Bradarić (ispitno mjesto Maglaj);
- 7) Aida Čamdžić (ispitno mjesto Zavidovići);
- 8) Suada Nalić (ispitno mjesto Žepče);
- 9) Niaz Kovač (ispitno mjesto Kakanj);
- 10) Haris Omeragić (ispitno mjesto Visoko);

- 11) Dragana Gutić (ispitno mjesto Breza);
- 12) Elma Balta (prijavno mjesto Vareš);
- 13) Aziz Šišić (ispitno mjesto Olovo).

Članak 2.
(Obveze tajnika)

Imenovani se zadužuju za obavljanje svih radnji neophodnih za organizaciju i pripremu ispita za vozače motornih vozila na području Zeničko-dobojskog kantona, propisanih odredbama Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i Naputkom o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17).

Članak 3.
(Naknada za rad)

Imenovanim za njihov rad pripada novčana naknada, sukladno sa odredbama Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17).

Članak 4.
(Mandat tajnika)

Tajnici se imenuje na period od 2 (dva) mjeseca.

U slučaju utvrđenog kršenja odredbi Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 06/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 08/17), Pravilnika o načinu i uvjetima organiziranja ispita za vozača motornih vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 46/12) i Naputka o načinu rada Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/12, 20/12, 07/13, 02/14, 05/15, 13/16 i 07/17), imenovane osobe se mogu razriješiti i prije isteka perioda iz stavka 1. ovog članka.

Članak 5.
(Stupanje na snagu)

Rješenje se primjenjuje počev od dana donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-27-11108-01/17
Datum, 02.08.2017. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović, v.r.

OGLASNI DIO

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

OPĆINSKI SUD U KAKNJU

Broj: 36 0 P 036582 16 P
Kakanj, 13.07.2017.godine

O G L A S

Pred Općinskim sudom u Kakanju, sudac Senad Murtić, u toku je postupak u pravnoj stvari tužitelja Jonuzi Ferit sin Safeta iz Kakanja, ul. Rudi Mali br.16, zastupan po punomoćnici Demir Ševali, odvjetniku iz Kakanja, protiv tuženih: 1.Desak j Halim sin Kadrije iz Kakanja, ul Alije Izetbegovića 3 S, 2. Deskaj Samira kć Kadrije, nepoznatog tačnog prebivališta i boravišta, radi utvrđivanja prava suvlasništva, v.s. 14.000,00 KM,

Rješenjem broj: 36 0 P 036582 16 P od 22.06.2017.godine tuženim pod rednim brojem 2 postavlja se privremeni zastupnik u osobi Amina Zulić, odvjetnik iz Kakanja na temelju članka 296. stavak (2) točka 4. Zakona o parničnom postupku FBiH (Službene novine FBiH broj 53/03, 73/05 i 19/06), jer je boravište tužene nepoznato, a nema punomoćnika i redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženim bi dugo trajao, pa bi za stranke mogle nastati štetne posljedice

Postavljeni privremeni zastupnik zastupat će tuženu u postupku sve dok se tužena ili njen punomoćnik ne pojave pred sudom, odnosno sve dok organ starateljstva ne obavijesti sud da je postavio staratelja.

Oglas će se objaviti u Službenim novinama FBiH, Službenim novinama ZDK i oglasnoj ploči suda.

S u d a c,

Senad Murtić, v.r.

.....

OPĆINSKI SUD U TEŠNJU
ZEMLJIŠNOKNJIŽNI URED

Broj: 039-0-Dn-1 7-000 659

Dana: 14.07.2017.godine

Općinski sud u Tešnju, izdaje sljedeći:

O G L A S
O POSTAVLJANJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Općinski sud u Tešnju, zemljišnoknjižni referent Jasminka Prnjavorac, u postupku Predlagatelja Firme Fortin d.o.o. Tešanj, radi uspostave ZK uložka, protuvpredlagateljima Ogrić Muratu sinu Salke i Ogrić Kadi ženi Murata koji su upisani kao suvlasnici u ZK ul. br. 541 k.o. SP Kraševo, postavio je Rješenjem br. 039-0-Dn-17-000 659 od 14.07.2017. godine privremenog zastupnika u osobi odvjetnik Alemdar Brkić iz Tešnja, pošto su označene osobe nepoznate adrese, a na temelju čl. 296. stavak 2. točka 4. Zakona o parničnom postupku F BiH.

Privremeni zastupnik ima u ovom postupku sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, i ista će izvršavati do okončanja postupka, sve dok se protuvpredlagatelji ili njihovi punomoćnici ne pojave pred sudom, ili dok im organ starateljstva ne postavi staratelja.

Zemljišnoknjižni referent

Jasminka Prnjavorac, v.r.

.....

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton

OPĆINSKI SUD U TEŠNJU
Zemljišno-knjižni ured

Broj: 039-0-DN-17-000 523
Dana, 17.07. 2017. godine

Općinski sud u Tešnju, izdaje sljedeći:

O G L A S
O POSTAVLJANJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

Općinski sud u Tešnju, zemljišnoknjižni referent Duvnjak Ivan, u postupku predlagatelja “ILMA” d.o.o. Trgovačko uslužno društvo Tešanj zastupano po ravnatelju Mudrov Nailu, radi uspostave zemljišnoknjižnog uloška, na temelju čl. 296. st. 2. točka 4. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH a sukladno sa čl. 72. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama Federacije BiH, protuvpredlagateljima Karahodžić r. Hasičić Rabiji, Ibrahimkadić r. Hadžan Fatimi, Hasičić (Ahmet) Bahri, Hasičić (Ahmet) Fati, Hadžan (Avdija) Ibrahimu, Hadžan (Avdija) Sakibu, Hadžan r. Djedović Ajki, Hadžan r. Djedović Salihi, Hadžan (Halil) Muharemu, Hadžan r. Muminović Livazi, Hadžan (Suljo) Semiru, Hadžan (Suljo) Samiri, Hadžan Neziri, Hadžan (Adem) Muhamedu, Hadžan (Adem) Sakibu, Hadžan (Adem) Seadu, Zaimović r. Hadžan Nafi, Sprečo r. Hadžan Sadeti, Hadžan (Redžo) Sulji, Hadžan (Hasan) Mehmedu, Hadžan (Hasan) Avdi, Hadžan (Hasan) Refiku, Muratović r. Hadžan Zekiji, Mujčić r. Hadžan Hanči, Hadžan (Salih) Mehi, Hadžan (Salih) Bajri, Hadžan Mini, Hadžan (Redžo) Sulji, Hadžan (Redžo) Suvalu, Hadžan (Redžo) Mirsadu, Alibalić r. Hadžan Fatimi, Hadžan (Salih) Hazimu, Hadžan (Salih) Kasimu, Hadžan (Salih) Asimu, Hadžan (Salih) Husi, Džanić r. Hadžan Hediji, Mašić r. Hadžan Rabiji, Hadžan (Meho) Sadržu, Hadžan (Meho) Almiru, Hadžan (Meho) Almi i Šeljmo (Bajro) Saneli postavio je Rješenjem br. 039-0-Dn-17-000 523 od 17.07. 2017. godine privremenog zastupnika u osobi odvjetniku Mularifović Arifu, pošto su navedene osobe nepoznate adrese.

Privremeni zastupnik ima u ovom postupku sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, i ista će se izvršavati do okončanja postupka, sve dok se protuvpredlagatelj ili njihovi punomoćnici ne pojave pred sudom, ili dok im organ starateljstva ne postavi staratelja.

Zemljišnoknjižni referent

Duvnjak Ivan, v.r.

.....

K A Z A L O

U S T A V N I S U D

263.	- PRESUDA Broj: U-7/16 (Hrvatski jezik)	1207
	- PRESUDA Broj: U-7/16 (Srpski jezik)	1216
264.	- PRESUDA Broj: U-16/16 (Hrvatski jezik)	1226
	- PRESUDA Broj: U-16/16 (Srpski jezik).....	1241
265.	- PRESUDA Broj: U-32/17 (Hrvatski jezik)	1258
	- PRESUDA Broj: U-32/17 (Srpski jezik).....	1271
266.	- PRESUDA Broj: U-34/16 (Hrvatski jezik)	1286
	- PRESUDA Broj: U-34/16 (Srpski jezik).....	1294

S K U P Š T I N A

267.	ZAKON o izmjeni Zakona o Javnoj ustanovi Univerzitet u Zenici	1302
268.	ZAKON O SREDNJOJ ŠKOLI	1303
269.	Odluka o usvajanju Elaborata o opravdanosti promjene naziva Metalurškog institute „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović“ u Zenici	1347
270.	Odluka o promjeni naziva Metalurškog instituta „Kemal Kapetanović“ u Zenici u Institut „Kemal Kapetanović“ u Zenici	1347
271.	Odluka o potvrđivanju Programa obilježavanja Dana Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu	1347
272.	P R O G R A M O B I L J E Ź A V A N J A D A N A Z E N I Č K O - D O B O J S K O G K A N T O N A za 2017. godinu	1348
273.	Odluka o imenovanju na kraći period predsjednika i dva člana Nadzornog odbora Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona	1350
274.	ODLUKA O PRIHVATANJU ZADUŽENJA PO SPORAZUMU O FINANCIRANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE ASOCIJACIJE ZA RAZVOJ ZA REALIZACIJU PROJEKTA SVJETSKE BANKE „ENERGETSKA EFIKASNOST U BOSNI I HERCEGOVINI“ ZA FEDERACIJU BIH U 2017. GODINI	1350
275.	Odluka o verifikaciji Odluke o dodjeli plakete Zeničko – dobojsko kantona - Muharemović Ahmo -	1351
276.	Odluka o dodjeli plakete Zeničko – dobojskog kantona - Muharemović Ahmo -	1351
277.	Odluka o verifikaciji odluke o dodjeli Plakete zeničko – dobojsko kantona - Savezu izviđača Grada Zenica -	1352
278.	Odluku o dodjeli plakete Zeničko – dobojskog kantona	1352

M I N I S T A R S T V O Z A R A D , S O C I J A L N U P O L I T I K U I I Z B J E G L I C E

279.	Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Javne ustanove “Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama” Ze-do kantona	1353
280.	Rješenje o utvrđivanju reprezentativnosti Saveza udruženja/udruga poslodavca Zeničko-dobojskog kantona.....	1354

MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT

281.	Rješenje o izmjeni Rješenja o privremenom imenovanju tajnika Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona	1355
282.	Rješenje o izmjenama Rješenja o privremenom imenovanju Ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona	1356
283.	Rješenje o izmjeni Rješenja imenovanju Povjerenstva za kontrolu polaganja ispita za vozača motornih vozila	1356
284.	Dopunu Kriterija o načinu bodovanja kandidata prilikom zasnivanja radnog odnosa nastavnika, stručnih suradnika i odgajatelja i ostalih uposlenika u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Zeničko-dobojskog kantona.....	1357
285.	Rješenje o privremenom imenovanju ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona.....	1357
286.	Rješenje o privremenom imenovanju tajnika ispitnog Povjerenstva za vozače motornih vozila Zeničko-dobojskog kantona	1362
OGLASNI DIO		1363

Izdavač: Zeničko-dobojski kanton, ul. Kučukovići br. 2, Zenica

Glavna i odgovorna urednica: Berjana Ačkar, **Telefon:** 032/460-675

Redakcija i pretpлата: 032/460-676; **Tisak:** „PETICA“ Zenica, **Telefon:** 062/211-347

pretpлата se vrši u korist depozitnog računa Zeničko-dobojskog kantona broj 1340100000001672
otvorenog kod ASA D.D. Sarajevo

